กฎหมายและระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION

กฎหมายและระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่น

กองการเลือกตั้งท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คำนำ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำหนังสือกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยรวบรวมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎกระทรวงว่าด้วยการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ และหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ได้จัดทำในรูปของ QR Code เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมาย ระเบียบ และกฎกระทรวงดังกล่าว เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้สนใจทั่วไป นำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง เพื่อศึกษาเป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดทำหนังสือกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่นนี้จะเป็นประโยชน์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งเป็นประโยชน์ในการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของการจัดทำหนังสือกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่นดังกล่าว

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สารบัญ

หน้า

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ๑

กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ๙๓

๓. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ๑๔๙

๔. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ ๓๒๑

๕. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการดำเนินคดีเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒ ๓๒๓

๖. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการชำระค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒ ๓๒๖

๗. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการจัดยานพาหนะโดยหน่วยงานของรัฐเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ๓๓๓

๘. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๖๓ ๓๓๕

๙. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๓ ๓๕๙

๑๐. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกดำเนินคดีเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๖๓ ๓๖๒

๑๑. ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ๓๗๖

๑๒. ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ๓๙๑

สารบัญ

หน้า

กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎกระทรวงว่าด้วยการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง

๑๓. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ ๔๐๗

๑๔. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ๔๔๑

๑๕. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ๔๘๐

๑๖. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ ๕๒๓

๑๗. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ๕๖๑

๑๘. กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๓ ๕๙๐

๑๙. กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเทศบาล พ.ศ. ๒๕๖๓ ๖๐๒

๒๐. กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๖๓ ๖๑๕

๒๑. กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๓ ๖๒๗

๒๒. กฎกระทรวงการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๖๓ ๖๓๘

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ตราไว้ ณ วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค ๒๕๖๐ พรรษา ปัจจุบันสมัย จันทรคตินิยม กุกกุฏสมพัตสร จิตรมาส ชุณหปักษ์ ทสมีดิถี สุริยคติกาล เมษายนมาส ฉัฏฐสุรทิน ครุวาร โดยกาลบริเฉท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า นายกรัฐมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลว่า นับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา การปกครองของประเทศไทยได้ดำรงเจตนารมณ์ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต่อเนื่องมาโดยตลอด แม้ได้มีการยกเลิก แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศใช้รัฐธรรมนูญเพื่อจัดระเบียบการปกครองให้เหมาะสมหลายครั้ง แต่การปกครองก็มิได้มีเสถียรภาพหรือราบรื่นเรียบร้อยเพราะยังคงประสบปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ บางครั้งเป็นวิกฤติทางรัฐธรรมนูญที่หาทางออกไม่ได้ เหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มีผู้ไม่นำพาหรือไม่นับถือยำเกรงกฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ทุจริตฉ้อฉลหรือบิดเบือนอำนาจ หรือขาดความตระหนักสำนึกรับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชน จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผล ซึ่งจำต้องป้องกันและแก้ไขด้วยการปฏิรูปการศึกษาและการบังคับใช้กฎหมาย และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมและจริยธรรม แต่เหตุอีกส่วนหนึ่งเกิดจากกฎเกณฑ์การเมืองการปกครองที่ยังไม่เหมาะสมแก่สภาวการณ์บ้านเมืองและกาลสมัย ให้ความสำคัญแก่รูปแบบและวิธีการยิ่งกว่าหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยหรือไม่อาจนำกฎเกณฑ์ที่มีอยู่มาใช้แก่พฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ในยามวิกฤติที่มีรูปแบบและวิธีการแตกต่างไปจากเดิมให้ได้ผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ จึงได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นหลักในการปกครอง และเป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น โดยได้กำหนดกลไกเพื่อจัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ด้วยการจัดโครงสร้างของหน้าที่และอำนาจขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ และสัมพันธภาพระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารให้เหมาะสม การให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุจริต เที่ยงธรรมและมีส่วนในการป้องกันหรือแก้ไขวิกฤติของประเทศตามความจำเป็นและความเหมาะสม การรับรอง ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยให้ชัดเจนและครอบคลุมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยถือว่าการมีสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการจำกัดตัดสิทธิเสรีภาพเป็นข้อยกเว้น แต่การใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เพื่อคุ้มครองส่วนรวม การกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชนเช่นเดียวกับการให้ประชาชนมีหน้าที่ต่อรัฐ การวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ และการกำหนดมาตรการป้องกันและบริหารจัดการวิกฤติการณ์ของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนได้กำหนดกลไกอื่น ๆ ตามแนวทางที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ระบุไว้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศตามแนวนโยบายแห่งรัฐและยุทธศาสตร์ชาติซึ่งผู้เข้ามาบริหารประเทศแต่ละคณะจะได้กำหนดนโยบายและวิธีดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป ทั้งยังสร้างกลไกในการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นอย่างร่วมมือร่วมใจกัน รวมตลอดทั้งการลดเงื่อนไขความขัดแย้งเพื่อให้ประเทศมีความสงบสุขบนพื้นฐานของความรู้รักสามัคคีปรองดอง การจะดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ให้ลุล่วงไปได้ จำต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนทุกภาคส่วนกับหน่วยงานทั้งหลายของรัฐตามแนวทางประชารัฐภายใต้กฎเกณฑ์ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีการปกครองที่เหมาะสมกับสถานการณ์และลักษณะสังคมไทย หลักความสุจริต หลักสิทธิมนุษยชน และหลักธรรมาภิบาล อันจะทำให้สามารถขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอนจนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในการดำเนินการดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้สร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในหลักการและเหตุผลของบทบัญญัติต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงร่างรัฐธรรมนูญและความหมายโดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสารัตถะของร่างรัฐธรรมนูญด้วยการเสนอแนะข้อควรแก้ไขเพิ่มเติม เมื่อการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ ก็ได้เผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญโดยสรุปในลักษณะที่ประชาชนสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญได้โดยสะดวกและเป็นการทั่วไป และจัดให้มีการออกเสียงประชามติ

เพื่อให้ความเห็นชอบแก่ร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ในการนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเสนอประเด็นเพิ่มเติมอีกประเด็นหนึ่งเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันด้วย การออกเสียงประชามติปรากฏผลว่า ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติโดยคะแนนเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นเพิ่มเติมดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติม และได้ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าเป็นการชอบด้วยผลการออกเสียงประชามติแล้วหรือไม่ ซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมข้อความบางส่วน และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการแก้ไขตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว นายกรัฐมนตรีจึงนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีขอรับพระราชทานร่างรัฐธรรมนูญนั้นคืนมาแก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะบางประเด็นได้ เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ นายกรัฐมนตรีจึงนำร่างรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป ทรงพระราชดำริว่าสมควรพระราชทานพระราชานุมัติ

จึงมีพระราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทย จงมีความสมัครสโมสรเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะปฏิบัติตามและพิทักษ์รักษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อธำรงคงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยและอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย และนำมาซึ่งความผาสุกสิริสวัสดิ์พิพัฒนชัยมงคล อเนกศุภผลสกลเกียรติยศสถาพรแก่อาณาประชาราษฎรทั่วสยามรัฐสีมา สมดั่งพระราชปณิธานปรารถนาทุกประการ เทอญ

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกมิได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

มาตรา ๕ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำการนั้นหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หมวด ๒
พระมหากษัตริย์

มาตรา ๖ องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาและถอดถอนฐานันดรศักดิ์ และพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่งและองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๑ การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีหรือการให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรีหรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งองคมนตรีอื่นหรือให้องคมนตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๒ องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือข้าราชการเว้นแต่การเป็นข้าราชการในพระองค์ในตำแหน่งองคมนตรี และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ

มาตรา ๑๓ ก่อนเข้ารับหน้าที่ องคมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา ๑๔ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๕ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

การจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์ ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะทรงแต่งตั้งบุคคลคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นคณะขึ้น ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หรือไม่ก็ได้ และในกรณีที่ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๖ หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่น แต่ต่อมาคณะองคมนตรีพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นสมควรแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และไม่อาจกราบบังคมทูลให้ทรงแต่งตั้งได้ทันการ ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อบุคคลคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นคณะ ตามลำดับที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมกำหนดไว้ก่อนแล้ว ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แล้วแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

มาตรา ๑๘ ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๗ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือในระหว่างที่ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคสอง ประธานองคมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองคมนตรีมิได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานองคมนตรีเป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

มาตรา ๑๙ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งเคยได้รับการแต่งตั้งและปฏิญาณตนมาแล้ว ไม่ต้องปฏิญาณตนอีก

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชดำริประการใด ให้คณะองคมนตรีจัดทำร่างกฎมณเฑียรบาลแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลเดิมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระราชวินิจฉัย เมื่อทรงเห็นชอบและทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประธานองคมนตรีดำเนินการแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้รัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อรับทราบและให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๐ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบ ในการนี้ จะเสนอพระนามพระราชธิดาก็ได้ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

มาตรา ๒๒ ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตามมาตรา ๒๑ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน แต่ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงในระหว่างที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้น ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะได้ประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในกรณีที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวตามวรรคสอง ให้นำมาตรา ๑๘ วรรคสาม มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่คณะองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๒๑ วรรคสอง หรือประธานองคมนตรีจะต้องเป็นหรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือมาตรา ๒๒ วรรคสอง และอยู่ในระหว่างที่ไม่มีประธานองคมนตรี หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะองคมนตรีที่เหลืออยู่เลือกองคมนตรีคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานองคมนตรี หรือเป็นหรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๔ การถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายพระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กระทำต่อพระรัชทายาทซึ่งทรงบรรลุนิติภาวะแล้วหรือต่อผู้แทนพระองค์ก็ได้

ในระหว่างที่ยังมิได้ถวายสัตย์ปฏิญาณตามวรรคหนึ่ง จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้ซึ่งต้องถวายสัตย์ปฏิญาณปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนก็ได้

หมวด ๓
สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๒๕ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มิได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีการตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้

มาตรา ๒๙ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี

ในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๐ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในขณะที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ

มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้นเคหสถานหรือที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

มาตรา ๓๕ บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้

การให้นำข่าวสารหรือข้อความใด ๆ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจัดทำขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย

การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชนไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในทำนองเดียวกันต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย

มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรม ภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้ประโยชน์เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือมีอสังหาริมทรัพย์เหลือจากการใช้ประโยชน์ และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะได้คืน ให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

ระยะเวลาการขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่มิได้ใช้ประโยชน์ หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การตรากฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุเจาะจงอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็น มิให้ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา ๒๖ วรรคสอง

มาตรา ๓๘ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

มาตรา ๓๙ การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้

มาตรา ๔๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

(๓) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๔๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๔) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความรวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มาตรา ๔๖ สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง

บุคคลย่อมมีสิทธิรวมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค

องค์กรของผู้บริโภคตามวรรคสองมีสิทธิรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระเพื่อให้เกิดพลังในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคโดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งอำนาจในการเป็นตัวแทนของผู้บริโภค และการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ

บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา ๔๘ สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๙ บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้

ผู้ใดทราบว่ามีการกระทำตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้

ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้

การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการตามวรรคหนึ่ง

หมวด ๔
หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๕๐ บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(๔) เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ

(๕) รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๖) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

(๗) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

(๘) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม

(๙) เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๑๐) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

หมวด ๕
หน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๕๑ การใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐตามหมวดนี้ ถ้าการนั้นเป็นการทำเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นสิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๒ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ

กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย

มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อน

ภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

มาตรา ๕๕ รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย

รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๕๖ รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือเพื่อความมั่นคงของรัฐ รัฐจะกระทำด้วยประการใดให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนหรือทำให้รัฐเป็นเจ้าของน้อยกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ดมิได้

การจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง รัฐต้องดูแลมิให้มีการเรียกเก็บค่าบริการจนเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร

การนำสาธารณูปโภคของรัฐไปให้เอกชนดำเนินการทางธุรกิจไม่ว่าด้วยประการใด ๆ รัฐต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงการลงทุนของรัฐ ประโยชน์ที่รัฐและเอกชนจะได้รับ และค่าบริการที่จะเรียกเก็บจากประชาชนประกอบกัน

มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

(๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๘ การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๕๙ รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มิใช่ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

มาตรา ๖๐ รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน

การจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ รวมตลอดทั้งการให้ประชาชนมีส่วนได้ใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐต้องจัดให้มีองค์กรของรัฐที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรับผิดชอบและกำกับการดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ให้เป็นไปตามวรรคสอง ในการนี้ องค์กรดังกล่าวต้องจัดให้มีมาตรการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์จากผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือสร้างภาระแก่ผู้บริโภคเกินความจำเป็น ป้องกันมิให้คลื่นความถี่รบกวนกัน รวมตลอดทั้งป้องกันการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลหรือข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน และป้องกันมิให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชนทั่วไป รวมตลอดทั้งการกำหนดสัดส่วนขั้นต่ำที่ผู้ใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่จะต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๑ รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านความปลอดภัย ด้านความเป็นธรรมในการทำสัญญา หรือด้านอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค

มาตรา ๖๒ รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และจัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม

กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกรอบการดำเนินการทางการคลังและงบประมาณของรัฐ การกำหนดวินัยทางการคลังด้านรายได้และรายจ่ายทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ การบริหารทรัพย์สินของรัฐและเงินคงคลัง และการบริหารหนี้สาธารณะ

มาตรา ๖๓ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๖
แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๖๔ บทบัญญัติในหมวดนี้เป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย

ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖๖ รัฐพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศโดยถือหลักความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อกัน และไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน ให้ความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติและของคนไทยในต่างประเทศ

มาตรา ๖๗ รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น

ในการอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเถรวาทเพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาไม่ว่าในรูปแบบใด และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย

มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็วและไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมตลอดถึงการจัดหาทนายความให้

มาตรา ๖๙ รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ การพัฒนา และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคม และเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ

มาตรา ๗๐ รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย

มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด ฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว

ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม

มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๒) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

(๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๔) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น

(๕) ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า รวมทั้งพัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน

มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด

มาตรา ๗๔ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัยและให้มีงานทำ และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน ได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีหรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน

รัฐพึงจัดให้มีระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

มาตรา ๗๕ รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ

รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือการจัดทำบริการสาธารณะ

รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

ในการพัฒนาประเทศ รัฐพึงคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ประกอบกัน

มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่จำเป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

หมวด ๗
รัฐสภา

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๗๙ รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

บุคคลจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๘๐ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน

ในระหว่างที่ประธานวุฒิสภาต้องทำหน้าที่ประธานรัฐสภาตามวรรคสอง แต่ไม่มีประธานวุฒิสภาและเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในระหว่างไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ให้รองประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภา ถ้าไม่มีรองประธานวุฒิสภา ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีอายุมากที่สุดในขณะนั้นทำหน้าที่ประธานรัฐสภา และให้ดำเนินการเลือกประธานวุฒิสภาโดยเร็ว

ประธานรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และดำเนินกิจการของรัฐสภา ในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ

ประธานรัฐสภาและผู้ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

รองประธานรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

มาตรา ๘๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๕ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๘๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๓) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๑๑ (๓) (๔) (๕) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้อง ส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง

มิให้นับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสอง เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งได้ด้วย

ส่วนที่ ๒
สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๘๓ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน ดังนี้

(๑) สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสามร้อยห้าสิบคน

(๒) สมาชิกซึ่งมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังไม่มีการเลือกตั้งหรือประกาศชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่

ในกรณีมีเหตุใด ๆ ที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบคน ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๘๔ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับเลือกตั้งถึงร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดแล้ว หากมีความจำเป็นจะต้องเรียกประชุมรัฐสภา ก็ให้ดำเนินการเรียกประชุมรัฐสภาได้ โดยให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ แต่ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ครบตามจำนวนตามมาตรา ๘๓ โดยเร็ว ในกรณีเช่นนี้ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

มาตรา ๘๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้คนละหนึ่งคะแนน โดยจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด หรือจะลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเลยก็ได้

ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกฎหมายดังกล่าวจะกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้ประกอบการสมัครรับเลือกตั้งด้วยก็ได้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว มีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องตรวจสอบเบื้องต้นและประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ การประกาศผลดังกล่าวไม่เป็นการตัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัยกรณี

มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ว่าจะได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วหรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๘๖ การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามร้อยห้าสิบคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

(๒) จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม (๑) ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน โดยให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

(๓) จังหวัดใดมีราษฎรเกินจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

(๔) เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตาม (๒) และ (๓) แล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสามร้อยห้าสิบคน จังหวัดใดมีเศษที่เหลือจากการคำนวณตาม (๓) มากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณนั้นในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสามร้อยห้าสิบคน

(๕) จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน

มาตรา ๘๗ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องเป็นผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกส่งสมัครรับเลือกตั้ง และจะสมัครรับเลือกตั้งเกินหนึ่งเขตมิได้

เมื่อมีการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และต้องกระทำก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๘๘ ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้นมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวให้ประชาชนทราบ และให้นำความในมาตรา ๘๗ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พรรคการเมืองจะไม่เสนอรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๘๙ การเสนอชื่อบุคคลตามมาตรา ๘๘ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีหนังสือยินยอมของบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

(๒) ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๐ และไม่เคยทำหนังสือยินยอมตาม (๑) ให้พรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งคราวนั้น

การเสนอชื่อบุคคลใดที่มิได้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่มีการเสนอชื่อบุคคลนั้น

มาตรา ๙๐ พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคละหนึ่งบัญชี โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองต้องไม่ซ้ำกัน และไม่ซ้ำกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

การจัดทำบัญชีรายชื่อตามวรรคสอง ต้องให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง

มาตรา ๙๑ การคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) นำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหารด้วยห้าร้อยอันเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร

(๒) นำผลลัพธ์ตาม (๑) ไปหารจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ได้รับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขต จำนวนที่ได้รับให้ถือเป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้

(๓) นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองจะพึงมีได้ตาม (๒) ลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้ง ผลลัพธ์คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับ

(๔) ถ้าพรรคการเมืองใดมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเท่ากับหรือสูงกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้ตาม (๒) ให้พรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และไม่มีสิทธิได้รับการจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ และให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดไปจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่ำกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้ตาม (๒) ตามอัตราส่วน แต่ต้องไม่มีผลให้พรรคการเมืองใดดังกล่าวมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินจำนวนที่จะพึงมีได้ตาม (๒)

(๕) เมื่อได้จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองแล้ว ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดตายภายหลังวันปิดรับสมัครรับเลือกตั้งแต่ก่อนเวลาปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้ง ให้นำคะแนนที่มีผู้ลงคะแนนให้มาคำนวณตาม (๑) และ (๒) ด้วย

การนับคะแนน หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณ การคิดอัตราส่วน และการประกาศผลการเลือกตั้งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๙๒ เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่และมิให้นับคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนได้รับไปใช้ในการคำนวณตามมาตรา ๙๑ ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่นั้น

มาตรา ๙๓ ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่ผลการคำนวณตามวรรคหนึ่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับท้ายตามลำดับพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๙๔ ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้นำความในมาตรา ๙๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีตามมาตรา ๙๑

มาตรา ๙๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร จะขอลงทะเบียนเพื่อออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่ และตามวันเวลา วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิได้แจ้งเหตุอันสมควรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจถูกจำกัดสิทธิบางประการตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๙๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

มาตรา ๙๗ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคการเมืองเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเหตุยุบสภาระยะเวลาเก้าสิบวันดังกล่าวให้ลดลงเหลือสามสิบวัน

(๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา

(ง) เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี

มาตรา ๙๘ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

(๔) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ (๑) (๒) หรือ (๔)

(๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง

(๑๓) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๔) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกินสองปี

(๑๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๑๖) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๑๗) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๘) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

มาตรา ๙๙ อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

มาตรา ๑๐๐ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๓

(๕) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙๗

(๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘

(๗) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๔ หรือมาตรา ๑๘๕

(๘) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก

(๙) พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกตามมติของพรรคการเมืองนั้นด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ในกรณีเช่นนี้ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นมิได้เข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่พ้นสามสิบวันดังกล่าว

(๑๐) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเพราะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(๑๑) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

(๑๒) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๑๓) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๑๐๒ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ

การเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป

การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

ภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวันแต่ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับ วันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งตามวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๐๒ หรือมาตรา ๑๐๓ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ก็ได้ แต่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง แต่เพื่อประโยชน์ในการนับอายุตามมาตรา ๙๕ (๒) และมาตรา ๙๗ (๒) ให้นับถึงวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๐๒ หรือมาตรา ๑๐๓ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐๕ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง เว้นแต่อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และให้นำความในมาตรา ๑๐๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ในกรณีที่เป็นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศให้ผู้มีชื่ออยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง หากไม่มีรายชื่อเหลืออยู่ในบัญชีที่จะเลื่อนขึ้นมาแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๑) ให้เริ่มนับแต่วันเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๒) ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันประกาศชื่อในราชกิจจานุเบกษา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

การคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเมื่อมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้เป็นไปตามมาตรา ๙๔

มาตรา ๑๐๖ ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุด และสมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง มีสมาชิกเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อมีเหตุตามมาตรา ๑๑๘ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

ส่วนที่ ๓
วุฒิสภา

มาตรา ๑๐๗ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

การแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม การสมัครและรับสมัคร หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือก จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง การเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน และมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้

การดำเนินการตามวรรคสอง ให้ดำเนินการตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในระดับประเทศ

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงหรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

การเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเริ่มดำเนินการเพื่อเลือกไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ การกำหนดดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำความในมาตรา ๑๐๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๘ สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีในวันสมัครรับเลือก

(๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวพันกับพื้นที่ที่สมัครตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๕) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘)

(๒) เป็นข้าราชการ

(๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๖) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๗) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๘) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือในองค์กรอิสระ

(๙) เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๐๙ อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละห้าปีนับแต่วันประกาศผลการเลือก

สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก

เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่

มาตรา ๑๑๐ เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่ตามมาตรา ๑๐๗ วรรคห้า

มาตรา ๑๑๑ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๘

(๕) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(๖) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๗) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๓ หรือกระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๔ หรือมาตรา ๑๘๕

(๘) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

มาตรา ๑๑๒ บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินสองปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๑๑๓ สมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมืองใด ๆ

ส่วนที่ ๔
บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา ๑๑๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๑๕ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา ๑๑๖ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา

ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๑๑๗ ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันสิ้นอายุของวุฒิสภา เว้นแต่ในระหว่างเวลาตามมาตรา ๑๐๙ วรรคสาม ให้ประธานและรองประธานวุฒิสภายังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๑๑๘ ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภาย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา ๑๑๗ เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

(๓) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๑๑๙ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจดำเนินกิจการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานสภามีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภามอบหมายและปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาเมื่อประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๑๒๐ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะกำหนดองค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

รายงานการประชุมและบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่กรณีการประชุมลับหรือการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๒๑ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสองสมัย ๆ หนึ่งให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญประจำปีก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะกระทำได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา

วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง ให้เป็นไปตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด แต่ในกรณีที่การประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่งมีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่เพียงพอที่จะจัดให้มีการประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง จะไม่มีการประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่สองสำหรับปีนั้นก็ได้

มาตรา ๑๒๒ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระรัชทายาทซึ่งทรงบรรลุนิติภาวะแล้วหรือผู้ใดผู้หนึ่ง เป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้

เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๖ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๒๔ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแถลงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใด ๆ มิได้

เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใด หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภาและการกล่าวถ้อยคำนั้นมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้น

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้ โดยไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดซึ่งได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๕ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะกระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยพลัน และเพื่อประโยชน์ในการประชุมสภา ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับเพื่อให้มาประชุมสภาได้

ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ โดยศาลจะสั่งให้มีประกันหรือมีประกันและหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้

ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา

มาตรา ๑๒๖ ในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุอื่นใด จะมีการประชุมวุฒิสภามิได้ เว้นแต่

(๑) มีกรณีที่รัฐสภาต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๑๗๗

(๒) มีกรณีที่วุฒิสภาต้องประชุมเพื่อทำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้วุฒิสภาดำเนินการประชุมได้ โดยให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในกรณีตาม (๑) ให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภา แต่การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๗๗ ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

มาตรา ๑๒๗ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกของแต่ละสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวน

สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา แล้วแต่กรณี ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

มาตรา ๑๒๘ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมาธิการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมาธิการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมาธิการ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ในข้อบังคับตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการตั้งกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ต้องกำหนดให้บุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง ร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการวิสามัญทั้งหมด และในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ต้องกำหนดให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการวิสามัญทั้งหมด

มาตรา ๑๒๙ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมาธิการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมาธิการวิสามัญ หรือคณะกรรมาธิการร่วมกันตามมาตรา ๑๓๗ เพื่อกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด

การกระทำกิจการ การสอบหาข้อเท็จจริง หรือการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา และหน้าที่และอำนาจตามที่ระบุไว้ในการตั้งคณะกรรมาธิการก็ดี ในการดำเนินการของคณะกรรมาธิการก็ดี ต้องไม่เป็นเรื่องซ้ำซ้อนกัน ในกรณีที่การกระทำกิจการ การสอบหาข้อเท็จจริงหรือการศึกษาในเรื่องใดมีความเกี่ยวข้องกัน ให้เป็นหน้าที่ของประธานสภาที่จะต้องดำเนินการให้คณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องทุกชุดร่วมกันดำเนินการ

ในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมาธิการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

คณะกรรมาธิการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้ แต่การเรียกเช่นว่านั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในกระบวนวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดี หรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่ง

ในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมาธิการสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาที่จะต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับ ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความเห็นตามที่คณะกรรมาธิการเรียก

ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมาธิการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๔ ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่และผู้ปฏิบัติตามคำเรียกตามมาตรานี้ด้วย

กรรมาธิการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๒๘ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคแปด

มาตรา ๑๓๐ ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

(๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๐) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๑๓๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) คณะรัฐมนตรี โดยข้อเสนอแนะของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๓๒ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ดังต่อไปนี้ ให้กระทำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ

(๑) การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสนอต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา ถ้าที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างที่เสนอตามมาตรา ๑๓๑

(๒) ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้รัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปยังศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความเห็น ในกรณีที่ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง ไม่มีข้อทักท้วงภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างดังกล่าว ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป

(๓) ในกรณีที่ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อความใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ ให้เสนอความเห็นไปยังรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในการนี้ ให้รัฐสภามีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระตามที่เห็นสมควรได้ และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๓๓ ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน และจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) คณะรัฐมนตรี

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

(๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (๒) หรือ (๓) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน จะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓๔ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน หมายความถึงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร

(๒) การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

(๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน การใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ

(๔) เงินตรา

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมาธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากรณีตามวรรคสองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว

มติของที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสอง ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓๕ ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติมและประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นเองหรือมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทักท้วงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน เพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๓๔ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่

ในกรณีที่ที่ประชุมร่วมกันตามวรรคหนึ่งวินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ถ้านายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรอง ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

มาตรา ๑๓๖ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาในวรรคหนึ่ง ไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๙

ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งให้วุฒิสภาทราบและให้ถือเป็นเด็ดขาด หากมิได้แจ้ง ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

มาตรา ๑๓๗ เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว

(๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อนและส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

(๓) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑ ถ้าเป็นกรณีอื่น ให้แต่ละสภาตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนดประกอบเป็นคณะกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้คณะกรรมาธิการร่วมกันรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑ ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ไม่ว่าอีกสภาหนึ่งจะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วหรือไม่ ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

การประชุมคณะกรรมาธิการร่วมกันต้องมีกรรมาธิการของสภาทั้งสองมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำความในมาตรา ๑๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าวุฒิสภาไม่ส่งร่างพระราชบัญญัติคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๓๖ ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ต่อไป

มาตรา ๑๓๘ สภาผู้แทนราษฎรจะยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๓๗ ขึ้นพิจารณาใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่

(๑) วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรสำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๓๗ (๒)

(๒) วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๓๗ (๓)

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรหรือร่างที่คณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๓ วรรคสี่ ระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามวรรคหนึ่ง ให้ลดเหลือสิบวันในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้นั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

มาตรา ๑๓๙ ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติใดตามมาตรา ๑๓๗ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้มิได้

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญ

วินิจฉัย ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๑๔๐ การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวด้วยการโอนงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง หรือกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป

มาตรา ๑๔๑ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ และองค์กรอัยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ในกรณีที่เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรอาจไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ รัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการจะยื่นคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมาธิการโดยตรงก็ได้

มาตรา ๑๔๒ ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา ๑๔๓ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้นำความในมาตรา ๑๓๘ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สภาผู้แทนราษฎรยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม มิให้นับรวมระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม

มาตรา ๑๔๔ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เงินส่งใช้ต้นเงินกู้

(๒) ดอกเบี้ยเงินกู้

(๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมาธิการ การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือกรรมาธิการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการหรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชดใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามีการดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ให้พ้นจากความรับผิด

การเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับแจ้งตามวรรคสี่ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน หากเห็นว่ากรณีมีมูล ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการต่อไปตามวรรคสาม และไม่ว่า

กรณีจะเป็นประการใด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและศาลรัฐธรรมนูญหรือบุคคลใดจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งมิได้

มาตรา ๑๔๕ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา ถ้าไม่มีกรณีต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๔๘ ให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา ๑๔๖ ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

มาตรา ๑๔๗ ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมาให้เป็นอันตกไป

บรรดาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไป ถ้ารัฐสภาเห็นชอบด้วยก็ให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปได้ แต่คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

มาตรา ๑๔๘ ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติใดขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา ๘๑

(๑) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(๒) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า

ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่มิใช่กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

มาตรา ๑๔๙ ให้นำความในมาตรา ๑๔๘ มาใช้บังคับแก่ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภาที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภาแล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ตามข้อบังคับการประชุมแห่งสภานั้น ๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้าไว้ด้วย

รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

มาตรา ๑๕๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

เมื่อได้มีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งแล้ว จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือการลงมตินั้นไม่ได้คะแนนเสียงตามวรรคสี่

เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้มิให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุดลง

มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

รัฐมนตรีคนใดพ้นจากตำแหน่งเดิมแต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่นภายหลังจากวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง หรือพ้นจากตำแหน่งเดิมไม่เกินเก้าสิบวันก่อนวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง แต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่น ให้รัฐมนตรีคนนั้นยังคงต้องถูกอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจต่อไป

มาตรา ๑๕๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร จะเข้าชื่อกันเพื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี โดยไม่มีการลงมติก็ได้

มาตรา ๑๕๓ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

มาตรา ๑๕๔ การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๒ หรือมาตรา ๑๕๓ แล้วแต่กรณี ให้กระทำได้ปีละหนึ่งครั้ง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๑ ที่สิ้นสุดลงด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป

มาตรา ๑๕๕ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศสมควรที่จะปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีนี้ ประธานรัฐสภาต้องดำเนินการให้มีการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง แต่รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

การประชุมตามวรรคหนึ่งให้ประชุมลับ และคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุมด้วย

ส่วนที่ ๕
การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา ๑๕๖ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

(๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๗

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๙

(๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ตามมาตรา ๒๐

(๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา ๒๑

(๕) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๒๑

(๖) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๒

(๗) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๒

(๘) การปรึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา ๑๔๖

(๙) การพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๗

(๑๐) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๕ และมาตรา ๑๖๕

(๑๑) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๕๗

(๑๒) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๖๒

(๑๓) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๑๗๗

(๑๔) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘

(๑๕) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖

(๑๖) กรณีอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๕๗ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้ใช้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลมไปพลางก่อน

ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณะกรรมาธิการ กรรมาธิการซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา

หมวด ๘
คณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๕๘ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน

นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๙

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งรวมกันแล้วเกินแปดปีมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ แต่มิให้นับรวมระยะเวลาในระหว่างที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปหลังพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๕๙ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ และเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ เฉพาะจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๖๐ รัฐมนตรีต้อง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๖) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘

(๗) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๘) ไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง

มาตรา ๑๖๑ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ในกรณีที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คณะรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนที่จะถวายสัตย์ปฏิญาณ ให้คณะรัฐมนตรีนั้นดำเนินการตามมาตรา ๑๖๒ วรรคสองได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๘ (๑) พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่นับแต่วันที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมดังกล่าว

มาตรา ๑๖๒ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ และต้องชี้แจงแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินนโยบาย โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่

ก่อนแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อนเพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้

มาตรา ๑๖๓ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภาแต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน เว้นแต่เป็นการออกเสียงลงคะแนนในสภาผู้แทนราษฎรในกรณีที่รัฐมนตรีผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย และให้นำเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖๔ ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผย และมีความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม

(๒) รักษาวินัยในกิจการที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด

(๓) ยึดถือและปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(๔) สร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเป็นธรรม ผาสุก และสามัคคีปรองดองกัน

รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖๕ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา ๑๖๖ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร คณะรัฐมนตรีจะขอให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องใดอันมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลใดก็ได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๖๗ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๐

(๒) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

(๔) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔

เมื่อรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) (๓) หรือ (๔) ให้ดำเนินการเพื่อให้มีคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่ตามมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙

มาตรา ๑๖๘ ให้คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖๗ (๑) (๒) หรือ (๓) ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖๗ (๑) เพราะเหตุขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ หรือมาตรา ๑๖๐ (๔) หรือ (๕) นายกรัฐมนตรีจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้

(๒) ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖๗ (๔) คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้ตาม (๒) หรือคณะรัฐมนตรีที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปลาออกทั้งคณะ และเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการตามมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙ ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือยังดำเนินการตามมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙ ไม่แล้วเสร็จ ให้ปลัดกระทรวงปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้น ๆ เฉพาะเท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน โดยให้ปลัดกระทรวงคัดเลือกกันเองให้คนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖๙ คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖๗ (๒) และต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๑๖๘ ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติงานหรือโครงการ หรือมีผลเป็นการสร้างความผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป เว้นแต่ที่กำหนดไว้แล้วในงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๒) ไม่แต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำหรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือให้ผู้อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

(๓) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติให้ใช้จ่ายงบประมาณสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

(๔) ไม่ใช้ทรัพยากรของรัฐหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดอันอาจมีผลต่อการเลือกตั้งและไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๗๐ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) สภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่ไว้วางใจ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐

(๕) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗

(๖) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๑

นอกจากเหตุที่ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามวรรคหนึ่งแล้ว ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๕๘ วรรคสี่ ด้วย

ให้นำความในมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๔) หรือ (๕) หรือวรรคสอง โดยอนุโลม เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ด้วย

มาตรา ๑๗๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ

มาตรา ๑๗๒ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติหรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบต่อกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดและพระราชกำหนดนั้นต้องตกไปตามวรรคสาม ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผล

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชกำหนดของสภาผู้แทนราษฎรและของวุฒิสภา และการยืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ

มาตรา ๑๗๓ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะได้อนุมัติพระราชกำหนดใด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเพื่อวินิจฉัย และให้รอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง และให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ส่งความเห็นนั้นมา

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ให้พระราชกำหนดนั้นไม่มีผลใช้บังคับมาแต่ต้น

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๗๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวด้วยภาษีอากรหรือเงินตรา ซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และวรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม แต่ถ้าเป็นการตราขึ้นในระหว่างสมัยประชุม จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๗๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

มาตรา ๑๗๖ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึก

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

มาตรา ๑๗๗ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

มาตรา ๑๗๘ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา และหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง หากรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ

หนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางตามวรรคสอง ได้แก่ หนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือหนังสือสัญญาอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาตามวรรคสามด้วย

เมื่อมีปัญหาว่าหนังสือสัญญาใดเป็นกรณีตามวรรคสองหรือวรรคสามหรือไม่ คณะรัฐมนตรีจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ได้ ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

มาตรา ๑๗๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ

มาตรา ๑๘๐ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย เกษียณอายุ หรือพ้นจากราชการเพราะถูกลงโทษ

มาตรา ๑๘๑ ข้าราชการและพนักงานของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมิใช่ข้าราชการการเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นมิได้

มาตรา ๑๘๒ บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการอันเกี่ยวกับราชการแผ่นดินต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๘๓ เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

บำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรีซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

หมวด ๙
การขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๘๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

(๔) ไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนโดยมิชอบ

มาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับหรือดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร

หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินที่เกี่ยวกับกิจการของสภา หรือกรรมการตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

ให้นำ (๒) และ (๓) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้นที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๘๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา

(๓) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการให้พ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมิใช่ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๘๖ ให้นำความในมาตรา ๑๘๔ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) การดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี

(๒) การกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนดในมาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรา ๑๘๗ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด

ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีตามวรรคหนึ่งต่อไป ให้แจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้โอนหุ้น

ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐมนตรีจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคสองไม่ว่าในทางใด ๆ มิได้

มาตรานี้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรี และการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางใด ๆ ด้วย

หมวด ๑๐
ศาล

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๑๘๘ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง

มาตรา ๑๘๙ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้แต่โดยพระราชบัญญัติ

การตั้งศาลขึ้นใหม่หรือกำหนดวิธีพิจารณาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ๆ จะกระทำมิได้

มาตรา ๑๙๐ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการพ้นจากตำแหน่ง แต่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย เกษียณอายุ ตามวาระ หรือพ้นจากราชการเพราะถูกลงโทษให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ

มาตรา ๑๙๑ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”

มาตรา ๑๙๒ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นกรรมการ

หลักเกณฑ์และวิธีการชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างศาลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๙๓ ให้แต่ละศาล ยกเว้นศาลทหาร มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการที่มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยให้มีหัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานของแต่ละศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้ศาลยุติธรรมและศาลปกครองมีระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนเป็นการเฉพาะตามความเหมาะสมตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๒
ศาลยุติธรรม

มาตรา ๑๙๔ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๙๕ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้เลือกเป็นรายคดี

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา

การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามวรรคสี่ ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาซึ่งไม่เคยพิจารณา

คดีนั้นมาก่อน และได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนเก้าคน โดยให้เลือกเป็นรายคดี และเมื่อองค์คณะของศาลฎีกาดังกล่าวได้วินิจฉัยแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง หรือคำพิพากษานั้นมีผลให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์ตามวรรคสี่หรือไม่ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา

หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ตามวรรคสี่ และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคห้า ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๑๙๖ การบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต้องมีความเป็นอิสระ และดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการไม่เกินสองคน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๓
ศาลปกครอง

มาตรา ๑๙๗ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น

อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรอิสระซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระนั้น ๆ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๙๘ การบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับตุลาการศาลปกครองต้องมีความเป็นอิสระ และดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองซึ่งประกอบด้วยประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นตุลาการในศาลปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการในศาลปกครองไม่เกินสองคน บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๔
ศาลทหาร

มาตรา ๑๙๙ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลทหาร ตลอดจนการแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๑๑
ศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๐๐ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสามคน

(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน

ในกรณีไม่อาจเลือกผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาตาม (๑) ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะเลือกบุคคลจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก็ได้

การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี ในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการสรรหาจะประกาศลดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองลงก็ได้ แต่จะลดลงเหลือน้อยกว่าสองปีมิได้

มาตรา ๒๐๑ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๐๒ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด

(๒) ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๗) หรือ (๑๘)

(๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๕) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๖) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๗) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๘) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๙) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

(๑๐) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

มาตรา ๒๐๓ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐๑ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๒ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหาให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น

มาตรา ๒๐๔ ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกรายใด ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๒๐๕ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐๒ (๖) (๗) หรือ (๘) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (๙) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๒๐๒ (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) แล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภาจะนำความกราบบังคมทูลตามมาตรา ๒๐๔ วรรคสี่ ในกรณีที่ไม่แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิและให้ดำเนินการคัดเลือกหรือสรรหาใหม่

มาตรา ๒๐๖ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๒๐๔ ถ้ามีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ต้องรอให้มีผู้ได้รับความเห็นชอบครบเก้าคน

และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้น ให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๒๐๗ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๒๐๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐๑ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๒

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี

(๕) ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๖) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

ประธานศาลรัฐธรรมนูญซึ่งลาออกจากตำแหน่ง ให้พ้นจากตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วย

ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใหม่แทน

ในกรณีที่มีปัญหาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) หรือ (๓) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๒๐๓ เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

การร้องขอ ผู้มีสิทธิร้องขอ การพิจารณา และการวินิจฉัยตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๐๙ ในระหว่างที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังไม่มีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกรณีมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน

มาตรา ๒๑๐ ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

(๒) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(๓) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

การยื่นคำร้องและเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย การทำคำวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ให้นำความในมาตรา ๑๘๘ มาตรา ๑๙๐ มาตรา ๑๙๑ และมาตรา ๑๙๓ มาใช้บังคับแก่ศาลรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑๑ องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัยต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่าเรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญมิได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๒๑๒ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยมาตรา ๕ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นว่านั้นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ในระหว่างนั้น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบต่อคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่ในคดีอาญาให้ถือว่าผู้ซึ่งเคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ นั้น เป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าว หรือถ้าผู้นั้นยังรับโทษอยู่ก็ให้ปล่อยตัวไป แต่ทั้งนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใด ๆ

มาตรา ๒๑๓ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๑๔ ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม และมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นการชั่วคราวให้ครบเก้าคน โดยให้ผู้ซึ่งได้รับ

แต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้จนกว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน

หมวด ๑๒
องค์กรอิสระ

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๒๑๕ องค์กรอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์กรอิสระต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ

มาตรา ๒๑๖ นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระแต่ละองค์กรแล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามทั่วไปดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี

(๒) มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐๑ (๑) (๓) (๔) และ (๕)

(๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๒

มาตรา ๒๑๗ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนอกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๒๐๓ ที่จะดำเนินการสรรหา เว้นแต่กรรมการสรรหาตามมาตรา ๒๐๓ (๔) ให้ประกอบด้วยบุคคลซึ่งแต่งตั้งโดยศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มิใช่องค์กรอิสระที่ต้องมีการสรรหา

ให้นำความในมาตรา ๒๐๓ มาตรา ๒๐๔ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๐๖ มาใช้บังคับแก่การสรรหาตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามทั่วไปตามมาตรา ๒๑๖ หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเฉพาะตามมาตรา ๒๒๒ มาตรา ๒๒๘ มาตรา ๒๓๒ มาตรา ๒๓๘ หรือตามมาตรา ๒๔๖ วรรคสอง และตามกฎหมายที่ตราขึ้นตามมาตรา ๒๔๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี

ให้นำความในมาตรา ๒๐๘ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า และมาตรา ๒๐๙ มาใช้บังคับแก่การพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ถ้ามีจำนวนเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๒๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑๙ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง

ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๒๐ ให้องค์กรอิสระแต่ละแห่ง นอกจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการ ดำเนินการ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้องค์กรอิสระบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และเป็นไปตามมติหรือแนวทางที่องค์กรอิสระกำหนด โดยให้มีหัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบขององค์กรอิสระแต่ละองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหน่วยงานนั้น รับผิดชอบขึ้นตรงต่อองค์กรอิสระ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้องค์กรอิสระร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กร และถ้าองค์กรอิสระใดเห็นว่ามีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งองค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ส่วนที่ ๒
คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๒๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่จะยังประโยชน์แก่การบริหารและจัดการการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา จำนวนห้าคน

(๒) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน

ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓๒ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือเป็นผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด

มาตรา ๒๒๓ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีกรรมการการเลือกตั้งเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คนให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

มาตรา ๒๒๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ

(๒) ควบคุมดูแลการเลือกตั้งและการเลือกตาม (๑) ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการนี้ ให้มีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร

(๓) เมื่อผลการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) หรือเมื่อพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตาม (๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติ และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้ง เลือก หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วย

(๔) สั่งระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตาม (๑) ไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นกระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ที่มีลักษณะเป็นการทุจริต หรือทำให้การเลือกตั้งหรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๕) ดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบหมายให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนดำเนินการ หรือมอบหมายให้คณะบุคคลดำเนินการภายใต้การกำกับของกรรมการการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดก็ได้

การใช้อำนาจตาม (๓) ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดมีอำนาจกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำความผิด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๒๕ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือก แล้วแต่กรณี หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๒๒๔ (๔)

คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๒๖ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๒๕ หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือกแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น

การพิจารณาของศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

มิให้นับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

ให้นำมาตรานี้ไปใช้บังคับแก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม แต่ให้อำนาจของศาลฎีกาเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ และให้คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว

มาตรา ๒๒๗ ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภา หรือเมื่อประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ

คุมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปสอบสวน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะกระทำความผิด หรือจับหรือคุมขังกรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้รายงานต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน และให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ แต่ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกจับหรือคุมขังให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่มีอยู่เป็นผู้ดำเนินการ

ส่วนที่ ๓
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

มาตรา ๒๒๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปี จำนวนหนึ่งคน

มาตรา ๒๒๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป

มาตรา ๒๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ส่วนที่ ๔
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๒๓๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๓๓ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน

มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มิใช่เป็นความผิดร้ายแรงหรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับหรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการ

ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้

มาตรา ๒๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๖ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใดมีพฤติการณ์ตามมาตรา ๒๓๔ (๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไต่สวนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาโดยอนุโลม

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำเนินการอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหามีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไปและไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

การพิจารณาของศาลฎีกาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ให้นำมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๓๔ (๓) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการตามมาตรา ๒๓๔ (๑) โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน ระยะเวลาการไต่สวนและการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๓๗ เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้สั่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด

(๒) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย โดยให้นำความในมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคหกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหามีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา และมิใช่กรณีตาม (๒) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้นำความในมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๕
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๒๓๘ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลังและด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๒๓๙ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๒๔๐ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม (๑) และ (๒) และกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๔) ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งการให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน

(๕) สั่งลงโทษทางปกครองกรณีมีการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ถูกสั่งลงโทษตาม (๕) อาจอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ในการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดต้องคำนึงถึงนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินตาม (๑) และ (๒) ประกอบด้วย

มาตรา ๒๔๑ ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาโดยได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๒๐๔ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ และมาตรา ๒๐๕ มาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วยโดยอนุโลม

การสรรหา การคัดเลือก และการเสนอชื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๒๔๒ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจเงินแผ่นดินตามนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด และตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๒) ตรวจผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ

(๓) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม (๑) และ (๒)

(๔) กำกับและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตาม (๓)

มาตรา ๒๔๓ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่โดยรับผิดชอบต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๒๔๔ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรืออาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะดำเนินการใดได้ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นตามที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือของหน่วยงานอื่นนั้น แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๔๕ เพื่อประโยชน์ในการระงับหรือยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังของรัฐ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเสนอผลการตรวจสอบการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเงินการคลังของรัฐอย่างร้ายแรง ต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อพิจารณา

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเห็นพ้องด้วยกับผลการตรวจสอบดังกล่าว ให้ปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากที่ประชุมร่วมเห็นพ้องกับผลการตรวจสอบนั้น ให้ร่วมกันมีหนังสือแจ้งสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบโดยไม่ชักช้า และให้เปิดเผยผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อประชาชนเพื่อทราบด้วย

ส่วนที่ ๖
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๒๔๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย

มาตรา ๒๔๗ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

เมื่อรับทราบรายงานตาม (๑) และ (๒) หรือข้อเสนอแนะตาม (๓) ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบโดยไม่ชักช้า

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญด้วย

หมวด ๑๓
องค์กรอัยการ

มาตรา ๒๔๘ องค์กรอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เที่ยงธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง และไม่ให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง

การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นขององค์กรอัยการให้มีความเป็นอิสระ โดยให้มีระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนเป็นการเฉพาะตามความเหมาะสมและการบริหารงานบุคคล

เกี่ยวกับพนักงานอัยการต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการอัยการ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งต้องไม่เป็นพนักงานอัยการ และผู้ทรงคุณวุฒิบรรดาที่ได้รับเลือกจากพนักงานอัยการ ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบุคคลซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นพนักงานอัยการมาก่อนสองคน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคสาม ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใดอันอาจมีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามวรรคสอง หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวต้องกำหนดให้ชัดแจ้งและใช้เป็นการทั่วไป โดยจะมอบอำนาจให้มีการพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปมิได้

หมวด ๑๔
การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน

มาตรา ๒๕๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถ

ดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

มาตรา ๒๕๑ การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องใช้ระบบคุณธรรมและต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกันหรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้

มาตรา ๒๕๒ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

มาตรา ๒๕๓ ในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕๔ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๑๕
การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ จะกระทำมิได้

มาตรา ๒๕๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๒) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อรัฐสภาและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขั้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

(๔) การพิจารณาในวาระที่สองขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ แต่ในกรณีที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอต้องเปิดโอกาสให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย

(๕) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา โดยในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

(๗) เมื่อมีการลงมติเห็นชอบตาม (๖) แล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน แล้วจึงนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำความในมาตรา ๘๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๘) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ หรือหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่หรืออำนาจได้ ก่อนดำเนินการตาม (๗) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ดำเนินการตาม (๗) ต่อไป

(๙) ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยตาม (๗) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกัน แล้วแต่กรณี มีสิทธิเข้าชื่อกันเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ว่าร่างรัฐธรรมนูญตาม (๗) ขัดต่อมาตรา ๒๕๕ หรือมีลักษณะตาม (๘) และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าวส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

หมวด ๑๖
การปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

(๓) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายที่มิได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

(๔) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(๕) มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(๒) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน

(๓) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

(๔) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคล มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา

(๕) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

ค. ด้านกฎหมาย

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม

(๒) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก

(๓) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(๔) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกันเพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีอิสระ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

จ. ด้านการศึกษา

(๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(๒) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา ๕๔ วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

ฉ. ด้านเศรษฐกิจ

(๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี

(๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

(๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิผล

(๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน

ช. ด้านอื่น ๆ

(๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

(๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

(๓) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

(๔) ปรับระบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์จากการบริหารจัดการและการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียมกัน

(๕) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม

มาตรา ๒๕๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี

ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่ง และประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน

มาตรา ๒๖๐ ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๔) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นที่ประจักษ์และไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจมาก่อน เป็นประธาน

(๒) ผู้เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตำรวจซึ่งอย่างน้อยต้องมีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติรวมอยู่ด้วย มีจำนวนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เป็นกรรมการ

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นที่ประจักษ์และไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจมาก่อน มีจำนวนเท่ากับกรรมการตาม (๒) เป็นกรรมการ

(๔) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม และอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคสองแล้ว ถ้าการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ ให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามหลักอาวุโสตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๖๑ ในการปฏิรูปตามมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๖๒ ให้คณะองคมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะองคมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๖๓ ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาต่อไป และให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หรือสมาชิกวุฒิสภา ตามลำดับ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสิ้นสุดลงในวันก่อนวันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปที่จัดขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม รวมทั้งเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพตามที่บัญญัติไว้สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มาตรา ๙๘ ยกเว้น (๓) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕)

(๒) มาตรา ๑๐๑ ยกเว้น

(ก) กรณีตาม (๖) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๘ ยกเว้น (๓) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕)

(ข) กรณีตาม (๗) เฉพาะในกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๑๘๔ (๑)

(๓) มาตรา ๑๐๘ ยกเว้น ก. คุณสมบัติตาม (๓) และ (๔) และ ข. ลักษณะต้องห้ามตาม (๑) (๒) และ (๗) แต่เฉพาะกรณีตาม (๑) นั้น ไม่รวมส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๘ (๓) และ (๑๕)

มิให้นำมาตรา ๑๑๒ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรานี้

ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ตามวรรคหนึ่ง ให้อำนาจของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายเป็นอำนาจของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หากมีตำแหน่งว่างลง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสอง เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแทนก็ได้

เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังจากวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๖๔ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

ครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๖๓ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม

รัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งนอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้สำหรับรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๐ ยกเว้น (๖) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๘ (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) และต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๐ ยกเว้น (๓) และ (๔) แต่ในกรณีตาม (๔) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๘ (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) และยกเว้นมาตรา ๑๗๐ (๕) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๑๘๔ (๑)

การดำเนินการแต่งตั้งรัฐมนตรีในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ แต่ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองด้วย

ให้นำความในมาตรา ๒๖๓ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งและวรรคสามด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๖๕ ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่

ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ และให้ถือว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไป

ให้นำความในมาตรา ๒๖๓ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๖๖ ให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปพลางก่อนเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ จนกว่าจะมีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศที่ตราขึ้นตามมาตรา ๒๕๙

เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะปรับเปลี่ยนโครงสร้างหรือวิธีการทำงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้การปฏิรูปประเทศตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มีประสิทธิภาพมากขึ้นก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๒๖๓ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๖๗ ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

(๑๐) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวขึ้นใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และต้องมุ่งหมายให้มีการขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบและต้องทำให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และเมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องไม่ช้ากว่าวันพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เกิดประสิทธิภาพและรวดเร็ว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะขอให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งเพิ่มขึ้นก็ได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสามสิบคน

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดไม่แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนั้นตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอ

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา ถ้าศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ให้แจ้งให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนสิบเอ็ดคน ประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือประธานองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมายฝ่ายละห้าคน เพื่อพิจารณาแล้วเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อให้ความเห็นชอบ ถ้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่เห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเกินสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่ถึงสองในสามดังกล่าว ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมาธิการวิสามัญเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

เพื่อประโยชน์แห่งการขจัดส่วนได้เสีย ห้ามมิให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคสอง

มาตรา ๒๖๘ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๗ (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีผลใช้บังคับแล้ว

มาตรา ๒๖๙ ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคณะหนึ่งซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ และมีความเป็นกลางทางการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบสองคน มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลซึ่งสมควรเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(ก) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๐๗ จำนวนสองร้อยคนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

(ข) ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา คัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมีจำนวนไม่เกินสี่ร้อยคน ตามวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภากำหนดแล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่ช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดตาม (ก)

(ค) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกผู้ได้รับเลือกตาม (ก) จากบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ได้จำนวนห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจำนวนห้าสิบคน โดยการคัดเลือกดังกล่าวให้คำนึงถึงบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และให้คัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) ให้ได้จำนวนหนึ่งร้อยเก้าสิบสี่คนรวมกับผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นสองร้อยห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) จำนวนห้าสิบคน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘

(๒) มิให้นำความในมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๖) ในส่วนที่เกี่ยวกับการเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมาใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับสรรหาตาม (๑) (ข) และมิให้นำความในมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๒) มาตรา ๑๘๔ (๑) และมาตรา ๑๘๕ มาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง

(๓) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาตินำรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกตาม (๑) (ค) จำนวนสองร้อยห้าสิบคนดังกล่าวขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งต่อไป และให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

(๔) อายุของวุฒิสภาตามมาตรานี้มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ถ้ามีตำแหน่งว่างลง ให้เลื่อนรายชื่อบุคคลตามลำดับในบัญชีสำรองตาม (๑) (ค) ขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน โดยให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ สำหรับสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งเมื่อพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในขณะได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาก็ให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาด้วย และให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งแทน ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในตำแหน่งเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

(๕) ในระหว่างที่ยังไม่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลในบัญชีรายชื่อสำรองขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่างตาม (๔) หรือเป็นกรณีที่ไม่มีรายชื่อบุคคลเหลืออยู่ในบัญชีสำรอง หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

(๖) เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๐๗ ต่อไป และให้นำความในมาตรา ๑๐๙ วรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗๐ นอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้วุฒิสภาตามมาตรา ๒๖๙ มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือน

ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติใดที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ให้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบพร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมิได้แจ้งว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของแต่ละสภา อาจเข้าชื่อกันร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้วินิจฉัย การยื่นคำร้องดังกล่าวต้องยื่นก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วเสร็จ

เมื่อประธานรัฐสภาได้รับคำร้องตามวรรคสาม ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการร่วมซึ่งประกอบด้วยประธานวุฒิสภาเป็นประธาน รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่ง ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนคณะรัฐมนตรีคนหนึ่ง และประธานคณะกรรมาธิการสามัญคนหนึ่งซึ่งเลือกกันเองระหว่างประธานคณะกรรมาธิการสามัญในวุฒิสภาทุกคณะเป็นกรรมการ เพื่อวินิจฉัย

การวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมตามวรรคสี่ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมดังกล่าวให้เป็นที่สุด และให้ประธานรัฐสภาดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น

มาตรา ๒๗๑ ในวาระเริ่มแรกภายในอายุของวุฒิสภาตามมาตรา ๒๖๙ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๓๗ (๒) หรือ (๓) ให้กระทำโดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเกี่ยวกับ

(๑) การแก้ไขเพิ่มเติมโทษหรือองค์ประกอบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ เฉพาะเมื่อการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นมีผลให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากความผิดหรือไม่ต้องรับโทษ

(๒) ร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่ามีผลกระทบต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรง

มติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาที่ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา

มาตรา ๒๗๒ ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ การให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕๙ เว้นแต่การพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และมติที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕๙ วรรคสาม ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ไม่ว่าด้วยเหตุใด และสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ในกรณีเช่นนั้น ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยพลัน และในกรณีที่รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้ยกเว้นได้ ให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อไป โดยจะเสนอชื่อผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ หรือไม่ก็ได้

มาตรา ๒๗๓ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ ใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ในระหว่างเวลาที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ การพ้นจากตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๗๔ ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นองค์กรตามมาตรา ๖๐ วรรคสาม และให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๗๕ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีกฎหมายตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับ

มาตรา ๒๗๖ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระดำเนินการให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๒๑๙ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งระยะเวลาหนึ่งปีตามวรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่ตั้งขึ้นใหม่เข้ารับหน้าที่ และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นใหม่ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗๗ นอกจากที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๙๖ มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๒๔๘ วรรคสาม ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายให้เป็นไปตามมาตรา ๑๙๖ มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๒๔๘ วรรคสาม ให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง และคณะกรรมการอัยการ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง และคณะกรรมการอัยการตามมาตรา ๑๙๖ มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๒๔๘ วรรคสาม แล้วแต่กรณี ไปพลางก่อน

ในระหว่างที่ยังไม่มีการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๔๘ วรรคสี่ ห้ามมิให้พนักงานอัยการดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน หรือดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัทหรือกิจการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์มุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นที่ปรึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

มาตรา ๒๗๘ ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐที่คณะรัฐมนตรีกำหนดดำเนินการให้จัดทำร่างกฎหมายที่จำเป็นตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ ให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในกรณีที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ให้คณะรัฐมนตรีกำหนดระยะเวลาที่แต่ละหน่วยงานต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามความจำเป็นของแต่ละหน่วยงาน แต่ทั้งนี้เมื่อรวมแล้วต้องไม่เกินสองร้อยสี่สิบวันตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งไม่อาจดำเนินการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้คณะรัฐมนตรีสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๒๗๙ บรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่จะออกใช้บังคับต่อไปตามมาตรา ๒๖๕ วรรคสอง ไม่ว่าเป็นประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางตุลาการ ให้ประกาศ คำสั่ง การกระทำตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำนั้น เป็นประกาศ คำสั่ง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมประกาศหรือคำสั่งดังกล่าว ให้กระทำเป็นพระราชบัญญัติ เว้นแต่ประกาศหรือคำสั่งที่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางบริหาร การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี

บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ว่าเป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าว ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๗ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๓) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“สภาท้องถิ่น” หมายความว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภากรุงเทพมหานคร สภาเมืองพัทยา และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้าพนักงานหรือหัวหน้าข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการการเลือกตั้ง” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้ตรวจการเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้ตรวจการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความว่า ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึงผู้อำนวยการเขตและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้ได้รับเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“การเลือกตั้ง” หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“วันเลือกตั้ง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“หน่วยเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำการออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งใดที่เลือกตั้งหนึ่ง

“ที่เลือกตั้ง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการออกเสียงลงคะแนน และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้งด้วย

“จังหวัด” หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

“อำเภอ” หมายความรวมถึงเขต และกิ่งอำเภอด้วย

“ตำบล” หมายความรวมถึงแขวงด้วย

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความรวมถึงศาลาว่าการกรุงเทพมหานครด้วย

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความรวมถึงสำนักงานเขต และที่ว่าการกิ่งอำเภอด้วย

มาตรา ๕ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการเลือกตั้ง การจัดการเลือกตั้งให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการเลือกตั้งเอง หรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งมิใช่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการเลือกตั้งแทน การจัดการเลือกตั้งให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือของหน่วยงานอื่นของรัฐนั้นหรือบุคคลอื่นใด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดการเลือกตั้งตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการเลือกตั้งร้องขอ

มาตรา ๖ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัตินี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใดถ้ามิได้บัญญัติวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยทำเป็นระเบียบ ประกาศหรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ และให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใดมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๗ กรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือปฏิบัติตามคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ หากได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง

มาตรา ๘ การพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม ในการนี้ อาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาควินิจฉัย หรืออาจให้ศาลชั้นต้นดังกล่าวเป็นผู้ไต่สวนพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคก็ได้

การปฏิบัติหน้าที่ของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ องค์คณะผู้พิพากษา ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๙ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๑๐ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา ๑๑ ให้จัดการเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครบวาระ หรือภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ เว้นแต่ในกรณีของสมาชิกสภาท้องถิ่นถ้าวาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่จัดการเลือกตั้งก็ได้

ในกรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สมาชิกภาพของผู้ได้รับเลือกตั้งเริ่มนับแต่วันเลือกตั้ง และให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหลืออยู่

คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ย่นหรือขยายระยะเวลาให้มีการจัดการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งได้ตามความจำเป็นเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ โดยต้องระบุเหตุผลการมีคำสั่งดังกล่าวด้วย

มาตรา ๑๒ เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๒๕ โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประกาศให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการกำหนดเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) วันเลือกตั้ง

(๒) วันรับสมัครเลือกตั้ง ซึ่งต้องให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินสิบวันนับแต่วันประกาศให้มีการเลือกตั้ง และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๓) สถานที่รับสมัครเลือกตั้ง

(๔) จำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะมีการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตเลือกตั้ง

(๕) จำนวนเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือตำบลหรือเขตท้องที่ที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้ง

(๖) หลักฐานการสมัครรับเลือกตั้ง

การกำหนดตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร

มาตรา ๑๓ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรมีหน้าที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความจริง

มาตรา ๑๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๗๕ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมด เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามความจำเป็น

มาตรา ๑๕ เพื่อให้การดำเนินการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม นอกจากหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการดำเนินการในเรื่องใด ๆ ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ระเบียบดังกล่าวต้องไม่มีผลเป็นการตัดสิทธิหรือลงโทษบุคคลใด และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกประกาศให้ย่นหรือขยายระยะเวลา หรืองดเว้นการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้เฉพาะในการเลือกตั้งนั้นเพื่อให้เหมาะสมแก่การดำเนินการเลือกตั้งใหม่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรมได้

มาตรา ๑๗ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ประกาศผลการเลือกตั้งนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ว่าจะมีผู้ร้องเรียนกล่าวโทษหรือไม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนให้แล้วเสร็จและประกาศผลการเลือกตั้ง หรือจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็น แล้วแต่กรณีโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น เมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งและมีสมาชิกสภาท้องถิ่นได้รับเลือกเกินกึ่งหนึ่งแต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าคนแล้ว หากมีความจำเป็นต้องเรียกประชุมสภาท้องถิ่นนั้น ให้เรียกประชุมและปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

การประกาศผลการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่เป็นการตัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัย เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่มีการสั่งหรือคำวินิจฉัยให้ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานหรือรองประธานสภาท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างแล้ว แม้ภายหลังศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่าคำสั่งหรือคำวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่งเป็นไปโดยไม่ชอบ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการไปแล้ว

หมวด ๒
เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง

มาตรา ๑๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐ การกำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง ถ้าเขตใดมีจำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแบ่งเขตนั้นออกเป็นเขตเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่จะพึงมี โดยแต่ละเขตเลือกตั้งต้องมีจำนวนราษฎรใกล้เคียงกัน

(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง ในกรณีที่อำเภอใดมีสมาชิกได้เกินกว่าหนึ่งคนให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง เท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีในอำเภอนั้น

(๓) การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสองเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมือง ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสามเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้แบ่งเขตเทศบาลหรือเขตเมืองพัทยาเป็นสี่เขตเลือกตั้ง และต้องมีจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลเท่ากันทุกเขตเลือกตั้ง

(๔) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(๕) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ถือเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๐ ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้จัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันมากที่สุด และพื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งต้องติดต่อกัน เว้นแต่ตามสภาพพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ไม่อาจแบ่งเขตเลือกตั้งให้มีพื้นที่ติดต่อกันได้ จะกำหนดให้เขตเลือกตั้งมีพื้นที่ไม่ติดต่อกันเท่าที่จำเป็นก็ได้

ในการกำหนดเขตเลือกตั้ง จะใช้แนวถนน ตรอก ซอย หรือแยก คลอง หรือแม่น้ำเป็นแนวเขตของเขตเลือกตั้งก็ได้

การแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๒๐ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร มีหน้าที่แจ้งรายละเอียดของจำนวนราษฎรเป็นรายจังหวัด รายอำเภอ รายตำบล รายหมู่บ้าน รายเทศบาล รายองค์การบริหารส่วนตำบล และรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางประกาศจำนวนราษฎรทั้งประเทศ

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตตำบล เขตหมู่บ้าน เขตเทศบาล เขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่แจ้งการเปลี่ยนแปลงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

มาตรา ๒๒ การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ให้ใช้เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๒๓ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้ง

การกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน โดยให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นที่เห็นสมควร รวมทั้งให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตของหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้ง ให้กระทำได้โดยประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่ในกรณีเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นจะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่าสิบวันก็ได้ และให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๔ การกำหนดหน่วยเลือกตั้งตามมาตรา ๒๓ ให้คำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิเลือกตั้งของราษฎร ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้ง ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนน้อยจะให้รวมหมู่บ้านตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปเป็นหน่วยเลือกตั้งเดียวกันก็ได้ สำหรับในเขตเทศบาล เขตเมืองพัทยา เขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอก ซอย หรือแยก คลอง หรือแม่น้ำเป็นแนวเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้

(๒) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยเลือกตั้งละหนึ่งพันคนเป็นประมาณ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยให้มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้

ที่เลือกตั้งตามมาตรา ๒๓ ต้องเป็นสถานที่ที่ประชาชนเข้าออกได้สะดวกและมีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของที่เลือกตั้งตามลักษณะของท้องที่และภูมิประเทศไว้ด้วย และเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

หมวด ๓
การดำเนินการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๕ เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับสมัครเลือกตั้ง

(๒) กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

(๓) แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

(๔) ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และดำเนินการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

(๖) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การดำเนินการตาม (๒) (๓) และ (๔) ให้เป็นไปโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่ปรากฏว่าหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าอาจก่อให้เกิดความไม่สุจริต หรือเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจแต่งตั้งปลัดจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นแทนก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการเลือกตั้งมีหน้าที่จัดหาวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งและสนับสนุนการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๖ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดที่เป็นเขตเลือกตั้ง หรือในเขตอำเภอท้องที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตั้งอยู่ โดยจะแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดหรืออำเภอนั้น แล้วแต่กรณี ซึ่งมิได้เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐจำนวนไม่เกินสองคนด้วยก็ได้ แต่มิให้แต่งตั้งจากข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่เป็นการแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าว

หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง และจำนวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

การแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบหมายให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งนั้นแทนก็ได้

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้ความเห็นชอบการกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง และการแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๓) กำกับดูแลและอำนวยการการเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

(๔) กำหนดสถานที่รวบรวมผลคะแนน และรวบรวมผลคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้ง และรายงานผลการเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๕) ปฏิบัติการใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งได้ตามสมควร

มาตรา ๒๘ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการออกเสียงลงคะแนนในที่เลือกตั้งและนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งแต่ละแห่ง

(๒) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งอย่างน้อยสองคน เพื่อทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง การฝึกอบรม และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ตรวจการเลือกตั้งพบเห็นว่ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเปลี่ยนกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๙ ก่อนวันเลือกตั้ง หากมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งบุคคลตามมาตรา ๒๘ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งให้ได้ครบจำนวน

ในวันเลือกตั้ง ถ้าถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบจำนวนแต่มาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่มาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ได้ และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นรายงานให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแต่งตั้งบุคคลตามมาตรา ๒๘ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพิ่มเติมให้ครบจำนวนก่อนการนับคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีตามวรรคสอง หากไม่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติหน้าที่เลยหรือมาแต่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งบุคคลตามมาตรา ๒๘ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๐ เมื่อมีการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจัดให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อมีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดนั้นให้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้

ให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างซึ่งได้รับคำสั่งตามวรรคสองมีหน้าที่ปฏิบัติตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมาย

มาตรา ๓๑ นอกจากหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหรือสั่งการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง

ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้องขอ

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้พบการกระทำความผิดแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง

ถ้าผู้พบการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๘ หรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง ให้ดำเนินการกล่าวโทษหรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง พบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ในวันเลือกตั้ง หรือได้รับแจ้งโดยมีพยานหลักฐานอันน่าเชื่อถือ และผู้กระทำความผิดยังปรากฏตัวอยู่ในบริเวณที่เลือกตั้ง ให้เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง มีอำนาจจับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป โดยให้ถือว่าเป็นกรณีพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้สมัคร ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง แจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่พนักงานสอบสวนทราบถึงการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนทันทีโดยไม่ต้องมีผู้มาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

มาตรา ๓๔ ในกรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่า ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐกระทำการใด ๆ โดยมิชอบด้วยหน้าที่และอำนาจอันเป็นการกลั่นแกล้งผู้สมัครใด หรือดำเนินการใด ๆ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย มีอำนาจสั่งให้ยุติหรือระงับการกระทำนั้นได้

ให้กรรมการการเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำนั้นได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

มาตรา ๓๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๖ ค่าตอบแทนของกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายอำเภอ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดตามบัญชีค่าตอบแทนหรือมาตรฐานกลางในการจ่ายค่าตอบแทนซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ โดยคำนึงถึงหน้าที่และอำนาจความรับผิดชอบและความแตกต่างของปริมาณงานในการดำเนินการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทหรือแต่ละแห่ง

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดชอบการจัดพิมพ์ ควบคุมการพิมพ์ และกำหนดวิธีการจัดส่งบัตรเลือกตั้ง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์และการจัดส่งบัตรเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หมวด ๔
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๓๘ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง และ

(๔) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน อันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา ๓๙ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๔๐ ในการเลือกตั้งครั้งใด ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้เนื่องจากมีเหตุอันสมควร ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งหรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้ง ให้ดำเนินการแจ้งตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ การแจ้งเหตุดังกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ในการแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเป็นหนังสือหรือโดยวิธีการอื่นเพื่อชี้แจงเหตุดังกล่าว โดยอาจมอบหมายให้บุคคลใดไปยื่นต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งแทน หรือจัดส่งหนังสือชี้แจงเหตุนั้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียน หรือแจ้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ในกรณีที่บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามวรรคหนึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ให้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเหตุ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับแจ้งตามวรรคสาม มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

การแจ้งเหตุ วิธีการแจ้งเหตุทางอิเล็กทรอนิกส์ บุคคลที่จะรับแจ้งเหตุ สถานที่รับแจ้งเหตุ การพิจารณาการแจ้งเหตุ และการอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยในการกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนด้วย ในการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดรายละเอียดของเหตุที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาของบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งด้วย

มาตรา ๔๑ เมื่อครบกำหนดหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ให้บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง ประกาศรายชื่อผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุตามมาตรา ๔๐ หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

ในกรณีที่ประกาศรายชื่อตามวรรคหนึ่งมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง ให้ผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามมาตรา ๔๐ เพื่อดำเนินการแก้ไข ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๒ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๒) สมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๓) เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

(๕) ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) ดำรงตำแหน่งเลขานุการประธานสภาท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาท้องถิ่น และเลขานุการรองประธานสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาครั้งละสองปีนับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากในการเลือกตั้งครั้งต่อไปผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีก ให้นับเวลาการจำกัดสิทธิครั้งหลังนี้โดยนับจากวันที่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งใหม่ และหากกำหนดเวลาการจำกัดสิทธิครั้งก่อนยังเหลืออยู่เท่าใดให้กำหนดเวลาการจำกัดสิทธินั้นสิ้นสุดลง

มาตรา ๔๓ เมื่อได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓ ให้ถูกต้องตามความจริง และประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัดหรือที่ว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง และสถานที่อื่นที่เห็นสมควรก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน และแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้เจ้าบ้านทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความผิดพลาด หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการย้ายบุคคลใดเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ ไม่ว่าจะพบเหตุดังกล่าวก่อนหรือหลังการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นความจริง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้แก้ไขหรือถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประกาศโดยเปิดเผยตามวรรคหนึ่ง มิให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สำหรับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย

มาตรา ๔๔ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับหนังสือตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รีบตรวจสอบหลักฐาน ถ้าเห็นว่าผู้แจ้งหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเพิ่มชื่อผู้นั้นลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเร็วและแจ้งให้ผู้แจ้งและเจ้าบ้านทราบ แต่ถ้าเห็นว่าผู้แจ้งหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้แจ้งและเจ้าบ้านทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าผู้แจ้งหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งเพิ่มชื่อผู้นั้นลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและให้แจ้งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว ในการนี้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแจ้งให้ผู้แจ้งหรือเจ้าบ้านทราบโดยเร็ว

มาตรา ๔๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ประกาศตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง เป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งถอนชื่อ

ผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ ถ้าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันได้รับคำร้อง ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และให้นำความในมาตรา ๔๔ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ถ้าเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลอื่นซึ่งมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตน เมื่อเจ้าบ้านหรือผู้ซึ่งเจ้าบ้านมอบหมายนำหลักฐานทะเบียนบ้านมาแสดงให้เห็นว่าไม่มีชื่อบุคคลนั้นอยู่ในทะเบียนบ้าน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี มีคำสั่งถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและแจ้งให้เจ้าบ้านหรือผู้ซึ่งเจ้าบ้านมอบหมายทราบโดยเร็ว

กรณีตามวรรคสองหรือวรรคสาม ถ้าผู้ที่ถูกถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และยื่นคำร้องคัดค้านการถูกถอนชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ววินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นที่สุดสำหรับการเลือกตั้งครั้งนั้น

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใด และคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบคำพิพากษานั้นแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้บันทึกไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และเมื่อคดีถึงที่สุดแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการบันทึกหรือปรับปรุงการบันทึกเดิมให้สอดคล้องกับคำพิพากษาที่ถึงที่สุดนั้น

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่มีการถอนชื่อบุคคลใดออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๔๕ วรรคสองหรือวรรคสาม หรือเพิ่มชื่อบุคคลใดลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง หรือในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใดตามมาตรา ๔๖ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แจ้งต่อผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเพื่อแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓ ให้ถูกต้องด้วย

มาตรา ๔๘ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ

กรณีดังต่อไปนี้ให้สันนิษฐานว่าเป็นการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบด้วย เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการย้ายโดยมีเหตุผลอันสมควร

(๑) การย้ายบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปซึ่งไม่มีชื่อสกุลเดียวกับเจ้าบ้านเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิเลือกตั้งที่จะมีขึ้นภายในสองปีนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาในทะเบียนบ้าน

(๒) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยบุคคลนั้นมิได้อยู่อาศัยจริง

(๓) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้าน

ความในวรรคสอง (๑) มิให้ใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐ สถานศึกษา หรือสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ที่ย้ายเจ้าหน้าที่ นักศึกษา หรือพนักงานของตน หรือบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด เข้ามาในทะเบียนบ้านของตน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หมวด ๕
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๔๙ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นให้มีอายุตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๕๐ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

(๔) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๓๙ (๑) (๒) หรือ (๔)

(๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๑๓) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๔) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๑๕) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๑๖) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๗) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑๘) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(๑๙) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒๐) อยู่ในระหว่างถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒๑) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๒) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(๒๓) เคยพ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับหรือ

จะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๔) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๕) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจ หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยหน้าที่และอำนาจ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแก่ราชการ และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒๖) ลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๕๑ ในการสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งหลักฐานการสมัครและค่าธรรมเนียมการสมัครตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หลักฐานการสมัครตามวรรคหนึ่ง ผู้สมัครต้องยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี

ค่าธรรมเนียมการสมัครตามวรรคหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และไม่ว่าในกรณีใดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่มีหน้าที่ต้องคืนค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้แก่ผู้ใด

มาตรา ๕๒ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับใบสมัครแล้ว ให้ตรวจสอบใบสมัคร เอกสาร หลักฐาน และค่าธรรมเนียมว่าครบถ้วนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่ครบถ้วน ให้คืนเอกสาร หลักฐาน และค่าธรรมเนียมทั้งหมดให้ผู้สมัครนั้นในทันที

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าผู้สมัครได้ส่งใบสมัคร เอกสาร หลักฐาน และค่าธรรมเนียมครบถ้วนแล้ว ให้ออกหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครนั้นเรียงตามลำดับการยื่นสมัคร และให้ทำสำเนาคู่ฉบับไว้เป็นหลักฐาน

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องของการสมัครของผู้สมัครตามวรรคสอง และตรวจสอบว่าผู้นั้นมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องและผู้นั้นมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ประกาศรายชื่อผู้สมัครภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดรับสมัครไว้โดยเปิดเผย ณ ที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

ประกาศรายชื่อผู้สมัครตามวรรคสาม ให้มีชื่อตัว ชื่อสกุล รูปถ่าย และหมายเลขประจำตัวของผู้สมัครที่จะใช้ในการลงคะแนนเลือกตั้ง ตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ให้ปิดประกาศคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ ไว้ ณ ที่ปิดประกาศดังกล่าวด้วย

การประกาศรายชื่อผู้สมัครตามวรรคสาม ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการตามมาตรา ๕๖

มาตรา ๕๓ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครตามมาตรา ๕๒ วรรคสองแล้ว ผู้สมัครจะถอนการสมัครมิได้

มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อให้ตนสมัครรับเลือกตั้ง

ห้ามมิให้ผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใดเพื่อให้ผู้นั้นหรือผู้อื่นสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๕๕ ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อในประกาศตามมาตรา ๕๒ ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามวันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร ในการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยโดยเร็ว และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น

เพื่อประโยชน์และความสะดวกรวดเร็วในการรับคำร้องและวินิจฉัยกรณีตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบอำนาจให้คณะบุคคลพิจารณาและวินิจฉัยเบื้องต้นเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดก็ได้

มาตรา ๕๖ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือได้รับแจ้งจากบุคคลใดว่า ผู้สมัครผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยโดยเร็ว ถ้าความปรากฏหรือได้รับแจ้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน และถ้ามีหลักฐานตามสมควรว่าผู้สมัครผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้สั่งถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

ให้นำความในมาตรา ๕๕ วรรคสองมาใช้บังคับกับการดำเนินการตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด การอุทธรณ์ดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้ระงับหรือชะลอการเลือกตั้ง และให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้ง

มาตรา ๕๗ ให้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครมาพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน

เมื่อได้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครตามวรรคหนึ่งแล้วจะเปลี่ยนแปลงหมายเลขประจำตัวผู้สมัครไม่ได้ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ

การกำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครและการจับสลากให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๕๘ ผู้สมัครผู้ใดประสงค์จะส่งตัวแทนไปประจำอยู่ ณ ที่เลือกตั้ง ให้ยื่นหนังสือแต่งตั้งตัวแทนของตนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยให้แต่งตั้งได้แห่งละหนึ่งคน

มาตรา ๕๙ ตัวแทนผู้สมัครต้องอยู่ในที่ซึ่งจัดไว้ ณ ที่เลือกตั้งซึ่งสามารถมองเห็นการปฏิบัติงานได้ และห้ามมิให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือจับต้องบัตรเลือกตั้ง

หรือกล่าวโต้ตอบกับกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือระหว่างกันเองโดยประการที่จะเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้ง

ตัวแทนผู้สมัครอาจร้องทักท้วงได้เมื่อเห็นว่ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปฏิบัติการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ในกรณีเช่นนี้ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจดบันทึกคำทักท้วงนั้นไว้

ถ้าตัวแทนผู้สมัครกระทำการอันจะเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้ง และกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้ตักเตือนแล้วแต่ยังขัดขืน คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ตัวแทนผู้สมัครออกไปจากที่เลือกตั้ง

หมวด ๖
ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๖๐ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ค่าใช้จ่ายที่กำหนดตามวรรคหนึ่งให้มีผลใช้ได้ตลอดไปจนกว่าจะมีการกำหนดใหม่ และในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวไม่เหมาะสม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดใหม่ให้เหมาะสมต่อไป ค่าใช้จ่ายที่กำหนดใหม่มิให้ใช้บังคับกับการเลือกตั้งที่อยู่ในระหว่างดำเนินการหรือที่จะมีขึ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศกำหนดค่าใช้จ่ายใหม่

ห้ามมิให้ผู้สมัครใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี จำนวนเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้รวมถึงบรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทน และทรัพย์สินที่บุคคลอื่นได้นำมาให้ใช้หรือยกให้โดยไม่คิดค่าตอบแทน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครโดยผู้สมัครรับรู้หรือยินยอม ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องที่นั้น

บรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้ใช้จ่ายในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครและผู้สมัครได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าเป็นจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้สมัครรับรู้หรือยินยอมตามวรรคสาม เว้นแต่ผู้สมัครจะได้แจ้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดว่าไม่ยินยอมให้มีการกระทำเช่นว่านั้น

ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับทราบถึงการกระทำดังกล่าว ในการนี้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อมิให้มีการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยบุคคลดังกล่าวอีกต่อไป

มาตรา ๖๑ ในการคำนวณค่าใช้จ่ายของผู้สมัครสำหรับการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ให้คำนวณตามค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายจริงในการเลือกตั้งในระหว่างระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการครบวาระ ให้คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่หนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันที่ครบวาระจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงจนถึงวันเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการหรือการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งจะขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปก็ได้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศประเภทของค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งไว้เป็นตัวอย่างให้ผู้สมัคร และประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ประกาศดังกล่าวให้มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน

มาตรา ๖๒ ภายในเก้าสิบวันนับจากวันเลือกตั้งผู้สมัครต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง พร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความจริงต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปิดประกาศบัญชีรายรับและรายจ่ายตามวรรคหนึ่งไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

รายละเอียดและวิธีการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๓ ผู้สมัครผู้ใดยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งโดยไม่ถูกต้องครบถ้วน หรือเมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งโดยมีหลักฐานอันสมควรว่าผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทำการสอบหาข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง หรือภายใน

หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้ง แล้วแต่กรณี ถ้าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่าผู้สมัครผู้นั้นมีการกระทำดังกล่าว ให้แจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไปโดยเร็ว

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานการดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รู้ผลการสอบหาข้อเท็จจริง

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าผู้นั้นกระทำการตามที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นและสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่แทนสำหรับตำแหน่งที่ว่าง แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกับกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่ก่อนวันที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำสั่ง ในการนี้ให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคพิจารณาและมีคำสั่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง คำสั่งของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด

กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีเหตุอันควรสงสัยและมีหลักฐานที่น่าเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด ให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อไป

มาตรา ๖๔ เพื่อประโยชน์แห่งความเที่ยงธรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งได้ภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากครบวาระหรือครบอายุ ให้กระทำได้ตั้งแต่หนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันครบวาระหรือครบอายุจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๒) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากมีการยุบสภาหรือถือว่ามีการยุบสภา ให้กระทำได้ตั้งแต่วันยุบสภาหรือวันที่ถือว่ามีการยุบสภาจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๓) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากตำแหน่งว่างอันมิใช่เพราะเหตุครบวาระหรือครบอายุ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๔) ในกรณีมีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๕) ในกรณีมีการสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ ผู้ใดจะหาเสียงเลือกตั้งมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีมติเป็นอย่างอื่นโดยคำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม

มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(๓) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(๔) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(๕) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครใด

ห้ามมิให้สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อนุมัติโครงการหรือกิจกรรมใหม่ที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งภายในเก้าสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือก่อนการลาออกจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่โครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวมีลักษณะเป็นการบรรเทาทุกข์จากภัยธรรมชาติ หรือภัยพิบัติสาธารณะ หรือเป็นโครงการหรือกิจกรรมต่อเนื่องที่กระทำเป็นปกติอยู่แล้ว หรือเป็นโครงการที่ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

การประกาศนโยบายหรือการดำเนินการตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยวิธีการใช้จ่ายจากเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มิให้ถือว่าเป็นกรณีตาม (๑) หรือ (๒) เว้นแต่เป็นการโฆษณาหาเสียงเกี่ยวกับนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีเหตุอันควรสงสัยว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดดำเนินการใดอันมีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาและวินิจฉัย เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่าการดำเนินการนั้นมีลักษณะเป็นการต้องห้ามดังกล่าว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป

ความผิดตาม (๑) หรือ (๒) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้

มาตรา ๖๖ เพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครก็ได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามผู้สมัครดำเนินการหรือยินยอมให้มีการดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งที่มีลักษณะดังกล่าว

ผู้สมัครผู้ใดมีผู้ช่วยหาเสียงจำนวนเท่าใด ให้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ช่วยหาเสียง หน้าที่ และค่าตอบแทนผู้ช่วยหาเสียง ทั้งนี้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ค่าตอบแทนตามวรรคสามต้องนำไปรวมเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งด้วย

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้ผู้สมัครจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งเพื่อการเลือกตั้งหรือนำกลับจากที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปหรือกลับเพื่อการออกเสียงลงคะแนน โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ

ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง เพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่การที่หน่วยงานของรัฐจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยเข้ามีส่วนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง หรือกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่การเลือกตั้งโดยประการที่อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ทั้งนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการช่วยราชการตามที่ทางราชการร้องขอ หรือเป็นการประกอบอาชีพตามปกติโดยสุจริตของผู้นั้น

มาตรา ๖๙ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจ

ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติ ระงับ หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการกระทำดังกล่าว ในกรณีจำเป็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ หรือห้ามเข้าเขตเลือกตั้งจนกว่าจะมีการประกาศผลการนับคะแนนได้

มาตรา ๗๐ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร นับตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง

มาตรา ๗๑ การปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งจะกระทำได้เฉพาะในสถานที่ รวมทั้งมีขนาดและจำนวนไม่เกินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายกำหนด

มาตรา ๗๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและเผยแพร่ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งและมาใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างกว้างขวาง

มาตรา ๗๓ ในกรณีที่มีการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ว่าโดยทางใดว่า การหาเสียงเลือกตั้งนั้นฝ่าฝืนหรือไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่แจ้งข้อเท็จจริงให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปโดยพลัน และมีอำนาจสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลโดยทันที

มาตรา ๗๔ เมื่อได้มีประกาศกำหนดที่เลือกตั้งตามมาตรา ๒๓ แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำสิ่งพิมพ์ แผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่นใด มาปิดหรือแสดงไว้ภายในที่เลือกตั้ง เว้นแต่เป็นการดำเนินการ

ตามคำสั่งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่มีสิ่งพิมพ์ แผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่นใด ปิดหรือแสดงไว้ภายในที่เลือกตั้งอยู่ก่อนหรือในวันเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งทำลาย ปกปิด หรือนำออกไปไว้นอกที่เลือกตั้ง

หมวด ๗
การออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๗๕ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีอื่นที่มิใช่การใช้บัตรเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายในการจัดหาหรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการออกเสียงลงคะแนนดังกล่าวให้อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดค่าใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าวจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นำไปใช้ในการเลือกตั้งตามอัตราที่กำหนดด้วยก็ได้

การออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๗๖ การออกเสียงลงคะแนน ให้กระทำได้โดยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) การลงคะแนนโดยใช้บัตรเลือกตั้ง

(๒) การลงคะแนนโดยวิธีอื่นที่มิใช่การใช้บัตรเลือกตั้ง

การออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีตาม (๒) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยวิธีนั้นสามารถป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกกว่าการออกเสียงลงคะแนนด้วยบัตรเลือกตั้งและมีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า และต้องเป็นวิธีการที่ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนตาม (๒) มิให้นำความในมาตรา ๘๑ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙ มาใช้บังคับ

มาตรา ๗๗ หีบบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้ง ให้มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ในการกำหนดลักษณะของหีบบัตรเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งคำนึงถึงหีบบัตรเลือกตั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่แล้วเพื่อให้สามารถใช้หีบบัตรเลือกตั้งดังกล่าวได้ต่อไป

มาตรา ๗๘ ในวันเลือกตั้งให้เปิดการออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา แต่ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกตั้งให้เรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเวลาการออกเสียงลงคะแนนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นอย่างอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเวลาการออกเสียงลงคะแนนไม่น้อยกว่าเจ็ดชั่วโมง

มาตรา ๗๙ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมดของหน่วยเลือกตั้งนั้น และปิดประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งไว้ในที่เปิดเผย และเมื่อถึงเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดหีบบัตรเลือกตั้งในที่เปิดเผย แสดงให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งนั้นเห็นว่าหีบบัตรเลือกตั้งเป็นหีบบัตรเลือกตั้งเปล่า และให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วให้ทำการบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้ง

มาตรา ๘๐ ในระหว่างเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนนำบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายและมีเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรไปแสดงตนต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง แล้วให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้นั้นเพื่อไปออกเสียงลงคะแนน

บัตรประจำตัวประชาชน แม้จะหมดอายุแล้วก็ให้สามารถใช้ในการแสดงตนตามวรรคหนึ่งได้

ขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบการแสดงตนให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๘๑ การออกเสียงลงคะแนน ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่องทำเครื่องหมายของหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในบัตรเลือกตั้ง และในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประสงค์จะลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

มาตรา ๘๒ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ในการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการออกเสียงลงคะแนนของบุคคลดังกล่าวไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการออกเสียงลงคะแนนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้บุคคลนั้นได้ออกเสียงลงคะแนนด้วยตนเองตามเจตนาของบุคคลนั้น เว้นแต่ลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ ให้บุคคลอื่นหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้กระทำการแทน โดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุนั้น ทั้งนี้ ให้ถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร อาจกำหนดให้มีการจัดที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ เป็นกรณีพิเศษ โดยจัดให้บุคคลนั้นได้ลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ สถานที่ดังกล่าว และเมื่อได้ลงทะเบียนแล้ว ให้หมดสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

การอำนวยความสะดวกตามวรรคหนึ่ง การจัดที่เลือกตั้งและการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด การลงทะเบียนดังกล่าวให้เป็นไปตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ซึ่งต้องคำนึงถึงความสะดวกของผู้ขอลงทะเบียนด้วย

มาตรา ๘๓ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้พับบัตรเลือกตั้งเพื่อมิให้ผู้อื่นทราบว่าลงคะแนนเลือกผู้สมัครผู้ใดหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด แล้วให้นำบัตรเลือกตั้งใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือในกรณีตามมาตรา ๘๒ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจะช่วยใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งแทนก็ได้ แต่ต้องทำต่อหน้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๘๔ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งพยายามออกเสียงลงคะแนนหรือออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๘๕ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรอื่นที่มิใช่บัตรเลือกตั้งที่ได้รับจากกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อการออกเสียงลงคะแนน

ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจ

มาตรา ๘๖ ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้งนอกจากเครื่องหมายที่ลงคะแนน

มาตรา ๘๗ ในระหว่างการออกเสียงลงคะแนน ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรเลือกตั้งเพื่อให้เห็นเครื่องหมายลงคะแนนในคูหาเลือกตั้ง

มาตรา ๘๘ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อออกเสียงลงคะแนนโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจากความจริง

มาตรา ๘๙ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนำบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วแสดงต่อผู้อื่นเพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนได้ลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

มาตรา ๙๐ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้ง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาที่จะออกเสียงลงคะแนนได้

มาตรา ๙๑ ห้ามมิให้ผู้ใดจ่าย แจก หรือให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจมิให้ไปออกเสียงลงคะแนน หรือกระทำการใด ๆ เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปออกเสียงลงคะแนน

ผู้ใดมีบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้อื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไปไว้ในความครอบครองโดยไม่มีเหตุอันสมควรในระหว่างวันประกาศให้มีการเลือกตั้งถึงวันถัดจากวันเลือกตั้ง ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๙๒ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด หรืองดเว้นไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครผู้ใด

มาตรา ๙๓ ในกรณีที่การออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งแห่งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปลงคะแนนเลือกตั้งได้โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ได้ ให้ประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ไม่ว่าจะมีการเริ่มลงคะแนนแล้วหรือไม่ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

เมื่อได้มีประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่สำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สามารถจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งได้ ในการนี้ ให้ประกาศวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันและรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว ถ้าจำเป็นจะจัดให้มีการเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งที่อยู่นอกหน่วยเลือกตั้งนั้นก็ได้

ในการดำเนินการตามวรรคสาม ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าจะไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดในมาตรา ๑๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะขยายระยะเวลาออกไปตามที่สมควรก็ได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๙๔ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งตามวันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ก็ได้ แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง

มาตรา ๙๕ เมื่อถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศปิดการออกเสียงลงคะแนน ปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งของหีบบัตรเลือกตั้ง และงดจ่ายบัตรเลือกตั้ง แล้วให้ทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนไม่ได้ และจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้ง และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือแล้วประกาศให้ประชาชนที่อยู่ ณ ที่เลือกตั้ง ได้ทราบ

ในกรณีที่ถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้วยังมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนได้มาแสดงตัวอยู่ในที่เลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วก่อนเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน แต่ยังไม่ได้แสดงตนหรือรับบัตรเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอนุญาตให้บุคคลเหล่านั้นแสดงตนและมอบบัตรเลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งได้ และเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว จึงดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อไป

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๙๖ ตั้งแต่เวลาที่เปิดการออกเสียงลงคะแนน จนถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน ห้ามมิให้ผู้ใดเปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนสภาพ หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับหีบบัตรเลือกตั้งที่เก็บบัตรเลือกตั้งภายหลังจากการนับคะแนนแล้ว รวมตลอดทั้งบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้จัดทำขึ้นด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่เป็นการกระทำตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หมวด ๘
การนับคะแนนเลือกตั้งและการประกาศผลการเลือกตั้ง

มาตรา ๙๗ เมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง โดยให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง และให้กระทำโดยเปิดเผยและห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงเวลาการนับคะแนนเลือกตั้ง

ในการนับคะแนนเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้นับคะแนนสำหรับบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดด้วย

มาตรา ๙๘ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการในการนับคะแนนเลือกตั้งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

มาตรา ๙๙ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อให้บัตรเลือกตั้งที่อยู่ในสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งมีจำนวนผิดจากความจริง

มาตรา ๑๐๐ ในการนับคะแนนเลือกตั้ง หากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งวินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากว่าบัตรเลือกตั้งใดเป็นบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหาก และห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนนเลือกตั้งไม่ว่ากรณีใด

บัตรเลือกตั้งต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรเลือกตั้งนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนน เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(๓) บัตรที่มิได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน

(๔) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

(๕) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครใด เว้นแต่เป็นการลงคะแนน “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

(๖) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร แล้วทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

(๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสลักหลังในบัตรเสียว่า “เสีย” และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสามคน

มาตรา ๑๐๑ ห้ามมิให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจงใจนับบัตรเลือกตั้ง อ่านบัตรเลือกตั้ง นับคะแนนเลือกตั้งหรือรวมคะแนนเลือกตั้งให้ผิดจากความจริง หรือกระทำการใดให้บัตรเลือกตั้งชำรุดเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ได้ หรือทำรายงานการเลือกตั้งผิดจากความจริง

มาตรา ๑๐๒ เมื่อมีการรวมผลการนับคะแนนเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น จำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้กระทำโดยเปิดเผยและรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทันที เพื่อรวบรวมผลการนับคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น แล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งและรายงานแสดงผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเร็ว

การประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง การรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง วิธีการและระยะเวลาการเก็บรักษาและทำลายบัตรเลือกตั้งและเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๐๓ ถ้าการนับคะแนนเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดการนับคะแนนเลือกตั้งสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว เพื่อให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนดวันและสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งต่อไปโดยต้องไม่เกินสามวันนับแต่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง แต่ในกรณีที่บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือสูญหาย หรือการนับคะแนนเลือกตั้งต่อไปจะก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสั่งให้ดำเนินการออกเสียงลงคะแนนใหม่สำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นตามควรแก่กรณีก็ได้

มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่บัตรเสียตามมาตรา ๑๐๐ เป็นบัตรปลอม ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งแยกบัตรปลอมออกไว้ต่างหาก และรายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อเสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาดำเนินการ

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งแล้วให้มีหน้าที่ดำเนินการไต่สวนตรวจสอบโดยพลัน ถ้ามิได้มีหลักฐานอันแสดงได้ว่าบัตรปลอมที่พบนั้นมิใช่เป็นวิธีการในการทุจริตการเลือกตั้งหรือทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม ให้สั่งยกเลิกการเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้นและสั่งให้ดำเนินการลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่เห็นสมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบบัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งอื่นทุกหน่วยหรือบางหน่วยตามที่เห็นสมควรด้วย ในกรณีเช่นนั้นให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบได้ แต่ต้องแจ้งให้ผู้สมัครทราบวันเวลาและสถานที่ที่จะเปิดหีบบัตรเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ทราบด้วยว่าผู้สมัครมีสิทธิเข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วยตนเองหรือจะส่งผู้แทนมาแทนตนก็ได้ ในกรณีที่ตรวจสอบแล้วคณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองว่าไม่มีการทุจริตหรือไม่มีกรณีไม่เที่ยงธรรม ให้ดำเนินการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อไป

มาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่ผลการนับคะแนนเลือกตั้งปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง หากยังไม่ตรงกันอีกให้รายงานพร้อมเหตุผลต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือสั่งให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ และนำส่งหีบบัตรเลือกตั้ง พร้อมวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้งแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมาย

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน ให้สันนิษฐานว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตรวจสอบบัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งอื่นทุกหน่วยหรือบางหน่วยตามที่เห็นสมควรด้วย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การตรวจสอบบัตรเลือกตั้งดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ปรากฏภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งว่า การนับคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหรือในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งและนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสามเปลี่ยนแปลงผู้ได้รับเลือกตั้ง ให้ผู้ได้รับเลือกตั้งเดิมพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งจากการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ และให้ผู้ได้รับเลือกตั้งใหม่ดำรงตำแหน่งเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ได้รับเลือกตั้งเดิม

มาตรา ๑๐๖ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ แล้วเห็นว่าการเลือกตั้งและการนับคะแนนเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อประกาศผลการเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าการนับคะแนนเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นด้วยกับรายงานดังกล่าว ให้มีคำสั่งให้นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ การนับคะแนนใหม่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีเหตุอันควรสงสัยโดยมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๖๕ หรือมีกรณีอื่นที่ทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพลัน

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานตามวรรคสาม หรือเมื่อมีกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีเหตุอันควรสงสัยโดยมีหลักฐานตามสมควรว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๖๕ หรือมีกรณีอื่นที่ทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการไต่สวนโดยพลัน ถ้าผลการไต่สวนปรากฏว่ามีมูล ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เว้นแต่การฝ่าฝืนหรือความไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องกับผู้ได้คะแนนในลำดับที่จะได้รับเลือกตั้ง ในกรณีเช่นนี้ให้ดำเนินการเพื่อให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดต่อไปโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์ในการหาความจริง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจไต่สวนครอบคลุมถึงการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่มิได้มีเหตุสงสัยดังกล่าวตามที่เห็นสมควรด้วย

มาตรา ๑๐๗ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนหรือไต่สวนแล้วเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเป็นการกระทำของผู้ใด ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครผู้นั้นระงับหรือดำเนินการใดเพื่อแก้ไขความไม่สุจริตหรือความไม่เที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้น เว้นแต่ผู้สมัครนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำดังกล่าว

ในกรณีที่มีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรานี้ภายหลังวันออกเสียงลงคะแนนแต่ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้สมัครที่ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่

มาตรา ๑๐๘ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๗ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำผิดตามมาตรา ๑๐๗ ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี

เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้วปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ศาลวินิจฉัยว่า ผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มิได้

เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับการเลือกตั้งนั้น และสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ที่กระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมเป็นเวลาสิบปี

การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

เมื่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำสั่งรับคำร้องตามวรรคสองไว้พิจารณาแล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี หยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำผิด

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่ ให้รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นนั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่ด้วย

คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๐๙ ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด และเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ไม่ว่าจะมีคำร้องขอหรือไม่ให้ศาลสั่งให้ผู้นั้นต้องรับผิดในค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลมีคำสั่งเช่นว่านั้น จำนวนค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ศาลพิจารณาจากหลักฐานการใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อศาล

ค่าใช้จ่ายที่ได้รับตามวรรคหนึ่ง เมื่อหักค่าใช้จ่ายของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วที่เหลือจากนั้นให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ดำเนินการจัดการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๑ การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุดและมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นได้หนึ่งคน ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุดและมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง แต่ในเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้ง

มากที่สุดเรียงตามลำดับลงมาในเขตเลือกตั้งนั้นและได้รับคะแนนมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากมีผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันอันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกตั้งได้ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันจับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากไม่มีผู้สมัครผู้ใดได้รับเลือกตั้งเพราะเหตุที่ไม่ได้คะแนนมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ และดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งรายเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่

มาตรา ๑๑๑ ในกรณีที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นเท่ากับจำนวนผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น หรือในกรณีที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ได้รับเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ และดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งรายเดิมทุกรายซึ่งไม่ได้คะแนนมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่

มาตรา ๑๑๒ ในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑ สำหรับผู้บริหารท้องถิ่น ให้ดำเนินการจนกว่าจะมีผู้ได้รับเลือกตั้ง

ในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑ สำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่น หากได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อีกครั้งหนึ่งแล้ว ยังไม่มีผู้ได้รับเลือกตั้ง ให้งดการจัดให้มีการเลือกตั้งต่อไป และให้ถือว่าสภาท้องถิ่นนั้นมีสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าสภาท้องถิ่นนั้นจะครบวาระ

เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นไว้เป็นอย่างอื่น

หมวด ๙
การดำเนินการตรวจสอบการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัคร มีสิทธิยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือที่ตนสมัครรับเลือกตั้งแล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคัดค้านได้ตั้งแต่วันที่ประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่

(๑) การคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๖๐ หรือมาตรา ๖๒ ให้ยื่นได้ตั้งแต่วันเลือกตั้งจนถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

(๒) การคัดค้านเกี่ยวกับการนับคะแนนให้คัดค้านในระหว่างเวลาที่ยังนับคะแนนไม่แล้วเสร็จ หรือในกรณีคัดค้านการรวมคะแนน ให้คัดค้านก่อนประกาศผลการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำคัดค้านการเลือกตั้งให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลัน และพิจารณาดำเนินการตามหมวดนี้ แล้วแต่กรณีต่อไป ทั้งนี้ การยื่นคำคัดค้านการเลือกตั้งและการพิจารณาให้เป็นไปตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำการไปในทางที่อาจเกิดความเสียหายแก่การจัดการเลือกตั้ง หรืออาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำตักเตือน ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ระงับยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือสั่งให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากหน้าที่ความรับผิดชอบและแต่งตั้งบุคคลอื่นให้ปฏิบัติหน้าที่แทน

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พ้นจากหน้าที่ส่งมอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้งและอำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งขึ้นใหม่

มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรา ๑๑๔ วรรคสอง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรให้มีการดำเนินการทางวินัยด้วย ให้แจ้งต่อผู้บังคับบัญชาของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไป

หมวด ๑๐
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๑๖ ผู้ซึ่งกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง แต่ไม่รวมถึงกรณีที่ได้รับยกเว้นโทษตามมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม

มาตรา ๑๑๗ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควรในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๘ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเพื่อจะแกล้งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคสองหรือวรรคสาม เป็นการกระทำหรือก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจของหัวหน้าพรรคการเมือง ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๑๑๙ กรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้ตรวจการเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ จงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร หรือกระทำการหรือละเว้นกระทำการโดยทุจริตหรือประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดลงสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๒๑ ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใด ๆ ให้บัตรเลือกตั้งที่ตนได้รับมอบจากกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ชำรุดหรือเสียหาย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และมิให้ถือว่าเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใด ๆ ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียอันมิใช่เป็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง และเป็นการกระทำโดยมีเจตนาเพื่อให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือกระทำด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ได้ หรือทำหรือใช้บัตรปลอมเพื่อใช้ในการออกเสียงลงคะแนน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๒๒ ในระหว่างเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนนจนถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน ถ้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดเผยให้แก่ผู้ใดทราบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดมาลงคะแนนหรือยังไม่มาลงคะแนนเพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๓ ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๔ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขันต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้เล่นมีกำหนดสิบปี และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้จัดให้มีการเล่น

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำของผู้สมัคร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครผู้นั้น

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ มาตรา ๖๕ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๘ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๙ หรือมาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๕ (๓) (๔) หรือ (๕) หรือมาตรา ๖๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๒ ถ้าผู้นั้นได้แจ้งถึงการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนนั้นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายก่อนถูกจับกุม ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษและไม่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๕ (๑) หรือ (๒) ให้ศาลสั่งจ่ายเงินสินบนนำจับไม่เกินกึ่งหนึ่งจากจำนวนเงินค่าปรับแก่ผู้แจ้งความนำจับ

มาตรา ๑๒๗ ผู้สมัครผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๐ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือปรับเป็นจำนวนสามเท่าของจำนวนเงินที่เกินจำนวนค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่ากัน หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๒๘ ผู้สมัครผู้ใดไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นเอกสารหรือหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามมาตรา ๖๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าบัญชีรายรับและรายจ่ายที่ยื่นตามมาตรา ๖๒ เป็นเท็จ ผู้สมัครต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใด

(๑) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๗๓ หรือ

(๒) ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ วรรคสอง มาตรา ๗๐ หรือมาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๓๑ ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๑๓๒ ผู้ใดปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยไม่เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายกำหนดตามมาตรา ๗๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ค่าปรับตามวรรคหนึ่ง ให้นำส่งเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ความผิดได้เกิดขึ้น

มาตรา ๑๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๖ หรือจงใจขัดขวางการขนส่งหีบบัตรเลือกตั้ง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้การขนส่งหีบบัตรเลือกตั้งล่าช้า ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๕ วรรคสอง มาตรา ๘๖ หรือมาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๓๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๗ หรือมาตรา ๘๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๓๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่สั่งตามมาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๘ ในการสืบสวนหรือไต่สวน หากปรากฏว่าการให้ข้อมูล การชี้เบาะแสหรือคำให้การของบุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้รายใดจะเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดคนอื่นที่เป็นตัวการสำคัญ และ

สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกันบุคคลนั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติไม่ดำเนินคดีกับบุคคลใดแล้ว ให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป เว้นแต่ปรากฏในภายหลังว่าผู้ถูกกันไว้เป็นพยานได้ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือไม่ไปเบิกความหรือไปเบิกความแต่ไม่เป็นไปตามที่ให้การหรือให้ถ้อยคำไว้ ให้การกันบุคคลไว้เป็นพยานนั้นสิ้นสุดลง และคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจดำเนินการตามกฎหมายกับบุคคลนั้นต่อไปได้

มาตรการในการกันบุคคลไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง และการเพิกถอนการกันไว้เป็นพยานตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๓๙ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีและเริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๔๐ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งใด ให้ถือว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๔๒ ในการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้แจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นแล้ว ให้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังต่อไปนี้

เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการงดการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และกำหนดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นสิ้นผลบังคับสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๑) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(๒) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๖/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(๔) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๙ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการชั่วคราวในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

(๕) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๙/๒๕๕๙ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ในกรณีที่มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาล การยกฐานะเป็นเทศบาลหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะของเทศบาล ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

(๖) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๙ เรื่อง การให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่ง และการแต่งตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

(๗) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖/๒๕๖๐ เรื่อง การแต่งตั้งนายกเมืองพัทยา ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๐

ในกรณีที่ไม่มีคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ให้อำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามวรรคหนึ่งเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๔๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเสียสิทธิเนื่องจากไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้การเสียสิทธิของผู้นั้นเป็นอันสิ้นสุดลงนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินคดีแพ่งต่อบุคคลใดที่มีความรับผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

การกระทำใด ๆ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ถ้าการกระทำนั้นยังเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาล มีอำนาจดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยให้ถือว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

มาตรา ๑๔๕ บรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ออกตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง และผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะมาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย โดยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕ มาตรา ๙ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๖ มาตรา ๙๘ มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๓ มาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ และมาตรา ๑๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการเลือกตั้งและกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔

(๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

(๓) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

(๔) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖

(๕) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๖

(๖) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๖

(๗) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๗

(๘) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔

(๙) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง มอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการรับคำร้องและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“สภาท้องถิ่น” หมายความว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภากรุงเทพมหานคร สภาเมืองพัทยา และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้าพนักงานหรือหัวหน้าข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการการเลือกตั้ง” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“กรรมการการเลือกตั้ง” หมายความว่า กรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย

“เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้ตรวจการเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้ตรวจการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึงผู้อำนวยการเขตและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“นายทะเบียนอำเภอ” หมายความว่า นายทะเบียนอำเภอตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“นายทะเบียนท้องถิ่น” หมายความว่า นายทะเบียนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้ได้รับเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ค่าใช้จ่าย” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“การเลือกตั้ง” หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“วันเลือกตั้ง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“วันออกเสียงลงคะแนนใหม่” หมายความว่า วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัคร

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“หน่วยเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำการออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งใดที่เลือกตั้งหนึ่ง

“ที่เลือกตั้ง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการออกเสียงลงคะแนนและให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้งด้วย

“ที่สมัครรับเลือกตั้ง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการรับสมัครรับเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่สมัครรับเลือกตั้งด้วย

“จังหวัด” หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

“อำเภอ” หมายความรวมถึงเขตและกิ่งอำเภอด้วย

“ตำบล” หมายความรวมถึงแขวงด้วย

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความรวมถึงศาลาว่าการกรุงเทพมหานครด้วย

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความรวมถึงสำนักงานเขต และที่ว่าการกิ่งอำเภอด้วย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความรวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครด้วย

“บัตรเลือกตั้ง” หมายความว่า บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“หีบบัตรเลือกตั้ง” หมายความรวมถึงสิ่งที่ใช้แทนหีบบัตรเลือกตั้งด้วย

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

กรณีใดที่มิได้กำหนดไว้หรือมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนด ยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

หมวด ๑
บททั่วไป

ส่วนที่ ๑
การประกาศให้มีการเลือกตั้ง

ข้อ ๖ ก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหกสิบวัน หรือกรณีที่จะต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้นแจ้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบ เพื่อเตรียมการจัดให้มีการเลือกตั้งและให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

ข้อ ๗ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอร่างประกาศให้มีการเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๒ หรือ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๓ แล้วแต่กรณีต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้เห็นชอบตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศให้มีการเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้จัดส่งสำเนาประกาศดังกล่าวไปให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

ข้อ ๘ กรณีที่จะต้องดำเนินการเลือกตั้งใหม่ ตามมาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑ หรือมาตรา ๑๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายงานเหตุที่ต้องดำเนินการเลือกตั้งใหม่ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบ เพื่อประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นใหม่ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๔ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปิดประกาศให้มีการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการต่อไป

ข้อ ๙ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปิดประกาศให้มีการเลือกตั้ง ตามข้อ ๗ และข้อ ๘ ไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้งนั้น และส่งไปให้นายอำเภอ เพื่อปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ นอกจากนี้ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาปิดประกาศ ณ สถานที่ที่เห็นสมควร

ส่วนที่ ๒
การเตรียมการเลือกตั้ง

ข้อ ๑๐ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งศูนย์ประสานงานการเลือกตั้งขึ้น เพื่อประสานงานและจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ข้อ ๑๑ เมื่อมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นใด ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแจ้งขอความร่วมมือผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นนั้น รณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรทราบกำหนดวันเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง สถานที่รับแจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและเรื่องอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการเลือกตั้ง เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบโดยทั่วกัน

หมวด ๒
เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
เขตเลือกตั้ง

ข้อ ๑๒ เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง ถ้าเขตใดมีจำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ให้แบ่งเขตนั้นออกเป็นเขตเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่จะพึงมี โดยแต่ละเขตเลือกตั้งต้องมีจำนวนราษฎรใกล้เคียงกัน สำหรับจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่จะพึงมีในแต่ละเขตให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง ในกรณีที่อำเภอใดมีสมาชิกได้เกินกว่าหนึ่งคน ให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้งเท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีในอำเภอนั้น และมีสมาชิกเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน สำหรับจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จะพึงมีในแต่ละอำเภอให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๓) การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสองเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมือง ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสามเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้แบ่งเขตเทศบาลหรือเขตเมืองพัทยาเป็นสี่เขตเลือกตั้ง ในการแบ่งเขตเลือกตั้งต้องมีจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลหรือสมาชิกสภาเมืองพัทยาเท่ากันทุกเขตเลือกตั้ง

(๔) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(๕) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ถือเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๓ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๒ โดยพิจารณาจำนวนราษฎรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากประกาศจำนวนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งโดย

(๑) ต้องให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันมากที่สุด

(๒) ให้แบ่งพื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งต้องติดต่อกัน เว้นแต่ตามสภาพพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ไม่อาจแบ่งเขตเลือกตั้งให้มีพื้นที่ติดต่อกันได้ จะกำหนดให้เขตเลือกตั้งมีพื้นที่ไม่ติดต่อกันเท่าที่จำเป็นก็ได้ ในเขตเทศบาลหรือเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้แนวเขตภูมิประเทศ เช่น ถนน ตรอก ซอย หรือแยก คลอง หรือแม่น้ำเป็นแนวเขตของเขตเลือกตั้งก็ได้

(๓) คำนึงถึงตำบลที่มีจำนวนราษฎรมากที่สุดเป็นหลัก

(๔) คำนึงถึงการเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน

(๕) คำนึงถึงความสะดวกในการคมนาคมระหว่างกัน

ในการดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งอย่างน้อยสามรูปแบบ โดยในแต่ละรูปแบบมีรายละเอียดประกอบด้วย

(ก) แผนที่ภาพสีที่แสดงมาตราส่วนมาตรฐานที่มีรายละเอียดแสดงความแตกต่างระหว่างเขตเลือกตั้งได้อย่างชัดเจน

(ข) บรรยายแนวเขตโดยรอบพื้นที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้ง หรือระบุท้องที่ที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้งก็ได้

(ค) ทุกรูปแบบต้องมีจำนวนราษฎรในเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันโดยผลต่างของจำนวนราษฎรระหว่างเขตเลือกตั้งไม่ควรเกินร้อยละสิบ ยกเว้นการแบ่งเขตเลือกตั้งที่มีเหตุจำเป็นหรือมีข้อจำกัดต้องระบุเหตุผลโดยละเอียดไว้ด้วย เช่น ถูกจำกัดด้วยลักษณะภูมิประเทศ เป็นต้น

(ง) ประกาศให้ประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ โดยปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และสถานที่ที่เห็นสมควร รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบทางสื่อชนิดต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ประชาชนในเขตเลือกตั้งผู้ใดประสงค์จะแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ให้ทำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นหนังสือส่งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศ

เพื่อประโยชน์ในการแบ่งเขตเลือกตั้งให้มีคณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งคณะหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และกรรมการอื่นประกอบด้วย ปลัดจังหวัดหรือผู้แทน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือผู้แทน โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดหรือผู้แทน พัฒนาการจังหวัดหรือผู้แทน ท้องถิ่นจังหวัดหรือผู้แทน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการแบ่งเขตเลือกตั้ง และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

สำหรับคณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ปลัดกรุงเทพมหานครหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และกรรมการอื่นประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักการโยธากรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงานปกครองและทะเบียนกรุงเทพมหานคร โดยให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๔ ภายในสามวันนับแต่สิ้นสุดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๑๓ ให้คณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้ง นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาประกอบการพิจารณาการแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วรวบรวมสรุปความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าว พร้อมผลการพิจารณาอย่างน้อยสามรูปแบบพร้อมความเห็น เรียงตามลำดับความเหมาะสมเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศการแบ่งเขตเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการเลือกตั้งครั้งใดไว้แล้ว และในการเลือกตั้งครั้งต่อมา หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้ง ให้ใช้เขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศไว้แล้ว มาใช้เป็นเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งต่อไป โดยองค์ประกอบของเขตเลือกตั้งต้องเข้าองค์ประกอบตามข้อ ๑๓ และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาก่อนวันครบวาระไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

กรณีการขอใช้เขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศไว้แล้วมาใช้เป็นเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งต่อไป หากองค์ประกอบของเขตเลือกตั้งไม่เป็นไปตามวรรคสอง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาก่อนวันครบวาระไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

กรณีได้รับแจ้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้รับการพิจารณาเสนอจัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงฐานะให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดเตรียมการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะได้รับการจัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงฐานะตามระเบียบนี้ เพื่อเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแบ่งเขตเลือกตั้งไว้เป็นการล่วงหน้า

ส่วนที่ ๒
เขตเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ ๑๕ เขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นให้ใช้เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๓
หน่วยเลือกตั้ง

ข้อ ๑๖ เมื่อได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น จัดทำร่างประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๑ เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพิจารณาประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้ง และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๒) ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งเฉพาะของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง

(๓) ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวนหนึ่งชุด

(๔) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บไว้เป็นหลักฐานจำนวนหนึ่งชุด

การจัดทำประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งกรณี (๒) อาจทำเฉพาะข้อความของหน่วยเลือกตั้งนั้น และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตของหน่วยเลือกตั้งไว้ด้วย

ข้อ ๑๗ การกำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๑๘ หากมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๒ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่ในกรณีเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะประกาศเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่าสิบวันก็ได้ เมื่อประกาศเปลี่ยนแปลงแล้ว ให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ ที่เดียวกับประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งตามข้อ ๑๖ แล้วส่งประกาศดังกล่าวไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเร็ว

ข้อ ๑๙ การกำหนดหมายเลขประจำหน่วยเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้กำหนดหมายเลขเรียงตั้งแต่หมายเลข ๑ ตามลำดับจนครบทุกหน่วยเลือกตั้งของแต่ละเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้เรียงลำดับเป็นรายแขวง หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เรียงลำดับเป็นรายตำบลหรือเทศบาลตามสำนักทะเบียนอำเภอหรือทะเบียนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

กรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นพร้อมกันหรือกรณีที่มีการเลือกตั้งเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่นให้กำหนดหมายเลขประจำหน่วยเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง

ส่วนที่ ๔
ที่เลือกตั้ง

ข้อ ๒๐ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๑ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน โดยให้นำความในข้อ ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้งให้กระทำก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๓ เว้นแต่ในกรณีเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะประกาศเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่าสิบวันก็ได้ และให้นำความในข้อ ๑๖ มาบังคับใช้กับการประกาศเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้งโดยอนุโลม

เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

ข้อ ๒๑ คูหาลงคะแนน สำหรับที่เลือกตั้งหนึ่งให้มีจำนวนสามคูหาเป็นอย่างน้อย

กรณีหน่วยเลือกตั้งใดมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ การจัดวางคูหาลงคะแนนในที่เลือกตั้งควรคำนึงถึงบุคคลดังกล่าวด้วย

ข้อ ๒๒ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการเลือกตั้งมีหน้าที่จัดหาวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งและสนับสนุนการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๒๓ ก่อนวันเลือกตั้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง เพื่อมอบให้แก่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ตลอดจนการจัดภายในบริเวณที่เลือกตั้ง

ข้อ ๒๔ ในวันเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายจัดให้มีป้ายหรือเครื่องหมายเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณโดยรอบที่เลือกตั้ง

ข้อ ๒๕ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีป้ายบอกที่เลือกตั้งเพื่อมอบให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไปติดไว้หน้าหน่วยเลือกตั้ง โดยมีข้อความอย่างน้อย ดังนี้

การเลือกตั้ง (สมาชิกสภาท้องถิ่นและ/หรือผู้บริหารท้องถิ่น)

ที่เลือกตั้งสำหรับหน่วยเลือกตั้งที่..... ตำบล/แขวง..... เทศบาล..... อำเภอ/เขต..... ของเขตเลือกตั้งที่..... สถานที่เลือกตั้ง.....(ระบุสถานที่).....

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดให้มีป้ายประกาศบอกทางไปยังที่เลือกตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๒๖ ในวันเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนนให้มีการเชิญธงชาติขึ้นบริเวณด้านหน้าที่เลือกตั้งเช่นเดียวกับสถานที่ราชการ และเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนแล้วให้เชิญธงชาติลง เว้นแต่ที่เลือกตั้งนั้นไม่อยู่ในสถานที่ที่มีลักษณะที่สามารถเชิญธงชาติขึ้นลงบริเวณด้านหน้าของที่เลือกตั้งได้

หมวด ๓
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๒๗ ก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหกสิบวันหรือเมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ ให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ระบุประเภทและชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้งนั้นและให้มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ในกรณีที่ปรากฏว่า หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้สมัคร หรือมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าอาจก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรวจสอบข้อเท็จจริงพร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาแต่งตั้งปลัดจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอแล้วแต่กรณี เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นแทน

ข้อ ๒๘ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลแต่งตั้งผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ ๒๙ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ้นจากหน้าที่เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้ง

ในกรณีที่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๑๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเมื่อประกาศผลการเลือกตั้งหรือเสร็จสิ้นภารกิจ แล้วแต่กรณี

กรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่า ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำการไปในทางที่อาจเกิดความเสียหายแก่การจัดการเลือกตั้ง หรืออาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำตักเตือน ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อมีคำสั่งให้ระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือสั่งให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร และสั่งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากหน้าที่ความรับผิดชอบพร้อมทั้งแต่งตั้งบุคคลตามข้อ ๒๗ วรรคสอง เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแทน

ข้อ ๓๐ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากหน้าที่ความรับผิดชอบแล้ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรให้มีการดำเนินการทางวินัยด้วย ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไป

ส่วนที่ ๒
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. การแต่งตั้ง

ข้อ ๓๑ เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้เป็นไปตามจำนวนและหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) กรุงเทพมหานคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนห้าคน โดยแต่งตั้งจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัดที่เป็นเขตเลือกตั้ง หรืออาจแต่งตั้งจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดนั้นซึ่งมิได้เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ จำนวนไม่เกินสองคน โดยใช้ชื่อว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร” หรือ “คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ระบุชื่อจังหวัด)” แล้วแต่กรณี

(๒) เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนสามคน โดยแต่งตั้งจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตอำเภอที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตั้งอยู่ หรืออาจแต่งตั้งจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอนั้นซึ่งมิได้เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ จำนวนไม่เกินสองคน โดยใช้ชื่อว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาล (ระบุประเภทและชื่อเทศบาล)” หรือ “คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเมืองพัทยา” หรือ “คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบล (ระบุชื่อตำบล)” แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓๒ กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากจะมีคุณสมบัติตามข้อ ๓๑ แล้ว ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันสมัครหรือวันที่ได้รับการทาบทาม

(๓) มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อ ๓๓ กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(๓) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๖) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๗) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๘) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ได้รับโทษ โดยพ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(๙) เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๓๔ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๓๑ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการรับสมัครบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๓๓ เข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ประกาศรับสมัครก่อนวันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นครบวาระการดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวัน และมีระยะเวลาการรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

ให้ผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยื่นใบสมัครตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๑ ด้วยตนเองต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

เมื่อเสร็จสิ้นการรับสมัครตามวรรคหนึ่ง หากมีผู้สมัครเข้ารับการสรรหาไม่ครบตามจำนวนหรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามข้อ ๓๑ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทาบทามข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๓๓ ให้ครบตามจำนวนและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวภายในสามวันนับแต่วันสิ้นสุดการรับสมัคร

ข้อ ๓๕ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ประวัติและพฤติการณ์ของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาและผู้ที่ได้รับการทาบทาม รวมทั้งเสนอรายชื่อและผลการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ประวัติและพฤติการณ์ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในสิบวันนับแต่วันปิดรับสมัคร

ข้อ ๓๖ ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อผู้สมัครเข้ารับการสรรหาจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคัดเลือกบุคคลตามข้อ ๓๕ โดยพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยการและรับผิดชอบการจัดการเลือกตั้ง หากเห็นว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งทำให้ไม่สามารถคัดเลือกบุคคลได้ครบตามจำนวนและหลักเกณฑ์ตามข้อ ๓๑ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทาบทามบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๓๓ ให้ครบตามจำนวนและหลักเกณฑ์ดังกล่าว และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเรียงลำดับตามตัวอักษร พร้อมทั้งประวัติบุคคลและเหตุผลในการคัดเลือกส่งให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา ดังนี้

(๑) กรุงเทพมหานคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้คัดเลือกให้เหลือจำนวนห้าคน โดยมีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐอย่างน้อยสามคน

(๒) เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้คัดเลือกให้เหลือจำนวนสามคน โดยมีข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐอย่างน้อยหนึ่งคน

ข้อ ๓๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกตามข้อ ๓๖ เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกตามข้อ ๓๖ ไม่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทาบทามบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๓๓ เพิ่มเติม ให้ครบจำนวนตามข้อ ๓๖ และเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว

ข้อ ๓๘ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๓๗ แล้ว ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อแจ้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

ข้อ ๓๙ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชุมผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแจ้งผลให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบเพื่อดำเนินการลงนามในคำสั่งแต่งตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๒ ต่อไป

ข้อ ๔๐ ในกรณีกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากหน้าที่ตามข้อ ๔๔ หากกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๓๓ เป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแทน

ข้อ ๔๑ ในกรณีมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการเลือกตั้งใหม่ การนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ หรือมีการเลือกตั้งเนื่องจากการยุบสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเลือกตั้งครั้งหลังสุดปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเลือกตั้งครั้งหลังสุดมีไม่ครบจำนวนหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือมีเหตุจำเป็น ให้นำความในข้อ ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการยกฐานะหรือเปลี่ยนแปลงฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการยกฐานะหรือเปลี่ยนแปลงฐานะ

๒. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและการประชุม

ข้อ ๔๒ การประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีกรรมการอยู่ในการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่ในตำแหน่งจึงจะเป็นองค์ประชุม โดยให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเลขานุการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในที่ประชุมนั้นเลือกกันเองคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมแทน

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมต้องลงคะแนนเสียง และกรรมการคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิลงคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๔๓ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ประกาศให้มีการเลือกตั้ง และให้นำความในข้อ ๒๙ มาใช้บังคับกับการพ้นจากหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอนุโลม

ข้อ ๔๔ นอกจากการพ้นจากหน้าที่ตามข้อ ๔๓ กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากหน้าที่เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๓) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๓๒ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๓๓

(๔) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้พ้นจากหน้าที่ โดยเห็นว่ามีความประพฤติส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อประกาศหรือระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ละเลยต่อหน้าที่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

(๕) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้พ้นจากหน้าที่ ตามมาตรา ๑๑๔ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ให้นำความในข้อ ๒๙ วรรคสาม และข้อ ๓๐ มาใช้บังคับกับกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอนุโลม

การพ้นจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่กระทบการใดที่กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำไปในหน้าที่ รวมทั้งการได้รับค่าตอบแทนก่อนวันที่พ้นจากหน้าที่

ส่วนที่ ๓
คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ข้อ ๔๕ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นพร้อมกัน ให้มีคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจำนวนเก้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกจำนวนแปดคน ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๓ แล้วให้ปิดประกาศคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าวไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้ง และปิดประกาศ ณ ที่เลือกตั้งในวันเลือกตั้ง พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทราบ ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๕ ด้วย

(๒) กรณีการเลือกตั้งเฉพาะสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้มีคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกจำนวนหกคน และให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งให้พิจารณาแต่งตั้งจากข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่สำนักงานกำหนด

คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนนเลือกตั้งในที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง ตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๔๖ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ใด ซึ่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศแต่งตั้งไว้แล้ว หากปรากฏภายหลังว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือการปฏิบัติหน้าที่นั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสั่งให้พ้นจากหน้าที่และแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่แทนจนครบจำนวนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๕

ข้อ ๔๗ ในวันเลือกตั้ง ถ้าถึงเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้ว มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามข้อ ๔๕ มาปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบจำนวน แต่มาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่มาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ได้ และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตามข้อ ๔๕ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพิ่มเติมให้ครบจำนวนก่อนการนับคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามข้อ ๔๕ มาปฏิบัติหน้าที่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นรายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตามข้อ ๔๕ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพิ่มเติมให้ครบจำนวนโดยเร็ว

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามข้อ ๔๕ มาปฏิบัติหน้าที่เลย ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตามข้อ ๔๕ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น

ข้อ ๔๘ ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ตรวจการเลือกตั้งพบเห็นว่ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเปลี่ยนกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๔๙ กรณีที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเห็นว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใด ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประชุมและมีมติมอบหมายให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งหรือตามที่เห็นสมควร เป็นผู้ดำเนินการกล่าวโทษตามหน้าที่และอำนาจ

ข้อ ๕๐ การประชุมของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งต้องมีกรรมการอยู่ในที่ประชุมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม และให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นประธานที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่มาปฏิบัติหน้าที่หรือมาแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่เหลืออยู่เลือกกันเองคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมแทน

การลงมติในการประชุมของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ให้ใช้คะแนนเสียงข้างมากโดยกรรมการทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมต้องลงคะแนนเสียงและให้กรรมการคนหนึ่งมีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ส่วนที่ ๔
เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง

ข้อ ๕๑ เมื่อประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานกับผู้บัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด หรือหัวหน้าสถานีตำรวจหรือนายอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการอื่นในพื้นที่เพื่อขอให้จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งอย่างน้อยที่เลือกตั้งละสองคน

ข้อ ๕๒ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๕๑ เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๓

ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามข้อ ๕๑ ไม่เพียงพอที่เลือกตั้งละสองคน ให้แต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวน ทั้งนี้ ในที่เลือกตั้งแต่ละแห่งต้องมีเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามข้อ ๕๑ อย่างน้อยหนึ่งคน

ข้อ ๕๓ ให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) รักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยบริเวณที่เลือกตั้ง

(๒) สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(๓) รักษาความปลอดภัยบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลาจนเสร็จสิ้นภารกิจ

(๔) รับแจ้งเหตุในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในวันเลือกตั้ง

(๕) จับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดส่งพนักงานสอบสวนในกรณีที่ได้พบการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในวันเลือกตั้งหรือได้รับแจ้งโดยมีพยานหลักฐานอันน่าเชื่อถือและผู้กระทำความผิดยังปรากฏตัวอยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งโดยให้ถือว่าเป็นกรณีพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า

ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ตรวจการเลือกตั้งพบเห็นว่าเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้นำความในข้อ ๔๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๕
เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย

ข้อ ๕๔ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการเลือกตั้ง

เพื่อให้การดำเนินการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้องขอให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งตามสภาพพื้นที่และความเหมาะสม

ข้อ ๕๕ ให้เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) รักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยภายในเขตเลือกตั้ง

(๒) อำนวยความสะดวกและจัดระเบียบการจราจร

(๓) สนับสนุนและช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมาย

(๔) รับแจ้งเหตุในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในวันเลือกตั้ง

(๕) จับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดส่งพนักงานสอบสวนในกรณีที่ได้พบการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในวันเลือกตั้งหรือได้รับแจ้งโดยมีพยานหลักฐานอันน่าเชื่อถือและผู้กระทำความผิดยังปรากฏตัวอยู่ในบริเวณที่เลือกตั้ง โดยให้ถือว่าเป็นกรณีพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า

ให้เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยพ้นจากหน้าที่ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับมอบบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว

ส่วนที่ ๖
การอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

ข้อ ๕๖ ก่อนการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการอบรมคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง ให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ และคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำกับดูแล

ส่วนที่ ๗
ค่าตอบแทนของผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ข้อ ๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายอำเภอ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง และผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ได้รับค่าตอบแทนตามอัตราบัญชีค่าตอบแทนซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

หมวด ๔
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การจำกัดสิทธิ และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๕๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ส่วนที่ ๒
การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการถูกจำกัดสิทธิ

ข้อ ๕๙ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิได้แจ้งเหตุหรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ให้ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ ๖๐ เมื่อมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นมีหน้าที่รับแจ้งเหตุและดำเนินการเกี่ยวกับการรับแจ้งเหตุตามส่วนนี้

ข้อ ๖๑ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใดที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๘ หรือทำเป็นหนังสือซึ่งอย่างน้อยต้องระบุหมายเลขประจำตัวประชาชนและที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนบ้านให้ชัดเจน พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่าไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ด้วยเหตุใด โดยยื่นต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตท้องที่ด้วยตนเองหรือทำเป็นหนังสือมอบหมายให้บุคคลอื่นไปยื่นแทนหรือจัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน โดยต้องแจ้งเหตุภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งหรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง

กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งดำเนินการแจ้งเหตุจำเป็นที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นรับคำร้องตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๘ หรือหนังสือแจ้งเหตุดังกล่าวไว้พิจารณาเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และเมื่อพิจารณาแล้วหากเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ให้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเหตุ

ข้อ ๖๒ การแจ้งเหตุจำเป็นที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๖๓ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นเป็นเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๖๕ ให้บันทึกการแจ้งเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้

กรณีที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งไม่เป็นเหตุตามข้อ ๖๕ ให้แจ้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งเหตุและเก็บหนังสือแจ้งเหตุนั้นไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๖๔ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับแจ้งตามข้อ ๖๓ วรรคสอง มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคำร้องให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

ข้อ ๖๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใดที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้เนื่องจากมีเหตุดังต่อไปนี้ ซึ่งได้แจ้งและนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุจำเป็นเพียงพอจะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ได้ คือ

(๑) มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปพื้นที่ห่างไกล

(๒) เจ็บป่วยและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

(๓) เป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

(๔) เดินทางออกนอกราชอาณาจักร

(๕) มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยกิโลเมตร

(๖) ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง

(๗) เหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่นที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๖๖ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนนของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วให้ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๖๓ หรือแจ้งแล้วแต่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ใช่เหตุตามข้อ ๖๕ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๙ จำนวนสี่ชุด และให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ชุดที่หนึ่ง สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน

(๒) ชุดที่สอง มอบให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเขตของกรุงเทพมหานครเก็บไว้เป็นหลักฐาน

(๓) ชุดที่สาม มอบหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) ชุดที่สี่ มอบให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเขตของกรุงเทพมหานครปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควรเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตหมู่บ้านหรือปิดประกาศไว้ ณ เขตชุมชนหนาแน่นเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตชุมชนนั้น

ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายส่งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นไม่ใช่เหตุอันสมควร (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๙) ตามวรรคหนึ่งในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อใช้ตรวจสอบข้อมูล หรือสามารถตรวจสอบข้อมูลทางอินทราเน็ต หรือทางอินเทอร์เน็ต

การจัดทำบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง มิให้ระบุเลขประจำตัวประชาชน ยกเว้นชุดที่หนึ่ง และชุดที่สอง

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นไม่ใช่เหตุอันสมควร (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๙) ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ส่งมอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนนของแต่ละหน่วยเลือกตั้งคืนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานต่อไป

ข้อ ๖๗ ในกรณีที่ปรากฏว่าบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นไม่ใช่เหตุอันสมควรตามข้อ ๖๖ มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง ให้ผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องตามแบบ ส.ถ/ผ.ถ. ๑/๑๐ พร้อมหลักฐานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้รับคำร้องแล้ว ให้ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ชุดที่ได้รับคืนจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามข้อ ๖๖ และตรวจสอบจากต้นขั้วบัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการออกเสียงลงคะแนนว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจริงหรือไม่ หรือตรวจสอบหลักฐานที่ผู้ร้องนำมาแสดงว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่ได้แจ้งเหตุความจำเป็นซึ่งเป็นเหตุอันสมควรตามข้อ ๖๕ โดยให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบแล้วพบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจริง ให้ดำเนินการแก้ไขโดยขีดฆ่าชื่อผู้ถูกจำกัดสิทธินั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นไม่ใช่เหตุอันสมควร (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๙) ชุดที่หนึ่งตามข้อ ๖๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเก็บรักษาไว้ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นทราบ พร้อมทั้งแจ้งไปยังหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น และนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขในชุดที่สอง และฐานข้อมูลโดยเร็ว แต่หากตรวจสอบแล้วพบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้แจ้งผู้ยื่นคำร้องโดยเร็ว

ส่วนที่ ๓
บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๖๘ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร มีหน้าที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำจำนวนหกชุดโดยให้จัดทำเป็นรายหน่วยเลือกตั้งโดยเรียงตามลำดับเลขประจำบ้านในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง สำหรับหน่วยเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร ในเขตเทศบาล หรือชุมชนหนาแน่นอาจแยกออกตามชื่อ ถนน ตรอก ซอย แยก คลอง หรือแม่น้ำ โดยเรียงตามลำดับตัวอักษรและตามลำดับเลขประจำบ้าน

ข้อ ๖๙ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังนี้

(๑) เลขประจำบ้าน

(๒) เลขประจำตัวประชาชน

(๓) ชื่อตัว - ชื่อสกุล

(๔) เพศ

(๕) หมายเหตุ

ในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อปิดประกาศ ห้ามมิให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตาม (๒) เว้นแต่บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่ห้า ชุดที่หกตามข้อ ๗๒ (๕) และ (๖) ให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้ง

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕ ให้มีชื่อตัว ชื่อสกุล ของผู้พิมพ์และผู้ทานที่สามารถตรวจสอบได้

ข้อ ๗๐ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การเพิ่มชื่อและถอนชื่อ การแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังเจ้าบ้าน การรับแจ้งเหตุจำเป็น ตลอดจนการแก้ไขรายการผิดพลาดเกี่ยวกับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๗๑ กรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๖๘ จำนวนหกชุด แล้วเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความเห็นชอบแล้ว ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นลงนามในประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวและดำเนินการปิดประกาศ ณ สถานที่ ตามข้อ ๗๒ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน

ข้อ ๗๒ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละชุด เมื่อดำเนินการตามข้อ ๗๑ เสร็จแล้ว ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

(๑) ชุดที่หนึ่ง มอบให้นายอำเภอปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น

(๒) ชุดที่สอง มอบให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้งนั้น

(๓) ชุดที่สาม มอบให้ผู้อำนวยการเขตของกรุงเทพมหานคร หรือปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง

(๔) ชุดที่สี่ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแก้ไขปรับปรุงให้ตรงกับชุดที่ห้า และส่งมอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้งในวันเลือกตั้ง (แทนชุดที่สาม)

(๕) ชุดที่ห้า สำหรับนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นใช้แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มชื่อ การถอนชื่อ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือการย้ายทะเบียนบ้านออกไปนอกเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น แล้วเก็บรักษาไว้

(๖) ชุดที่หก ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแก้ไขปรับปรุงให้ตรงกับชุดที่ห้า แล้วจัดทำปกให้มีความแตกต่างจากชุดอื่น และส่งมอบให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไว้ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

ในกรณีที่มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ตามข้อ ๒๐๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำเนาบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่ห้า เพื่อมอบให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งใช้ในการตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๗๓ กรณีมีผู้สมัครหรือผู้ใดต้องการบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศไว้ ให้ผู้สมัครหรือบุคคลนั้นขอคัดสำเนาจากนายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่น โดยเสียค่าใช้จ่ายเองตามวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

กรณีตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นคัดสำเนาบัญชีรายชื่อชุดที่สี่

ข้อ ๗๔ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังเจ้าบ้าน ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๖

ส่วนที่ ๔
การเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๗๕ เมื่อมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับแจ้งเหตุและดำเนินการเกี่ยวกับการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อ แทนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. การเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๗๖ กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพบว่า การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความผิดพลาด ไม่ว่าจะพบเหตุดังกล่าวก่อนหรือหลังการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งแล้วให้รีบพิจารณาโดยเร็ว หากเห็นว่าบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใดมีความผิดพลาดหรือมีชื่อตกหล่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้แก้ไขหรือเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีชื่อตกหล่นในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และแจ้งคำสั่งไปยังนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพร้อมด้วยเหตุผลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ในการนี้ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยวิธีพิมพ์ชื่อและรายการเพิ่มเติมต่อใบสุดท้ายของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น พร้อมทั้งบันทึกสาเหตุของการเพิ่มชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ และแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังเจ้าบ้าน พร้อมด้วยเหตุผลภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่ง

ข้อ ๗๗ กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่า ตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งที่ตนหรือผู้นั้นสมควรมีชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ให้นำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านและบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวอื่นใดที่ทางราชการออกให้ มายื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อ ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๗ ต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับคำร้องและหลักฐานแล้ว ให้รีบตรวจสอบหลักฐาน หากเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้เพิ่มชื่อลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วยวิธีพิมพ์ชื่อและรายการเพิ่มเติมต่อใบสุดท้ายของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น พร้อมบันทึกสาเหตุของการเพิ่มชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องหรือเจ้าบ้านทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเห็นว่า ผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่ขอเพิ่มชื่อเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาโดยเร็ว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรายงานจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแล้ว ให้รีบพิจารณาโดยเร็ว หากเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งเพิ่มชื่อผู้นั้นลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและแจ้งคำสั่งไปยังนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพร้อมด้วยเหตุผลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ในการนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยวิธีเพิ่มชื่อเพิ่มเติมเช่นเดียวกับวรรคสอง และแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องหรือเจ้าบ้านทราบ พร้อมด้วยเหตุผลภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่ง

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า ผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่ขอเพิ่มชื่อเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องหรือเจ้าบ้านทราบ พร้อมด้วยเหตุผลภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่ง

ข้อ ๗๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีการเลือกตั้งเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่น หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นพร้อมกัน ให้บุคคลนั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ และให้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

การใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นตามวรรคสอง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งยื่นคำขอเพิ่มชื่อ ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๗ โดยให้ยื่นต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นคำขอด้วยตนเอง

(๒) ยื่นคำขอทางไปรษณีย์ลงทะเบียน โดยให้ถือวันประทับตราไปรษณีย์เป็นสำคัญ

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับคำร้องตามวรรคสามแล้วให้รีบตรวจสอบหลักฐาน หากเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นให้ดำเนินการตามข้อ ๗๗ วรรคสอง โดยอนุโลม และให้หมายเหตุว่ามีสิทธิเลือกตั้งเฉพาะสมาชิกสภาท้องถิ่น

ข้อ ๗๙ กรณีที่ผู้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อได้รับแจ้งจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นให้เพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๗๗ วรรคสอง วรรคสี่ หรือข้อ ๗๘ ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๗ แล้วแต่ไม่ปรากฏรายชื่อของบุคคลดังกล่าวในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นสามารถขอเพิ่มชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งในวันเลือกตั้งได้ โดยใช้แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๗ ที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นออกให้เป็นหลักฐานในการขอเพิ่มชื่อ

เมื่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้รับคำร้องตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๗ ให้เพิ่มชื่อที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นออกให้ ให้รีบตรวจสอบโดยเร็ว หากเห็นว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้องให้เพิ่มชื่อลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่ใช้สำหรับการตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนนด้วยวิธีการเขียนชื่อและรายการเพิ่มเติมต่อใบสุดท้ายของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น พร้อมบันทึกสาเหตุของการเพิ่มชื่อไว้ในช่องหมายเหตุ โดยให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ และเก็บหนังสือรับรองการอนุมัติให้เพิ่มชื่อไว้เป็นหลักฐานพร้อมทั้งบันทึกการให้เพิ่มชื่อไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) ด้วย

ข้อ ๘๐ ก่อนวันเลือกตั้ง หากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการเพิ่มชื่อบุคคลใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งกรณีมีการร้องคัดค้านการถูกถอนชื่อตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ให้ดำเนินการเพิ่มชื่อให้เป็นไปตามนั้น ด้วยวิธีพิมพ์ชื่อและรายการเพิ่มเติมเช่นเดียวกับข้อ ๗๗ โดยอนุโลม

ข้อ ๘๑ ในวันเลือกตั้ง หากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการเพิ่มชื่อบุคคลใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งกรณีมีการร้องคัดค้านการถูกถอนชื่อ ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ให้ดำเนินการเพิ่มชื่อให้เป็นไปตามนั้นด้วยวิธีเขียนชื่อและรายการเพิ่มเติมเช่นเดียวกับข้อ ๗๙ วรรคสอง

ข้อ ๘๒ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการบันทึกข้อมูลการเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้อง

๒. การถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๘๓ กรณีนายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความผิดพลาดหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการย้ายบุคคลใดเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ ไม่ว่าจะพบเหตุดังกล่าวก่อนหรือหลังการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้รายงานพร้อมด้วยพยานหลักฐานที่มีหรือสาเหตุที่เกิดต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรายงานแล้วให้รีบพิจารณาโดยเร็ว หากเห็นว่าบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใดมีความผิดพลาด หรือปรากฏชื่อบุคคลผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง หรือได้มีการย้ายบุคคลใดเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบจริง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้แก้ไขหรือถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและแจ้งคำสั่งไปยังนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ในการนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ดำเนินการขีดฆ่าชื่อออก พร้อมบันทึกสาเหตุของการถอนชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ แล้วแจ้งให้เจ้าบ้านทราบภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีคำสั่ง

ข้อ ๘๔ กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นว่า ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งมีชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งปรากฏอยู่ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นยื่นคำร้องขอถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้พิจารณาคำร้องแล้วเห็นว่า มีหลักฐานเชื่อได้ว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งให้สั่งถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ดำเนินการขีดฆ่าชื่อออกพร้อมบันทึกสาเหตุของการถอนชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ แล้วให้แจ้งคำสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องและเจ้าบ้านทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ถูกขอถอนชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้รายงานพร้อมแสดงเหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาโดยเร็ว พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ถูกขอถอนชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้แจ้งคำสั่งไปยังนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ในการนี้ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรายงานตามวรรคสามแล้วให้รีบพิจารณาโดยเร็ว หากเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ถูกขอถอนชื่อ เป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และแจ้งคำสั่งไปยัง

นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ในการนี้ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้ขีดฆ่าชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมบันทึกสาเหตุของการถอนชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ แล้วให้แจ้งคำสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องและเจ้าบ้านทราบโดยเร็ว

ข้อ ๘๕ กรณีที่เจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่า ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลอื่นในทะเบียนบ้านของตน โดยที่บุคคลนั้นมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านดังกล่าวจริง ให้เจ้าบ้านหรือผู้ซึ่งเจ้าบ้านมอบหมายนำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านไปแสดงเป็นหลักฐานต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวันหรือนำหลักฐานดังกล่าวไปแสดงต่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลนั้นมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านดังกล่าวจริง ให้มีคำสั่งถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยให้ขีดฆ่าชื่อออก พร้อมบันทึกสาเหตุของการถอนชื่อไว้ในช่องหมายเหตุ และลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ แล้วแจ้งคำสั่งให้เจ้าบ้านหรือผู้ซึ่งเจ้าบ้านมอบหมายทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับหลักฐานจากเจ้าบ้าน

กรณีที่เจ้าบ้านหรือผู้ซึ่งเจ้าบ้านมอบหมายนำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านหรือหลักฐานอื่นใดไปแสดงต่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง หากพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลนั้นมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านดังกล่าวจริง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีคำสั่งถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยให้ขีดฆ่าชื่อออก พร้อมบันทึกสาเหตุของการถอนชื่อไว้ในช่องหมายเหตุ และให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ และให้มีการบันทึกการถอนชื่อไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) ด้วย

ข้อ ๘๖ กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งถอนชื่อบุคคลใดออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๘๔ วรรคสี่ หรือนายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นมีคำสั่งถอนชื่อบุคคลใดออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๘๔ วรรคสอง หรือข้อ ๘๕ วรรคสอง ถ้าผู้ที่ถูกถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ยื่นคำร้องคัดค้านการถูกถอนชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรีบตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ววินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นที่สุดสำหรับการเลือกตั้งครั้งนั้น

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำวินิจฉัยให้เพิ่มชื่อบุคคลใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ดำเนินการเพิ่มชื่อโดยปฏิบัติตามข้อ ๘๐ และข้อ ๘๑ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๘๗ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการบันทึกการถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้อง

ส่วนที่ ๕
การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๘๘ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใดแม้คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุดก็ตาม และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับทราบคำพิพากษานั้นแล้ว ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการบันทึกลงในทะเบียนการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และให้แจ้งผู้อำนวยการทะเบียนกลางเพื่อหมายเหตุการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นประจำทุกเดือน

ข้อ ๘๙ เมื่อมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแจ้งรายชื่อบุคคลที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบทันที เพื่อแจ้งให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ภายหลังจากการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งบุคคลใดเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือกรณีพบหมายเหตุการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใดผิดไปจากข้อเท็จจริง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการปรับปรุงทะเบียนการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และแจ้งให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการปรับปรุงการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยใช้วิธีการบันทึกเพิ่มเติม หรือขีดฆ่าออก และให้บันทึกสาเหตุไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้

ส่วนที่ ๖
การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ

ข้อ ๙๐ การดำเนินการหรือยินยอมให้มีการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านของตนดังต่อไปนี้ ให้สันนิษฐานว่าเป็นการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ

(๑) การย้ายบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปซึ่งไม่มีชื่อสกุลเดียวกับเจ้าบ้านเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิเลือกตั้งที่จะมีขึ้นภายในสองปีนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาในทะเบียนบ้าน

(๒) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยบุคคลนั้นมิได้อาศัยอยู่จริง

(๓) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้าน

กรณีตามวรรคหนึ่ง (๑) มิให้ใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐ สถานศึกษา หรือสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ที่ย้ายเจ้าหน้าที่ นักศึกษา หรือพนักงานของตน หรือบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดเข้ามาในทะเบียนบ้านของตน

หมวด ๕
การสมัครรับเลือกตั้งและตัวแทนผู้สมัคร

ส่วนที่ ๑
ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๙๑ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ส่วนที่ ๒
การยื่นใบสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๙๒ ในการสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครโดยให้กรอกรายละเอียดตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๑ ยื่นต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวัน เวลา และสถานที่สมัครรับเลือกตั้งที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด พร้อมทั้งเงินค่าธรรมเนียมการสมัครตามบัญชีท้ายระเบียบนี้และรูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกหรือรูปภาพที่พิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่ายของตนเองตามจำนวนที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด รวมทั้งหลักฐานและเอกสาร ดังนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๒) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

(๓) ใบรับรองแพทย์

(๔) หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษี พร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษีตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๒

(๕) หลักฐานอื่นที่ผู้สมัครนำมาแสดงว่าตนเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามข้อ ๙๑

กรณีที่มีหน่วยเลือกตั้งจำนวนมาก ซึ่งต้องใช้รูปถ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อประโยชน์และความสะดวกรวดเร็วในการจัดทำประกาศรับสมัครตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๕ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจกำหนดให้ผู้สมัครนำรูปถ่ายมาให้เท่าที่จำเป็นเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการจัดพิมพ์แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๕

กรณีที่มีผู้ประสงค์จะยื่นใบสมัครพร้อมกันหลายคนหรือยื่นก่อนเวลารับสมัครและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มายื่นพร้อมกันหรือยื่นก่อนเวลารับสมัคร

ข้อ ๙๓ กรณีที่ผู้สมัครคนใดยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งพร้อมกันตามข้อ ๙๒ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการประชุมผู้สมัครนั้น เพื่อตกลงลำดับการยื่นใบสมัครรับเลือกตั้ง หากไม่สามารถตกลงกันได้ให้ดำเนินการจับสลากต่อหน้าผู้สมัครทั้งหมด

การจับสลากให้ดำเนินการสองครั้ง ดังนี้

(๑) การจับสลากครั้งที่หนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขียนชื่อผู้สมัครที่ต้องจับสลากบนสลากที่เหมือนกัน แล้วใส่ในภาชนะทึบแสงทำการเขย่าภาชนะให้สลากคละกัน เพื่อไม่ให้ทราบว่าเป็นสลากของผู้สมัครใด แล้วให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จับสลากชื่อผู้สมัครจากในภาชนะขึ้นมาครั้งละหนึ่งใบ ชื่อผู้สมัครใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับแรกให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากเพื่อจับสลากตาม (๒) ก่อน ชื่อผู้สมัครใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับถัดไปให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากเพื่อจับสลากตาม (๒) เป็นลำดับถัดไปตามลำดับจนครบ

(๒) การจับสลากครั้งที่สอง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขียนหมายเลขตั้งแต่หมายเลขหนึ่งถึงหมายเลขที่เท่ากับจำนวนผู้สมัครที่ยื่นใบสมัครพร้อมกันบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะทึบแสงทำการเขย่าภาชนะให้สลากคละกัน เพื่อไม่ให้ทราบว่าเป็นสลากที่เขียนหมายเลขใด แล้วให้ผู้สมัครตามลำดับของผลการจับสลาก ตาม (๑) ทำการจับสลากเพื่อยื่นใบสมัคร ผู้สมัครใดจับสลากได้หมายเลขใดให้ถือเป็นหมายเลขลำดับในการยื่นใบสมัคร

ข้อ ๙๔ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการสมัครของผู้สมัครว่าครบถ้วนหรือไม่ หากตรวจเบื้องต้นแล้วเห็นว่าเอกสารหลักฐานการสมัครไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้คืนเอกสารและหลักฐานทั้งหมดพร้อมค่าธรรมเนียมให้ผู้สมัครนั้น เพื่อไปดำเนินการแก้ไขและนำมายื่นใหม่ในภายหลัง

เมื่อผู้สมัครได้ยื่นใบสมัครและหลักฐานการสมัครพร้อมค่าธรรมเนียมการสมัครแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบการลงรายการในใบสมัคร หลักฐานการสมัคร และค่าธรรมเนียมการสมัคร เมื่อเห็นว่าครบถ้วนให้บันทึกการรับสมัครไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกใบรับใบสมัครให้แก่ผู้สมัครนั้นเรียงตามลำดับการยื่นสมัครตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๓ และให้ทำสำเนาคู่ฉบับไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๙๕ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครใดแล้ว ผู้สมัครนั้นจะถอนการสมัครมิได้

ข้อ ๙๖ เมื่อเสร็จสิ้นกำหนดเวลาสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสรุปผลการรับสมัครรับเลือกตั้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบ และให้ส่งเงินค่าธรรมเนียมการสมัครให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้งนั้นต่อไป

ส่วนที่ ๓
การตรวจสอบสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๙๗ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบหลักฐานการสมัครและตรวจสอบว่าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่

การตรวจสอบสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครตามวรรคหนึ่ง ให้บันทึกถ้อยคำเกี่ยวกับความถูกต้องของเอกสารหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามตามแบบบันทึกการให้ถ้อยคำต่อท้ายแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๑ หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครของผู้สมัครใด ให้แจ้งหน่วยงานที่ออกหลักฐานดังกล่าว เพื่อยืนยันรับรองความถูกต้อง

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่ได้รับสมัครรับเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครรับเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๔ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดรับสมัคร และติดประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร พร้อมทั้งจัดส่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวนหนึ่งชุด

สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแต่ละรายให้จัดทำประกาศแยกต่างหาก โดยให้มีชื่อตัว ชื่อสกุล รูปถ่าย หรือรูปภาพที่พิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่าย และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๕ และให้ปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ ตามวรรคสาม และให้ปิดประกาศคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พร้อมทั้งจัดส่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวนหนึ่งชุด

ส่วนที่ ๔
การให้หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร

ข้อ ๙๘ ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่ใช้ในการลงคะแนนเลือกตั้งตามลำดับก่อนหลังการมายื่นใบสมัครตามลำดับเลขที่ใบรับใบสมัครที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกให้แต่ละบุคคล

กรณีบุคคลที่ไม่มีชื่อเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๔ และต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้ถือว่าผู้นั้นได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครตามลำดับเลขที่ใบรับใบสมัครที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกให้

ส่วนที่ ๕
การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว

ข้อ ๙๙ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัคร หากศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลใดและสำนักงานศาลยุติธรรมได้แจ้งคำพิพากษาต่อสำนักงานแล้ว ให้สำนักงานจัดทำทะเบียนผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบันทึกการถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลนั้นไว้

ข้อ ๑๐๐ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศให้มีการเลือกตั้ง ให้สำนักงานแจ้งรายชื่อผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๑๐๑ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว ให้นำความในข้อ ๙๙ และข้อ ๑๐๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๖
ตัวแทนผู้สมัครประจำ ณ ที่เลือกตั้ง

ข้อ ๑๐๒ ตัวแทนผู้สมัคร ได้แก่ บุคคลซึ่งผู้สมัครแต่ละคนแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนไปประจำอยู่ ณ ที่ซึ่งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดไว้ในที่เลือกตั้งแห่งละหนึ่งคน เพื่อร่วมสังเกตการณ์การออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนนเลือกตั้งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง โดยยื่นหนังสือแต่งตั้งตัวแทนผู้สมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๖ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นลงลายมือชื่อรับทราบแล้วให้ลงวัน เดือน ปี ในหนังสือนั้น แล้วมอบคืนไปโดยสำเนาเก็บไว้ตรวจสอบหนึ่งฉบับ

ข้อ ๑๐๓ ตัวแทนผู้สมัครต้องอยู่ในที่ซึ่งจัดไว้ ณ ที่เลือกตั้ง ที่ซึ่งสามารถมองเห็นการปฏิบัติงานได้ และห้ามมิให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือจับต้องบัตรเลือกตั้งหรือกล่าวโต้ตอบกับกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือระหว่างกันเองโดยประการที่จะเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้ง

เมื่อมีการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตักเตือนและหากยังฝ่าฝืนอีกให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ตัวแทนผู้สมัครออกไปจากที่เลือกตั้ง โดยให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่ง และให้บันทึกไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓

หากตัวแทนผู้สมัครเห็นว่า เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายให้รีบทักท้วงตามแบบทักท้วงและวิธีการทักท้วงที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดทันที เมื่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้รับคำทักท้วงแล้วให้จดบันทึกคำทักท้วงพร้อมผลการวินิจฉัยไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓

หมวด ๖
การวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ภายหลังประกาศรายชื่อผู้สมัคร

ส่วนที่ ๑
กรณีผู้สมัครไม่มีชื่อในประกาศรายชื่อผู้สมัคร

ข้อ ๑๐๔ ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อในประกาศรายชื่อผู้สมัครของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้รับสมัครรับเลือกตั้งและประกาศรายชื่อให้เป็นผู้สมัคร พร้อมพยานหลักฐาน ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่จัดให้มีการเลือกตั้งนั้นภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศรายชื่อผู้สมัคร

ข้อ ๑๐๕ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ และมีรายการ ดังนี้

(๑) วัน เดือน ปี ที่ทำคำร้อง

(๒) ชื่อ ที่อยู่ ของผู้ร้อง

(๓) ข้อเท็จจริงหรือประเด็นที่ต้องการให้วินิจฉัยพร้อมทั้งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

(๔) ลายมือชื่อผู้ร้อง

ผู้ร้องต้องมายื่นคำร้องด้วยตนเอง เว้นแต่ในกรณีมีเหตุจำเป็นอาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นยื่นแทนก็ได้ โดยแนบหนังสือมอบอำนาจพร้อมทั้งระบุเหตุผลความจำเป็นที่ต้องมีการยื่นคำร้องแทนและต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ร้องและผู้รับมอบอำนาจด้วย

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับคำร้อง แจ้งการรับคำร้องไปยังสำนักงานภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้อง

ข้อ ๑๐๖ คำร้องที่ยื่นเกินระยะเวลาตามข้อ ๑๐๔ หรือคำร้องที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๑๐๕ ให้ถือเป็นเหตุที่ไม่รับคำร้องและให้แจ้งเหตุไม่รับคำร้องให้ผู้ร้องทราบในวันถัดจากวันที่มีคำสั่งไม่รับคำร้อง

กรณีที่คณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นประจำจังหวัดตามข้อ ๑๐๗ ไม่รับคำร้องไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดส่งสำเนาคำร้องทางโทรสารหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์พร้อมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและความเห็นภายในวันถัดจากวันที่มีคำสั่งไม่รับคำร้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา

ข้อ ๑๐๗ ในการพิจารณาคำร้องขอให้รับสมัครรับเลือกตั้งตามข้อ ๑๐๔ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นประจำจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) หัวหน้ากลุ่มงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๓) พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผ่านการอบรมหลักสูตรสืบสวนและไต่สวนระดับกลางหรือระดับต้นหนึ่งคน เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นประจำจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง วินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเบื้องต้นและจัดทำความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นประจำจังหวัด ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งนั้น

ข้อ ๑๐๘ ให้คณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นประจำจังหวัด กำหนดวัน เวลา และสถานที่นัดพิจารณาภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และแจ้งให้ผู้ร้องและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบโดยเร็วก่อนวันนัดพิจารณา พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบเพื่อยื่นคำคัดค้านคำร้อง

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำคำคัดค้านคำร้อง เอกสารประกอบคำคัดค้าน และบัญชีพยานหลักฐาน รวมทั้งเหตุผลในคำคัดค้านว่าคำร้องไม่ชอบหรือไม่ถูกต้องอย่างไร โดยแสดงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายสนับสนุนว่าประกาศรายชื่อผู้สมัครได้กระทำโดยชอบอย่างไร มายื่นก่อนเริ่มการพิจารณา

ข้อ ๑๐๙ ในวันนัดพิจารณา เมื่อผู้ร้องและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาพร้อมกันแล้ว ให้ทั้งสองฝ่ายมีโอกาสตรวจสอบพยานหลักฐานทั้งปวง หากฝ่ายใดโต้แย้งพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้เลขานุการจดบันทึกข้อโต้แย้งนั้นไว้ และต้องจดบันทึกการให้ถ้อยคำของแต่ละฝ่ายไว้ด้วย หากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสมบูรณ์ของพยานหลักฐาน คณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นประจำจังหวัดจะสั่งให้นำพยานหลักฐานมาเพิ่มเติมก็ได้

การรับฟังการชี้แจงของทั้งสองฝ่ายตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสองวันนับแต่วันนัดพิจารณา แล้วรายงานข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาโดยเร็ว

หากผู้ร้องไม่มาในวันนัดพิจารณาให้ถือว่าสละสิทธิในการชี้แจงแสดงพยานหลักฐานหรือให้ถ้อยคำ หรือโต้แย้งพยานหลักฐาน

ข้อ ๑๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นประจำจังหวัดและมีคำสั่ง ดังนี้

(๑) สั่งให้ยกคำร้องกรณีเห็นว่าผู้ร้องไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ร้องทราบโดยเร็ว

(๒) สั่งให้รับสมัครและประกาศรายชื่อให้เป็นผู้สมัครกรณีเห็นว่าผู้ร้องมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ร้องโดยเร็ว

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งตาม (๒) ให้สำนักงานจัดทำคำวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติ

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคสองแล้ว ให้ประกาศรายชื่อผู้ร้องเป็นผู้สมัครตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๖ และปิดประกาศดังกล่าวพร้อมคำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้โดยเปิดเผย ณ ที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

ส่วนที่ ๒

กรณีความปรากฏหรือได้รับแจ้งว่าผู้สมัครไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

---

๑. กรณีความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๑๑๑ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าผู้สมัครที่มีชื่อในประกาศรายชื่อผู้สมัครของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยโดยเร็ว และถ้ามีหลักฐานตามสมควรว่าผู้สมัครนั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้สั่งถอนชื่อออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัคร

การวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง หากยังมีเหตุอันควรสงสัยต่อความปรากฏดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้ดำเนินการอย่างใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

กรณีความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

ข้อ ๑๑๒ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่าผู้สมัครไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งถอนชื่อผู้สมัคร และแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้สมัครที่ถูกถอนชื่อทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์แก่ผู้สมัครที่ถูกถอนชื่อด้วย

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานจัดทำคำวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติ

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคสองแล้ว ให้ประกาศถอนการสมัคร และปิดประกาศดังกล่าวพร้อมคำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้โดยเปิดเผย ณ ที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๑๓ กรณีมีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ถอนชื่อผู้สมัคร เมื่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำวินิจฉัยให้รับสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามคำวินิจฉัยโดยเร็ว

ข้อ ๑๑๔ เมื่อความปรากฏต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าผู้สมัครที่มีชื่อในประกาศรายชื่อผู้สมัครของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อวินิจฉัยโดยเร็ว และให้นำความในข้อ ๑๑๑ ข้อ ๑๑๒ และข้อ ๑๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒. กรณีได้รับแจ้งว่าผู้สมัครไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๑๑๕ บุคคลใดเห็นว่าผู้สมัครที่มีชื่อในประกาศรายชื่อผู้สมัครของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องพร้อมพยานหลักฐาน ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่จัดให้มีการเลือกตั้งนั้น และให้นำความในข้อ ๑๐๕ ข้อ ๑๐๖ และข้อ ๑๑๑ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณียื่นคำร้องที่สำนักงาน ให้จัดส่งคำร้องและพยานหลักฐานให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่จัดให้มีการเลือกตั้งนั้นภายในวันที่ได้รับคำร้อง

ข้อ ๑๑๖ ให้คณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นประจำจังหวัด กำหนดวัน เวลา และสถานที่นัดพิจารณาภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และแจ้งให้ผู้ร้องและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบโดยเร็วก่อนวันนัดพิจารณา พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบเพื่อยื่นคำคัดค้านคำร้อง

เมื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่นัดพิจารณาแล้วให้แจ้งผู้สมัครที่ถูกคัดค้านทราบโดยเร็วเพื่อจัดทำคำคัดค้าน เอกสารประกอบการคัดค้าน และบัญชีพยานหลักฐาน ในการพิจารณาให้นำความในข้อ ๑๐๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นประจำจังหวัดและมีคำสั่ง ดังนี้

(๑) สั่งให้ยกคำร้องกรณีเห็นว่าผู้สมัครมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการแจ้งผู้ร้อง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้สมัครที่ถูกคัดค้านทราบโดยเร็ว

(๒) สั่งให้ถอนชื่อผู้สมัครกรณีเห็นว่าผู้สมัครไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการแจ้งผู้ร้อง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้สมัครที่ถูกคัดค้านทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์แก่ผู้สมัครที่ถูกถอนชื่อด้วย

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งตาม (๒) ให้นำความในข้อ ๑๑๐ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการถอนชื่อผู้สมัครที่ถูกร้องจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งโดยเร็ว และต้องปิดประกาศคำวินิจฉัยไว้ ณ ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๑๘ กรณีมีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ถอนชื่อผู้สมัคร ให้นำความในข้อ ๑๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๗
ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร

ส่วนที่ ๑
หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลากำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร

ข้อ ๑๑๙ เมื่อจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครก่อนประกาศให้มีการเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๒ และคำนึงถึงหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ขนาดพื้นที่ และลักษณะทางภูมิศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๓) จำนวนหน่วยเลือกตั้ง

(๔) ดัชนีราคาผู้บริโภคตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์

เพื่อประโยชน์ในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไม่เกินจำนวนเจ็ดคน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นประธาน ปลัดจังหวัดหรือผู้แทน พาณิชย์จังหวัดหรือผู้แทน ท้องถิ่นจังหวัดหรือผู้แทน ผู้แทนหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคคลอื่นที่ประธานอนุกรรมการเห็นสมควรเป็นอนุกรรมการ โดยให้พนักงานของสำนักงานที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายเป็นเลขานุการ เพื่อพิจารณาให้ความเห็น

สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะอนุกรรมการตามวรรคสองไม่เกินจำนวนเจ็ดคน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครเป็นประธาน ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนสำนักงานปกครองและทะเบียนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนสำนักการคลังกรุงเทพมหานคร และบุคคลอื่นที่ประธานอนุกรรมการเห็นสมควรเป็นอนุกรรมการ โดยให้พนักงานของสำนักงานที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครมอบหมายเป็นเลขานุการ เพื่อพิจารณาให้ความเห็น

สำหรับเบี้ยประชุมคณะอนุกรรมการตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ อนุกรรมการ หรือผู้ทำงาน

ทั้งนี้ วิธีการในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๑๒๐ ผู้สมัครแต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งแต่ละครั้งไม่เกินจำนวนเงินที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด จำนวนเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้รวมถึงบรรดาเงินที่บุคคลอื่นได้จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทน และทรัพย์สินที่บุคคลอื่นได้นำมาให้ใช้หรือยกให้โดยไม่คิดค่าตอบแทน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครโดยผู้สมัครรับรู้หรือยินยอม ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องที่นั้น

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดประกาศให้มีการเลือกตั้งและมีพฤติการณ์พิเศษต้องขยายระยะเวลาการจัดการเลือกตั้งออกไป ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศขยายจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามสัดส่วนจำนวนวันที่เพิ่มขึ้น

กรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งและไม่ต้องดำเนินการรับสมัครรับเลือกตั้งใหม่ผู้สมัครแต่ละคนจะต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหม่ได้ไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนเงินตามวรรคหนึ่ง

กรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งและมีการรับสมัครรับเลือกตั้งใหม่ผู้สมัครแต่ละคนจะต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหม่ได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนเงินตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๒๑ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดออกประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๒ แล้ว ให้ปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่ว่าการอำเภอและที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้งอย่างน้อยแห่งละหนึ่งชุดภายในสามวันนับแต่วันที่ออกประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๒
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง

ข้อ ๑๒๒ ให้ผู้สมัครจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ก) - ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ช)

ข้อ ๑๒๓ ในการจัดทำบัญชี ให้บันทึกรายการรายรับและรายจ่ายตามที่เกิดขึ้นจริงภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยทุกรายการจะต้องมีเอกสารหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี

กรณีเอกสารหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชีที่เป็นใบรับเงิน/ทรัพย์สินตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (จ) อย่างน้อยต้องมีรายการดังนี้ วัน เดือน ปี ชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ของผู้ให้เงินหรือทรัพย์สินและผู้รับเงินหรือทรัพย์สิน รายละเอียดการรับเงินหรือทรัพย์สิน จำนวนเงิน และลายมือชื่อของผู้ให้เงินหรือทรัพย์สิน และผู้รับเงินหรือทรัพย์สิน

กรณีเอกสารหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชีที่เป็นใบเสร็จรับเงิน หรือใบสำคัญรับเงิน ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ฉ) หรือเอกสารหลักฐานแห่งหนี้ อย่างน้อยต้องมีรายการดังนี้ วัน เดือน ปี ชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ของผู้รับเงิน รายการรับเงิน จำนวนเงินและลายมือชื่อของผู้รับเงินและผู้จ่ายเงิน

กรณีเอกสารหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชีที่เป็นใบรับรองการจ่ายเงิน ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ช) อย่างน้อยต้องมีรายการดังนี้ วัน เดือน ปี ชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ของผู้จ่ายเงิน รายการจ่ายเงิน จำนวนเงิน และลายมือชื่อของผู้จ่ายเงิน

ข้อ ๑๒๔ ภายในเก้าสิบวันนับจากวันเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครแต่ละคนยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง พร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริงด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจเป็นหนังสือให้ผู้อื่นยื่นแทนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรืออาจยื่นด้วยวิธีการอื่นตามที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดก็ได้

ข้อ ๑๒๕ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งตามข้อ ๑๒๔ แล้วให้จัดทำประกาศบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครแต่ละคน ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ และให้ปิดประกาศ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้ง และที่อื่นที่เห็นสมควร ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง และเก็บไว้เป็นหลักฐาน ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนึ่งชุด

ข้อ ๑๒๖ กรณีที่ผู้สมัครยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งไม่ถูกต้องครบถ้วน หรือมีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งโดยมีหลักฐานอันสมควรว่าผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสอบหาข้อเท็จจริง โดยอาจมอบหมายให้พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนทำการสอบหาข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง หรือภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้ง แล้วแต่กรณี

หมวด ๘
การดำเนินการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
หีบบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๒๗ หีบบัตรเลือกตั้งให้มีลักษณะ ดังนี้

(๑) ทำด้วยโลหะหรือวัสดุอื่นที่มั่นคงและแข็งแรง

(๒) มีฝาด้านบน และมีช่องสำหรับใส่บัตรเลือกตั้ง

(๓) ระหว่างตัวฝากับตัวหีบบัตรเลือกตั้ง ให้มีที่ใส่กุญแจหรือสายรัดหรือวัสดุอื่นแทนกุญแจ

(๔) สามารถมองเห็นภายในได้ บางส่วนอาจเป็นลักษณะโปร่งใส

(๕) โดยรอบต้องมีลักษณะมิดชิด เมื่อปิดฝาใส่กุญแจ หรือสายรัด หรือวัสดุอื่นแทนกุญแจแล้วไม่สามารถนำบัตรเลือกตั้งใส่หรือออกจากหีบบัตรเลือกตั้งได้

(๖) มีขนาดเพียงพอที่จะบรรจุบัตรเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้หีบบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่เดิมได้

ข้อ ๑๒๘ กรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในวัน เวลา และที่เลือกตั้งเดียวกัน ให้ใช้หีบบัตรเลือกตั้งแยกจากกัน โดยให้มีเครื่องหมายหรือสีของหีบบัตรเลือกตั้งให้แตกต่างกันเพื่อให้ทราบชัดเจนว่าเป็นหีบบัตรเลือกตั้งประเภทใด

ข้อ ๑๒๙ กรณีมีเหตุสุดวิสัยไม่สามารถจัดหาหีบบัตรเลือกตั้งให้มีลักษณะตามข้อ ๑๒๗ หรือข้อ ๑๒๘ ได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดสิ่งที่ใช้แทนหีบบัตรเลือกตั้งได้

ส่วนที่ ๒
บัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๓๐ บัตรเลือกตั้งให้ใช้กระดาษที่มีขนาดกว้างยาวตามความจำเป็น

ข้อ ๑๓๑ บัตรเลือกตั้งและต้นขั้วบัตรเลือกตั้งให้เย็บเป็นเล่ม เล่มละไม่น้อยกว่ายี่สิบบัตรและให้มีปกหน้าและปกหลัง มีรอยปรุเพื่อให้ฉีกบัตรเลือกตั้งออกจากต้นขั้วบัตรเลือกตั้งได้

ปกหน้าอย่างน้อยให้มีรายการดังนี้ เล่มที่ ..... เลขที่ ..... ถึงเลขที่ ..... จำนวน..... บัตร บัตรเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งประเภทใด หน่วยเลือกตั้งที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... (เทศบาล .....) อำเภอ/เขต ..... ที่เลือกตั้ง ..... เขตเลือกตั้ง ..... จังหวัด ..... และมีช่องสำหรับลงลายมือชื่อผู้มอบบัตรเลือกตั้งและผู้รับบัตรเลือกตั้ง

ปกหลังอย่างน้อยให้มีรายการดังนี้ บัตรเลือกตั้ง จำนวน ..... บัตร ใช้แล้ว จำนวน ..... บัตร ได้ตรวจสอบจำนวนบัตรเลือกตั้งแล้วเหลือ จำนวน ..... บัตร และมีช่องสำหรับลงลายมือชื่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้ตรวจสอบและนำส่ง

ข้อ ๑๓๒ ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งอย่างน้อยให้มีรายการดังนี้ เล่มที่ ..... เลขที่ ..... ลำดับที่ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ..... อยู่ด้านบนของต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง และมีที่ลงลายมือชื่อของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ที่จ่ายบัตรเลือกตั้ง และมีช่องสำหรับลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วยเพื่อเป็นหลักฐานการรับบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๓๓ บัตรเลือกตั้งอย่างน้อยให้มีลักษณะ ดังนี้

(๑) บัตรเลือกตั้งเมื่อพับแล้วด้านหน้ามีแถบสีอยู่บริเวณขอบขวา ถัดไปทางซ้าย มีตราครุฑและถัดลงไปมีข้อความว่า “บัตรเลือกตั้ง.....(ระบุชื่อประเภทสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น).....”

(๒) ด้านในของบัตรเลือกตั้งต้องมี หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ช่องทำเครื่องหมาย ช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด และคำอธิบายเกี่ยวกับการทำเครื่องหมาย

ก่อนนำบัตรเลือกตั้งไปใช้ในการเลือกตั้งครั้งใด เมื่อใด ให้มีการประทับตราหรือเครื่องหมายตามแบบที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด

กรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในวัน เวลา และที่เลือกตั้งเดียวกัน ให้สีบัตรเลือกตั้งแตกต่างกัน

ข้อ ๑๓๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้กำกับ ควบคุมการจัดพิมพ์และการจัดส่งบัตรเลือกตั้ง การกำหนดมาตรการป้องกันการปลอมแปลงและรักษาความปลอดภัยบัตรเลือกตั้ง โดยให้โรงพิมพ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายเป็นผู้จัดพิมพ์ให้มีจำนวนเพียงพอต่อการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง

สำหรับการจัดส่งบัตรเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้โดยวิธีการ ดังนี้

(๑) มอบหมายบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือหน่วยงานหรือองค์กรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ดำเนินการจัดส่ง

(๒) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งข้าราชการพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือลูกจ้าง จำนวนสามคน เป็นคณะกรรมการรับบัตรเลือกตั้ง โดยให้เดินทางมารับมอบบัตรเลือกตั้งจากโรงพิมพ์

(๓) วิธีการอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ทั้งนี้ การจัดส่งโดยวิธีการใดให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์และการจัดส่งบัตรเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๓
การดำเนินงานก่อนวันเลือกตั้ง

ข้อ ๑๓๕ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเตรียมหีบบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แบบพิมพ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง และอุปกรณ์การเลือกตั้งที่ต้องใช้ในการเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งให้พร้อมก่อนวันเลือกตั้ง เพื่อส่งมอบให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามข้อ ๑๓๖

ข้อ ๑๓๖ ก่อนวันเลือกตั้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเกี่ยวกับการมอบหีบบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง แบบพิมพ์ที่ใช้ในการเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้ง และเอกสารหลักฐาน ตลอดจนอุปกรณ์การเลือกตั้งที่ใช้ในการเลือกตั้งแก่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตรับผิดชอบให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วและเสร็จเรียบร้อย โดยให้มีเวลาเพียงพอที่จะตรวจสอบ และนับจำนวนบัตรเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แบบพิมพ์ และอุปกรณ์การเลือกตั้งที่ต้องใช้ในการเลือกตั้ง

จำนวนบัตรเลือกตั้งและอุปกรณ์การเลือกตั้งที่ต้องใช้ในการเลือกตั้ง ต้องพิจารณาและคำนวณด้วยความรอบคอบให้มีจำนวนเพียงพอที่จะใช้ในการออกเสียงลงคะแนนด้วย

ข้อ ๑๓๗ ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามคนและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งเป็นผู้รับหีบบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แบบพิมพ์และอุปกรณ์การเลือกตั้งที่ต้องใช้ในการเลือกตั้งจากบุคคลหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามข้อ ๑๓๖

กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งตามวรรคหนึ่งจะต้องตรวจสอบบัตรเลือกตั้งและตราประทับบนบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๑๓๓ และนับจำนวนบัตรเลือกตั้งให้ถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แบบพิมพ์ และอุปกรณ์การเลือกตั้งที่ต้องใช้ในการเลือกตั้งให้ถูกต้องและลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๓๘ เมื่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งได้ตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แบบพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเลือกตั้งถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ลงลายมือชื่อผู้มอบและผู้รับมอบไว้เป็นหลักฐาน และให้นำบัตรเลือกตั้งทั้งหมดบรรจุลงในหีบบัตรเลือกตั้ง แล้วให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัด ปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้ง และลงลายมือชื่อคร่อมรอยต่อระหว่างเทปกาวและหีบบัตรเลือกตั้ง และให้ปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้ง สำหรับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แบบพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้รวมเก็บไว้ในถุงวัสดุใส กรณีใช้หีบบัตรเลือกตั้งพลาสติก ไม่ต้องปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้ง แล้วนำไปเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย

ส่วนที่ ๔
การดำเนินงานในวันเลือกตั้ง

ข้อ ๑๓๙ ในวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนำหีบบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แบบพิมพ์ และอุปกรณ์การเลือกตั้งที่ต้องใช้ในการเลือกตั้งไปถึงที่เลือกตั้งเวลาประมาณ ๐๗.๐๐ นาฬิกา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๑๔๐ ก่อนเริ่มเปิดการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด แล้วจัดทำประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนนตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๒ จำนวนสามชุด เพื่อ

(๑) ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง

(๒) ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) เก็บไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๔๑ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งต้องจัดแบ่งหน้าที่กัน ดังต่อไปนี้

(๑) หน้าที่อำนวยความสะดวกบริเวณที่เลือกตั้ง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับลำดับที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) การจัดระเบียบและควบคุมดูแลให้ความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุที่มาแสดงตนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน เพื่อให้การดำเนินการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นระเบียบ

(๒) หน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หากลงลายมือชื่อไม่ได้ให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แล้วส่งหลักฐานแสดงตนให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง

(๓) หน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง ได้แก่ การบันทึกหมายเลขลำดับที่ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง การจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อ หากลงลายมือชื่อไม่ได้ให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง การมอบบัตรเลือกตั้งพร้อมหลักฐานแสดงตนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นไปออกเสียงลงคะแนน

(๔) หน้าที่ควบคุมคูหาลงคะแนน ได้แก่ ปิดประกาศคำเตือนในการกระทำอันเป็นความผิดเกี่ยวกับบัตรเลือกตั้งที่ด้านในคูหาลงคะแนนทุกคูหา รวมทั้งจัดระเบียบในการเข้าไปออกเสียงลงคะแนนในคูหาลงคะแนนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) หน้าที่ควบคุมหีบบัตรเลือกตั้ง ได้แก่ การควบคุมดูแลหีบบัตรเลือกตั้งและอำนวยความสะดวกในการใส่บัตรเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ควบคุมดูแลไม่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง

กรณีมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเหลืออยู่ ให้คอยสับเปลี่ยนช่วยเหลือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

ข้อ ๑๔๒ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอาจแบ่งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน และเมื่อปิดออกเสียงลงคะแนนแล้วให้รวมบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวให้เป็นชุดเดียวดังเดิม เพื่อให้การตรวจสอบรายชื่อและส่งบัตรเลือกตั้งรวดเร็วขึ้น

ข้อ ๑๔๓ เมื่อถึงเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนำหีบบัตรเลือกตั้งมาแสดงให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งเห็นว่าเป็นหีบเปล่า เสร็จแล้วให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งพร้อมกับปิดเทปกาวผนึกรอยต่อภายนอกหีบบัตรเลือกตั้งและใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัด เสร็จแล้วเปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งและบันทึกการดำเนินการดังกล่าวในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) โดยให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามคนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง เว้นแต่ไม่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งนั้น กรณีใช้หีบบัตรเลือกตั้งพลาสติกไม่ต้องปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๔๔ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๔๓ แล้ว ให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งกล่าวเปิดการออกเสียงลงคะแนน เช่น กล่าวว่า บัดนี้ถึงเวลาการออกเสียงลงคะแนนแล้วขอเปิดการออกเสียงลงคะแนน แล้วจึงเริ่มการดำเนินการออกเสียงลงคะแนนต่อไป

ข้อ ๑๔๕ ให้เปิดการออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

ส่วนที่ ๕
การออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๑๔๖ หลักฐานในการขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร

ข้อ ๑๔๗ การตรวจสอบการขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตรวจสอบหลักฐานตามข้อ ๑๔๖ ของผู้มาแสดงตนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้งกับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) เมื่อพบชื่อและตรวจสอบถูกต้องแล้วให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ไว้เป็นหลักฐาน แล้วส่งหลักฐานแสดงตนพร้อมแจ้งลำดับที่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของผู้แสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้งให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง

ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง จดลำดับที่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง แล้วให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อในต้นขั้วบัตรเลือกตั้งแล้วมอบบัตรเลือกตั้งพร้อมหลักฐานแสดงตนให้แก่ผู้นั้นเพื่อไปออกเสียงลงคะแนน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อไม่ได้ให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวา และหากไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวาให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือซ้าย ถ้าไม่มีนิ้วหัวแม่มือทั้งสองข้างให้พิมพ์ลายนิ้วมือใดนิ้วมือหนึ่งแทน หากไม่มีนิ้วมือที่สามารถพิมพ์ลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ

เลือกตั้งได้ให้ได้รับการยกเว้นและให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหมายเหตุว่าไม่มีนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๑๔๘ ในกรณีมีผู้ทักท้วงหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสงสัยว่าผู้มาแสดงตนไม่ใช่ผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ หากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งวินิจฉัยว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งทำบันทึกคำวินิจฉัยลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) แต่ถ้าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น พยายามออกเสียงลงคะแนนหรือออกเสียงลงคะแนนโดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่มิได้มีไว้สำหรับตนหรือที่ปลอมแปลงขึ้นต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งในฐานะผู้เสียหาย แจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำการดังกล่าว

ถ้าคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มอบบัตรเลือกตั้งให้ผู้นั้นเพื่อไปออกเสียงลงคะแนนและให้บันทึกคำวินิจฉัยลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) ด้วย

ข้อ ๑๔๙ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใดให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้เฉพาะหน่วยเลือกตั้งนั้น กรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหลายหน่วยเลือกตั้งให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งได้เพียงแห่งเดียว

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกตั้งมีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนต้องปฏิบัติหน้าที่นั้นได้ โดยไม่ต้องมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่หน่วยเลือกตั้งที่ตนปฏิบัติหน้าที่นั้นต้องอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง

ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามวรรคสอง ซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนต้องปฏิบัติหน้าที่ แสดงหลักฐานคำสั่งแต่งตั้งต่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งก่อนทำการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตรวจสอบถูกต้องแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) อีกส่วนหนึ่งและไม่ให้นับรวมกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แต่ให้นับเป็นจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง แล้วบันทึกลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓)

ข้อ ๑๕๐ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้ไปยังคูหาลงคะแนนเพื่อทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้งได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้ง และนำบัตรเลือกตั้งที่พับเรียบร้อยแล้วหย่อนใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประสงค์จะลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

ข้อ ๑๕๑ ผู้ใดแสดงตนว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่พบชื่อผู้นั้นในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้แจ้งแก่ผู้นั้นว่า “ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน” และห้ามมิให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพิ่มชื่อผู้นั้นลงไปโดยพลการ แม้จะทราบว่าผู้นั้นมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ตาม แต่ถ้าผู้นั้นยืนยันว่าตนมีสิทธิที่จะลงคะแนนได้ โดยอ้างว่าได้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น และนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้สั่งให้เพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้ว แต่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นยังมิได้เพิ่มชื่อให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานและวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ผู้นั้นลงคะแนนเลือกตั้งหรือไม่ พร้อมทั้งบันทึกคำวินิจฉัยและบันทึกถ้อยคำของผู้แสดงตนนั้นลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) หากวินิจฉัยว่าให้ผู้นั้นลงคะแนนเลือกตั้งให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการตามข้อ ๗๙ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๕๒ ผู้ใดแสดงตนว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งและมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ปรากฏว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งระบุคำนำหน้าชื่อ หรือรายการแสดงเพศผิดไปจากข้อเท็จจริง หรือการสะกดชื่อตัว ชื่อสกุล ผิดในเรื่องพยัญชนะ สระ หรือวรรณยุกต์ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจสอบสวนวินิจฉัยชี้ขาดว่าสมควรจะมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้นั้นไปลงคะแนนเลือกตั้งหรือไม่ แล้วให้หมายเหตุบันทึกคำวินิจฉัยลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓)

ข้อ ๑๕๓ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดให้มีการอำนวยความสะดวกในการออกเสียงลงคะแนนแก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการออกเสียงลงคะแนนภายใต้การกำกับดูแลของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง โดยการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุได้ออกเสียงลงคะแนนด้วยตนเองตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุนั้น เว้นแต่ลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือให้ญาติหรือบุคคลที่ไว้วางใจเป็นผู้ทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งแทนโดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุนั้น และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งบันทึกการกระทำดังกล่าวลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) ทั้งนี้ให้ถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ข้อ ๑๕๔ ในระหว่างการเปิดการออกเสียงลงคะแนน กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจะออกไปจากที่เลือกตั้งได้เพียงคราวละหนึ่งคน หรือกรณีจำเป็นที่ต้องออกจากที่เลือกตั้งมากกว่าคราวละหนึ่งคน ให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอนุญาตเป็นกรณีไป

ข้อ ๑๕๕ ในระหว่างเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน จะให้ผู้ใดเข้าไปในที่เลือกตั้งไม่ได้ เว้นแต่ผู้มีหน้าที่ในการเลือกตั้งและผู้ที่เข้าไปเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะบริเวณที่ตั้งคูหาลงคะแนน นอกจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนแล้วผู้ใดจะเข้าไปไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีจำเป็น และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งบันทึกเหตุผลความจำเป็นไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓)

กรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีสิทธิเข้าไปในที่เลือกตั้งเพื่อทำการสอดส่องดูแลหรือแนะนำให้การปฏิบัติการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

กรณีผู้ตรวจการเลือกตั้งจะเข้าไปที่เลือกตั้ง ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งบันทึกการเข้าไปในที่เลือกตั้งของบุคคลตามวรรคสองและวรรคสามไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓)

ข้อ ๑๕๖ ในระหว่างการออกเสียงลงคะแนน ถ้าตัวแทนผู้สมัครซึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ในที่เลือกตั้งใด หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นว่าการออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดไว้ ให้ทำการทักท้วงโดยยื่นคำทักท้วงตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๕ และให้นำความในข้อ ๑๐๓ มาใช้บังคับด้วย

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตรวจสอบคำทักท้วงและวินิจฉัยชี้ขาดโดยให้บันทึกคำทักท้วงและคำวินิจฉัยลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) และให้ผู้ทักท้วงและกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามคนลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยานไม่น้อยกว่าสองคน

ส่วนที่ ๖
การดำเนินงานหลังปิดการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๑๕๗ เมื่อถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน ให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศปิดการออกเสียงลงคะแนน เช่น กล่าวว่า บัดนี้ถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้ปิดการออกเสียงลงคะแนนและงดจ่ายบัตรเลือกตั้ง

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ายังมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนได้มาแสดงตัวอยู่ในที่เลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วก่อนเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน แต่ยังไม่ได้แสดงตนหรือรับบัตรเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอนุญาตให้บุคคลเหล่านั้นแสดงตนและมอบบัตรเลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วบันทึกไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง และเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อ

ในป้ายสำหรับปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ. ผ.ถ. ๕/๑ และนำป้ายดังกล่าวปิดทับช่องใส่บัตรบนหีบบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๕๘ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนำบัตรเลือกตั้งที่เหลือมานับให้ทราบจำนวน และบันทึกจำนวนลงในปกบัตรด้านหลัง และใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๔

ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งทำเครื่องหมายโดยใช้โลหะหรือวัตถุอื่นเจาะทะลุบัตรเลือกตั้งทุกฉบับพร้อมปกหน้าและปกหลัง ใช้เชือกร้อยรูผูกรวมให้เป็นปึกเดียวกัน หรือกระทำด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้ใช้บัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ลงคะแนนเลือกตั้งได้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งจัดทำประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๔ จำนวนสามชุด เพื่อ

(๑) ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง

(๒) ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) เก็บไว้เป็นหลักฐาน

หมวด ๙
การนับคะแนนเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
วิธีการนับคะแนนเลือกตั้ง

ข้อ ๑๕๙ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๕๗ และข้อ ๑๕๘ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดหีบบัตรเลือกตั้งต่อหน้าประชาชนที่อยู่ ณ ที่เลือกตั้ง แล้วดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้ง

การนับคะแนนเลือกตั้งให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้ง โดยเปิดเผยและติดต่อกันให้เสร็จจะเลื่อนหรือประวิงเวลาการนับคะแนนเลือกตั้งไม่ได้

ในการนับคะแนนเลือกตั้งตามวรรคสองต้องกำหนดให้มีการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” ด้วย

ข้อ ๑๖๐ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งแบ่งหน้าที่ในการนับคะแนนเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่หนึ่ง มีหน้าที่หยิบบัตรเลือกตั้งครั้งละฉบับ และคลี่บัตรส่งให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สอง

(๒) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สอง มีหน้าที่วินิจฉัยบัตรเลือกตั้งและอ่าน

(๓) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สาม มีหน้าที่ขานทวนคะแนนและขีดคะแนนในแบบขีดคะแนนเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๖)

(๔) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สี่ มีหน้าที่เจาะบัตรเลือกตั้งที่ได้วินิจฉัยและอ่านจากกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สอง แล้วใส่ลงในภาชนะที่เตรียมไว้

การนับคะแนนเลือกตั้งในกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นพร้อมกัน ให้แบ่งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นสองชุด

กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่เหลือ มีหน้าที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและคอยสับเปลี่ยนในการปฏิบัติหน้าที่กับกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีมติมอบหมายให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่จะทำหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง (๒) มีอำนาจวินิจฉัยบัตรเลือกตั้งเบื้องต้น

ข้อ ๑๖๑ เมื่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้ดำเนินการตามข้อ ๑๕๙ ถึงข้อ ๑๖๐ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้ง โดยกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่หนึ่งหยิบบัตรเลือกตั้งครั้งละฉบับและคลี่บัตรส่งให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สอง เพื่อดำเนินการดังนี้

(๑) วินิจฉัยบัตรเลือกตั้งและอ่าน ดังนี้

(ก) ถ้าเป็นบัตรดีให้อ่านว่า “ดี” และอ่านหมายเลขของผู้สมัครที่ได้คะแนน พร้อมทั้งชูบัตรเลือกตั้งโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งได้เห็นด้วย

(ข) ถ้าเป็นบัตรที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดให้อ่านว่า “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” พร้อมทั้งชูบัตรเลือกตั้งโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งได้เห็นด้วย

(ค) ถ้าเป็นบัตรเสียให้อ่านว่า “เสีย” พร้อมทั้งชูบัตรเลือกตั้งโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งได้เห็นด้วย ในการวินิจฉัยว่าบัตรเลือกตั้งใดเป็นบัตรเสียให้วินิจฉัยโดยคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเสียงข้างมาก และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามคนสลักหลังบัตรว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียเพราะเหตุใดของมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) เมื่อวินิจฉัยตาม (๑) แล้ว ให้ส่งบัตรเลือกตั้งแก่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สี่

ข้อ ๑๖๒ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สาม ขานทวนเมื่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สอง ได้วินิจฉัยและอ่านบัตรเลือกตั้งแล้ว โดยขานให้ได้ความว่า “ดี” และขานหมายเลขของผู้สมัครที่ได้คะแนน หรือขานให้ได้ความว่า “เสีย” หรือขานให้ได้ความว่า “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” แล้วจึงขีดคะแนนลงในแบบขีดคะแนนเลือกตั้ง โดยให้บุคคลทั่วไปที่อยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งเห็นการขีดคะแนนได้อย่างชัดเจน

สำหรับการขีดคะแนนในแบบขีดคะแนนเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีขีดหนึ่งต่อหนึ่งคะแนน แต่เมื่อถึงขีดที่ห้าให้ขีดขวางทับเส้นสี่ขีดแรก และวงกลมหรือวงรีล้อมรอบ เช่น ดังรูป หรือ 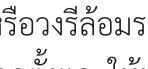 หรือ 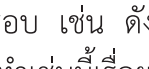 เป็นต้น เพื่อสะดวกแก่การนับคะแนนเลือกตั้งและให้ทำเช่นนี้เรื่อยไปทุกห้าขีด

ข้อ ๑๖๓ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สี่ มีหน้าที่รับและเจาะมุมบัตรเลือกตั้งที่ผ่านการวินิจฉัยและอ่านทุกฉบับ แล้วพับบัตรแยกเก็บแต่ละประเภทลงในภาชนะที่เตรียมไว้โดยแยกเป็นภาชนะใส่บัตรดีหนึ่งใบ ใส่บัตรที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหนึ่งใบ และใส่บัตรเสียหนึ่งใบ

ข้อ ๑๖๔ ขณะทำการนับคะแนนเลือกตั้งหากพบว่ามีบัตรเลือกตั้งผิดประเภทปะปนมาในหีบบัตรเลือกตั้ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่พบบัตรเลือกตั้งผิดประเภท มอบบัตรเลือกตั้งดังกล่าวแก่ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อให้เป็นผู้ดำเนินการนำส่งแก่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งชุดที่รับผิดชอบนำไปรวมกับบัตรเลือกตั้งในหีบบัตรเลือกตั้งที่ถูกต้อง โดยให้บันทึกลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งขณะนั้นลงลายมือชื่อในรายงานดังกล่าว

ข้อ ๑๖๕ เมื่อเสร็จสิ้นการนับคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตรวจสอบความถูกต้องของการนับคะแนนเลือกตั้ง โดยให้นับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรวมกับจำนวนบัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด และจำนวนบัตรเสียว่าตรงกับจำนวนผู้มาแสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ หากถูกต้องให้นำบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนน บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด และบัตรเสีย แยกใส่ถุงวัสดุใสพร้อมเขียนจำนวนบัตรเลือกตั้งที่บรรจุอยู่ในถุงวัสดุใส และดำเนินการปิดประกาศรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งและรายงานผลการนับคะแนนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว สำหรับแบบขีดคะแนนเลือกตั้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ในกรณีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน ได้แก่ บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดและบัตรเสีย ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบ ถ้าจำนวนบัตรเลือกตั้งยังไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งอีกให้รายงานพร้อมเหตุผลของการนับคะแนนเลือกตั้งที่ไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามลำดับ เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ หรือสั่งให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น และนำส่งหีบบัตรเลือกตั้งพร้อมวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้งแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่และผลปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนนให้สันนิษฐานว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าสมควรตรวจสอบบัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งอื่นทุกหน่วยหรือบางหน่วยด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการตรวจสอบให้แจ้งให้ผู้สมัครทราบวัน เวลา และสถานที่ที่จะเปิดหีบบัตรเลือกตั้ง เพื่อดำเนินการตรวจสอบบัตรเลือกตั้งใหม่

ข้อ ๑๖๖ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๖๕ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดทำรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗) จำนวนสามชุด แล้วดำเนินการ ดังนี้

(๑) ปิดหน้าที่เลือกตั้ง

(๒) ใส่ในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) ตามข้อ ๑๖๗

(๓) ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๖๗ ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดเก็บเอกสารและสิ่งของต่าง ๆ ไว้ในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) ดังนี้

(๑) ถุงวัสดุใส (ถุงชั้นใน) ซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับคะแนนตามข้อ ๑๖๕ แล้ว

(๒) แบบขีดคะแนนเลือกตั้งที่ได้ใช้ในการขีดคะแนนทั้งหมด (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๖)

(๓) รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗) จำนวนหนึ่งชุด

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งบันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนนบัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด และบัตรเสีย ลำดับที่ของหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง ลงในแบบข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) ตามแบบ ส.ถ. ๕/๑๖ สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และแบบ ผ.ถ. ๕/๑๖ สำหรับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น เสร็จแล้วใส่ในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) ในลักษณะที่มองเห็นได้ว่าเป็นถุงวัสดุใสของหน่วยเลือกตั้งใด

ข้อ ๑๖๘ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๖๗ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการ ดังนี้

(๑) ทำการปิดถุงวัสดุใส (ถุงชั้นนอก) ด้วยสายรัดเพื่อป้องกันการเปิดถุงวัสดุใส แล้วนำใส่ในหีบบัตรเลือกตั้ง

(๒) ปิดหีบบัตรเลือกตั้งพร้อมใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัด ปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้ง หากใช้หีบบัตรพลาสติกไม่ต้องปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้ง

(๓) ลงลายมือชื่อบนสายรัด

ข้อ ๑๖๙ เมื่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้ดำเนินการปิดหีบบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าคน และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งดำเนินการนำส่งสิ่งของให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทันที ดังต่อไปนี้

(๑) หีบบัตรเลือกตั้งที่ดำเนินการตามข้อ ๑๖๘

(๒) เอกสารกำกับหีบบัตรเลือกตั้ง ประกอบด้วย

(ก) บัตรเลือกตั้งที่เหลือทั้งหมดและต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง

(ข) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ชุดที่ใช้ตรวจสอบการใช้สิทธิและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

(ค) ประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๒)

(ง) รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) และสำเนาแบบทักท้วง

(จ) ประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๔)

(ฉ) รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗) จำนวนหนึ่งชุด

(ช) รายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๐)

(๓) คูหาลงคะแนนทั้งหมดและสิ่งของอื่น ๆ เช่น บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ชุดที่ปิดประกาศ ธงชาติ ป้าย และวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นต้น

ในกรณีจำเป็นตามสภาพพื้นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดการส่งหีบบัตรเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งเป็นอย่างอื่นก็ได้

ข้อ ๑๗๐ ในการรับสิ่งของตามข้อ ๑๖๙ จากกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจรับหีบบัตรเลือกตั้ง คูหาลงคะแนนทั้งหมด สิ่งของและวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(๒) ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งตามข้อ ๑๗๗

ข้อ ๑๗๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการยุบรวมถุงใส่บัตรเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) เปิดหีบบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๑๖๙ แล้วนำถุงใส่บัตรเลือกตั้งไปบรรจุรวมไว้ในหีบบัตรเลือกตั้งหีบใดหีบหนึ่งจนเต็ม แล้วทำการปิดหีบบัตรเลือกตั้ง ใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัดแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อบนสายรัด ทั้งนี้ ให้ดำเนินการบรรจุถุงใส่บัตรเลือกตั้งตามวิธีการดังกล่าวต่อไปจนครบทุกถุง

(๒) ให้จัดทำบัญชีข้อมูลถุงใส่บัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในหีบบัตรเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๗) จำนวนสองชุด โดยชุดที่หนึ่งปิดไว้ที่หีบบัตรเลือกตั้ง ชุดที่สองส่งมอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) นำหีบบัตรเลือกตั้งที่ยุบรวมถุงใส่บัตรเลือกตั้งแล้วไปเก็บรักษา ณ สถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ในการยุบรวมถุงใส่บัตรเลือกตั้ง ให้แจ้งตัวแทนผู้สมัครที่ร่วมสังเกตการณ์ทราบการดำเนินการดังกล่าว

ข้อ ๑๗๒ ในระหว่างการนับคะแนนเลือกตั้งหรือการรวมคะแนน ถ้าตัวแทนผู้สมัครซึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ในที่เลือกตั้งใด หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นว่าการนับคะแนนหรือการรวมคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดไว้ ให้ทำการคัดค้านโดยยื่นคำคัดค้านตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๕

ข้อ ๑๗๓ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตรวจสอบคำคัดค้านและวินิจฉัยชี้ขาดโดยให้บันทึกคำคัดค้านและคำวินิจฉัยลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) และให้ผู้คัดค้านและกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามคนลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยานไม่น้อยกว่าสองคน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดส่งคำคัดค้าน (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๕) ไปพร้อมกับรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดส่งรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) และคำคัดค้าน (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๕) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกอบการพิจารณาตามข้อ ๑๗๔

ข้อ ๑๗๔ ภายหลังการนับคะแนนเลือกตั้งหรือการรวมคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ถ้ามีการร้องเรียนหรือคัดค้านการนับคะแนนเลือกตั้งหรือการรวมคะแนน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนำรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้งและแบบคัดค้านการนับคะแนนหรือการรวมคะแนนตามข้อ ๑๗๒ และข้อ ๑๗๓ มาประกอบการพิจารณาด้วย หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าไม่มีการคัดค้านการนับคะแนนเลือกตั้งหรือการรวมคะแนนจากผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในที่เลือกตั้งหรือไม่มีการบันทึกในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) และไม่มีแบบคัดค้านแล้ว มิให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรับไว้เป็นเรื่องร้องเรียนหรือคัดค้านการนับคะแนนเลือกตั้งหรือการรวมคะแนน เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ส่วนที่ ๒
ลักษณะบัตรเสีย

ข้อ ๑๗๕ บัตรเลือกตั้งที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นบัตรเสียและไม่ให้นับเป็นคะแนนเลือกตั้ง

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรเลือกตั้งนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนน เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(๓) บัตรที่มิได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน

(๔) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

(๕) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครใด เว้นแต่เป็นการลงคะแนน “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

(๖) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร แล้วทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

(๗) บัตรที่มิใช่บัตรซึ่งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบให้

(๘) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้กับผู้สมัครซึ่งมีจุดตัดอยู่นอก “ช่องทำเครื่องหมาย”

(๙) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนซึ่งมีจุดตัดอยู่นอก “ช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”

(๑๐) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนใน “ช่องทำเครื่องหมาย” ที่ไม่มีผู้สมัครหรือผู้สมัครที่ถูกถอนชื่อออกจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเสียชีวิตก่อนวันเลือกตั้ง

(๑๑) บัตรที่ทำเครื่องหมายอื่นนอกจากเครื่องหมายกากบาท

(๑๒) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้กับผู้สมัครใน “ช่องทำเครื่องหมาย” เกินกว่าหนึ่งเครื่องหมายใน “ช่องทำเครื่องหมาย” เดียวกัน สำหรับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นคนเดียว

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งคน หากเป็นกรณีตามวรรคหนึ่ง (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) และมีเครื่องหมายลงคะแนนใน “ช่องทำเครื่องหมาย” ให้ผู้สมัครอื่นถูกต้องด้วยไม่ถือว่าเป็นบัตรเสียทั้งฉบับและให้นับเป็นคะแนน

ข้อ ๑๗๖ ในกรณีที่พบบัตรปลอมตามข้อ ๑๗๕ (๑) หรือบัตรเสียตามข้อ ๑๗๕ (๗) ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งแยกบัตรปลอมหรือบัตรเสียนั้นออกไว้ต่างหาก และรายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อเสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการสืบสวน ไต่สวนโดยพลันเพื่อเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าบัตรปลอมหรือบัตรเสียนั้นเป็นเหตุจากการกระทำทุจริตในการเลือกตั้งหรือไม่ หรือทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง

(๒) หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า ผลการสืบสวนไต่สวนมิได้มีหลักฐานอันแสดงได้ว่าบัตรปลอมหรือบัตรเสียนั้นมิใช่เป็นวิธีการในการทุจริตการเลือกตั้งหรือทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม ให้สั่งยกเลิกการเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้นและสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่

(๓) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้ดำเนินการลงคะแนนใหม่ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอความเห็นว่าสมควรตรวจสอบบัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งอื่นทุกแห่งหรือบางหน่วยต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาว่าสมควรจะสั่งให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบหรือไม่

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแจ้งให้ผู้สมัครทราบวัน เวลา และสถานที่ที่จะเปิดหีบบัตรเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ทราบด้วยว่าผู้สมัครมีสิทธิเข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วยตนเองหรือจะส่งผู้แทนมาแทนตนก็ได้

หมวด ๑๐
การประกาศผลการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
การประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

ข้อ ๑๗๗ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗) จากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งแล้วให้ตรวจสอบความถูกต้องก่อนจัดทำประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของแต่ละเขตเลือกตั้ง หรือของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘ แล้วปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นพร้อมทั้งรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเร็ว

ส่วนที่ ๒
การประกาศผลการเลือกตั้ง

ข้อ ๑๗๘ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘) จากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วเห็นว่าการเลือกตั้งและการนับคะแนนเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้ประกาศผลการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) เขตเลือกตั้งใดที่มีจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้หนึ่งคนให้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุดและมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

(๒) เขตเลือกตั้งใดที่มีสมาชิกสภาท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งคนให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเรียงตามลำดับลงมาในเขตเลือกตั้งนั้นและได้คะแนนมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

(๓) เขตเลือกตั้งใดที่มีผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้ง หรือในกรณีที่เขตเลือกตั้งใดมีผู้สมัครเป็นผู้บริหารท้องถิ่นเท่ากับจำนวนผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครนั้นจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด

ข้อ ๑๗๙ ภายใต้บังคับข้อ ๑๗๘ ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๑ หรือ ส.ถ. ๖/๒ หรือ ส.ถ. ๖/๓ แล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแจ้งผลการเลือกตั้งให้ผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งทราบตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๔

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่ามีการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้ง หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ หรือเลือกตั้งใหม่ แล้วแต่กรณี

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๒ หรือ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๓ แล้วแต่กรณี

กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ว่าจะมีผู้ร้องเรียนกล่าวโทษหรือไม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนให้แล้วเสร็จและประกาศผลการเลือกตั้ง หรือจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็น แล้วแต่กรณีโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ หากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้ประกาศผลการเลือกตั้ง ให้ดำเนินการประกาศผลการเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๑

ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งลงนามในประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๑ หรือ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๒ หรือ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๓ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๘๐ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดทำทะเบียนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไว้เป็นหลักฐานตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๕ และรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

หมวด ๑๑
วิธีการจับสลากกรณีผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้คะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากัน

ข้อ ๑๘๑ กรณีที่ผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันอันเป็นเหตุให้มีสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเกินจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันจัดให้มีการจับสลากภายในสามวันนับแต่วันประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้สมัครทราบกำหนดวัน เวลา และสถานที่จับสลากดังกล่าว

ข้อ ๑๘๒ การจับสลาก ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) การจับสลากครั้งที่หนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขียนชื่อผู้สมัครที่ได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันที่จะต้องจับสลากบนสลากที่เหมือนกัน แล้วใส่ในภาชนะทึบแสง ทำการเขย่าภาชนะให้สลากคละกันเพื่อไม่ให้ทราบว่าเป็นสลากของผู้สมัครใด แล้วให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จับสลากชื่อผู้สมัครจากในภาชนะขึ้นมาครั้งละหนึ่งใบชื่อผู้สมัครใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับแรกให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากเพื่อได้รับเลือกตั้งก่อน ชื่อผู้สมัครใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับถัดไปให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากเพื่อได้รับเลือกตั้ง เป็นลำดับถัดไปตามลำดับจนครบผู้สมัครทุกคนที่ได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากัน

(๒) การจับสลากครั้งที่สอง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำสลากเท่ากับจำนวนผู้สมัครที่จะต้องจับสลากซึ่งมีข้อความในสลากว่า “ได้รับเลือกตั้ง” เท่าจำนวนที่ยังขาดอยู่ นอกจากนั้น เป็นสลากซึ่งมีข้อความว่า “ไม่ได้รับเลือกตั้ง” ผู้สมัครผู้ใดจับสลากซึ่งมีข้อความว่า “ได้รับเลือกตั้ง” ผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การจับสลากให้กระทำต่อหน้าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและให้บันทึกแสดงผลการจับสลากตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๙ แล้วรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

ข้อ ๑๘๓ เมื่อถึงกำหนดเวลาการจับสลากแล้ว หากผู้สมัครทราบวัน เวลา และสถานที่จับสลากแล้วไม่มาหรือมาแต่ไม่ยินยอมจับสลาก ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จับสลากแทน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกเหตุการณ์ไว้ในแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๙ แล้วรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

หมวด ๑๒
การเปลี่ยนที่เลือกตั้งใหม่ การงดการลงคะแนนเลือกตั้ง และการงดการนับคะแนนเลือกตั้ง

ข้อ ๑๘๔ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าการออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ในตำบลเดียวกันที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปลงคะแนนเลือกตั้งได้โดยสะดวก ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๓ โดยเร็ว และปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และสถานที่อื่นที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ได้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๑ และปิดประกาศไว้

ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และสถานที่อื่นที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร แล้วรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

ข้อ ๑๘๕ กรณีที่มีเหตุตามข้อ ๑๘๔ เกิดขึ้นในวันเลือกตั้งไม่ว่าจะมีการเริ่มลงคะแนนแล้วหรือไม่ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๒ และปิดประกาศไว้ที่บริเวณใกล้ที่เลือกตั้งแล้วรายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

ข้อ ๑๘๖ เมื่อได้ประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดตามข้อ ๑๘๔ และข้อ ๑๘๕ แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๓ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สามารถจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งได้ และต้องประกาศก่อนวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่เป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และสถานที่อื่นที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร แล้วรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

ในการดำเนินการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้นำความในหมวด ๑๔ ส่วนที่ ๑ การออกเสียงลงคะแนนใหม่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘๗ กรณีมีเหตุตามข้อ ๑๘๕ ภายหลังเปิดให้มีการออกเสียงลงคะแนนและมีการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการ ดังนี้

(๑) ประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๒) จำนวนสามชุด เพื่อ

(๑.๑) ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง

(๑.๒) ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑.๓) เก็บไว้เป็นหลักฐาน

(๒) ระงับการมอบบัตรเลือกตั้งและปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑) แล้วลงลายมือชื่อบนฝาหีบบัตรเลือกตั้งและปิดทับลายมือชื่อทั้งหมดด้วยเทปกาวใส เพื่อป้องกันการเปลี่ยนหีบบัตรเลือกตั้ง

(๓) รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

(๔) นับบัตรเลือกตั้งที่เหลือให้ทราบจำนวน และใช้โลหะหรือวัตถุอื่นเจาะทะลุบัตรเลือกตั้งในส่วนที่เป็นตัวบัตรทุกฉบับพร้อมปกหน้าและปกหลังใช้เชือกร้อยรูผูกรวมให้เป็นปึกเดียวกัน หรือกระทำด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้ใช้บัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ออกเสียงลงคะแนนได้

(๕) นับจำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

(๖) จัดทำรายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๐)

(๗) บันทึกเหตุของการงดออกเสียงลงคะแนน จำนวนบัตรเลือกตั้งตาม (๔) และจำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้งตาม (๕) ไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓)

(๘) นำสิ่งของต่อไปนี้ (ถ้ามี) ไปจัดเก็บรักษาไว้ในสถานที่ปลอดภัยตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายกำหนด ได้แก่

(๘.๑) หีบบัตรเลือกตั้ง (บรรจุบัตรเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนนแล้วบางส่วน)

(๘.๒) บัตรเลือกตั้งที่เหลือทั้งหมดและต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง

(๘.๓) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

(๘.๔) ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๒)

(๘.๕) รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓)

(๘.๖) คูหาลงคะแนนทั้งหมดและวัสดุอุปกรณ์ที่เหลือ

ข้อ ๑๘๘ ถ้าการนับคะแนนเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้หรือไม่สามารถนับคะแนนเลือกตั้งได้จนเสร็จสิ้น อันเนื่องมาจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น กรณียังไม่ได้นับคะแนนเลือกตั้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการ ดังนี้

(๑) ประกาศงดการนับคะแนนสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้น ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๔

(๒) รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

(๓) จัดเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้งและเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ในที่ปลอดภัย ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

กรณีนับคะแนนเลือกตั้งไปแล้วบางส่วน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการดังนี้

(๑) ประกาศงดการนับคะแนนสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้น ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๔

(๒) รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

(๓) ให้จัดเก็บบัตรเลือกตั้งที่ผ่านการวินิจฉัยแล้ว และบัตรเลือกตั้งที่ยังไม่ได้ผ่านการวินิจฉัยไว้ในถุงวัสดุใสอย่างละหนึ่งใบ แล้วนำไปจัดเก็บไว้ในหีบบัตรเลือกตั้ง

(๔) ปิดหีบบัตรเลือกตั้งใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัดหรือกระทำการด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งได้

(๕) จัดเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งตาม (๔) และเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ในที่ปลอดภัยตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณากำหนดวัน และสถานที่นับคะแนนใหม่ โดยต้องไม่เกินสามวันนับแต่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลงตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๕

ในการดำเนินการนับคะแนนใหม่ ให้นำความในหมวด ๑๓ การนับคะแนนเลือกตั้งใหม่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๓
การนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

ข้อ ๑๘๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหรือในเขตเลือกตั้งใด เมื่อมีเหตุดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) มีผู้ร้องเรียนโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าการนับคะแนนเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมตามมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ในกรณีที่ปรากฏภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งว่าการนับคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหรือในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตาม (๑) หรือ (๒) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดควบคุมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง หากเป็นการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตาม (๓) ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง

ข้อ ๑๙๐ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งไว้ในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นครั้งหลังสุดปฏิบัติหน้าที่ในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ เว้นแต่กรณีที่

คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรเปลี่ยนแปลงเพื่อความเป็นกลางทางการเมือง ความซื่อสัตย์สุจริต หรือความเหมาะสม หรือความจำเป็น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามข้อ ๒๗ และข้อ ๔๐

ข้อ ๑๙๑ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งภายในเขตเลือกตั้งนั้น ชุดละห้าคนประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกสี่คน และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ชุดละหนึ่งคนตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๓ โดยอนุโลม และให้ถือเกณฑ์สองพันบัตรเลือกตั้งต่อหนึ่งชุดเป็นประมาณ

(๒) ประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ทำการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ของหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๑

(๓) แจ้งผู้สมัครเข้าร่วมหรือส่งตัวแทนผู้สมัครเข้าร่วมสังเกตการณ์นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ โดยให้แจ้งรายชื่อตัวแทนผู้สมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๖ โดยอนุโลม ก่อนวันนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน ทั้งนี้ ให้แจ้งขั้นตอนการจับสลากกรณีผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่มีผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งเท่ากันตามข้อ ๑๙๙

(๔) จัดเตรียมสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ จัดทำบัญชีควบคุมการเบิกจ่ายบัตรเลือกตั้ง จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ เช่น หีบบัตรเลือกตั้ง ภาชนะใส่บัตรเลือกตั้งแบบขีดคะแนนเลือกตั้ง แบบพิมพ์ ถุงบรรจุบัตรเลือกตั้ง เป็นต้น ให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ทุกชุด และอำนวยความสะดวกในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

ผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัครตามวรรคหนึ่ง (๓) ต้องอยู่ในที่ที่ซึ่งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่จัดไว้ เพื่อร่วมสังเกตการณ์และตรวจสอบการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ณ สถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ โดยห้ามมิให้ตัวแทนผู้สมัครจับต้องบัตรเลือกตั้งหรือกล่าวตอบโต้กับกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือโต้เถียงระหว่างกันเองโดยประการที่เป็นอุปสรรคแก่การนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ที่กำลังดำเนินอยู่

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตักเตือน และหากยังฝ่าฝืนอีกให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่มีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัครออกไปจากสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ และให้บันทึกไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้งใหม่ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๙๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดอบรมแก่คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่เพื่อทราบแนวทางการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

ข้อ ๑๙๓ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์การนับคะแนน

เลือกตั้งใหม่ให้ผู้สมัครและประชาชนในหน่วยเลือกตั้งหรือในเขตเลือกตั้งที่มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ได้ทราบโดยทั่วกัน

ข้อ ๑๙๔ ก่อนวันนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกหีบบัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งที่จะมีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่จากสถานที่เก็บรักษามาอยู่ในความควบคุมดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ สถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดและให้แต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งระหว่างรอการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่โดยให้จัดทำบัญชีควบคุมการเบิกจ่ายบัตรเลือกตั้งด้วย

เพื่อประโยชน์ในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ การรักษาความสงบเรียบร้อยในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจแต่งตั้งคณะบุคคลหรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้

ข้อ ๑๙๕ ในวันนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ก่อนถึงเวลานับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายนำหีบบัตรเลือกตั้งที่บรรจุถุงใส่บัตรเลือกตั้งมายังสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ แล้วดำเนินการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อนำถุงใส่บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดออกมาจัดเตรียมสำหรับจ่ายให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่แต่ละชุดตามบัญชีควบคุมการเบิกจ่ายบัตรเลือกตั้ง

(๒) เมื่อถึงเวลานับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่แต่ละชุดส่งตัวแทนอย่างน้อยชุดละสองคน เบิกถุงใส่บัตรเลือกตั้งแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วให้นำมานับจำนวนบัตรเลือกตั้งว่าถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในแบบบันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น (ส.ถ. ๕/๑๖) หรือแบบบันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น (ผ.ถ. ๕/๑๖) หรือไม่ แล้วบันทึกผลการนับจำนวนบัตรเลือกตั้งไว้ในแบบรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) โดยอนุโลม จากนั้นให้คละบัตรเลือกตั้งทั้งบัตรดี บัตรเสีย และบัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ใส่ในหีบบัตรเลือกตั้งเปล่าที่เตรียมไว้

(๓) ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่แต่ละชุด ดำเนินการนับบัตรเลือกตั้งเป็นคะแนนตามความในหมวด ๙ การนับคะแนนเลือกตั้งโดยอนุโลม

(๔) เมื่อนับคะแนนเลือกตั้งใหม่เสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่แต่ละชุดดำเนินการจัดทำรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นใหม่ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗ (น) จำนวนสามชุด แล้วดำเนินการปิดประกาศ ณ สถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่หนึ่งชุด ใส่ในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) ซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่แล้วหนึ่งชุด และส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหนึ่งชุด

(๕) ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ บันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๖ โดยอนุโลม และใส่ลงในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) ซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่จำนวนหนึ่งชุด

(๖) ส่งถุงวัสดุใสซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่ผ่านการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ซึ่งได้ตรวจสอบความถูกต้องแล้วพร้อมใบขีดคะแนนเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเก็บรักษา

(๗) การดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ให้ดำเนินการตาม (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) จนครบของทุกหน่วยเลือกตั้ง

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่เฉพาะหน่วยเลือกตั้ง ให้ถือปฏิบัติตามขั้นตอนข้างต้นโดยอนุโลม

ข้อ ๑๙๖ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่จากคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘ (น) จำนวนสามชุด เพื่อปิดประกาศ ณ สถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่จำนวนหนึ่งชุด จัดส่งพร้อมรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗ (น) ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนึ่งชุด และเก็บรักษาไว้ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งชุด

ข้อ ๑๙๗ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗ (น) และประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘ (น) จากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่าการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว เพื่อประกาศผลการเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๑ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๙๘ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเปิดหีบบัตรและนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗ (น) และประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘ (น) จากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่าการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว ดังนี้

(๑) กรณีผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ไม่เปลี่ยนแปลงผู้ได้รับการเลือกตั้งให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทราบผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

(๒) กรณีผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่เปลี่ยนแปลงผู้ได้รับการเลือกตั้ง ให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อประกาศผลการเลือกตั้งตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๑ (น)

ข้อ ๑๙๙ กรณีผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ปรากฏว่ามีผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งเท่ากัน อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกตั้งได้ ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันจับสลากตามความในหมวด ๑๑ วิธีการจับสลากกรณีผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้คะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันโดยอนุโลม และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจับสลากให้แล้วเสร็จภายในวันที่กำหนดให้เป็นวันนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

ข้อ ๒๐๐ การคัดค้านการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้นำความในข้อ ๑๗๒ ข้อ ๑๗๓ และข้อ ๑๗๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๐๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ได้รับค่าตอบแทนตามอัตราบัญชีค่าตอบแทนท้ายระเบียบนี้

หมวด ๑๔
การออกเสียงลงคะแนนใหม่ และเลือกตั้งใหม่

ส่วนที่ ๑
การออกเสียงลงคะแนนใหม่

ข้อ ๒๐๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งยกเลิกการเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใดและสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น เมื่อมีเหตุดังต่อไปนี้

(๑) มีบัตรเลือกตั้งชำรุดหรือสูญหาย หรือการนับคะแนนเลือกตั้งต่อไปจะก่อให้เกิดความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) มีบัตรเสียเป็นบัตรปลอมและมิได้มีหลักฐานอันแสดงได้ว่าบัตรปลอมที่พบนั้นมิใช่เป็นวิธีการในการทุจริตการเลือกตั้งหรือทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ผลการนับคะแนนเลือกตั้งปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๒๐๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใด ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งไว้ในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นครั้งหลังสุดปฏิบัติหน้าที่ในการออกเสียงลงคะแนนใหม่ เว้นแต่กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรเปลี่ยนแปลงเพื่อความเป็นกลางทางการเมือง ความซื่อสัตย์สุจริต ความเหมาะสม หรือความจำเป็น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามข้อ ๒๗ และข้อ ๔๐ โดยอนุโลม

(๒) ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้งไว้ในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นครั้งหลังสุดปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เว้นแต่กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควรเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสมหรือความจำเป็นก็กระทำได้ และให้นำความในหมวด ๓ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓) ให้ใช้ประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งชุดที่ได้ประกาศไว้ในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นครั้งหลังสุด

(๔) ให้ใช้ประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นครั้งหลังสุด ยกเว้นกรณีไม่มีประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเหลืออยู่หรือชำรุดให้จัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งใหม่ให้เพียงพอสำหรับการออกเสียงลงคะแนนใหม่

(๕) ให้ขยายระยะเวลาในการแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามข้อ ๖๑ โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ตั้งแต่วันที่มีการประกาศให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่จนถึงระยะเวลาภายในเจ็ดวันนับแต่วันออกเสียงลงคะแนนใหม่

(๖) กรณีผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ประสงค์จะส่งตัวแทนผู้สมัครไปประจำ ณ ที่เลือกตั้ง เพื่อสังเกตการณ์การออกเสียงลงคะแนนใหม่และการนับคะแนน ให้ยื่นหนังสือแต่งตั้งตัวแทนผู้สมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันออกเสียงลงคะแนนใหม่ไม่น้อยกว่าห้าวัน

ข้อ ๒๐๔ การดำเนินการออกเสียงลงคะแนนใหม่ให้นำความในหมวด ๘ การดำเนินการเลือกตั้ง และหมวด ๙ การนับคะแนนเลือกตั้งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๐๕ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์การออกเสียงลงคะแนนใหม่ให้ประชาชนในหน่วยเลือกตั้งที่มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ได้ทราบโดยทั่วกัน

ส่วนที่ ๒
การเลือกตั้งใหม่

ข้อ ๒๐๖ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่และดำเนินการให้มีการรับสมัครเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีไม่มีผู้สมัครได้คะแนนมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดตามมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) กรณีผู้สมัครได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือไม่มากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดตามมาตรา ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

กรณีที่ต้องดำเนินการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุที่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่

ข้อ ๒๐๗ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้นำความในส่วนที่ ๑ การออกเสียงลงคะแนนใหม่มาใช้บังคับกับผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง การประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง การส่งตัวแทนผู้สมัครไปประจำ ณ ที่เลือกตั้ง การดำเนินการเลือกตั้งและการนับคะแนนเลือกตั้ง โดยอนุโลม

ข้อ ๒๐๘ ให้ย่นระยะเวลาการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๗๑ สำหรับการเลือกตั้งใหม่ ก่อนวันเลือกตั้งใหม่ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ข้อ ๒๐๙ ให้ย่นระยะเวลาการแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังเจ้าบ้านตามข้อ ๗๔ โดยให้มีระยะเวลาการแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งใหม่ไม่น้อยกว่าสิบวัน

ข้อ ๒๑๐ ให้ย่นระยะเวลาการขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๗๗ และข้อ ๘๔ โดยให้มีระยะเวลาการขอเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อก่อนวันเลือกตั้งใหม่ไม่น้อยกว่าห้าวัน

ข้อ ๒๑๑ ให้ย่นระยะเวลาการรับสมัครรับเลือกตั้งโดยสามารถกำหนดวันรับสมัครน้อยกว่าห้าวันได้

ข้อ ๒๑๒ ให้ย่นระยะเวลาในการประกาศรายชื่อผู้สมัครตามข้อ ๙๗ โดยให้มีระยะเวลาในการประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครให้เสร็จสิ้นภายในสามวันนับแต่วันปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๒๑๓ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นใหม่ให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้งใหม่ได้ทราบโดยทั่วกัน

หมวด ๑๕
การคัดค้านการเลือกตั้ง

ข้อ ๒๑๔ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัคร มีสิทธิยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือที่ตนสมัครรับเลือกตั้งแล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคัดค้านได้ตั้งแต่วันที่ประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่

(๑) การคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๖๐ หรือมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ยื่นได้ตั้งแต่วันเลือกตั้งจนถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

(๒) การคัดค้านเกี่ยวกับการนับคะแนนให้คัดค้านในระหว่างเวลาที่ยังนับคะแนนไม่แล้วเสร็จหรือในกรณีคัดค้านการรวมคะแนน ให้คัดค้านก่อนประกาศผลการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำคัดค้านการเลือกตั้งให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลัน ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวน และการวินิจฉัยชี้ขาด

หมวด ๑๖
การเก็บรักษา การทำลายบัตรเลือกตั้งและเอกสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
การเก็บรักษา

ข้อ ๒๑๕ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นอย่างน้อยหนึ่งคณะจากพนักงานส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกไม่น้อยกว่าสองคน เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลและรับผิดชอบเกี่ยวกับการเก็บรักษา และเอกสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหลังจากสิ้นสุดการนับคะแนนเลือกตั้ง

ข้อ ๒๑๖ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบการใช้สิทธิเลือกตั้ง และเพื่อความรวดเร็วในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ถูกจำกัดสิทธิเนื่องจากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ตามข้อ ๑๗๐ เมื่อใดแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำสำเนาบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ

เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ชุดหมายเหตุการณ์ออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งเก็บรักษาไว้ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของแต่ละเขตเลือกตั้ง พร้อมทั้งส่งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ชุดหมายเหตุการณ์ออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการในการตรวจสอบการใช้สิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๖๓ และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ถูกจำกัดสิทธิตามข้อ ๖๖ และเมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อถูกจำกัดสิทธิแล้ว ให้ส่งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้เก็บรักษาต่อไป

การเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเก็บรักษาและทำลายเอกสารโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒
การทำลายบัตรเลือกตั้งและเอกสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ข้อ ๒๑๗ บัตรเลือกตั้งที่จะทำลายได้ตามระเบียบนี้ ได้แก่

(๑) บัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการออกเสียงลงคะแนนแล้ว

(๒) บัตรเลือกตั้งที่เหลือเต็มเล่ม

กรณีต้นขั้วของบัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการออกเสียงลงคะแนนแล้ว และบัตรเลือกตั้งที่เหลือไม่เต็มเล่มให้มีระยะเวลาการเก็บรักษาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเก็บรักษาและทำลายเอกสารโดยอนุโลม

ข้อ ๒๑๘ บัตรเลือกตั้งที่จะทำลายได้ ต้องมีลักษณะเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้

(๑) เป็นบัตรเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว เป็นระยะเวลาเกินหนึ่งปีนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง และ

(๒) เป็นบัตรเลือกตั้งที่ไม่มีกรณีร้องคัดค้านในความผิดเกี่ยวกับบัตรเลือกตั้งหรือมีแต่เรื่องร้องคัดค้านนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณีวินิจฉัยแล้วเสร็จ และ

(๓) เป็นบัตรเลือกตั้งที่ไม่มีการฟ้องคดีอาญา คดีแพ่ง หรือคดีปกครองในความผิดเกี่ยวกับบัตรเลือกตั้งหรือเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนนเลือกตั้งค้างการพิจารณาหรือมีกรณีการฟ้องคดีต่อศาลในความผิดดังกล่าวแต่คดีถึงที่สุดแล้ว

ให้มีการตรวจสอบหลักเกณฑ์และเงื่อนไข (๑) (๒) และ (๓) ทั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และสำนักงาน ทั้งนี้ สำนักงานอาจดำเนินการตรวจสอบบัตรเลือกตั้งที่มีลักษณะตาม (๑) (๒) และ (๓) แล้วแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแจ้งหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นทราบเพื่อดำเนินการทำลายบัตรเลือกตั้งก็ได้

ข้อ ๒๑๙ ให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายบัตรเลือกตั้ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการไม่น้อยกว่าสี่คน ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ถ้าประธานกรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการ มติของคณะกรรมการทำลายบัตรเลือกตั้งให้ถือเสียงข้างมากถ้ากรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยให้ทำบันทึกความเห็นแย้งไว้

ข้อ ๒๒๐ คณะกรรมการทำลายบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๒๑๙ มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำรายละเอียดและรายงานข้อเท็จจริงพร้อมทั้งความเห็น และวิธีการทำลายเสนอขออนุมัติทำลายบัตรเลือกตั้ง

(๒) เสนอรายงานตาม (๑) ต่อหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

(๓) ควบคุมการทำลายบัตรเลือกตั้งที่ได้รับอนุมัติให้ทำลายแล้ว

ข้อ ๒๒๑ เมื่อหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นได้รับรายงานตามข้อ ๒๒๐ แล้ว ให้พิจารณาดำเนินการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดตามข้อ ๒๑๘ ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดทำรายละเอียด รายงานข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นและวิธีการทำลายเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๒๒๒ เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับรายงานจากหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๒๒๑ แล้วให้ตรวจสอบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามข้อ ๒๑๘ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้เสนอเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อพิจารณาอนุมัติการทำลายบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๒๒๓ เมื่อเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้รับรายงานตามข้อ ๒๒๒ แล้ว ให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามข้อ ๒๑๘ โดยเร็ว กรณีตรวจสอบแล้วบัตรเลือกตั้งดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้เสนอเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อพิจารณาอนุมัติทำลายบัตรเลือกตั้งแล้วแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติทำลายบัตรเลือกตั้งให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบ เพื่อแจ้งให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นทราบและดำเนินการทำลายบัตรเลือกตั้ง

กรณีตรวจสอบแล้วพบว่าบัตรเลือกตั้งดังกล่าวไม่เข้าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามข้อ ๒๑๘ ให้แจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบ เพื่อแจ้งให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นเก็บรักษาบัตรเลือกตั้งไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งการอนุมัติให้ทำลายบัตรเลือกตั้งได้

ข้อ ๒๒๔ ให้คณะกรรมการทำลายบัตรเลือกตั้งดำเนินการทำลายบัตรเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายอนุมัติให้ทำลายบัตรเลือกตั้ง และให้มีการควบคุมดูแลโดยเคร่งครัดเพื่อไม่ให้บัตรเลือกตั้งสามารถถูกนำออกไปสู่ภายนอกได้หรือมีผู้นำไปใช้ในทางที่มิชอบและเมื่อดำเนินการทำลายบัตรเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้วให้จัดทำรายงานผลการทำลายบัตรเลือกตั้งเสนอต่อหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น เพื่อรายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบตามลำดับ

ข้อ ๒๒๕ ให้ดำเนินการทำลายบัตรเลือกตั้งโดยวิธีการใด ๆ ตามที่ได้รับการอนุมัติโดยวิธีการทำลายนั้นให้คำนึงถึงความปลอดภัยต่อบุคคล ทรัพย์สินของผู้อื่น หรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย และจะต้องทำให้บัตรเลือกตั้งถูกทำลายจนสิ้นสภาพและไม่สามารถนำมาใช้ได้อีก

ข้อ ๒๒๖ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการทำลายบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๒๒๔ ให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นรายงานผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อรายงานเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบต่อไป

ข้อ ๒๒๗ เอกสารประกอบหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นใดที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ให้เก็บรักษาและทำลายเอกสารดังกล่าวตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเก็บรักษาและการทำลายเอกสาร

หมวด ๑๗
ตัวอย่างบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง แผนผังที่เลือกตั้ง และแบบพิมพ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง

ข้อ ๒๒๘ ตัวอย่างบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง แผนผังที่เลือกตั้ง และแบบพิมพ์ที่ใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามตัวอย่างและแบบพิมพ์ท้ายระเบียบนี้โดยอนุโลม

หมวด ๑๘
บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๒๙ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๔๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วให้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งตามระเบียบนี้

ข้อ ๒๓๐ ในการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครก่อนคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๒

การคำนวณค่าใช้จ่ายของผู้สมัคร ให้คำนวณค่าใช้จ่ายของผู้สมัครที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

ข้อ ๒๓๑ ภายหลังระเบียบนี้มีผลใช้บังคับให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาบุคคลเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ดำเนินการตามหมวด ๓ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แล้วเสร็จก่อนประกาศให้มีการเลือกตั้งตามข้อ ๒๒๙

ประกาศ ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
อิทธิพร บุญประคอง
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

บัญชีอัตราค่าตอบแทนบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
ท้ายระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ลำดับ	ตำแหน่ง	ค่าตอบแทนรายเดือน/บาท กำหนดตามจำนวนหน่วยเลือกตั้ง			ค่าตอบแทนรายวัน/บาท	ค่าพาหนะเหมาจ่าย	หมายเหตุ
		น้อยกว่า ๑๐ หน่วย	ตั้งแต่ ๑๐ – ๒๐๐ หน่วย	มากกว่า ๒๐๐ หน่วย			
๑	ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔,๕๐๐	เพิ่มขึ้นหน่วยละ ๔๐ บาท	๑๒,๕๐๐			
๒	กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔,๐๐๐		๑๒,๐๐๐			
๓	ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔,๕๐๐		๑๒,๕๐๐			
๔	นายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต	๔,๐๐๐		๑๒,๐๐๐			
๕	นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น	๔,๐๐๐		๑๒,๐๐๐			
๖	อนุกรรมการหรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				๓๕๐		
๗	ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (๑) วันอบรม (๒) วันรับวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง (๓) วันเลือกตั้ง/วันออกเสียงลงคะแนน				 ๓๐๐ ๒๕๐ ๗๐๐	 ๒๐๐	
๘	กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือกรรมการนับคะแนน (๑) วันอบรม (๒) วันรับวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง (๓) วันเลือกตั้ง/วันออกเสียงลงคะแนน				 ๓๐๐ ๒๕๐ ๔๕๐	 ๒๐๐	
๙	เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง (๑) วันอบรม (๒) วันรับวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง (๓) วันเลือกตั้ง/วันออกเสียงลงคะแนน				 ๓๐๐ ๒๕๐ ๔๕๐	 ๒๐๐	

หมายเหตุ

๑. บุคคลลำดับที่ ๑ - ๕ ซึ่งได้รับค่าตอบแทนรายเดือน กรณีในเดือนใดปฏิบัติงานไม่ครบเดือน หรือ ๓๐ วัน ให้คิดค่าตอบแทนเป็นรายวัน และบุคคลใดได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งในคราวเดียวกันหลายตำแหน่งให้ได้รับค่าตอบแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเพียงตำแหน่งเดียว

๒. บุคคลลำดับที่ ๔ -๕ ให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน ตั้งแต่วันที่ประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

๓. บุคคลลำดับที่ ๖ – ๙ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความจำเป็นต้องแต่งตั้งบุคคลใดให้ปฏิบัติหน้าที่หลายตำแหน่งหรือหลายหน้าที่ในการเลือกตั้งคราวเดียวกันให้บุคคลนั้นมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนได้ทุกตำแหน่งหรือทุกหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ต้องเป็นกรณีการปฏิบัติงานในช่วงเวลาที่แตกต่างกันหรือไม่ซ้ำซ้อนในวันหรือเวลาเดียวกัน

๔. บุคคลลำดับที่ ๗ – ๙ ที่อยู่ในท้องที่ห่างไกลซึ่งมีความจำเป็นต้องพักค้างเพื่อรับวัสดุอุปกรณ์หรือต้องส่งผลคะแนนในวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิได้รับค่าเช่าที่พักในอัตราเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินอัตราที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

กรณีที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา (เฉพาะอำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี) ให้เพิ่มค่าตอบแทนสำหรับการปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงภัยในวันอบรม วันรับวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง และวันเลือกตั้ง/วันออกเสียงลงคะแนน ในอัตราไม่เกินสองเท่า ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

๕ การพิจารณาแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคล เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ขอความเห็นชอบจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๖. กรณีมีการสั่งให้นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ได้รับค่าตอบแทนในอัตราเดียวกันกับค่าตอบแทนของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในวันอบรม และวันเลือกตั้ง

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

แนบท้ายระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ลำดับ	ประเภทสมาชิกสภาท้องถิ่น	ค่าสมัคร (บาท)
๑	สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	๑๐,๐๐๐
๒	สมาชิกสภาเมืองพัทยา	๕,๐๐๐
๓	สมาชิกสภาเทศบาลนคร	๕,๐๐๐
๔	สมาชิกสภาเทศบาลเมือง	๓,๐๐๐
๕	สมาชิกสภาเทศบาลตำบล	๒,๐๐๐
๖	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	๒,๐๐๐
๗	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	๑,๐๐๐
ลำดับ	**ประเภทผู้บริหารท้องถิ่น**	**ค่าสมัคร (บาท)**
๑	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	๕๐,๐๐๐
๒	นายกเมืองพัทยา	๑๐,๐๐๐
๓	นายเทศมนตรีนคร	๑๐,๐๐๐
๔	นายกเทศมนตรีเมือง	๘,๐๐๐
๕	นายกเทศมนตรีตำบล	๕,๐๐๐
๖	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	๓๐,๐๐๐
๗	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	๒,๕๐๐

ตัวอย่างแผนผังที่เลือกตั้ง

แบบที่ ๑

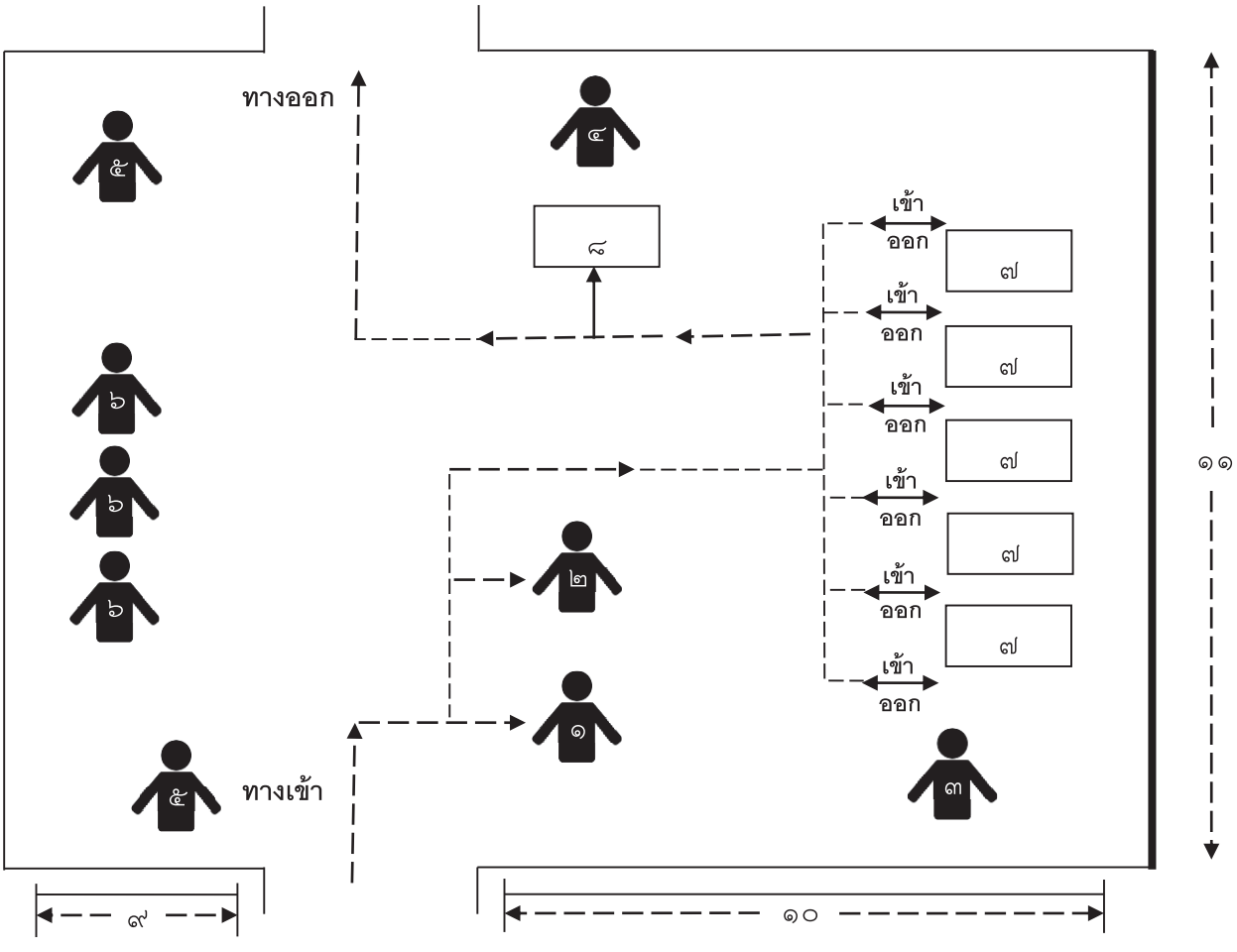

อธิบายประกอบแผนผัง

๑. กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้มีหน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและรับการแสดงตน
๒. กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้มีหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง
๓. กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้มีหน้าที่ควบคุมคูหาออกเสียงลงคะแนน
๔. กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้มีหน้าที่ควบคุมหีบบัตรเลือกตั้ง
๕. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
๖. ตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้ง
๗. คูหาออกเสียงลงคะแนนอย่างน้อย ๓ คูหา วางห่างกันตามความเหมาะสม และควรวางห่างจากฝาผนังหรือฉากทึบ ไม่น้อยกว่า ๑ เมตร
๘. ที่วางหีบบัตรเลือกตั้ง
๙. ป้ายปิดประกาศ
๑๐. ป้ายบอกที่เลือกตั้ง
๑๑. ฝาผนังหรือฉากทึบกั้น สูงไม่น้อยกว่า ๑.๕ เมตร

ตัวอย่างแผนผังที่เลือกตั้ง

แบบที่ ๒

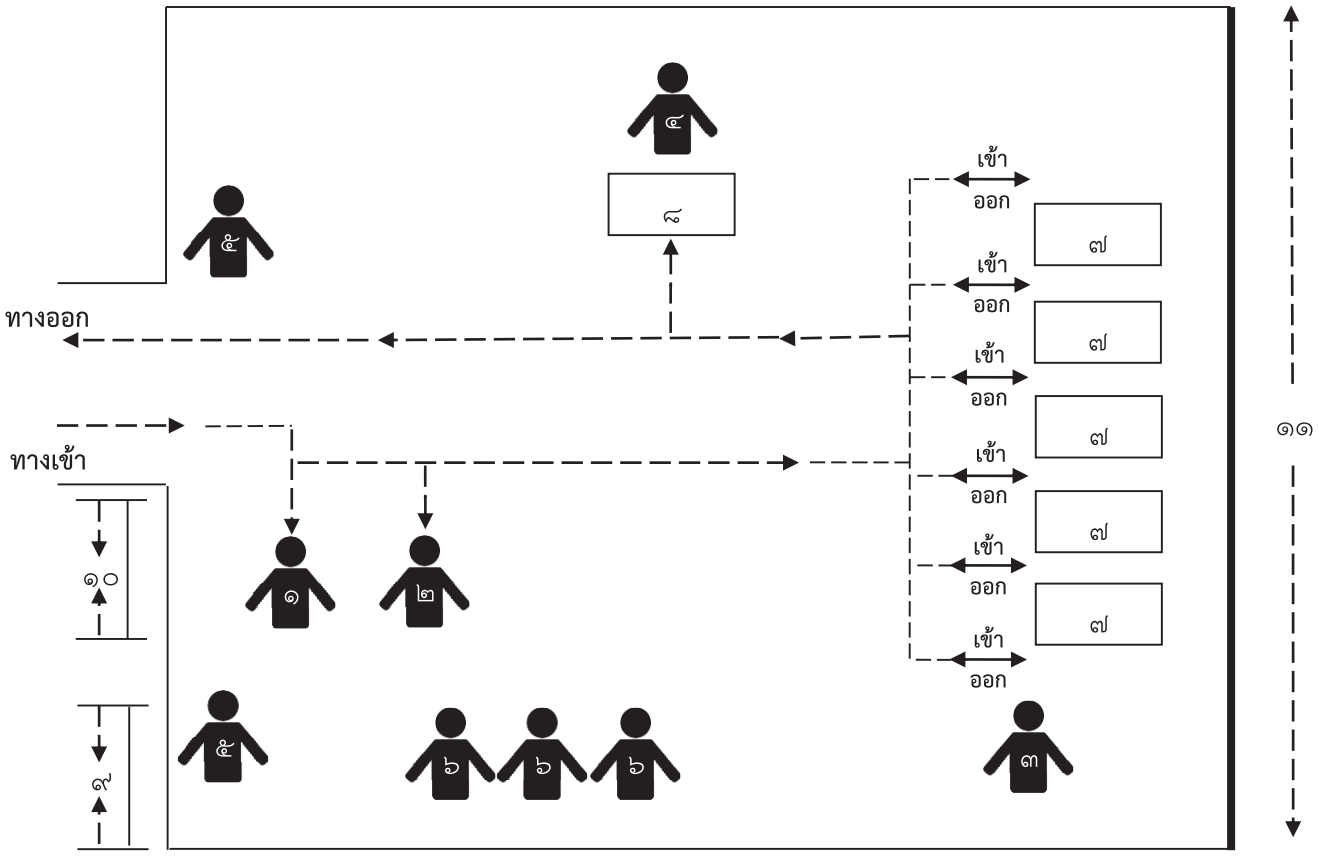

<u>อธิบายประกอบแผนผัง</u>

๑. กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้มีหน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและรับการแสดงตน
๒. กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้มีหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง
๓. กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้มีหน้าที่ควบคุมคูหาออกเสียงลงคะแนน
๔. กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผู้มีหน้าที่ควบคุมหีบบัตรเลือกตั้ง
๕. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
๖. ตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้ง
๗. คูหาออกเสียงลงคะแนนอย่างน้อย ๓ คูหา วางห่างกันตามความเหมาะสม และควรวางห่างจากฝาผนังหรือฉากทึบ ไม่น้อยกว่า ๑ เมตร
๘. ที่วางหีบบัตรเลือกตั้ง
๙. ป้ายปิดประกาศ
๑๐. ป้ายบอกที่เลือกตั้ง
๑๑. ฝาผนัง หรือ ฉากทึบกั้น สูงไม่น้อยกว่า ๑.๕ เมตร

(ปกหน้า)

เล่มที่ ..... เลขที่ ..... ถึงเลขที่ ..... จำนวน ..... บัตร
บัตรเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น) หน่วยเลือกตั้งที่ ..... หมู่ที่ .....
ตำบล/แขวง ..... (เทศบาล .....) อำเภอ/เขต .....
ที่เลือกตั้ง ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

ผู้มอบบัตรเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) ..... ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
/หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ผู้รับมอบบัตรเลือกตั้ง

ได้ตรวจสอบจำนวนบัตรเลือกตั้งแล้วครบจำนวน จำนวน ..... บัตร

ลงชื่อ ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง
(.....)

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง
(.....)

(ปกหลัง)

บัตรเลือกตั้ง จำนวน ..... บัตร ใช้แล้ว จำนวน ..... บัตร
ได้ตรวจสอบจำนวนบัตรเลือกตั้งแล้วเหลือ จำนวน ..... บัตร

<u>คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ตรวจสอบและนำส่ง</u>

ลงชื่อ ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ลงชื่อ ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง
(.....)

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง
(.....)

ด้านในของบัตรเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น)

(ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง) ลำดับที่ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง .....

เล่มที่ ..... **เลขที่** .....

ลงชื่อ

(.....) .....

(ปรุฉีก) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

บัตรเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น)

ให้ทำเครื่องหมายกากบาท ✕ ภายใน "ช่องทำเครื่องหมาย" ด้านขวามือของหมายเลขผู้สมัครไม่เกินจำนวนที่จะพึงมี

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ช่องทำเครื่องหมาย
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ช่องทำเครื่องหมาย
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	
00	

ตัวอย่าง

ถ้าไม่ประสงค์ลงคะแนนเลือกผู้สมัครใดเลย ให้ทำเครื่องหมาย ✕ ในช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

ช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

ด้านหน้าของบัตรเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น)

(ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง)

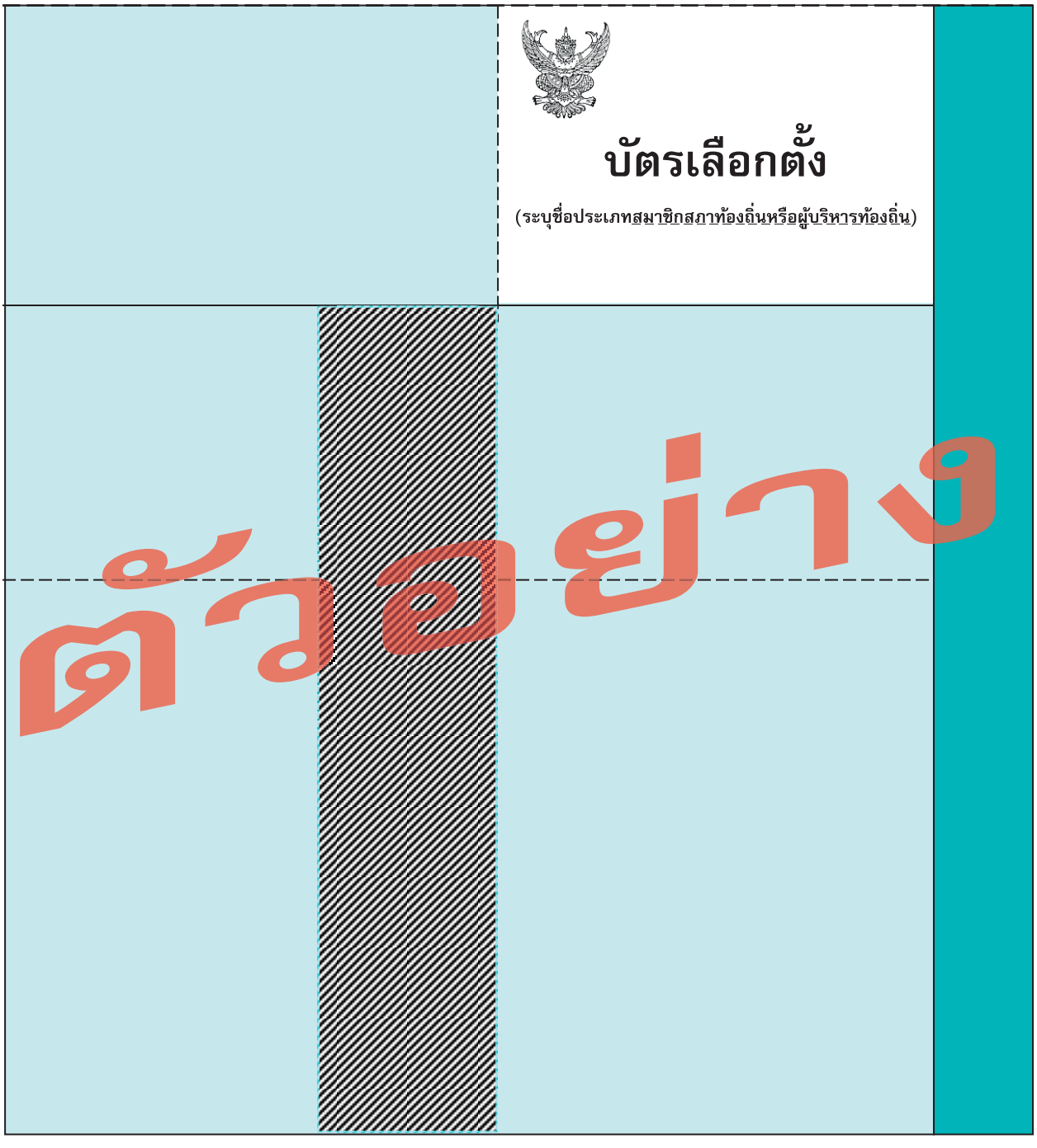

ตัวอย่าง
แบบหีบบัตรเลือกตั้ง
(แบบที่ ๑)

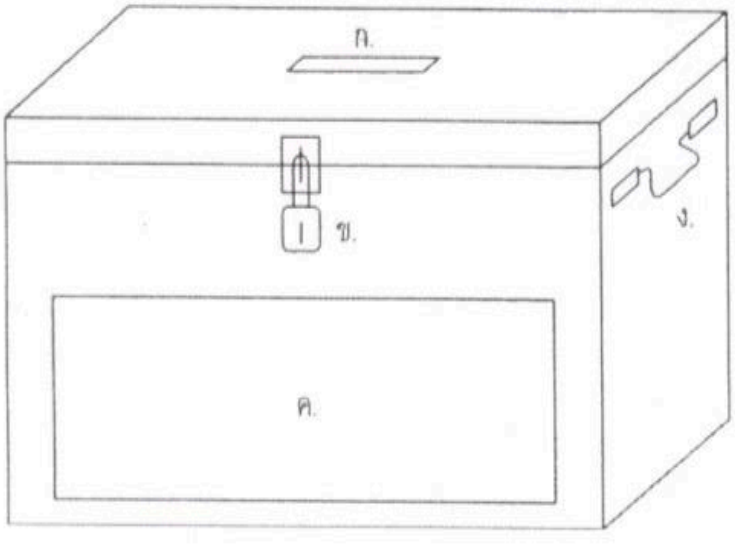

หมายเหตุ ก. – ช่องใส่บัตรเลือกตั้ง
ข. – กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจ
ค. – วัสดุที่สามารถมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้ง
ง. – หูสำหรับยกหีบบัตรเลือกตั้ง

ตัวอย่าง
แบบหีบบัตรเลือกตั้ง
(แบบที่ ๒)

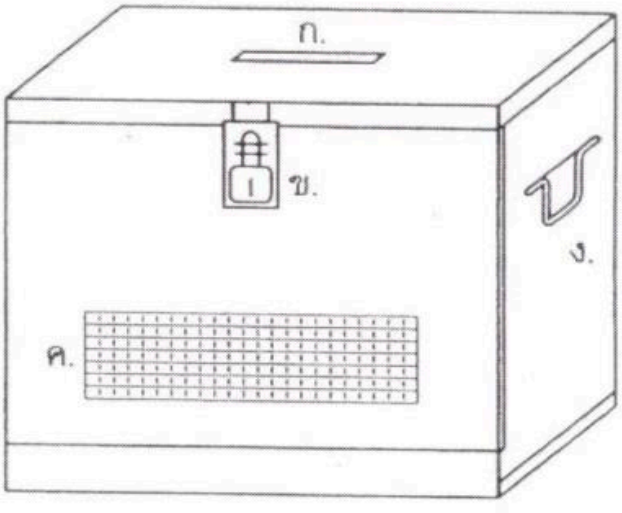

หมายเหตุ

ก. – ช่องใส่บัตรเลือกตั้ง
ข. – กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจ
ค. – วัสดุที่สามารถมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้ง
ง. – หูสำหรับยกหีบบัตรเลือกตั้ง

ตัวอย่าง
แบบหีบบัตรเลือกตั้ง
(แบบที่ ๓)

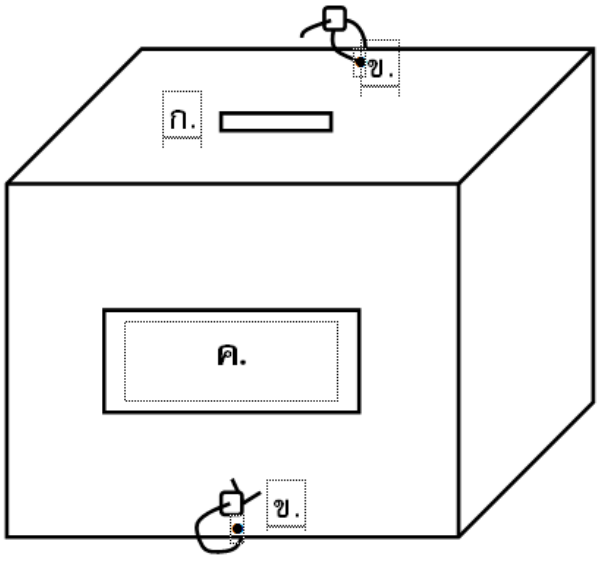

หมายเหตุ **ก. – ช่องใส่บัตรเลือกตั้ง**
ข. – ใส่สายรัด
ค. – วัสดุที่สามารถมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้ง

ตัวอย่าง
แบบหีบบัตรเลือกตั้ง
(แบบที่ ๔)

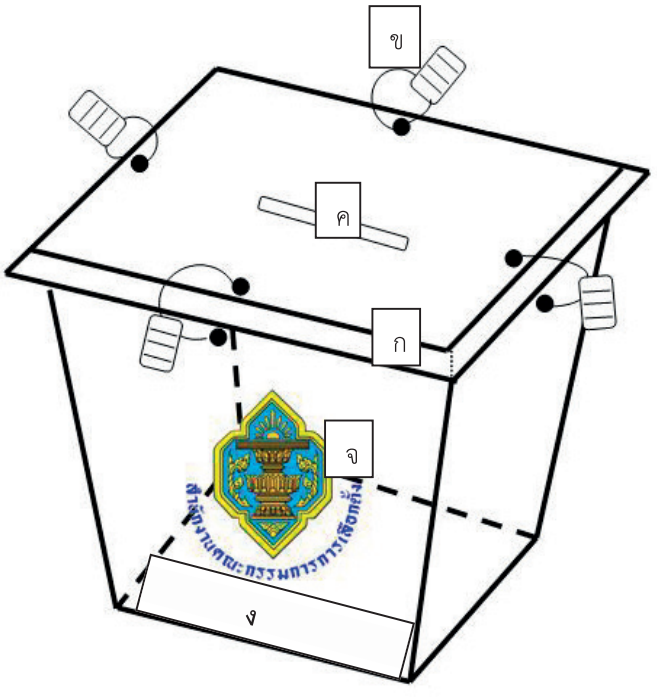

หมายเหตุ

ก. – ฝาปิดหีบบัตรเลือกตั้ง
ข. – สายรัด ๔ เส้น
ค. – ช่องใส่บัตรเลือกตั้ง
ง. – วัสดุที่สามารถมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้ง
จ. – ตราสัญลักษณ์สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การกำหนดหมายเลขแบบพิมพ์

กำหนดแบบพิมพ์โดยแยกเป็น

- **งานทั่วไป** **รหัสแบบพิมพ์ ๑**
- **งานแต่งตั้งคน** **รหัสแบบพิมพ์ ๒**
- **งานสถานที่** **รหัสแบบพิมพ์ ๓**
- **งานรับสมัคร** **รหัสแบบพิมพ์ ๔**
- **งานออกเสียงลงคะแนน+นับคะแนนเลือกตั้ง** **รหัสแบบพิมพ์ ๕**
- **งานประกาศผลการเลือกตั้ง** **รหัสแบบพิมพ์ ๖**

๑. งานทั่วไป กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๑

แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑ ประกาศให้มีการเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๒ ประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ ก่อนการประกาศผลการเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๓ ประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ ภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๔ ประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๖ หนังสือแจ้งเจ้าบ้าน
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๗ คำร้องขอเพิ่มชื่อ/ถอนชื่อ
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๘ หนังสือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๙ บัญชีรายชื่อผู้ถูกจำกัดสิทธิ
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๐ คำร้องของแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้ถูกจำกัดสิทธิ
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๑ ประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๒ ประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ ประกาศบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ก) – (ช) เอกสารประกอบบัญชีรายรับและรายจ่ายของผู้สมัคร
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๔ แบบรายงานข้อมูลเพื่อขอให้พิจารณาอนุมัติทำลายบัตรเลือกตั้ง

๒. การแต่งตั้งบุคคล กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๒

แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๑ ใบสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๒ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๓ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๔ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (เพิ่มเติม)
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๕ หนังสือแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๖ หนังสือแต่งตั้งตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อสังเกตการณ์การออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนน

๓. สถานที่ กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๓

แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๑ ประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๒ ประกาศเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๓ ประกาศเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้ง

๔. งานรับสมัคร กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๔

แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๑ ใบสมัครรับเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๒ หนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๓ ใบรับใบสมัครรับเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๔ ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับสมัครรับเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครรับเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๕ ประกาศชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๖ ประกาศชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (เพิ่มเติม)

๕. ลงคะแนนและนับคะแนน กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๕

แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑ ป้ายสำหรับปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๒ ประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓ รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๔ ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๕ แบบทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/แบบการคัดค้านการนับคะแนนหรือการรวมคะแนน
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๖ แบบขีดคะแนนเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗ รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗ (น) รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (กรณีนับคะแนนเลือกตั้งใหม่)
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘ ประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘ (น) ประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (กรณีนับคะแนนเลือกตั้งใหม่)
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๙ บันทึกแสดงผลการจับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๐ รายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์และเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๑ ประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๒ ประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๓ ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๔ ประกาศงดการนับคะแนนเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๕ ประกาศกำหนดวันและสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๖ บันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้ง
แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๗ บันทึกข้อมูลถุงใส่บัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในหีบบัตรเลือกตั้ง

๖. งานประกาศผล กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๖

แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๑ ประกาศผลการเลือกตั้ง

แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๑ (น) ประกาศผลการเลือกตั้ง (กรณีนับคะแนนเลือกตั้งใหม่)

แบบ ส.ถ. ๖/๒ ประกาศผลการเลือกตั้ง (บางส่วน)

แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๓ ประกาศผลการเลือกตั้ง (เพิ่มเติม)

แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๔ หนังสือแจ้งผลการได้รับเลือกตั้ง

แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๕ ทะเบียนผู้ได้รับการเลือกตั้ง

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
เรื่อง ให้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

ด้วย.....(ระบุเหตุที่จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง).....
.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... จึงประกาศให้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ดังต่อไปนี้

๑. วันเลือกตั้ง วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

๒. ระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เวลา ๐๘.๓๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๓๐ น.

๓. สถานที่รับสมัคร .....

๔. จำนวน (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ที่จะมีการเลือกตั้ง ทั้งสิ้น ..... คน

๕. การเลือกตั้งให้ถือเขตของ (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เป็นเขตเลือกตั้ง

๖. เขตเลือกตั้ง มีจำนวน ..... เขตเลือกตั้ง ดังนี้

๖.๑ เขตเลือกตั้งที่ ๑ จำนวนสมาชิกสภา (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ที่จะมีการเลือกตั้ง ..... คน พื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง ได้แก่ (ให้ระบุพื้นที่ตามประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี

(๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ใส่ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ
(๒) กรุงเทพมหานคร ให้ใส่ชื่อแขวงและเขต
(๓) เทศบาล ให้ใส่ชื่อชุมชน ตำบล อำเภอ
(๔) องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ใส่ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ
(๕) เมืองพัทยา ให้ใส่ชื่อชุมชน ตำบล อำเภอ)

๖.๒ เขตเลือกตั้งที่ ๒ จำนวนสมาชิกสภา (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ที่จะมีการเลือกตั้ง ..... คน พื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง ได้แก่ .....

ฯลฯ

๗. หลักฐานการสมัครรับเลือกตั้ง ประกอบด้วย

๗.๑ บัตรประจำตัวประชาชน แต่ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลซึ่งไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย ให้ใช้บัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่าย และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนสามารถแสดงตนได้พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ

๗.๒ สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ

๗.๓ ใบรับรองแพทย์

๗.๔ ค่าธรรมเนียมการสมัคร

๗.๔.๑ สมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน ..... บาท

๗.๔.๒ ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ..... บาท

๗.๕ รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวก หรือรูปภาพที่พิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่ายของตนเอง ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร จำนวน ..... รูป

๗.๖ หลักฐานการศึกษา (กรณีที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติม) พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ

๗.๗ หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกัน ๓ ปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี

๗.๘ หลักฐานอื่นๆ ที่จำเป็น เช่น เอกสารใบเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุล สูติบัตร หลักฐานหรือใบรับรองแสดงการเกิด ถิ่นที่อยู่ พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ เป็นต้น

ผู้ใดมีคุณสมบัติและไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง ตามที่กฎหมายกำหนด ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็น (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ให้ยื่นใบสมัครด้วยตนเองตามวัน เวลา สถานที่ และหลักฐานการสมัครตามที่กำหนดในข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๗ ทั้งนี้ จะสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงหนึ่งเขตเลือกตั้งเท่านั้น

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๒

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
เรื่อง ให้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ใหม่ ก่อนการประกาศผลการเลือกตั้ง

ด้วย.....(ระบุเหตุที่จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง).....
.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗ และข้อ ๑๗๙ วรรคสาม ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติสั่งให้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ใหม่ จึงประกาศให้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ใหม่ โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังต่อไปนี้

๑. วันเลือกตั้ง วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

๒. จำนวน (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ที่จะมีการเลือกตั้งใหม่ ทั้งหมด จำนวน ..... คน

๒.๑ เขตเลือกตั้งที่ ๑ จำนวน ..... คน

๒.๒ เขตเลือกตั้งที่ ๒ จำนวน ..... คน

ฯลฯ

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๓

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
เรื่อง ให้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ใหม่
ภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง

ด้วย.....(ระบุเหตุที่จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง).....
.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗ และข้อ ๑๗๙ วรรคสาม ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงประกาศให้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ใหม่ ดังต่อไปนี้

๑. วันเลือกตั้ง วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

๒. ระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... ถึง วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เวลา ๐๘.๓๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๓๐ น.

๓. สถานที่รับสมัคร .....

๔. จำนวน (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ที่จะมีการเลือกตั้ง ทั้งสิ้น ..... คน

๕. การเลือกตั้งให้ถือเขตของ (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เป็นเขตเลือกตั้ง

๖. เขตเลือกตั้ง มีจำนวน ..... เขตเลือกตั้ง ดังนี้

๖.๑ เขตเลือกตั้งที่ ๑ จำนวนสมาชิก (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ที่จะมีการเลือกตั้ง ..... คน พื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง ได้แก่ (ให้ระบุพื้นที่ตามประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ดังนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ใส่ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ .....

(๒) กรุงเทพมหานครให้ใส่ชื่อแขวง และเขต .....

(๓) เทศบาลให้ใส่ชื่อชุมชน ตำบล อำเภอ .....

(๔) องค์การบริหารส่วนตำบลให้ใส่ชื่อหมู่ที่ ตำบล อำเภอ .....

(๕) เมืองพัทยาให้ใส่ชื่อชุมชน ตำบล อำเภอ)

๖.๒ เขตเลือกตั้งที่ ๒ จำนวนสมาชิกสภา (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ที่จะมีการเลือกตั้ง ..... คน พื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง ได้แก่ .....

ฯลฯ

๗. หลักฐานการสมัครรับเลือกตั้ง ประกอบด้วย

๗.๑ บัตรประจำตัวประชาชน แต่ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลซึ่งไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย ให้ใช้บัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่าย และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนสามารถแสดงตนได้พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ

๗.๒ สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ

๗.๓ ใบรับรองแพทย์

๗.๔ ค่าธรรมเนียมการสมัคร

๗.๔.๑ สมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน ..... บาท

๗.๔.๒ ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ..... บาท

๗.๕ รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวก หรือรูปภาพที่พิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่ายของตนเอง ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร จำนวน ..... รูป

๗.๖ หลักฐานการศึกษา (กรณีที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติม) พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ

๗.๗ หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกัน ๓ ปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี

๗.๘ หลักฐานอื่นๆ ที่จำเป็น เช่น เอกสารใบเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุล สูติบัตร หลักฐานหรือใบรับรองแสดงการเกิด ถิ่นที่อยู่ พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ เป็นต้น

ผู้ใดมีคุณสมบัติและไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง ตามที่กฎหมายกำหนด ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็น (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ให้ยื่นใบสมัครด้วยตนเอง ตามวัน เวลา สถานที่ และหลักฐานการสมัครตามที่กำหนดในข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๗ ทั้งนี้ จะสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงหนึ่งเขตเลือกตั้งเท่านั้น

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๔

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....
เรื่อง ให้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ใหม่

ด้วย.....(ระบุเหตุที่จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง).....
.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑๐ และมาตรา ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘ และข้อ ๒๐๖ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงประกาศให้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ไว้ดังต่อไปนี้

๑. วันเลือกตั้ง วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

๒. ระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... ถึง วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เวลา ๐๘.๓๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๓๐ น.

๓. สถานที่รับสมัคร .....

๔. จำนวน (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ที่จะมีการเลือกตั้ง ทั้งสิ้น ..... คน

๕. การเลือกตั้งให้ถือเขตของ (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เป็นเขตเลือกตั้ง

๖. เขตเลือกตั้ง มีจำนวน ..... เขตเลือกตั้ง ดังนี้

๖.๑ เขตเลือกตั้งที่ ๑ จำนวนสมาชิก (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ที่จะมีการเลือกตั้ง ..... คน พื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง ได้แก่ (ให้ระบุพื้นที่ตามประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ดังนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ใส่ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ .....

(๒) กรุงเทพมหานครให้ใส่ชื่อแขวง และเขต .....

(๓) เทศบาลให้ใส่ชื่อชุมชน ตำบล อำเภอ .....

(๔) องค์การบริหารส่วนตำบลให้ใส่ชื่อหมู่ที่ ตำบล อำเภอ .....

(๕) เมืองพัทยาให้ใส่ชื่อชุมชน ตำบล อำเภอ)

๖.๒ เขตเลือกตั้งที่ ๒ จำนวนสมาชิกสภา (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ที่จะมีการเลือกตั้ง ..... คน พื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง ได้แก่ .....

ฯลฯ

๗. หลักฐานการสมัครรับเลือกตั้ง ประกอบด้วย

๗.๑ บัตรประจำตัวประชาชน แต่ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลซึ่งไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมายให้ใช้บัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายและมีหมายเลขประจำตัวประชาชนสามารถแสดงตนได้ พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ

๗.๒ สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ

๗.๓ ใบรับรองแพทย์

๗.๔ ค่าธรรมเนียมการสมัคร

๗.๔.๑ สมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน ..... บาท

๗.๔.๒ ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ..... บาท

๗.๕ รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวก หรือรูปภาพที่พิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่ายของตนเอง ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร จำนวน ..... รูป

๗.๖ หลักฐานการศึกษา (กรณีที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติม) พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ

๗.๗ หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกัน ๓ ปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี

๗.๘ หลักฐานอื่นๆ ที่จำเป็น เช่น เอกสารใบเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุล สูติบัตร หลักฐานหรือใบรับรองแสดงการเกิด ถิ่นที่อยู่ พร้อมสำเนา จำนวน ๑ ฉบับ เป็นต้น

ผู้ใดมีคุณสมบัติและไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้ง ตามที่กฎหมายกำหนด ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็น (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ให้ยื่นใบสมัครด้วยตนเอง ตามวัน เวลา สถานที่ และหลักฐานการสมัครตามที่กำหนดในข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๗ ทั้งนี้ จะสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงหนึ่งเขตเลือกตั้งเท่านั้น

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

สำหรับหน่วยเลือกตั้งที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....
บ้านเลขที่ ..... ถึงบ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน .....
ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... (สำนักทะเบียนอำเภอ...../สำนักทะเบียนท้องถิ่น.....)

หมายเหตุ ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้เขียน (เฉพาะชุดที่ใช้หมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน) เมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนแล้ว

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวน ..... คน
ชาย	จำนวน ..... คน
หญิง	จำนวน ..... คน
ผู้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน	จำนวน ..... คน
ชาย	จำนวน ..... คน
หญิง	จำนวน ..... คน

(ใบแรก)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕

เลขหมายประจำบ้าน	เลขประจำตัวประชาชน	ชื่อตัว – ชื่อสกุล	เพศ	ลำดับที่	ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ	หมายเหตุ

(ใบต่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น .....

ทำการแทนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

.....ผู้พิมพ์/คัด

.....ผู้ทาน

(ใบท้าย)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๖

(ด้านหน้า)

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

เรียน ..... (เจ้าบ้าน)

บ้านเลขที่..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน .....
ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
รหัสไปรษณีย์ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เป็นวันเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

ในการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) คราวนี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบ้านของท่านทุกคนมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ โปรดแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่ท่านมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตพื้นที่นั้น

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งคนใดที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่ได้แจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งย่อมถูกจำกัดสิทธิทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด จึงขอได้โปรดดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ สถานที่เลือกตั้งว่ามีชื่อของท่านหรือไม่ ถ้าไม่มีหรือไม่ถูกต้อง โปรดติดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ภายในวันที่ .....
เดือน ..... พ.ศ. .....

๒. ขอเชิญท่านและผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบ้านของท่านทุกคน ไปลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง (ระบุสถานที่) หน่วยเลือกตั้งที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... เทศบาล .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....
ระหว่างเวลา ... น ถึงเวลา ... น.

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบ้านของท่านมี ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อตัว – ชื่อสกุล	ลำดับที่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	หมายเหตุ
(๑)	.....	.....	.....
(๒)	.....	.....	.....
(๓)	.....	.....	.....

ฯลฯ

สำนักทะเบียน.....
ทำการแทนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๖

(ด้านหลัง)

กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ได้ สามารถแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ภายใน ๗ วันก่อนวันเลือกตั้งหรือภายใน ๗ วันนับแต่วันเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่ได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้นั้นย่อมถูกจำกัดสิทธิ ๖ ประการ ดังนี้

(๑) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๒) สมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๓) เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

(๕) ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๖) ดำรงตำแหน่งเลขานุการประธานสภาท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาท้องถิ่นและเลขานุการรองประธานสภาท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาครั้งละสองปีนับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากในการเลือกตั้งครั้งต่อไปผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีก ให้นับเวลาการจำกัดสิทธิครั้งหลังนี้โดยนับจากวันที่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งใหม่ และหากกำหนดเวลาการจำกัดสิทธิครั้งก่อนยังเหลืออยู่เท่าใดให้กำหนดเวลาการจำกัดสิทธินั้นสิ้นสุดลง

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๗

แบบคำร้องขอเพิ่มชื่อ/ถอนชื่อ
ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

เลขรับที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เขียนที่.....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว/ยศ)..... เลขประจำตัวประชาชน .....
อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... มีความประสงค์ขอให้ ☐ นายทะเบียนอำเภอ .....
☐ นายทะเบียนท้องถิ่น ..... ดำเนินการเกี่ยวกับรายการผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ดังนี้

๑. ขอเพิ่มชื่อ ☐ ข้าพเจ้า ☐ บุคคลต่อไปนี้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งดังกล่าวคือ
   ๑. ..... เลขประจำตัวประชาชน .....
   ๒. ..... เลขประจำตัวประชาชน .....
   ฯลฯ

๒. ขอเพิ่มชื่อในเขตเลือกตั้งที่ข้าพเจ้ามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี
   ชื่อ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

๓. ขอถอนชื่อ ☐ ข้าพเจ้า ☐ บุคคลต่อไปนี้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งดังกล่าวคือ
   ๑. ..... เลขประจำตัวประชาชน .....
   ๒. ..... เลขประจำตัวประชาชน .....
   ฯลฯ

๔. เรื่องอื่นๆ (ระบุ)
.....

ข้าพเจ้าดำเนินการในฐานะ ☐ เจ้าบ้าน ☐ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ☐ ของตนเอง โดยมีหลักฐาน ดังนี้
(๑) บัตรประจำตัวประชาชน เลขที่ ..... ออกให้ ณ ..... วันที่ .....
(๒) .....
(๓) .....
ฯลฯ

(ลงชื่อ) ..... ผู้ยื่นคำร้อง
(.....)

ความเห็นเจ้าหน้าที่

.....
.....
(ลงชื่อ) .....
(.....)

คำสั่ง .....
(ลงชื่อ) .....
(.....)
นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น .....
ทำการแทนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ
(ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๗

หนังสือแจ้งผลการพิจารณาการขอเพิ่มชื่อ/ถอนชื่อ
ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ตามที่ (นาย/นาง/นางสาว/ยศ)..... ได้ยื่นคำร้องดำเนินการเกี่ยวกับรายการผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

☐ ให้เพิ่มชื่อบุคคลต่อไปนี้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งดังกล่าว

๑. ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

๒. ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

ฯลฯ

☐ ให้ถอนชื่อบุคคลต่อไปนี้ในออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งดังกล่าว

๑. ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

๒. ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

ฯลฯ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๘

(ด้านหน้า)

(ส่วนที่ ๑)

หนังสือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน .....พ.ศ. .....

เรียน นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) .....

เลขประจำตัวประชาชน ☐ - ☐☐☐☐ - ☐☐☐☐☐ - ☐☐ - ☐ อายุ ..... ปี อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก ..... ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ขอแจ้งว่าข้าพเจ้ามีเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เนื่องจาก

☐ (๑) มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปพื้นที่ห่างไกล

☐ (๒) เจ็บป่วย และไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

☐ (๓) เป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

☐ (๔) เดินทางออกนอกราชอาณาจักร

☐ (๕) มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยกิโลเมตร

☐ (๖) ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้ง

☐ (๗) เหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่น.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... ผู้แจ้งเหตุ

(.....)

✂ - - -

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๘

(ด้านหลัง)

(ส่วนที่ ๑)

บันทึกของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ได้ตรวจสอบแล้วผู้แจ้งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยที่.....
เขตเลือกตั้งที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .. ..
จังหวัด ..... พิจารณาเหตุที่แจ้งแล้ว

☐ มีเหตุผลอันจำเป็นเพียงพอ

☐ ไม่มีเหตุผลอันจำเป็นเพียงพอ

☐ แจ้งให้ผู้แจ้งทราบ เมื่อวันที่ .... เดือน .....พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น .....

ทำการแทนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

✂----------

* ตัดตามเส้นนี้

(ส่วนที่ ๒)

สำหรับบุคคลรับแจ้งเหตุ

หนังสือตอบผลการพิจารณาการแจ้งเหตุ

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ตามที่ (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... ได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... นั้น

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

☐ มีเหตุผลอันจำเป็นเพียงพอ

☐ ไม่มีเหตุผลอันจำเป็นเพียงพอ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น .....

ทำการแทนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๙

ประกาศนายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

ตามที่ได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งที่ ..... เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... นั้น

ปรากฏว่ามีผู้มีสิทธิเลือกตั้งของ อำเภอ/เทศบาล ..... ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ดังนั้น นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น จึงประกาศให้ทราบว่าบุคคลผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าวเป็นบุคคลที่ถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่

ตำบล/หมู่บ้าน	ลำดับที่	ชื่อตัว-ชื่อสกุล	ที่อยู่ (ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง)	เลขประจำตัวประชาชน	หมายเหตุ

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๐

(ด้านหน้า)

คำร้องขอแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

เขียนที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....เลขประจำตัวประชาชน .....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย .....ถนน.....ตำบล/เทศบาล..... .....อำเภอ .....เขตเลือกตั้งที่.....จังหวัด..... ขอแจ้งว่าข้าพเจ้าได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้

☐ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น (ชื่อสมาชิกสภา) ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

☐ การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

พร้อมนี้ได้แนบหลักฐานประกอบการยื่นคำร้องขอแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร คือ

๑. ..... ๓. .....

๒. ..... ๔. .....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

.....

*ตัดตามเส้นนี้ (ส่วนที่ ๒)

(หนังสือตอบผลการพิจารณาการยื่นคำร้อง)

เรียน .....

.....

.....

รหัสไปรษณีย์.....

.....

(หมายเหตุ ผู้ยื่นคำร้องเป็นผู้จ่าหน้าซองถึงตัวผู้ยื่นคำร้อง)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๐

(ด้านหลัง)

บันทึกของบุคคลรับคำร้อง (ส่วนที่ ๑)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

ได้ตรวจสอบแล้วผู้ร้องได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

☐ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น .....(ชื่อสมาชิกสภา).....ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

☐ การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น .....(ผู้บริหารท้องถิ่น)..... ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

☐ แจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ เมื่อวันที่.....

☐ แจ้งให้นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่นทราบ เมื่อวันที่.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด...../หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

*ตัดตามเส้นนี้ (สำหรับบุคคลรับคำร้อง) (ส่วนที่ ๒)

หนังสือแจ้งผลการพิจารณาการยื่นคำร้อง

วันที่.....

ตามที่ นาย/นาง/นางสาว.....ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ตำบล/หมู่บ้าน.....ลำดับที่.....ที่อยู่(ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง).....ได้ขอให้ดำเนินการแก้ไขบัญชีรายชื่อดังกล่าวในการเลือกตั้ง(ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ..... นั้น

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ☐ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจริง และได้ดำเนินการขีดฆ่าชื่อออกจากบัญชีรายชื่อฯ และแจ้งไปยังนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นให้ดำเนินการแก้ไขฐานข้อมูลแล้ว

☐ ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด...../ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๐

หนังสือแจ้งผลการพิจารณาการยื่นคำร้อง

วันที่.....

เรียน นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น

ด้วย นาย/นาง/นางสาว.....ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ตำบล/หมู่บ้าน.....ลำดับที่.....ที่อยู่(ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง).....

.....

ได้ขอให้ดำเนินการแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควรในการเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจริง และได้ดำเนินการขีดฆ่าชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

จึงเรียนมาเพื่อแก้ไขฐานข้อมูล

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด...../หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๑

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
เรื่อง กำหนด วัน เวลา และสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่
ในการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) หน่วยเลือกตั้งที่ .... เขตเลือกตั้งที่ ... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ใหม่

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๙๑ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงกำหนดให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ในวันที่ ... เดือน ..... พ.ศ. ..... ตั้งแต่เวลา ..... ณ สถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ดังนี้

๑. หน่วยเลือกตั้งที่ ... เขตเลือกตั้งที่ ... นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ณ .....(ระบุสถานที่)..... .....
๒. หน่วยเลือกตั้งที่ ... เขตเลือกตั้งที่ ... นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ณ .....(ระบุสถานที่)..... .....
๓. หน่วยเลือกตั้งที่ ... เขตเลือกตั้งที่ ... นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ณ .....(ระบุสถานที่).....
๔. หน่วยเลือกตั้งที่ ... เขตเลือกตั้งที่ ... นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ณ .....(ระบุสถานที่).....

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๒

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

เรื่อง กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๑๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... จึงออกประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เมื่อได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้ง การคำนวณค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามประกาศนี้ ดังนี้

(๑) กรณีที่เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ ให้คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒) กรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการครบวาระ ให้คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่หนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันที่ครบวาระจนถึงวันเลือกตั้ง

(๓) กรณีที่เป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงจนถึงวันเลือกตั้ง

ข้อ ๒ ผู้สมัครแต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ไม่เกินจำนวนเงิน ดังนี้

(๑) ..... จำนวน ..... บาท (-ตัวอักษร-)

(๒) ..... จำนวน ..... บาท (-ตัวอักษร-)

ข้อ ๓ กรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งและไม่มีการรับสมัครใหม่ ผู้สมัครแต่ละคนจะต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหม่ได้ไม่เกิน ๑ ใน ๓ ของจำนวนเงินตามข้อ ๒

ข้อ ๔ กรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งและมีการรับสมัครใหม่ ผู้สมัครแต่ละคนจะต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหม่ได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนเงินตามข้อ ๒

ข้อ ๕ จำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามประกาศฉบับนี้ ให้มีผลใช้ได้ตลอดไปจนกว่าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะมีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายขึ้นใหม่

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

เรื่อง บัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๒๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงออกประกาศบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ .... เดือน ..... พ.ศ. .... ดังนี้

ชื่อผู้สมัคร .....

เขตเลือกตั้งที่ .....

หมายเลขประจำตัว .....

(ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รายงานค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ..... บาท (ตัวอักษร)

รายละเอียดปรากฏตามบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ก)

แบบบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ส่งบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง

เรียน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

ด้วยข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว/ยศ).....นามสกุล.....

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น.....หมายเลขประจำตัว.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....ตามที่ได้ประกาศให้มีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ขอส่งบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

บัญชีรายรับและรายจ่ายและในการเลือกตั้ง

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑. แสดงรายรับและรายจ่าย

รายรับ จำนวน ..... บาท

รายจ่าย

- รายการจ่ายจริง จำนวน ..... บาท
- รายการค้างจ่าย จำนวน ..... บาท

รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จำนวน ..... บาท

๒. บัญชีรายรับและรายจ่าย

บัญชีรายรับ จำนวน ..... หน้า/แผ่น

บัญชีรายจ่าย จำนวน ..... หน้า/แผ่น

๓. เอกสารหลักฐานประกอบ

เอกสารหลักฐานประกอบบัญชีรายรับ จำนวน ..... หน้า/แผ่น

เอกสารหลักฐานประกอบบัญชีรายจ่าย จำนวน ..... หน้า/แผ่น

- รายการจ่ายจริง จำนวน ..... หน้า/แผ่น
- รายการค้างจ่าย จำนวน ..... หน้า/แผ่น

ขอรับรองว่ารายการที่ปรากฏและเอกสารประกอบรายการบัญชีถูกต้องครบถ้วนเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้สมัคร

(.....)

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ข)

บัญชีรายรับ

ชื่อ(นาย/นาง/นางสาว/ยศ).....นามสกุล .....

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

วัน/เดือน/ปี	เลขที่เอกสาร	รายการ	จำนวนเงิน	
		รวมเงิน		
จำนวนเงิน (-ตัวอักษร-)				

ขอรับรองว่ารายการที่ปรากฏและเอกสารประกอบรายการบัญชีถูกต้องครบถ้วนเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่ ...../...../.....

บัญชีรายจ่ายหน้าที่.....จากจำนวน.....หน้า

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ค)

บัญชีรายจ่าย

ชื่อ(นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... นามสกุล .....

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

วัน/เดือน/ปี	เลขที่เอกสาร	รายการ	จำนวนเงิน	
		รวมเงิน		
จำนวนเงิน (-ตัวอักษร-)				

ขอรับรองว่ารายการที่ปรากฏและเอกสารประกอบรายการบัญชีถูกต้องครบถ้วนเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่ ...../...../.....

บัญชีรายจ่ายหน้าที่.....จากจำนวน.....หน้า

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ง)

รายการค่าใช้จ่ายค้างจ่าย (ถ้ามี)

วัน/เดือน/ปี	เลขที่เอกสาร	รายการ	จำนวนเงิน	
		รวมเงิน		
จำนวนเงิน (-ตัวอักษร-)				

ขอรับรองว่ารายการที่ปรากฏและเอกสารประกอบรายการบัญชีถูกต้องครบถ้วนเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้สมัคร

(.....)

วันที่ ...../...../.....

บัญชีรายจ่ายหน้าที่.....จากจำนวน.....หน้า

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (จ)

ใบรับเงิน / ทรัพย์สิน

เลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) .....นามสกุล.....
ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่.....ซอย .....
ถนน .....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ได้รับ ☐ เงิน / ☐ ทรัพย์สิน จาก (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) .....นามสกุล.....
อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่.....ซอย ..... ถนน .....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด..... สำหรับ
เป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลำดับที่	วัน/เดือน/ปี	รายการ	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
รวมเงิน				
จำนวนเงิน (-ตัวอักษร-)				

(ลงชื่อ).....ผู้ให้เงิน / ทรัพย์สิน

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้รับเงิน / ทรัพย์สิน

(.....)

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

วันที่ ...../...../.....

หมายเหตุ ๑. ใช้เป็นหลักฐานในการรับเงิน / ทรัพย์สินของผู้สมัคร ในกรณีที่ผู้สมัครยินยอมให้บุคคลใด ๆ จ่าย หรือรับว่าจะจ่ายแทน และกรณีที่บุคคลอื่นนำทรัพย์สินมาให้ใช้หรือยกให้โดยไม่คิดค่าตอบแทน เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยผู้สมัครรับรู้หรือยินยอม

๒. ในกรณีที่บุคคลอื่นนำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องที่นั้น

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ฉ)

ใบสำคัญรับเงิน

เลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... นามสกุล .....

อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่.....ซอย ..... ถนน .....

ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด .....

ขอรับรองว่า ได้รับเงินจาก (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) .....นามสกุล.....

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลำดับที่	รายละเอียดการรับเงิน	จำนวนเงิน	
รวมเงิน			
จำนวนเงิน (-ตัวอักษร-)			

(ลงชื่อ).....ผู้รับเงิน

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้จ่ายเงิน

(.....)

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

วันที่ ...../...../.....

หมายเหตุ ใช้เป็นหลักฐานสำหรับบันทึกการจ่ายเงินกรณีไม่สามารถเรียกใบเสร็จรับเงินได้เท่านั้น

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๓ (ช)

ใบรับรองการจ่ายเงิน

เลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... นามสกุล .....

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่.....ซอย .....

ถนน .....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ขอรับรองว่าได้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง โดยไม่อาจเรียกใบเสร็จรับเงินจากผู้รับเงินได้ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลำดับที่	รายละเอียดการจ่ายเงิน	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	รวมเงิน			
จำนวนเงิน (-ตัวอักษร-)				

(ลงชื่อ).....ผู้จ่ายเงิน

(.....)

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

วันที่ ...../...../.....

หมายเหตุ ใช้เฉพาะกรณีที่ผู้สมัครได้จ่ายเงินค่าใช้จ่ายแต่ไม่สามารถเรียกใบเสร็จรับเงิน บิลเงินสด หรือจัดทำใบสำคัญรับเงินได้

ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๑๔

แบบรายงานข้อมูลเพื่อขอให้พิจารณาอนุมัติให้ทำลายบัตรเลือกตั้ง
หน่วยงาน .....

ลำดับที่	การเลือกตั้ง (ประเภทของการเลือกตั้ง) (เขตเลือกตั้ง .. (ถ้ามี)) ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด	วันเลือกตั้ง	วันประกาศผลการเลือกตั้ง	ผลการตรวจสอบ	บัตรเลือกตั้งที่จะทำลาย (จำแนกเป็นหมวดหมู่ตามระเบียบข้อ ..)	จำนวน	หมายเหตุ
							(ระบุวิธีการทำลาย)

<u>คำชี้แจงเพิ่มเติม</u>

๑. ให้แนบสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน
๒. เขตเลือกตั้ง (กรณีการเลือกตั้งครั้งเดียวกันให้ระบุโดยไม่ต้องแยกรายการก็ได้) เช่น เขตเลือกตั้งที่ ๑ – ๓
๓. กรณีการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บัตรเลือกตั้งที่จะทำลายให้ระบุประเภทบัตรเลือกตั้งด้วยว่าเป็นบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

(ลงชื่อ) ..... ผู้รายงาน
(.....)
ตำแหน่ง ประธานกรรมการดำเนินการทำลายบัตรเลือกตั้ง
..... /..... /.....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ
(.....)
ตำแหน่ง หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น

ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๑

ติดรูปถ่าย
ขนาด ๒ นิ้ว

ใบสมัครเข้ารับการสรรหา
เป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ ..... จังหวัด .....

ใบสมัครเลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

(๑) ข้าพเจ้า ..... อายุ ..... ปี สัญชาติ .....
เลขประจำตัวประชาชน .....
(๒) เกิดวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ .....
(๓) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
(๔) สถานที่ติดต่อ บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ .....
(๕) ชื่อ-สกุล (บิดา) ..... สัญชาติ .....
(๖) ชื่อ-สกุล (มารดา) ..... สัญชาติ .....
(๗) คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด
สาขา .....
(๘) อาชีพปัจจุบัน .....
ก. หากรับราชการ หรือเป็นพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ (ระบุตำแหน่งด้วย) .....
ข. กรณีข้าราชการบำนาญ (ระบุตำแหน่งครั้งสุดท้าย) .....
.....

ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๑

(ด้านหลัง)

(๙) สถานที่ทำงาน .....

.....

โทรศัพท์ .....

(๑๐) ประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ (โดยสังเขป)

.....

.....

.....

(๑๑) ประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่สำคัญ (โดยสังเขป)

.....

.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๓๓ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมทั้งได้แนบประวัติการทำงาน (ถ้ามี) จำนวน ..... แผ่น มาพร้อมนี้

ข้าพเจ้ายินยอมให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดเผย หรือสำเนาใบสมัคร เอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร ตลอดจนข้อมูลเอกสารและหลักฐานใดๆ ที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ รวมทั้ง ยินยอมให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชน ตลอดจนหน่วยงานและบุคคลอื่นใดที่มีข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้าหรือที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นใดก็ตาม สามารถดำเนินการเปิดเผยและสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมด ให้แก่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ในการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ทั้งนี้ โดยให้ถือว่าเป็นการให้ความยินยอมทั้งกรณีทั่วไป และตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

ยื่น ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ลงชื่อ ..... ผู้สมัคร

(.....)

ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๑

บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้สมัครเข้ารับการสรรหา
เป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ ..... จังหวัด .....

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ข้าพเจ้า .....ขอให้ถ้อยคำด้วยความสัตย์จริง
ต่อ ..... ตำแหน่ง ..... ดังต่อไปนี้

ถาม ท่านนำหลักฐานใดบ้างมาใช้ประกอบการสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) อำเภอ ..... จังหวัด .....

ตอบ ข้าพเจ้าได้นำหลักฐานที่ได้ยื่นต่อ ..... และได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องไว้แล้วจำนวน ..... แผ่น ประกอบการสมัครเข้ารับการสรรหาในครั้งนี้

ถาม ท่านยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานการสมัครเข้ารับการสรรหาข้างต้นหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานข้างต้นว่าเป็นจริงทุกประการ

ถาม ท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๓๓ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๓๓ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ทุกประการ

ข้อความข้างบนนี้ได้อ่านให้ข้าพเจ้าฟังแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องและขอยืนยันในชั้นศาลได้ด้วย จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

.....
(.....) ผู้ให้ถ้อยคำ

.....
(.....) ผู้บันทึก/จด/อ่าน

ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๒

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....

ที่ ..... /.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบข้อ ๓๑ และข้อ ๓๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) จำนวน ..... แห่ง ตามบัญชีรายชื่อแนบท้ายคำสั่งนี้ และให้มีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ... เดือน ..... พ.ศ. ....

สั่ง ณ วันที่ ... เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....

บัญชีรายชื่อผู้ได้รับการแต่งตั้ง
เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(เอกสารแนบท้ายคำสั่ง .....)

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ประกอบด้วย

๑. ชื่อ – ชื่อสกุล ประธานกรรมการ
๒. ชื่อ – ชื่อสกุล กรรมการ
๓. ชื่อ – ชื่อสกุล กรรมการ

ฯลฯ

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ประกอบด้วย

๑. ชื่อ – ชื่อสกุล ประธานกรรมการ
๒. ชื่อ – ชื่อสกุล กรรมการ
๓. ชื่อ – ชื่อสกุล กรรมการ

ฯลฯ

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ประกอบด้วย

๑. ชื่อ – ชื่อสกุล ประธานกรรมการ
๒. ชื่อ – ชื่อสกุล กรรมการ
๓. ชื่อ – ชื่อสกุล กรรมการ

ฯลฯ

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ประกอบด้วย

๑. ชื่อ – ชื่อสกุล ประธานกรรมการ
๒. ชื่อ – ชื่อสกุล กรรมการ
๓. ชื่อ – ชื่อสกุล กรรมการ

ฯลฯ

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ประกอบด้วย

๑. ชื่อ – ชื่อสกุล ประธานกรรมการ
๒. ชื่อ – ชื่อสกุล กรรมการ
๓. ชื่อ – ชื่อสกุล กรรมการ

ฯลฯ

ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๓

คำสั่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
ที่ ..... /.....
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔๕ และข้อ ๕๒ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง ของหน่วยเลือกตั้ง ที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....ของการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ในวันที่..... เดือน ..... พ.ศ. .....

๑. คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ประกอบด้วย
   (๑.๑) ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ได้แก่ .....
   (๑.๒) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ได้แก่
   (๑) ..... (๒) .....
   (๓) ..... (๔) .....
   (๕) ..... (๖) .....
   (๗) ..... (๘) .....
๒. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง ได้แก่
   (๑) ..... (๒) .....

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

สั่ง ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๔

คำสั่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ(ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
ที่ ..... /.....
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (เพิ่มเติม)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ของการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ..... (๒) .....
(๓) ..... (๔) .....
(๕) ..... (๖) .....

ฯลฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

สั่ง ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๕

ที่ ...../.....

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
(ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำสั่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ..... เรื่อง แต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง

ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) พิจารณาเห็นว่า ท่านมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงแต่งตั้งให้เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งที่..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ของการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... ตามคำสั่งที่ส่งมาพร้อมนี้ และเพื่อเป็นการซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ จึงขอเรียนเชิญประชุมรับฟังคำชี้แจง ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เวลา ..... น. ณ .....

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๒/๖

ที่..... เขียนที่.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรื่อง ขอแต่งตั้งตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อสังเกตการณ์การออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนน

เรียน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ(ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ด้วยข้าพเจ้า (ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง) ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) อำเภอ ..... จังหวัด ..... จึงแต่งตั้งบุคคลเป็นตัวแทนข้าพเจ้า ดังต่อไปนี้

ตำบล/เทศบาล	หน่วยเลือกตั้งที่	ตัวแทนผู้สมัคร
.....	.....	นาย/นาง/นางสาว/ยศ..... ชื่อสกุล..... เลขประจำตัวประชาชน.....
.....	.....	นาย/นาง/นางสาว/ยศ..... ชื่อสกุล..... เลขประจำตัวประชาชน.....
		ฯลฯ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้สมัคร

ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๑

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
เรื่อง กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๖ และข้อ ๒๐ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) จึงประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ดังต่อไปนี้

๑) หน่วยเลือกตั้งที่ ๑ ได้แก่ หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต.....
หรือบ้านเลขที่ ..... ถึงบ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน .....
ที่เลือกตั้ง ได้แก่ .....

๒) หน่วยเลือกตั้งที่ ๒ ได้แก่ หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....
หรือบ้านเลขที่ ..... ถึงบ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน .....
ที่เลือกตั้ง ได้แก่ .....

ฯลฯ

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๒

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
เรื่อง เปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง

ตามประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ลงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... ได้กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งในการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ไว้แล้วนั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) จึงประกาศเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

ลำดับที่	หน่วยเลือกตั้ง		
	หน่วยเลือกตั้งที่	หน่วยเลือกตั้งเดิม ได้แก่ (หมู่บ้าน...../ตำบล/แขวง.....) หรือบ้านเลขที่	หน่วยเลือกตั้งใหม่ ได้แก่ (หมู่บ้าน...../ตำบล/แขวง.....) หรือบ้านเลขที่ .....
	หน่วยเลือกตั้งที่	หน่วยเลือกตั้งเดิม ได้แก่ (หมู่บ้าน...../ตำบล/แขวง.....) หรือบ้านเลขที่	หน่วยเลือกตั้งใหม่ ได้แก่ (หมู่บ้าน...../ตำบล/แขวง.....) หรือบ้านเลขที่ .....
ฯลฯ			

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๓/๓

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
เรื่อง เปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้ง

ตามประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ลงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... ได้กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งในการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) หน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ไว้แล้วนั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๒๐ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) จึงประกาศเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งดังกล่าว ดังต่อไปนี้

หน่วยเลือกตั้ง	ที่เลือกตั้ง	
(ระบุเลขลำดับของหน่วยเลือกตั้ง)	ที่เลือกตั้งเดิม ได้แก่	ที่เลือกตั้งใหม่ ได้แก่ ....
ฯลฯ		

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๑

ใบสมัครรับเลือกตั้ง

(ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต .....

จังหวัด .....

รูปถ่ายหรือรูปภาพ
ขนาด ๘.๕ x ๑๓.๕ ซ.ม. โดยประมาณ

ใบรับสมัครลำดับที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอกภายหลังการออกใบรับสมัคร)

(๑) ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) .....

(๒) สัญชาติ ..... อายุ ..... ปี

(๓) เลขประจำตัวประชาชน □ □□□□ □□□□□ □□ □

(๔) เกิดวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(๕) สถานที่เกิด .(ระบุสถานที่).หรือบ้านเลขที่ ... หมู่ที่ ....
ตรอก ..... ซอย ..... ถนน .....
ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....
จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์ .....

(๖) ที่อยู่ปัจจุบัน(ตามทะเบียนบ้าน)บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ .... ตรอก ..... ซอย ..... ถนน .....
ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

(๗) สถานที่ติดต่อ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก ..... ซอย ..... ถนน .....
ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์ .....
โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

(๘) บิดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๙) มารดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๑๐) คู่สมรสชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๑๑) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

(๑๒) คุณสมบัติตามมาตรา ๔๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ (คุณสมบัติอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) คือ

(๑๒.๑) วุฒิการศึกษา

- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย..... สถานศึกษา .....
  สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. .....
- เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย.....สถานศึกษา .....
  สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. .....
- ระดับปริญญาตรี..... สาขา ..... สถานศึกษา .....
  สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. .....
- เทียบเท่าปริญญาตรี.....สาขา ..... สถานศึกษา .....
  สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. .....
- ระดับปริญญาโท..... สาขา ..... สถานศึกษา .....
  สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. .....
- ระดับปริญญาเอก..... สาขา ..... สถานศึกษา .....
  สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. .....

(๑๒.๒) เคยดำรงตำแหน่ง (ระบุสมาชิกสภาตำบล/สมาชิกสภาท้องถิ่น/ผู้บริหารท้องถิ่น/สมาชิกรัฐสภา)
ครั้งสุดท้ายเมื่อปี พ.ศ. .....

(๑๓) อาชีพสุดท้ายก่อนสมัครรับเลือกตั้ง .....

ข้าพเจ้าขอสมัครรับเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต..... จังหวัด ..... และข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้มีคุณสมบัติมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

(ลงชื่อ) ..... ผู้สมัคร

(.....)

ยื่น ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

คำเตือน ตามมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดว่า ภายในเก้าสิบวันนับจากวันเลือกตั้งผู้สมัครต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง พร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความจริงต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หากไม่ดำเนินการจะมีความผิดตามมาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๑

บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

ที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ข้าพเจ้า ..... ขอให้ถ้อยคำด้วยความสัตย์จริง ต่อ ..... ตำแหน่ง ..... ดังต่อไปนี้

๑. ถาม ท่านใช้หลักฐานใดบ้างมาประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง

ตอบ ข้าพเจ้าได้นำหลักฐานที่ข้าพเจ้าได้รับรองแล้วประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง ดังนี้ (๑) ..... (๒) ..... (๓) .... (๔) ..... (๕) ..... ฯลฯ

๒. ถาม ท่านยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานการสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานการสมัครรับเลือกตั้งเป็นจริงทุกประการ

๓. ถาม ท่านเป็นผู้ไม่อยู่ระหว่างการถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

ตอบ ใช่ ข้าพเจ้าไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายดังกล่าว

๔. ถาม ท่านเป็นผู้ไม่อยู่ระหว่างการถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

ตอบ ใช่ ข้าพเจ้าไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายดังกล่าว

๕. ถาม ท่านมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) และไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องใช่หรือไม่

ตอบ ใช่

หากข้าพเจ้าฯ แจ้งข้อความอันเป็นเท็จในบันทึกการให้ถ้อยคำนี้หรือใช้หลักฐานอันเป็นเท็จข้าพเจ้าทราบดีว่าจะถูกดำเนินคดีฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อความข้างต้นนี้ได้อ่านให้ข้าพเจ้าฟังแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องและใช้ยืนยันในชั้นศาลได้ด้วย จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... (ผู้ให้ถ้อยคำ)

(.....)

(ลงชื่อ) ..... (ผู้ตรวจสอบ)

(.....)

(ลงชื่อ) ..... (ผู้เขียน/จด/อ่าน)

(.....)

คำสั่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

☐ รับใบสมัคร และออกใบรับลำดับที่ .....

☐ ไม่รับใบสมัคร เพราะ .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๒

หนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

☐ **สมาชิกสภาท้องถิ่น .....**
☐ **ผู้บริหารท้องถิ่น .....**

วันที่ .....เดือน ..... พ.ศ. ....

เรียน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ ..(ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)...

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อยืนยันว่าข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว/ยศ.....
หมายเลขประจำตัวประชาชน.....เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปี พ.ศ. .... เนื่องจาก

☐ กรณีไม่ได้สมรส มีเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร เพียงอย่างเดียวไม่เกิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

☐ กรณีไม่ได้สมรส มีเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร และ/หรือ มีเงินได้ประเภทอื่นนอกจากมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร ไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

☐ กรณีสมรส มีเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร เพียงอย่างเดียวไม่เกิน ๒๒๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

☐ กรณีสมรส มีเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร และ/หรือ มีเงินได้ประเภทอื่นนอกจากมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร ไม่เกิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

☐ มีเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา ๔๒ แห่งประมวลรัษฎากร

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

หมายเหตุ
- มาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร หมายถึง เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใดๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน
- มาตรา ๔๒ แห่งประมวลรัษฎากร หมายถึง เงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๓

ใบรับใบสมัครรับเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

ใบรับลำดับที่ .....

ได้รับใบสมัครของ (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... ซึ่งสมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งที่ .... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต .....จังหวัด ..... พร้อมทั้งค่าธรรมเนียมการสมัครจำนวน ..... บาท ตามใบเสร็จรับเงินเล่มที่ ..... เลขที่ ..... ลงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... รูปถ่ายจำนวน ..... รูป รวมทั้งหลักฐานประกอบการยื่นใบสมัครแล้ว เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เวลา .....น.

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๔

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

ที่ได้รับสมัครรับเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครรับเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี)

ลำดับ	หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
				(รับสมัคร/ไม่รับสมัคร)
ฯลฯ				

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๕

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

เรื่อง ชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

ด้วย (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... อายุ .....ปี อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก ..... ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงประกาศชื่อบุคคลดังกล่าวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่ใช้ลงคะแนน ดังนี้

รูปถ่ายหรือรูปภาพ
ขนาด ๘.๕ x ๑๓.๕ ซ.ม. โดยประมาณ

(ชื่อตัว-ชื่อสกุล) .....

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร

ตัวเลขอารบิค

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ

(ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๔/๖

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
เรื่อง ชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)
(เพิ่มเติม)

ด้วย (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... อายุ .....ปี อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก ..... ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง/ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้มีคำวินิจฉัย ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้รับสมัคร ..... เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงประกาศชื่อบุคคลดังกล่าวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่ใช้ลงคะแนนดังนี้

รูปถ่ายหรือรูปภาพ
ขนาด ๘.๕ x ๑๓.๕ ซ.ม. โดยประมาณ

(ชื่อตัว-ชื่อสกุล) .....

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร

ตัวเลขอารบิค

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....
(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ
(ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑

ป้ายสำหรับปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้ง
ในการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

หน่วยเลือกตั้งที่.....เขตเลือกตั้งที่.....จังหวัด.....

ที่เลือกตั้ง.....(ระบุสถานที่).....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) .....เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง

(ลงชื่อ) .....เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๒

ประกาศคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่.....
เขตเลือกตั้งที่.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
เรื่อง จำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน

ด้วยคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... ที่เลือกตั้ง.....เขตเลือกตั้งที่.....ได้ตรวจนับบัตรเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ที่ได้รับมาแล้วทั้งหมดมีจำนวน ดังนี้

ประเภทของบัตรเลือกตั้ง	จำนวน	หมายเหตุ
๑. สมาชิกสภาท้องถิ่น	..... (บัตร)	
๒. ผู้บริหารท้องถิ่น	..... (บัตร)	

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ .....
(.....)
ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

หมายเหตุ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๒ จัดทำจำนวน ๓ ชุด
๑. กรอกจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับมาปิดประกาศ ณ ที่เลือกตั้ง ก่อนเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา
๒. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ ชุด
๓. เก็บไว้เป็นหลักฐาน ๑ ชุด

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓

ปกหน้า

รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง

หน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) หมู่ที่ .....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
สถานที่ลงคะแนนเลือกตั้ง ณ .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓

รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง

๑. หน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... สถานที่ลงคะแนนเลือกตั้ง ณ .....ได้เปิดการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. ถึงเวลา ..... น. ของวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

๒. บันทึกการแสดงหีบบัตรเลือกตั้งก่อนการลงคะแนน

วันนี้ เวลา ๐๘.๐๐ น. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งได้ทำการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นหีบบัตรเลือกตั้งเปล่าและได้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งใส่กุญแจหรือสายรัดต่อหน้าผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๒ คน เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง/พยาน (ลงชื่อ) ..... ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง/พยาน
(.....) (.....)

๓. บันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ระหว่างการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง (ถ้ามี)

ครั้งที่ ๑ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ถ้ามี) .....
.....

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้ร้องเรียน (ถ้ามี)

(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้จดบันทึก/กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

ครั้งที่ ๒ .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ถ้ามี) .....
.....

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้ร้องเรียน (ถ้ามี)

(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้จดบันทึก/กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

ครั้งที่ ๓ .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ถ้ามี) .....
.....
จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน
(ลงชื่อ) ..... ผู้ร้องเรียน (ถ้ามี)
(.....)
(ลงชื่อ) ..... ผู้จดบันทึก/กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

๔. บันทึกเหตุการณ์ต่างๆระหว่างนับคะแนนเลือกตั้ง (ถ้ามี)
ครั้งที่ ๑ .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
คำวินิจฉัยของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ถ้ามี) .....
.....
ครั้งที่ ๒ .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
คำวินิจฉัยของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ถ้ามี) .....
.....
จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน
(ลงชื่อ) ..... ผู้ร้องเรียน (ถ้ามี)
(.....)
(ลงชื่อ) ..... ผู้จดบันทึก/กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ฯลฯ

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓

ได้ตรวจสอบการบันทึกรายงานเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่าถูกต้องตามความเป็นจริง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง/พยาน (ลงชื่อ) ..... ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง/พยาน
(.....) (.....)

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๔

ประกาศคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ .....
เขตเลือกตั้งที่ ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
เรื่อง รายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน

ตามที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... ที่เลือกตั้ง ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด..... ได้ประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนนไว้แล้ว และได้เปิดการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง (ชื่อสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. ของวันนี้ เป็นต้นมาแล้ว นั้น

บัดนี้การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้เสร็จสิ้นลงแล้ว จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ดังนี้

๑. หน่วยเลือกตั้งนี้มีบัตรเลือกตั้ง
   ๑.๑ บัตรเลือกตั้ง (สมาชิกสภา) ที่ได้รับมา ทั้งหมดจำนวน.....บัตร
   ๑.๒ บัตรเลือกตั้ง (ผู้บริหารท้องถิ่น) ที่ได้รับมา ทั้งหมดจำนวน.....บัตร
๒. ผู้มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้ง
   ๒.๑ ผู้มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้ง (สมาชิกสภา) จำนวน.....คน
   ๒.๒ ผู้มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้ง (ผู้บริหารท้องถิ่น) จำนวน.....คน
๓. บัตรเลือกตั้งที่เหลือ
   ๓.๑ บัตรเลือกตั้ง (สมาชิกสภา) จำนวน.....บัตร
   ๓.๒ บัตรเลือกตั้ง (ผู้บริหารท้องถิ่น) จำนวน..... บัตร

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ .....
(.....)
ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

หมายเหตุ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๔ จัดทำจำนวน ๓ ชุด
๑. ปิดประกาศ ณ ที่เลือกตั้ง จำนวน ๑ ชุด
๒. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ ชุด
๓. เก็บไว้เป็นหลักฐาน ๑ ชุด

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๕

☐ **แบบทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง**

☐ **แบบคัดค้านการนับคะแนนหรือการรวมคะแนน**

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เวลา ..... นาฬิกา

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว..... อยู่บ้านเลขที่..... .....
หมู่ที่..... ซอย /ตรอก.....ถนน.....ตำบล/แขวง..... .....
อำเภอ ..... จังหวัด..... โทรศัพท์..... ขอทักท้วง/คัดค้าน ดังนี้

๑. การทักท้วง

๑.๑. ทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่ในการออกเสียงลงคะแนน
หน่วยเลือกตั้งที่.....หมู่ที่..... ตำบล/เทศบาล.....อำเภอ/เขต.....
เขตเลือกตั้งที่.....จังหวัด.....ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่.....
ดังนี้.....
.....

๑.๒ เมื่อทักท้วงแล้ว ผู้ถูกทักท้วงได้ดำเนินการ (ให้ทำเครื่องหมาย / ใน ☐)

☐ แก้ไขตามที่ทักท้วง
☐ ไม่แก้ไขตามที่ทักท้วง
☐ บันทึกเหตุการณ์ในรายงานเหตุการณ์ฯ ด้วยแล้ว
☐ ไม่ได้บันทึกเหตุการณ์ในรายงานเหตุการณ์ฯ
☐ อื่นๆ

๑.๓ ขณะที่ทักท้วงมีพยานที่เห็นเหตุการณ์ ได้แก่.....
.....

๒. การคัดค้าน

๒.๑ คัดค้านการนับคะแนน หน่วยเลือกตั้งที่.....หมู่ที่..... ตำบล/เทศบาล.....
อำเภอ/เขต..... เขตเลือกตั้งที่.....จังหวัด.....ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่.....
ดังนี้.....

๒.๒ คัดค้านการรวมคะแนน หน่วยเลือกตั้งที่.....หมู่ที่..... ตำบล/เทศบาล.....
อำเภอ/เขต..... เขตเลือกตั้งที่.....จังหวัด.....ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่.....
ดังนี้.....

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ)..... ผู้ทักท้วง/คัดค้าน
(.....)
(ลงชื่อ)..... ผู้รับคำทักท้วง/คัดค้าน
(.....)
วันที่..... เวลา..... นาฬิกา

หมายเหตุ ๑. ให้จัดทำสำเนาคู่ฉบับไว้ด้วย
๒. ฉบับจริงให้ผู้รับคำทักท้วงเก็บไว้
๓. ฉบับสำเนาให้ผู้ทักท้วงเก็บไว้

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๖

(ตัวอย่าง)

แบบขีดคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

แผ่นที่ .....

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

หน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง .....

อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

หมายเลขผู้สมัคร	ชื่อ - สกุล	ช่องขีดคะแนน																			คะแนนรวม
		5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	
1																						
2																						
3																						
4																						
5																						
		คะแนนรวม = บัตรที่ลงคะแนนให้ผู้สมัคร (บัตรดี)																				
บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด																						
บัตรเสีย																						
รวมคะแนนผู้สมัคร บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด และบัตรเสียทั้งหมด																						

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

หมายเหตุ แบบ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๖ สามารถขยายเพื่อให้ขีดคะแนนได้สะดวก และประชาชนสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗

รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

ตามที่ได้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) กรณี (ครบวาระ/แทนตำแหน่งที่ว่าง/กรณีอื่น) จำนวน ..... คน เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ได้นับคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เรียบร้อยแล้ว จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ..... คน (.....)
๒. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้ง ..... คน (.....)
๓. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับมาทั้งหมด ..... บัตร (.....)
๔. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนเลือกตั้ง ..... บัตร (.....)
๕. จำนวนบัตรดี ..... บัตร (.....)
๖. จำนวนบัตรเสีย ..... บัตร (.....)
๗. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ..... บัตร (.....)
๘. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ ..... บัตร (.....)
๙. ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้คะแนนเรียงตามลำดับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ดังนี้

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อผู้สมัคร	ได้คะแนน
		ตัวเลข (ตัวอักษร)
		ตัวเลข (ตัวอักษร)
ฯลฯ		

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (.....)

หมายเหตุ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗ จัดทำจำนวน ๓ ชุด
๑. ปิดหน้าที่เลือกตั้ง ๑ ชุด
๒. ใส่ถุงวัสดุใสซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนนแล้ว ๑ ชุด
๓. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ ชุด

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗ (น)

รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)
(กรณีนับคะแนนเลือกตั้งใหม่)

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ในการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) หน่วยเลือกตั้งที่ ... เขตเลือกตั้งที่ ... (ถ้ามี) อำเภอ ..... จังหวัด ..... นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการนับคะแนน ชุดที่ ... (ถ้ามี) สถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง .....(ระบุสถานที่)..... หมู่ที่ ... ตำบล/แขวง ..... เทศบาล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... ได้นับคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เรียบร้อยแล้ว จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ..... คน (.....)
๒. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้ง ..... คน (.....)
๓. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับมาทั้งหมด ..... บัตร (.....)
๔. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนเลือกตั้ง ..... บัตร (.....)
๕. จำนวนบัตรดี ..... บัตร (.....)
๖. จำนวนบัตรเสีย ..... บัตร (.....)
๗. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ..... บัตร (.....)
๘. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ ..... บัตร (.....)
๙. ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้คะแนนเรียงตามลำดับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ดังนี้

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อผู้สมัคร	ได้คะแนน
		ตัวเลข (ตัวอักษร)
		ตัวเลข (ตัวอักษร)
ฯลฯ		

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการนับคะแนน
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนน
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนน
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนน
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนน
(.....)

หมายเหตุ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗ (น) จัดทำจำนวน ๓ ชุด
๑. ปิดหน้าสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง ๑ ชุด
๒. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒ ชุด

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
เรื่อง ผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

ตามที่ได้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) กรณี (ครบวาระ/แทนตำแหน่งที่ว่าง/กรณีอื่น) จำนวน ..... คน เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ของเขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... เสร็จสิ้นแล้ว จึงขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ..... คน
๒. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้ง .....คน
๓. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับมาทั้งหมด ..... บัตร
๔. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนเลือกตั้ง ..... บัตร
๔.๑ จำนวนบัตรดี ..... บัตร
๔.๒ จำนวนบัตรเสีย ..... บัตร
๔.๓ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ..... บัตร
๕. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ ..... บัตร
๖. จำนวนคะแนนที่ผู้สมัครได้รับเรียงตามลำดับผู้ได้คะแนนสูงสุด ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัคร	หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ได้คะแนน	หมายเหตุ
			ตัวเลข (ตัวอักษร)	
			ตัวเลข (ตัวอักษร)	
ฯลฯ				

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....)

หมายเหตุ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘ ให้จัดทำแยกประเภทการเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ.)

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘ (น)

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
เรื่อง ผลการนับคะแนนเลือกตั้ง
(กรณีนับคะแนนเลือกตั้งใหม่)

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ในการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) หน่วยเลือกตั้งที่ .... เขตเลือกตั้งที่ .... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งได้ดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ของหน่วยเลือกตั้งที่ .... เขตเลือกตั้งที่ .... (ถ้ามี) อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... เสร็จสิ้นแล้ว จึงขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกันเกี่ยวกับผลการนับคะแนนเลือกตั้งเรียงตามลำดับผู้ได้คะแนนสูงสุด ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัคร	หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ได้คะแนน	หมายเหตุ
			ตัวเลข (ตัวอักษร)	
			ตัวเลข (ตัวอักษร)	
ฯลฯ				

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....)

หมายเหตุ ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๘ (น) ให้จัดทำแยกประเภทการเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ.)

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๙

บันทึกแสดงผลการจับสลาก
เพื่อให้ได้ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

ที่.....

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. .....

ตามที่ได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) เมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ..... นั้น

บัดนี้ การนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ดังกล่าวได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ปรากฏว่ามีผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งเท่ากัน อันเป็นเหตุให้มี (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เกินจำนวน ที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งที่..... ดังนี้

(๑) ..... (๒) .....

(๓) ..... (๔) .....

ฯลฯ

๑. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ) ได้จัดให้มีการจับสลากเสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่ามีผู้จับสลากได้รับเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ดังนี้

.....

.....

๒. บันทึกเหตุการณ์ที่ผู้ได้รับคะแนนเท่ากันและไม่มาหรือไม่ยินยอมจับสลาก

.....

.....

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

ลงชื่อ .....ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำ(ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

(.....)

ลงชื่อ .....ผู้สมัครที่จับสลาก

(.....)

ลงชื่อ .....ผู้สมัครที่จับสลาก

(.....)

ฯลฯ

ลงชื่อ .....ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

(.....)

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๐

รายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์
และเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
ที่เลือกตั้ง (ระบุสถานที่) หน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ .....
ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

วันนี้ (วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....) คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง จำนวน ..... คน (ไม่น้อยกว่า ๕ คน) และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง จำนวน ..... คน ได้นำหีบบัตรเลือกตั้งและเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ออกจากที่เลือกตั้ง และนำมามอบให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) โดยมีรายการส่งมอบ ดังนี้

๑. หีบบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน ..... ใบ
หีบบัตรเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ..... ใบ

๒. ประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๑/๕) ชุดหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน จำนวน ..... ชุด และชุดอื่นๆ จำนวน ..... ชุด (ถ้ามี)

๓. ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๒) จำนวน ..... ฉบับ

๔. ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๔) จำนวน ..... ฉบับ

๕. บัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน ..... บัตร
บัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนนเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ..... บัตร

๖. ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน ..... บัตร
ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการลงคะแนนเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ..... บัตร

๗. รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๓) จำนวน ..... ชุด

๘. รายงานผลการนับคะแนน (ส.ถ. ๕/๗) จำนวน ..... ชุด
รายงานผลการนับคะแนน (ผ.ถ. ๕/๗) จำนวน ..... ชุด

๙. คูหาลงคะแนน จำนวน ..... คูหา

๑๐. แบบขีดคะแนน (ส.ถ. ๕/๖) จำนวน ..... แผ่น
แบบขีดคะแนน (ผ.ถ. ๕/๖) จำนวน ..... แผ่น

๑๑. วัสดุอุปกรณ์อื่นๆ (ระบุ) .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๐

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ได้ตรวจสอบหีบบัตรเลือกตั้งและรับมอบเอกสารหลักฐานตามรายการดังกล่าวข้างต้นไว้ถูกต้องแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (ผู้มอบ)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (ผู้มอบ)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (ผู้มอบ)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (ผู้มอบ)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....) (ผู้มอบ)

(ลงชื่อ) ..... พยาน/เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... พยาน/เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....) (ผู้รับมอบ)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....) (ผู้รับมอบ)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
(.....) (ผู้รับมอบ)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

หมายเหตุ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ไม่อาจร่วมเดินทางไปส่งหีบบัตรเลือกตั้งได้ คือ

๑. ..... เพราะเหตุ .....
๒. ..... เพราะเหตุ .....
๓. ..... เพราะเหตุ .....
๔. ..... เพราะเหตุ .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๑

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
เรื่อง งดการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง

ตามที่ได้ประกาศให้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้ (ระบุสถานที่) เป็นที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... นั้น

เนื่องจากบริเวณหน่วยเลือกตั้งดังกล่าวได้เกิดเหตุ ☐ จลาจล ☐ อุทกภัย ☐ อัคคีภัย ☐ เหตุสุดวิสัย ☐ เหตุจำเป็นอย่างอื่น ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งได้ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๘๔ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงขอประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อ ของหน่วยเลือกตั้งที่ ..... หมู่ที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๒

ประกาศคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ .....
เขตเลือกตั้งที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
เรื่อง งดการลงคะแนนเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง

เนื่องจากได้เกิดเหตุการณ์ ☐ จลาจล ☐ อุทกภัย ☐ อัคคีภัย ☐ เหตุสุดวิสัย ☐ เหตุจำเป็นอย่างอื่น ในหน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด ..... ในวันเลือกตั้ง ทำให้การลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนี้ไม่สามารถกระทำได้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๘๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรืออผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... จึงประกาศให้งดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนี้

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๓

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
เรื่อง ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่

ตามที่ได้ประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ .....(ถ้ามี) ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ดังกล่าว เนื่องจาก ..... และได้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบแล้ว บัดนี้ เหตุดังกล่าวได้สงบลงแล้ว นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๘๖ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... จึงกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งที่ .... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ในวันที่ ..... เดือน .... พ.ศ. .....

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ (ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชื่อ)

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๔

ประกาศคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ .....
เขตเลือกตั้งที่ ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
เรื่อง งดการนับคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

เนื่องจากได้เกิดเหตุการณ์ ☐ จลาจล ☐ อุทกภัย ☐ อัคคีภัย ☐ เหตุสุดวิสัย ☐ เหตุจำเป็นอย่างอื่น หน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด ..... ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....ทำให้ไม่สามารถทำการนับคะแนนเลือกตั้ง ของหน่วยเลือกตั้งดังกล่าวได้

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๘๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (ถ้ามี) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... จึงประกาศงดการนับคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนี้

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๕

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....
เรื่อง กำหนดวันและสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

ตามที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่..... เขตเลือกตั้งที่ ..... (สมาชิกสภาท้องถิ่น) ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....ได้ประกาศงดการนับคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งดังกล่าว เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เนื่องจาก ..... นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๘๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงประกาศให้มีการนับคะแนนเลือกตั้ง ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... ณ สถานที่นับคะแนน ..... ตั้งแต่เวลา ..... น. ถึง .....น.

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๖

บันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้ง(สมาชิกสภาท้องถิ่น/ผู้บริหารท้องถิ่น)
หน่วยเลือกตั้งที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/เทศบาล .....
อำเภอ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

จำนวนบัตรเลือกตั้งที่บรรจุอยู่ในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) มีดังนี้

๑. บัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนน (บัตรดี) จำนวน ..... บัตร (.....)
๒. บัตรเลือกตั้งที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด จำนวน ..... บัตร (.....)
๓. บัตรเสีย จำนวน ..... บัตร (.....)
๔ แบบขีดคะแนนเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๖) จำนวน ..... ชุด
๕. รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๗) จำนวน ..... ชุด

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ส.ถ./ผ.ถ. ๕/๑๗

บัญชีข้อมูลถุงใส่บัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้ง
ที่อยู่ในหีบบัตรเลือกตั้งที่....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

๑. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดทำบัญชีข้อมูลบัตรเลือกตั้งที่บรรจุในหีบบัตรเลือกตั้งแต่ละใบ ดังนี้

หีบบัตรเลือกตั้งใบที่	บรรจุบัตรเลือกตั้งหน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนถุงวัสดุใส	ตำบล/เทศบาล	อำเภอ	หมายเหตุ
ฯลฯ					

๒. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือกตั้งตามบัญชีดังกล่าวข้างต้นแล้ว พบว่า

☐ ครบถ้วน ถูกต้อง

☐ ไม่ครบถ้วน /ไม่ถูกต้อง

เนื่องจาก .....

.....

การดำเนินการ .....

.....

๓. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งที่ยุบรวมบัตรเลือกตั้งแล้ว ณ .....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(.....)

หมายเหตุ ใช้สำหรับปิดข้างหีบบัตรเลือกตั้งที่ยุบรวม (แยกประเภท ส.ถ./ผ.ถ. คนละชุด)

ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๑

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง ผลการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ตามที่ได้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) กรณี (ครบวาระ/แทนตำแหน่งที่ว่าง) จำนวน ..... คน เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๗๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศผลการเลือกตั้ง ดังนี้

ลำดับที่	เขตเลือกตั้งที่	ชื่อตัว - ชื่อสกุล ผู้ได้รับเลือกตั้ง	หมายเหตุ
ฯลฯ			

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ).....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง/กรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย

ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๑ (น)

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง ผลการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
(กรณีนับคะแนนเลือกตั้งใหม่)

ตามที่ได้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เมื่อวันที่ ... เดือน ..... พ.ศ. .... และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งไปแล้ว นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) หน่วยเลือกตั้งที่ .... เขตเลือกตั้งที่ ... (ถ้ามี) อำเภอ ..... จังหวัด ..... ใหม่ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้ดำเนินการให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งและประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่แล้ว เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... โดยผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... ได้รายงานประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๙๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศให้ผู้ได้รับการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เดิมพ้นจากตำแหน่งและผู้ได้รับการเลือกตั้งเนื่องจากผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ดังนี้

ลำดับที่	เขตเลือกตั้งที่ (ถ้ามี)	พ้นจากตำแหน่ง		ได้รับการเลือกตั้ง		หมายเหตุ
		ชื่อ-สกุล ผู้ได้รับการเลือกตั้ง (เดิม)	ตั้งแต่วันที่ประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่	ชื่อ-สกุล ผู้ได้รับการเลือกตั้ง (ใหม่)	ตั้งแต่วันที่ประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่	

ประกาศ ณ วันที่ .....(วันที่ กกต. มีมติ)..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง/กรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย

ส.ถ. ๖/๒

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง ผลการเลือกตั้ง (สมาชิกสภาท้องถิ่น)
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
(บางส่วน)

ตามที่ได้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภาท้องถิ่น) กรณี (ครบวาระ/แทนตำแหน่งที่ว่าง) จำนวน ..... คน เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๗๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศผลการเลือกตั้ง (บางส่วน) ดังนี้

ลำดับที่	เขตเลือกตั้งที่	ชื่อตัว - ชื่อสกุล ผู้ได้รับเลือกตั้ง	หมายเหตุ
ฯลฯ			

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ).....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง/กรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย

ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๓

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง ผลการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
(เพิ่มเติม)

ตามที่ได้มีการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) (ใหม่หรือเพิ่มเติมหรือแทนตำแหน่งที่ว่าง) จำนวน ..... คน เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อ ๑๗๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงประกาศผลการเลือกตั้ง (เพิ่มเติม) ดังนี้

ลำดับที่	เขตเลือกตั้งที่	ชื่อตัว - ชื่อสกุล ผู้ได้รับเลือกตั้ง	หมายเหตุ
ฯลฯ			

ประกาศ ณ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ลงชื่อ).....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง/กรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย

ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๔

ที่ .....

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
.....
.....
.....

วันที่ ... เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง แจ้งผลการได้รับเลือกตั้งเป็น (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้ง (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น)

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... ขอส่งประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้ง (ส.ถ./ผ.ถ. .....) ซึ่งประกาศว่าท่านได้รับเลือกตั้งเป็น (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) มาเพื่อโปรดทราบ

อนึ่ง ขอให้ท่านยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้ง ซึ่งรับรองความถูกต้องพร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริงต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในเก้าสิบวันนับจากวันเลือกตั้ง ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ หากท่านไม่ดำเนินการจะมีความผิดตามมาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....
โทร .....
โทรสาร .....

ส.ถ./ผ.ถ. ๖/๕

ทะเบียน (สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่น) เขตเลือกตั้งที่ ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ตำบล/เทศบาล/อำเภอ	เขตเลือกตั้งที่	ลำดับที่	ชื่อตัว-ชื่อสกุล	อายุ	ว/ด/ป เกิด	ที่อยู่/เบอร์โทร	วุฒิการศึกษา	อาชีพ	วันเลือกตั้ง	จำหน่าย	หมายเหตุ

(ลงชื่อ) ..... ผู้บันทึก
(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบมาตรา ๙ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๓ วรรคสอง (ค) และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(ค) ทุกรูปแบบต้องมีจำนวนราษฎรในเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันโดยผลต่างของจำนวนราษฎรระหว่างเขตเลือกตั้งไม่ควรเกินร้อยละสิบของอัตราค่าเฉลี่ยราษฎรหนึ่งเขต ยกเว้นการแบ่งเขตเลือกตั้งที่มีเหตุจำเป็นหรือมีข้อจำกัดต้องระบุเหตุผลโดยละเอียดไว้ด้วย เช่น ถูกจำกัดด้วยลักษณะภูมิประเทศ เป็นต้น”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๒๓๒ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

“ข้อ ๒๓๒ ในการเตรียมการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นสำหรับการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ การดำเนินการตามข้อ ๑๓ วรรคสาม ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ในส่วนของผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ประกอบด้วยตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นประเภทละหนึ่งคน ดังนี้ ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ผู้แทนเทศบาลนคร ผู้แทนเทศบาลเมือง ผู้แทนเทศบาลตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น และในการประชุมของคณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการแบ่งเขตเลือกตั้งมอบหมายตัวแทนเข้าร่วมประชุมชี้แจงให้ความเห็นและข้อเสนอแนะประกอบการพิจารณาแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓
อิทธิพร บุญประคอง
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ว่าด้วยการดำเนินคดีเลือกตั้ง
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรมีระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการดำเนินคดีเลือกตั้ง เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินคดีเลือกตั้ง ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๔ มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๔ วรรคสามและวรรคสี่ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการดำเนินคดีเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ มติ หรือคำสั่งอื่นใดของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการการเลือกตั้งรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

“ศาล” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ศาลฎีกา หรือศาลรัฐธรรมนูญ

“กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“การดำเนินคดีเลือกตั้ง” หมายความว่า การดำเนินการทั้งหลายเกี่ยวกับคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาคดีเพื่อสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง รวมถึงการดำเนินคดีกรณีสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง หรือกรณีความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว หรือกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือกรณีสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดขาดคุณสมบัติ

หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

กรณีใดที่มิได้กำหนดไว้หรือมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนด ยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๖ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีคณะกรรมการมีความเห็นว่าให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ หรือศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ แล้วแต่กรณี

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภา กรณีคณะกรรมการมีความเห็นว่าให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา

กรณีคณะกรรมการมีความเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามีเหตุสิ้นสุดลง หรือความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแล้ว คณะกรรมการมีความเห็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสมัครรับเลือก แล้วแต่กรณี เนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือก และผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งหรือเป็นผู้ได้รับเลือก ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

หมวด ๒
การดำเนินคดีเลือกตั้ง

ข้อ ๗ ในการดำเนินคดีเลือกตั้งให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งมอบอำนาจให้กรรมการการเลือกตั้งหรือเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือเจ้าพนักงานคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจไปดำเนินการแทนได้

ข้อ ๘ เมื่อกรรมการ เจ้าพนักงาน หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายได้รับสำเนาคำสั่งศาล หรือคำวินิจฉัยแล้ว ให้รายงานคณะกรรมการทราบโดยเร็ว

หมวด ๓
ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่าย

ข้อ ๙ เมื่อศาลมีคำสั่งหรือคำวินิจฉัยถึงที่สุดแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายไปดำเนินคดีเลือกตั้งมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนเป็นรายสำนวน สำนวนละ ๕,๐๐๐ บาท

ข้อ ๑๐ ให้พยานในคดีเลือกตั้งที่ศาลมีหมายเรียกตามคำร้องขอของผู้ได้รับมอบหมายหรือพยานที่ผู้ได้รับมอบหมายนำไปเบิกความต่อศาลมีสิทธิได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก และค่าพาหนะตามอัตรา ดังนี้

(๑) ผู้ที่เป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงาน หรือลูกจ้างของราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ให้เบิกจ่ายตามหลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายตามระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด

(๒) บุคคลนอกจาก (๑) ให้เบิกจ่ายตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงาน เทียบเท่าลูกจ้าง

ข้อ ๑๑ การจ่ายเงินตามข้อ ๑๐ ให้เบิกจ่ายเมื่อพยานได้เบิกความเสร็จสิ้นแล้วโดยเร็ว

ในกรณีที่พยานมาตามนัดของศาลแต่ไม่ได้เบิกความโดยไม่ได้เป็นความผิดของพยาน ให้เบิกค่าใช้จ่าย ตามข้อ ๑๐ ให้แก่พยานด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒
อิทธิพร บุญประคอง
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการชำระค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้ง

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีการออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการชำระค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการชำระค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“เลือกตั้ง” หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และการออกเสียงประชามติด้วย แล้วแต่กรณี

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้าพนักงานหรือหัวหน้าข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“ค่าเสียหาย” หมายความว่า จำนวนเงินค่าเสียหายสำหรับการจัดการเลือกตั้งที่ต้องรับผิดชดใช้ตามกฎหมายว่าด้วยละเมิด พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี

“ค่าใช้จ่าย” หมายความว่า จำนวนเงินค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้งที่ต้องรับผิดชดใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี

“ผู้ต้องรับผิดชดใช้” หมายความว่า ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้ง

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” ให้หมายความรวมถึงผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๔ ผู้ต้องรับผิดชดใช้ต้องชำระค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายเต็มจำนวน พร้อมดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันผิดนัดจนถึงวันชำระเสร็จสิ้น โดยอาจให้มีการผ่อนชำระได้

ข้อ ๕ ก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่าย หากผู้ต้องรับผิดชดใช้มีความประสงค์จะขอผ่อนชำระค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายตามข้อ ๔ ให้ทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ ยื่นต่อศาลเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามสัญญาประนีประนอมยอมความ โดยในวันทำสัญญาให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้วางเงินชำระค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายบางส่วน เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของจำนวนเงินค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายและชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายในห้าปีนับแต่วันทำสัญญา ทั้งนี้ หากผู้ต้องรับผิดชดใช้ได้ชำระหนี้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันทำสัญญาให้งดเว้นดอกเบี้ยผิดนัดระหว่างผ่อนชำระ

ข้อ ๖ ภายหลังศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายแล้ว หากผู้ต้องรับผิดชดใช้มีความประสงค์จะขอผ่อนชำระค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายตามข้อ ๔ ให้ทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ โดยในวันทำสัญญาให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้วางเงินชำระค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายบางส่วนเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของจำนวนเงินค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายและชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันทำสัญญา ทั้งนี้ การทำสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวไม่ถือเป็นการลบล้างผลคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

ข้อ ๗ กรณีผู้ต้องรับผิดชดใช้ผิดนัดผ่อนชำระหนี้ตามข้อ ๕ หรือข้อ ๖ งวดใดงวดหนึ่ง ให้ถือว่าผิดนัดชำระหนี้ทั้งหมด ยินยอมให้บังคับคดีในส่วนที่ค้างชำระทั้งหมดได้ทันทีพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของยอดเงินที่ค้างชำระทั้งหมด

ข้อ ๘ ในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความตามข้อ ๕ หรือข้อ ๖ ให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบ ดังนี้

(๑) คำขอผ่อนชำระค่าเสียหายสำหรับการจัดการเลือกตั้งให้ยื่นต่อเลขาธิการ

(๒) คำขอผ่อนชำระค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ค่าใช้จ่ายในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา หรือค่าใช้จ่ายสำหรับการออกเสียงประชามติ ให้ยื่นต่อผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในจังหวัดที่ค่าใช้จ่ายได้เกิดขึ้น

(๓) คำขอผ่อนชำระค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้ยื่นต่อหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ค่าใช้จ่ายได้เกิดขึ้น

การยื่นคำขอกรณีก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่าย ผู้ต้องรับผิดชดใช้ต้องยื่นคำขอต่อบุคคลตามวรรคหนึ่งก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่าย

การยื่นคำขอกรณีภายหลังศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายแล้ว ผู้ต้องรับผิดชดใช้ต้องยื่นคำขอต่อบุคคลตามวรรคหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่าย

ข้อ ๙ ให้ผู้รับคำขอตามข้อ ๘ ดำเนินการตรวจสอบแบบคำขอผ่อนชำระค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่าย ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ แล้วเสนอความเห็นเกี่ยวกับคำขอผ่อนชำระแล้วส่งเรื่องไปยังสำนักงานเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาโดยเร็ว หากไม่ถูกต้องให้มีหนังสือแจ้งผู้ต้องรับผิดชดใช้ดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ต้องไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดตามข้อ ๘ วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

การพิจารณาคำขอผ่อนชำระให้คำนึงถึงจำนวนค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่าย จำนวนงวดการผ่อนชำระ อายุ ฐานะ และรายได้ของผู้ต้องรับผิดชดใช้

ข้อ ๑๐ กรณีคณะกรรมการเห็นชอบกับคำขอผ่อนชำระ ให้ผู้รับคำขอตามข้อ ๘ แล้วแต่กรณีแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้เข้าทำสัญญาประนีประนอมยอมความตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ภายในกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม แล้วแต่กรณี หากไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาให้ถือว่าคำขอประนีประนอมยอมความนั้นสิ้นไป

หากคณะกรรมการไม่เห็นชอบกับคำขอผ่อนชำระให้ผู้รับคำขอตามข้อ ๘ แล้วแต่กรณีแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้ทราบ

ข้อ ๑๑ บรรดาสัญญาชำระค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ สำหรับการจัดการเลือกตั้งใหม่ที่ได้ดำเนินการไว้ในระหว่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับ และก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ปฏิบัติตามสัญญานั้นต่อไปจนเสร็จสิ้น

ข้อ ๑๒ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

กรณีใดที่มิได้กำหนดไว้หรือมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนด ยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
อิทธิพร บุญประคอง
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

คำขอผ่อนชำระ (ค่าเสียหาย/ค่าใช้จ่าย) สำหรับการจัดการเลือกตั้ง

ที่.....

.....

วันที่.....

เรียน (ระบุ "...เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง/ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด/หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น")

ข้าพเจ้า ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....
ที่อยู่.....เบอร์โทรศัพท์..... .....
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง.....เป็นผู้ต้องรับผิดชดใช้ (ค่าเสียหาย/ ค่าใช้จ่าย)
สำหรับการจัดการเลือกตั้ง ..... เป็นจำนวนเงิน
.....บาท ตามมติคณะกรรมการการเลือกตั้งในการประชุมครั้งที่.....เมื่อวันที่
.....ขณะนี้ (อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล/ศาลมีคำพิพากษา/คำสั่งแล้ว)
เป็นคดีหมายเลขดำที่...../คดีหมายเลขแดงที่.....

ในการชดใช้ (ค่าเสียหาย/ค่าใช้จ่าย) ดังกล่าว ข้าพเจ้าฯ (เหตุผล/ความจำเป็นที่ขอผ่อนชำระค่าเสียหายหรือค่าใช้จ่าย).....
....
จึงมีความประสงค์ขอผ่อนชำระ (ค่าเสียหาย/ค่าใช้จ่าย) สำหรับการจัดการเลือกตั้ง ตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่แนบมาพร้อมนี้

ทั้งนี้ ข้าพเจ้า ฯ ได้แนบเอกสารเกี่ยวกับรายได้และเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว และขอรับรองว่าเป็นความจริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ

(.....)

◯ (๒๙)
สัญญาประนีประนอมยอมความ

กรณีก่อนศาลมีคำสั่ง/คำพิพากษาตามข้อ ๕

คดีหมายเลขดำที่ _____/_____
คดีหมายเลขแดงที่ _____/_____
ศาล_____
วันที่_____ เดือน_____พุทธศักราช _____
ความ_____

_____ผู้ร้อง/โจทก์

ระหว่าง

_____ผู้คัดค้าน/จำเลย

เรื่อง _____
ข้าพเจ้า _____
ขอทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาลมีข้อความตามที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑. ผู้คัดค้าน/จำเลย ตกลงชำระหนี้ให้แก่ ผู้ร้อง/โจทก์ เป็นจำนวนเงิน _____ บาท (_____) พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวน _____ บาท นับแต่วันที่ _____ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น แก่ ผู้ร้อง/โจทก์ โดย ผู้คัดค้าน/จำเลย ตกลงวางเงินจำนวน (ร้อยละ ๒๕) _____ บาท เพื่อชำระหนี้บางส่วนให้แก่ ผู้ร้อง/โจทก์ ในวันทำสัญญาประนีประนอมยอมความ _____

(พลิก)

ข้อ ๒. ผู้คัดค้าน/จำเลย ตกลงผ่อนชำระหนี้ให้แก่ ผู้ร้อง/โจทก์ เป็นราย (วัน/เดือน/ปี) (วัน/เดือน/ปี)ละ บาท รวมทั้งสิ้น งวด เริ่มชำระงวดแรก ในวันที่ งวดถัดไปชำระทุกๆวันที่ และจะชำระให้เสร็จสิ้นภายใน ปี นับแต่วันทำสัญญาประนีประนอมยอมความนี้ วิธีชำระโดยจะนำเงินมาชำระที่

ข้อ ๓. หาก ผู้คัดค้าน/จำเลย ผิดนัดงวดหนึ่งงวดใดให้ถือว่าผิดนัดทั้งหมด ยินยอมให้ผู้ร้อง/โจทก์ บังคับคดีในส่วนที่ค้างชำระได้ทั้งหมดทันที พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของยอดเงินที่ค้างชำระทั้งหมด ผู้คัดค้าน/จำเลย ตกลงชำระค่าธรรมเนียมในส่วนที่ศาลไม่สั่งคืน

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

ผู้ร้อง/โจทก์

ผู้คัดค้าน/จำเลย

คู่ความได้ลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

สัญญาประนีประนอมยอมความ กรณีหลังศาลมีคำสั่ง/คำพิพากษา ตามข้อ ๖

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สัญญานี้ทำขึ้นระหว่าง.....
โดย.....ผู้รับมอบอำนาจ ผู้ร้อง/โจทก์ ฝ่ายหนึ่ง กับ
.....(กรณีมีการมอบอำนาจให้ระบุ โดย.....ผู้รับมอบ
อำนาจของ ผู้คัดค้าน/จำเลย).....ผู้คัดค้าน/จำเลย อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....
ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....อีกฝ่ายหนึ่ง

ตามที่ศาล.....ได้มีคำพิพากษา/คำสั่ง คดีหมายเลขแดงที่.....
ให้.....ผู้คัดค้าน/จำเลย ชดใช้ค่าเสียหาย/ค่าใช้จ่าย เป็นจำนวน.....บาท
พร้อมดอกเบี้ย.....นับแต่.....

คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงทำสัญญากันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ผู้คัดค้าน/จำเลย ตกลงชำระหนี้ให้แก่ ผู้ร้อง/โจทก์ เป็นจำนวนเงิน.....บาท
(.....) พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวน
.....บาท นับแต่วันที่.....เป็นต้นไปจนกว่า
จะชำระเสร็จสิ้นแก่ ผู้ร้อง/โจทก์ โดย ผู้คัดค้าน/จำเลย ตกลงวางเงินจำนวน .....(ร้อยละ ๒๕).....บาท
เพื่อชำระหนี้บางส่วนให้แก่ ผู้ร้อง/โจทก์ ในวันทำสัญญาประนีประนอมยอมความ

ข้อ ๒. ผู้คัดค้าน/จำเลย ตกลงผ่อนชำระหนี้ให้แก่ ผู้ร้อง/โจทก์ เป็นราย (วัน/เดือน/ปี)
(วัน/เดือน/ปี)ละ.....บาทรวมทั้งสิ้น .....งวด เริ่มชำระงวดแรก
ในวันที่ .....งวดถัดไปชำระทุกๆวันที่ .....
และจะชำระให้เสร็จสิ้นภายใน.....ปี นับแต่วันทำสัญญาประนีประนอมยอมความนี้ วิธีชำระ
โดยจะนำเงินมาชำระที่.....

ข้อ ๓. หาก ผู้คัดค้าน/จำเลย ผิดนัดงวดหนึ่งงวดใดให้ถือว่าผิดนัดทั้งหมด ยินยอมให้ ผู้ร้อง/โจทก์ บังคับคดีในส่วนที่ค้างชำระได้ทั้งหมดทันที พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของยอดเงินที่ค้างชำระทั้งหมด ผู้คัดค้าน/จำเลย ตกลงชำระค่าธรรมเนียมในส่วนที่ศาลไม่สั่งคืน

สัญญานี้ถูกทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้อ่านและเข้าใจสัญญานี้โดยตลอดแล้วจึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ และเก็บสัญญาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ.....ผู้ร้อง/โจทก์

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้คัดค้าน/จำเลย

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการจัดยานพาหนะโดยหน่วยงานของรัฐ
เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ และมาตรา ๖๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการจัดยานพาหนะโดยหน่วยงานของรัฐเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“วันเลือกตั้ง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” ให้หมายความรวมถึงผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๔ ก่อนวันเลือกตั้งหรือในวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ให้หน่วยงานของรัฐที่จะจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องแจ้งเรื่องให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบก่อนดำเนินการ

ห้ามมิให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๕ ในกรณีหน่วยงานของรัฐที่จะจัดยานพาหนะตามระเบียบนี้ ต้องดำเนินการปิดประกาศหรือแผ่นป้ายที่ยานพาหนะให้ชัดเจนว่า เป็นยานพาหนะของหน่วยงานใดและจัดไว้สำหรับรับและส่งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๖ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐที่จะจัดยานพาหนะตามระเบียบนี้ กระทำการใดเพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด

ข้อ ๗ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

กรณีใดที่มิได้กำหนดไว้หรือมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนด ยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓
อิทธิพร บุญประคอง
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการคุ้มครองพยาน

พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดมาตรการคุ้มครองพยานในคดีความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองมิให้เกิดอันตรายและเพื่อให้การคุ้มครองพยานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการการเลือกตั้ง และหมายความรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย

“กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติด้วย

“อันตราย” หมายความว่า อันตรายในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแส ทั้งก่อน ขณะและหลังมาเป็นพยานให้ข้อมูล หรือชี้เบาะแส

“การคุ้มครอง” หมายความว่า การคุ้มครองผู้รับการคุ้มครองมิให้เกิดอันตราย

“พยาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งจะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการ กรรมการ บุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการมอบหมาย หรือเบิกความต่อศาลเกี่ยวกับการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง แต่มิให้หมายความรวมถึงผู้ถูกร้อง ผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลยในคดีอาญาที่อ้างตนเองเป็นพยาน

“ผู้ให้ข้อมูล” หมายความว่า บุคคลซึ่งมิได้เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ที่ให้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ในการสืบสวนหรือไต่สวนคดีเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือควบคุม กำกับดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

“ผู้ชี้เบาะแส” หมายความว่า บุคคลซึ่งมิได้เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานที่ชี้เบาะแสเกี่ยวกับการกระทำอันไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง

“เบาะแส” หมายความว่า ลู่ทาง ร่องรอย ลาดเลา เค้าเงื่อน ตำแหน่งแห่งที่ซึ่งทราบมาอย่างเลา ๆ พอเป็นรูปเค้า

“ผู้รับการคุ้มครอง” หมายความว่า พยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแสที่คณะกรรมการมีคำสั่งให้การคุ้มครอง

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานของสำนักงานตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการบริหารงานบุคคล

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“จังหวัด” หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

ข้อ ๔ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

กรณีใดที่มิได้กำหนดไว้หรือมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนด ยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๕ การดำเนินการอันเกี่ยวกับการคุ้มครองและที่เกี่ยวเนื่องกับการคุ้มครองตามระเบียบนี้ รวมทั้งการเบิกจ่ายงบประมาณค่าใช้จ่ายในการคุ้มครอง ให้ดำเนินการเป็นความลับ โดยให้คำนึงมิให้เกิดอันตรายแก่ผู้รับการคุ้มครอง ข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับตัวพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแส พฤติการณ์แห่งคดี และข้อเท็จจริงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้พยาน ผู้ให้ข้อมูล ผู้ชี้เบาะแส หรือผู้ที่เกี่ยวข้องรู้ข้อเท็จจริงได้แต่เพียงเท่าที่จำเป็น

ข้อ ๖ การมอบหมายหรือสั่งการให้พนักงานหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการให้การคุ้มครองให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วนจะกระทำด้วยวาจาหรือเครื่องมือสื่อสารอื่นก็ได้ แต่ต้องบันทึกการมอบหมายหรือสั่งการดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรในทันทีที่สามารถกระทำได้ โดยให้คำนึงถึงอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและขีดความสามารถของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบหมาย ความลับ ความรวดเร็ว และการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ข้อ ๗ การดำเนินการคุ้มครอง พึงให้เกียรติแก่ผู้รับการคุ้มครอง ใช้วาจาสุภาพ ปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวอย่างมีอัธยาศัยไมตรี ไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม คำนึงถึงวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของบุคคลนั้นเป็นสำคัญ อีกทั้งให้พนักงานและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งเป็นผู้ดำเนินการคุ้มครองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ รัดกุม

และเคร่งครัด โดยพึงตระหนักว่าบุคคลดังกล่าวนั้นเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการพิสูจน์ความจริงในทางอรรถคดี

ข้อ ๘ ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้มีอำนาจทำการแทนพยาน ผู้ให้ข้อมูล ผู้ชี้เบาะแส หรือผู้รับการคุ้มครองตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(๑) กรณีผู้เยาว์ ให้บิดาหรือมารดา เป็นผู้มีอำนาจทำการแทน เว้นแต่ไม่มีบิดาหรือมารดาหรือบิดาหรือมารดาทำการแทนไม่ได้ ให้ผู้แทนโดยชอบธรรมเป็นผู้มีอำนาจทำการแทน

(๒) กรณีผู้ไร้ความสามารถ ให้ผู้อนุบาลเป็นผู้มีอำนาจทำการแทน

(๓) กรณีผู้เสมือนไร้ความสามารถ ให้ผู้พิทักษ์เป็นผู้มีอำนาจทำการแทน

ข้อ ๙ ในการดำเนินการตามระเบียบนี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการหรือเลขาธิการดำเนินการในเรื่องหนึ่งเรื่องใดได้

หมวด ๒
มาตรการให้การคุ้มครอง

ส่วนที่ ๑
การร้องขอและรายงานเหตุให้มีการคุ้มครอง

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแสอาจได้รับอันตรายหรือถูกข่มขู่คุกคามอันเนื่องมาจากการที่จะมาหรือได้มาเป็นพยาน หรือได้มาให้ข้อมูลหรือชี้เบาะแส เมื่อบุคคลดังกล่าวหรือผู้มีอำนาจทำการแทนบุคคลดังกล่าวร้องขอ คณะกรรมการอาจจัดให้บุคคลนั้นได้รับการคุ้มครองตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๑ การร้องขอคุ้มครองตามข้อ ๑๐ ให้พยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแส หรือผู้มีอำนาจทำการแทนบุคคลดังกล่าว ยื่นคำร้องขอคุ้มครองพร้อมเอกสารหลักฐานด้วยตนเอง ณ สำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ตามแบบ คพ. ๑ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอาจส่งคำร้องขอ ตามแบบ คพ. ๑ พร้อมเอกสารหลักฐานทางไปรษณีย์ หรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นนำคำร้องขอนั้นมายื่นแทนได้

ในกรณีเร่งด่วน พยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแส หรือผู้มีอำนาจทำการแทนบุคคลดังกล่าวอาจส่งคำร้องขอทางเครื่องมือสื่อสารอื่นได้ โดยคำร้องขอนี้ต้องระบุชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน และที่อยู่ของพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแส ตลอดจนพฤติการณ์หรือเหตุที่แสดงให้เห็นว่าพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแสอาจได้รับอันตราย กับต้องมีลายมือชื่อหรือระบุชื่อผู้ร้องขอ แล้วแต่กรณี และให้รีบยื่นคำร้องขอ ตามแบบ คพ. ๑ ทันทีที่สามารถกระทำได้

ข้อ ๑๒ เมื่อสำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับคำร้องขอตามข้อ ๑๑ ให้ดำเนินการในเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องขอ

(๒) สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อทราบข้อมูลที่แสดงว่าพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแสอาจได้รับอันตราย แล้วจัดทำบันทึกถ้อยคำผู้ร้องขอ ตามแบบ คพ. ๒

(๓) แจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องขอทราบถึงสิทธิ เงื่อนไข ผลกระทบ รวมทั้งความรับผิดอันเนื่องจากการเข้ารับการคุ้มครอง แล้วจัดทำบันทึกแสดงความยินยอมที่จะเข้ารับการคุ้มครองและรับทราบการแจ้งข้อความข้างต้น ตามแบบ คพ. ๓

(๔) ออกใบรับคำร้องขอไว้เป็นหลักฐาน

ในการนี้ สำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจให้พนักงานหรือประสานหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยไปสอดส่อง ดูแลพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแสเบื้องต้นเป็นครั้งคราวก็ได้

ข้อ ๑๓ ในการตรวจสอบคำร้องขอตามข้อ ๑๒ หากสำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่ายังขาดพยานหลักฐานใด ให้แจ้งผู้ยื่นคำร้องขอส่งเพิ่มเติมให้ครบถ้วนภายในห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องขอไม่ยื่นพยานหลักฐานและรายละเอียดเพิ่มเติมภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ ให้สำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรวบรวมพยานหลักฐานเท่าที่มีและจัดทำรายงานเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาโดยเร็ว ทั้งนี้ การเสนอในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เสนอผ่านสำนักงาน

ข้อ ๑๔ เมื่อตรวจสอบคำร้องขอที่ยื่นตามข้อ ๑๒ หรือที่ยื่นเพิ่มเติมตามข้อ ๑๓ แล้ว ให้สำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จัดทำรายงานเสนอคำร้องขอดังกล่าว พร้อมความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาโดยเร็ว ทั้งนี้ การเสนอในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เสนอผ่านสำนักงาน

การเสนอความเห็นตามวรรคหนึ่ง หากมีความเห็นควรให้การคุ้มครอง ให้ระบุวิธีการให้การคุ้มครอง ระยะเวลาการให้การคุ้มครอง กำหนดเงื่อนไขให้พยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแสปฏิบัติระหว่างอยู่ในการคุ้มครอง ผู้ดำเนินการคุ้มครอง และค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองมาพร้อมด้วย

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่กรรมการ เลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการให้มีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน หรือไต่สวน หรือดำเนินคดี พบเหตุอันควรเชื่อว่าพยานอาจได้รับอันตราย หรือถูกข่มขู่คุกคามอันเนื่องมาจากการที่จะมาหรือได้มาเป็นพยาน คณะกรรมการอาจจัดให้พยานได้รับการคุ้มครองโดยพยานไม่ต้องร้องขอ ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมของพยานหรือผู้มีอำนาจทำการแทนพยานด้วย

เมื่อมีการพบเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้พบเหตุดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีกรรมการพบเหตุ ให้รายงานเหตุนั้นต่อคณะกรรมการ

(๒) กรณีเลขาธิการ หรือผู้อำนวยการพบเหตุ ให้รายงานเหตุนั้นต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ การรายงานในส่วนของผู้อำนวยการให้รายงานผ่านสำนักงาน

(๓) กรณีผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการให้มีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน หรือไต่สวน หรือดำเนินคดีพบเหตุ ให้รายงานเหตุนั้นพร้อมเสนอความเห็นต่อเลขาธิการหรือผู้อำนวยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ

การรายงานเหตุตามวรรคสอง ต้องระบุชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน และที่อยู่ของพยาน ตลอดจนพฤติการณ์หรือเหตุที่แสดงให้เห็นว่าพยานอาจได้รับอันตราย พร้อมทั้งมีหลักฐานความยินยอมของพยานผู้จะได้รับการคุ้มครองหรือผู้มีอำนาจทำการแทนบุคคลดังกล่าว ตามแบบ คพ. ๔ ประกอบการรายงานนั้นด้วย

การเสนอความเห็นตามวรรคสอง (๒) และ (๓) ให้ระบุวิธีการให้การคุ้มครอง ระยะเวลาการให้การคุ้มครอง กำหนดเงื่อนไขให้พยานปฏิบัติระหว่างอยู่ในการคุ้มครอง ผู้ดำเนินการคุ้มครอง และค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองมาพร้อมด้วย

ข้อ ๑๖ ในกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนต้องให้การคุ้มครองพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแสก่อนที่คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งให้การคุ้มครอง ให้เลขาธิการพิจารณามอบหมายให้พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐดำเนินการให้การคุ้มครองบุคคลดังกล่าวเป็นการชั่วคราวตามที่เห็นสมควร และให้ถือว่าบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองเป็นการชั่วคราว เป็นผู้รับการคุ้มครองตามระเบียบนี้จนกว่าคณะกรรมการจะพิจารณามีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ให้รายงานการคุ้มครองชั่วคราวมาพร้อมกับการเสนอความเห็นตามข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย

เมื่อคณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งในภายหลังเป็นประการใด ให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการอันใดที่ได้กระทำไปตามวรรคหนึ่ง

ส่วนที่ ๒
การพิจารณาให้การคุ้มครอง

ข้อ ๑๗ เมื่อได้รับความเห็นตามข้อ ๑๔ หรือรายงานเหตุอันอาจจัดให้พยานได้รับการคุ้มครองตามข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการพิจารณาว่าสมควรให้การคุ้มครองหรือไม่ แล้วให้สำนักงานแจ้งคำสั่งพร้อมเหตุผลให้ผู้ร้องขอทราบ

การแจ้งคำสั่งตามวรรคหนึ่ง อาจส่งคำสั่งให้ผู้ร้องขอโดยตรง หรือส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ หรือส่งทางเครื่องมือสื่อสารอื่นก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาไม่ให้การคุ้มครอง ย่อมไม่ตัดสิทธิพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแส หรือผู้มีอำนาจทำการแทนบุคคลดังกล่าวที่จะยื่นคำร้องขอคุ้มครองใหม่

ข้อ ๑๘ การพิจารณาของคณะกรรมการตามข้อ ๑๗ คณะกรรมการอาจให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมหรือให้มีการสอบพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด บุคคลหรือคณะบุคคลดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ ๑๙ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการให้การคุ้มครองขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการว่าควรให้การคุ้มครองตามคำร้องขอหรือรายงานเหตุนั้นหรือไม่ ก็ได้

คณะกรรมการกลั่นกรองการให้การคุ้มครองมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการกลั่นกรองการให้การคุ้มครองและกรรมการกลั่นกรองการให้การคุ้มครอง ซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสม ให้ผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นเลขานุการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้ โดยให้มีหน้าที่ในการพิจารณาคำร้องขอคุ้มครองและรายงานเหตุอันอาจจัดให้พยานได้รับการคุ้มครองที่สำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีความเห็นแล้ว

การประชุมของคณะกรรมการกลั่นกรองการให้การคุ้มครอง ต้องมีกรรมการกลั่นกรองการให้การคุ้มครองมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการกลั่นกรองการให้การคุ้มครองเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการกลั่นกรองการให้การคุ้มครองไม่มาประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการกลั่นกรองการให้การคุ้มครองที่มาประชุมเลือกกันเองคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม การลงมติให้ถือเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานที่ประชุมออกเสียงเพิ่มได้อีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด โดยให้คณะกรรมการกลั่นกรองการให้การคุ้มครองมีสิทธิได้รับค่าเบี้ยประชุมตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ อนุกรรมการ หรือผู้ทำงาน

ส่วนที่ ๓
วิธีการให้การคุ้มครอง

ข้อ ๒๐ วิธีการให้การคุ้มครอง ต้องดำเนินการคุ้มครองด้วยความรอบคอบให้เหมาะสมแก่สถานะและสภาพของผู้รับการคุ้มครองและความสำคัญแห่งคดี โดยปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) จัดส่งพนักงานหรือประสานเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐไปสอดส่อง ดูแลเพื่อมิให้เกิดอันตรายแก่ผู้รับการคุ้มครองเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม

(๒) จัดให้อยู่ในอารักขา

(๓) จัดให้อยู่หรือพักอาศัยในสถานที่ที่ปลอดภัย

(๔) ปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวผู้รับการคุ้มครองได้

(๕) จัดให้มีการติดต่อ สอบถามความเป็นอยู่ หรือตรวจสถานที่ที่อยู่หรือที่พักอาศัยอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้ผู้รับการคุ้มครองได้รับการติดต่อจากญาติและบุคคลที่ต้องการ ทั้งนี้ ภายใต้วิธีการที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองกำหนด

(๖) ในกรณีจำเป็นให้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวผู้รับการคุ้มครอง รวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของผู้รับการคุ้มครองด้วย

(๗) ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใดเพื่อให้ผู้รับการคุ้มครองสามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม

(๘) ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่ผู้รับการคุ้มครองพึงได้รับ

(๙) วิธีการอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ข้อ ๒๑ การดำเนินการคุ้มครองตามระเบียบนี้ คณะกรรมการอาจขอความร่วมมือไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานอื่นของรัฐเพื่อขอรับการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ หรือการอื่นใดอันเกี่ยวกับการคุ้มครอง

การปฏิบัติงานตามระเบียบนี้ ให้สำนักงานติดตามประเมินผลและรายงานให้คณะกรรมการทราบทุกสามเดือน

ข้อ ๒๒ เมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งให้คุ้มครองพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแสใดแล้ว ให้แต่งตั้งและมอบหมายผู้ดำเนินการคุ้มครองเพื่อดำเนินการให้การคุ้มครองแก่ผู้รับการคุ้มครอง โดยการแต่งตั้งผู้ดำเนินการคุ้มครอง ให้แต่งตั้งจากพนักงาน หรือกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองอาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมาร่วมเป็นผู้ดำเนินการคุ้มครองกับพนักงาน หรือมาเป็นผู้ดำเนินการคุ้มครองก็ได้ ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำเนินการคุ้มครองให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน แล้วให้สำนักงานดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้ผู้รับการคุ้มครองให้ความยินยอมรับการคุ้มครอง ตามแบบ คพ. ๕ ก่อนที่จะดำเนินการให้การคุ้มครอง

(๒) จัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้ดำเนินการคุ้มครอง

ข้อ ๒๓ เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งตามข้อ ๒๒ แล้ว ให้สำนักงานหรือหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐแจ้งให้พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งนั้นดำเนินการให้การคุ้มครองตามคำสั่งในทันที แล้วรายงานผลการคุ้มครองให้คณะกรรมการทราบตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๒๔ ในระหว่างให้การคุ้มครอง หากพฤติการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือเหตุอันตรายของผู้รับการคุ้มครองเปลี่ยนแปลงไป ทำให้วิธีการให้การคุ้มครองตามข้อ ๒๐ หรือพนักงานหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่มีหน้าที่ดำเนินการคุ้มครอง ไม่เหมาะสมหรือไม่อาจให้การคุ้มครองต่อไปได้ ผู้รับการคุ้มครองหรือผู้มีอำนาจทำการแทนบุคคลดังกล่าวอาจร้องขอเป็นหนังสือ หรือผู้ที่มีหน้าที่

ดำเนินการคุ้มครองอาจรายงานเพื่อขอเปลี่ยนผู้ดำเนินการคุ้มครอง หรือเปลี่ยนวิธีการให้การคุ้มครองทั้งหมดหรือบางส่วนต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

การรายงานขอเปลี่ยนผู้ดำเนินการคุ้มครอง หรือเปลี่ยนวิธีการให้การคุ้มครองของผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการคุ้มครองตามวรรคหนึ่ง จะต้องได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับการคุ้มครองหรือผู้มีอำนาจทำการแทนบุคคลดังกล่าว

หมวด ๓
ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครอง

ข้อ ๒๕ เมื่อพนักงานหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐได้ดำเนินการให้การคุ้มครองแก่ผู้รับการคุ้มครองตามที่ได้รับคำสั่งมอบหมายแล้ว ให้มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายตามอัตราที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายระเบียบนี้

ในกรณีที่พนักงานหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐได้ดำเนินการให้การคุ้มครองเป็นการชั่วคราวตามข้อ ๑๖ แล้ว ให้มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับวรรคหนึ่ง

ข้อ ๒๖ ให้การดำเนินการอันเกี่ยวกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายตามระเบียบนี้เป็นความลับและให้การตรวจสอบการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายดังกล่าวกระทำได้แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถเข้าถึงชั้นความลับได้เท่านั้น

หมวด ๔
การสิ้นสุดการให้การคุ้มครอง

ข้อ ๒๗ การให้การคุ้มครองสิ้นสุดลงเมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้รับการคุ้มครองตาย

(๒) ผู้รับการคุ้มครองหรือผู้มีอำนาจทำการแทนบุคคลดังกล่าวร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษรให้ยุติการคุ้มครอง

(๓) ผู้รับการคุ้มครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๔) พฤติการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือเหตุอันตรายของผู้รับการคุ้มครองเปลี่ยนแปลงไปและกรณีไม่มีความจำเป็นจะต้องให้การคุ้มครองอีกต่อไป

(๕) ผู้รับการคุ้มครองไม่มาหรือมาแต่ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่เบิกความโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือกลับคำให้การ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่การสืบสวน สอบสวน หรือไต่สวน หรือการดำเนินคดีในศาล

(๖) ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้รับการคุ้มครองในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในคดีที่ผู้นั้นเป็นพยาน แล้วแต่กรณี

(๗) เมื่อมีกรณีอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้การคุ้มครองสิ้นสุดลง

ข้อ ๒๘ เมื่อมีเหตุตามข้อ ๒๗ (๑) และ (๒) ให้ถือว่าการให้การคุ้มครองสิ้นสุดลงทันที และให้สำนักงานรายงานคณะกรรมการทราบ สำหรับกรณีมีเหตุตามข้อ ๒๗ (๓) ถึง (๖) ให้สำนักงานเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการโดยเร็ว เพื่อพิจารณามีคำสั่งให้สิ้นสุดการให้การคุ้มครอง

ภายหลังที่การคุ้มครองสิ้นสุดลง เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ที่เคยได้รับการคุ้มครองนั้นอาจได้รับอันตราย หรือถูกคุกคามอันเกิดจากเหตุเดิมที่เคยได้รับการคุ้มครอง คณะกรรมการอาจจัดให้บุคคลนั้นในฐานะพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแสได้รับการคุ้มครองอีกก็ได้

ข้อ ๒๙ เมื่อมีคำสั่งให้สิ้นสุดการให้การคุ้มครอง ให้สำนักงานมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับการคุ้มครองทราบโดยเร็ว

ข้อ ๓๐ กรณีที่การให้การคุ้มครองสิ้นสุดลงตามข้อ ๒๗ (๓) (๕) และ (๖) ให้ผู้รับการคุ้มครองคืนหรือชดใช้ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองตามข้อ ๒๔ ที่สำนักงานได้จ่ายไปจริงภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งจากสำนักงาน

หากผู้รับการคุ้มครองไม่คืนหรือชดใช้ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานดำเนินการฟ้องร้องเรียกค่าใช้จ่ายดังกล่าวคืน

หมวด ๕
การช่วยเหลือผู้รับการคุ้มครองที่ถูกดำเนินคดี

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่ผู้รับการคุ้มครองถูกดำเนินคดีหรือถูกฟ้องทั้งทางแพ่งและทางอาญาอันเนื่องมาจากการได้มาเป็นพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแส ผู้รับการคุ้มครองมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในการดำเนินคดีตามสมควร เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้รับการคุ้มครองผู้นั้นได้กระทำการโดยมิชอบ ทำให้เกิดความเสียหายแก่คดี

ข้อ ๓๒ ผู้รับการคุ้มครองหรือผู้มีอำนาจทำการแทน ต้องยื่นคำขอรับความช่วยเหลือพร้อมเอกสารหลักฐานต่อสำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ตามแบบ คพ. ๖ ทั้งนี้ หากผู้รับการคุ้มครองหรือผู้มีอำนาจทำการแทนอยู่ระหว่างถูกควบคุมตัวหรือถูกคุมขังอาจมอบหมายให้บุคคลอื่นที่บรรลุนิติภาวะยื่นคำขอรับความช่วยเหลือแทนก็ได้

การให้ความช่วยเหลือในการถูกดำเนินคดีให้ยุติลงเมื่อพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องผู้รับการคุ้มครองในคดีดังกล่าว เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ ให้สำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี ตรวจสอบคำขอและข้อเท็จจริง เพื่อเสนอเลขาธิการพิจารณาการอนุมัติให้ความช่วยเหลือในการถูกดำเนินคดีโดยเร็ว

ข้อ ๓๔ เมื่อเลขาธิการมีคำสั่งอนุมัติให้ความช่วยเหลือในการถูกดำเนินคดีแล้ว ให้นำระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกดำเนินคดีเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการดำเนินการในการให้ความช่วยเหลือ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๕ ในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงานมอบหมายให้สำนักหนึ่งสำนักใดทำหน้าที่เป็นส่วนงานคุ้มครองพยานไปพลางก่อน โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) เป็นหน่วยงานธุรการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน

(๒) ให้การคุ้มครองแก่ผู้รับการคุ้มครอง

(๓) ประสานงาน สนับสนุนและปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน

(๔) จัดทำคำของบประมาณเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการคุ้มครอง และค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้รับการคุ้มครองที่ถูกดำเนินคดี รวมทั้งพิจารณาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ เครื่องมือ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการคุ้มครอง การฝึกอบรม พัฒนาและปรับปรุงยุทธวิธีในการให้การคุ้มครอง และการจัดทำคำของบประมาณเพื่อดำเนินการดังกล่าวด้วย

(๕) พัฒนาระบบและมาตรการคุ้มครอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๖) เสนอแนะการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ในการคุ้มครอง

(๗) รวบรวม ติดตามและประเมินผลการดำเนินการคุ้มครองรายงานให้คณะกรรมการทราบ

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
อิทธิพร บุญประคอง
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

บัญชีอัตราค่าใช้จ่ายในการคุ้มครอง

ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครอง	อัตราการเบิกจ่าย
ก. สำหรับผู้รับการคุ้มครอง	
(๑) ค่าที่พักอาศัยอันเนื่องมาจากการคุ้มครอง	- เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินห้องละ ๘๐๐ บาท/ วัน - เหมาจ่ายไม่เกินคนละ ๗๐๐ บาท/ วัน - พักอาศัยระยะยาวเบิกได้เท่าที่จ่ายจริง คนละไม่เกิน ๒๑,๐๐๐ บาท/ เดือน
(๒) ค่ามัดจำที่พักอาศัย ค่าเช่าล่วงหน้า และค่าประกันความเสียหาย	เท่าที่จ่ายจริง และเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจให้นำค่าใช้จ่ายส่งคืนสำนักงาน
(๓) ค่าใช้จ่ายในการย้ายที่อยู่อาศัย เช่น ค่าเช่ารถบรรทุกขนย้าย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่ารื้อถอน เป็นต้น หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม	เท่าที่จ่ายจริง
(๔) ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าส่วนกลาง เป็นต้น	เท่าที่จ่ายจริง
(๕) ค่าวัสดุและอุปกรณ์ เท่าที่จำเป็นและสมควรตามฐานานุรูป เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น โทรทัศน์ พัดลม หม้อหุงข้าว กระทะ หมอน เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น	เท่าที่จ่ายจริง และเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจให้นำวัสดุและอุปกรณ์ดังกล่าวมาเก็บรักษาไว้ที่หน่วยงาน เว้นแต่วัสดุและอุปกรณ์นั้นจะเสื่อมหรือสิ้นสภาพ
(๖) ค่าอาหาร เครื่องดื่ม	คนละ ๒๐๐ บาท/ วัน
(๗) ค่าเลี้ยงชีพที่สมควรอันเนื่องมาจากการขาดประโยชน์ทำมาหาได้	ค่าจ้างขั้นต่ำในท้องที่จังหวัดที่ประกอบการงาน ณ วันที่ไม่สามารถประกอบการงานได้ตามปกติ
(๘) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อให้ผู้รับการคุ้มครองมีอาชีพ หรือให้มีการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใดเพื่อให้ผู้รับการคุ้มครองสามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม	เท่าที่จ่ายจริง

ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครอง	อัตราการเบิกจ่าย
(๙) ทุนดำรงชีพที่เหมาะสม กรณีผู้รับการคุ้มครองต้องเริ่มต้นชีวิตใหม่ ภายหลังออกจากการคุ้มครอง โดยให้คณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณี	ไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท
(๑๐) ค่ารักษาพยาบาล	เท่าที่จ่ายจริง
(๑๑) ค่าใช้จ่ายในการพบนักจิตวิทยา	เท่าที่จ่ายจริง
(๑๒) ค่าดำเนินกิจกรรม หรือการสันทนาการเพื่อลดภาวะตึงเครียด ความวิตกกังวลของผู้รับการคุ้มครอง	เท่าที่จ่ายจริง
(๑๓) ค่าโดยสารรถยนต์ เครื่องบิน เรือโดยสาร รถรับจ้าง หรือพาหนะอื่นใด ให้คำนึงถึงความเหมาะสมและความปลอดภัยของผู้รับการคุ้มครองเป็นหลัก	เท่าที่จ่ายจริง
ข. สำหรับพนักงานและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐผู้ดำเนินการคุ้มครอง	
(๑) ค่าที่พักอาศัยอันเนื่องมาจากการคุ้มครอง	- เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินห้องละ ๘๐๐ บาท/ วัน - เหมาจ่ายไม่เกินคนละ ๗๐๐ บาท/ วัน - พักอาศัยระยะยาวเบิกได้เท่าที่จ่ายจริง คนละไม่เกิน ๒๑,๐๐๐ บาท/ เดือน
(๒) ค่าดำเนินการของพนักงานและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐผู้ดำเนินการคุ้มครองที่ต้องใช้ระยะเวลาไม่ต่ำกว่าสิบสองชั่วโมง	เหมาจ่ายคนละ ๓๐๐ บาท/ วัน
(๓) ค่าใช้จ่ายในกรณีที่ต้องจัดให้มีการปกปิดมิให้เปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวผู้รับการคุ้มครองได้	เท่าที่จ่ายจริง

ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครอง	อัตราการเบิกจ่าย
(๔) ค่าใช้จ่ายในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวผู้รับการคุ้มครอง รวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของผู้รับการคุ้มครอง	เท่าที่จ่ายจริง
(๕) ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือเรียกร้องสิทธิที่ผู้รับการคุ้มครองพึงได้รับ	เท่าที่จ่ายจริง
(๖) ค่าติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น กล้องวงจรปิด เครื่องติดตามแบบพกพา เป็นต้น	เท่าที่จ่ายจริง
(๗) ค่าโดยสารรถยนต์ เครื่องบิน เรือโดยสารรถรับจ้าง หรือพาหนะอื่นใด ในการเดินทางไปปฏิบัติภารกิจ ให้คำนึงถึงความเหมาะสมและความปลอดภัยของผู้รับการคุ้มครองเป็นหลัก	เท่าที่จ่ายจริง
(๘) ค่าใช้จ่ายในการพบนักจิตวิทยา	เท่าที่จ่ายจริง
(๙) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอื่นใดสำหรับพนักงานและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐผู้ดำเนินการคุ้มครองในการปฏิบัติหน้าที่คุ้มครอง	เท่าที่จ่ายจริง
(๑๐) ค่าใช้จ่ายสำหรับชดเชยความเสียหายต่อบุคคล ทรัพย์สินของบุคคลอื่น หรือทรัพย์สินของหน่วยงานอื่น ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครอง	เท่าที่จ่ายจริง
(๑๑) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอื่นใดให้ผู้รับการคุ้มครองได้รับการคุ้มครองตามที่เห็นสมควร	เท่าที่จ่ายจริง

ลับ

แบบ คพ. ๑

เลขที่ ...../ ๒๕.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

คำร้องขอคุ้มครอง

● **โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ พร้อมทั้งกรอกข้อความ**

๑. **ข้าพเจ้า** (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....
เลขประจำตัวประชาชน ..... เกิดวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....
อายุ ..... ปี สัญชาติ ..... ศาสนา ..... สถานภาพ ..... อาชีพ .....
ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเลขที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... หมู่ที่ .....
แขวง/ตำบล ..... เขต/อำเภอ ..... จังหวัด .....
ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... หมู่ที่ .....
แขวง/ตำบล ..... เขต/อำเภอ ..... จังหวัด .....
โทรศัพท์ ..... โทรศัพท์มือถือ ..... โทรสาร .....
ผู้ยื่นคำร้องขอในฐานะเป็น ☐ พยาน ☐ ผู้ให้ข้อมูล ☐ ผู้ชี้เบาะแส ☐ ผู้มีอำนาจทำการแทน

๒. **ข้อมูลพยาน/ ผู้ให้ข้อมูล/ ผู้ชี้เบาะแส** (กรอกข้อมูลข้อนี้ในกรณีผู้มีอำนาจทำการแทนเป็นผู้ยื่นคำร้องขอ)
ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....
เลขประจำตัวประชาชน ..... เกิดวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....
อายุ ..... ปี สัญชาติ ..... ศาสนา ..... สถานภาพ ..... อาชีพ .....
ชื่อบิดา ..... ชื่อมารดา .....
ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเลขที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... หมู่ที่ .....
แขวง/ตำบล ..... เขต/อำเภอ ..... จังหวัด .....
ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... หมู่ที่ .....
แขวง/ตำบล ..... เขต/อำเภอ ..... จังหวัด .....
โทรศัพท์ ..... โทรศัพท์มือถือ ..... โทรสาร .....
สถานที่ทำงาน ..... โทรศัพท์ .....

๓. **บุคคลที่สามารถติดต่อได้** (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....
ที่อยู่ ..... โทรศัพท์ .....
สถานที่ทำงาน ..... โทรศัพท์ .....

๔. **มีความประสงค์จะขอรับการคุ้มครองจากการ** ☐ จะมาเป็นพยาน ☐ ได้มาเป็นพยาน/ ให้ข้อมูล/ ชี้เบาะแส
ในคดี .....
.....

ลงชื่อ ..... ผู้ร้องขอ ลงชื่อ ..... ผู้รับคำร้องขอ

(.....) (.....)

ลับ

๕. พฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยหรืออันตรายที่เกิดขึ้น และเกรงว่าอาจไม่ได้รับความปลอดภัย ดังนี้

(รายละเอียดของเรื่องกล่าวหา การเข้าเป็นพยาน ให้ข้อมูล หรือชี้เบาะแสในเรื่องกล่าวหาดังกล่าว และพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยหรืออันตรายที่เกิดขึ้น).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๖. เอกสารประกอบคำร้องขอ

☐ สำเนาบัตรประชาชน/ บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหลักฐานแสดงตนที่ทางราชการออกให้ (ของพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแส และผู้มีอำนาจทำการแทน)

☐ สำเนาทะเบียนบ้าน (ของพยาน ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ชี้เบาะแส และผู้มีอำนาจทำการแทน)

☐ หนังสือมอบอำนาจให้นำคำร้องขอมายื่นแทน

☐ เอกสารหลักฐานแสดงความเสียหาย เช่น ใบรับรองแพทย์ ภาพถ่าย บันทึกประจำวัน

☐ เอกสารหลักฐานแสดงถึงความเกี่ยวข้องกับเรื่องกล่าวหา

☐ อื่นๆ .....

.....

ข้าพเจ้าจึงขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาดำเนินการคุ้มครองให้ข้าพเจ้าได้รับความปลอดภัยจากอันตราย ทั้งนี้ จนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะพิจารณาเห็นว่าสมควรให้สิ้นสุดการให้การคุ้มครอง

ลงชื่อ ..... ผู้ร้องขอ ลงชื่อ ..... ผู้รับคำร้องขอ

(.....) (.....)

ในการขอรับการคุ้มครองครั้งนี้ ข้าพเจ้าทราบว่า หากปรากฏในภายหลังว่าผู้รับการคุ้มครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือผู้รับการคุ้มครองไม่มาหรือมาแต่ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่เบิกความโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือกลับคำให้การ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่การสืบสวน สอบสวน หรือไต่สวน หรือการดำเนินคดีในชั้นศาล หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้รับการคุ้มครองในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในคดีที่บุคคลนั้นเป็นพยาน แล้วแต่กรณี ข้าพเจ้าต้องคืนหรือชดใช้ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จ่ายไปจริงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้าพเจ้ายินยอมอยู่ภายใต้มาตรการคุ้มครองที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรจัดให้การคุ้มครอง โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ทำหรือจัดทำการใดๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง ขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำใดๆ และข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นการบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ..... ผู้ร้องขอ
(.....)
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ลงชื่อ ..... ผู้รับคำร้องขอ
(.....)
ตำแหน่ง .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

(ใบต่อ) ข้อ ๕

ลงชื่อ ..... ผู้ร้องขอ
(.....)

ลงชื่อ ..... ผู้รับคำร้องขอ
(.....)

ลับ

แบบ คพ. ๒

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

บันทึกถ้อยคำประกอบการร้องขอคุ้มครอง

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....

เลขประจำตัวประชาชน ..... เกิดวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

อายุ ..... ปี สัญชาติ ..... ศาสนา ..... สถานภาพ ..... อาชีพ .....

ชื่อบิดา ..... ชื่อมารดา .....

ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเลขที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... หมู่ที่ .....

แขวง/ตำบล ..... เขต/อำเภอ ..... จังหวัด .....

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... หมู่ที่ .....

แขวง/ตำบล ..... เขต/อำเภอ ..... จังหวัด .....

โทรศัพท์ ..... โทรศัพท์มือถือ ..... โทรสาร .....

สถานที่ทำงาน ..... โทรศัพท์ .....

e-mail .....

บุคคลที่สามารถติดต่อได้ (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....

มีความสัมพันธ์กับข้าพเจ้าเป็น .....

ที่อยู่ตามภูมิลำเนาเลขที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... หมู่ที่ .....

แขวง/ตำบล ..... เขต/อำเภอ ..... จังหวัด .....

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... หมู่ที่ .....

แขวง/ตำบล ..... เขต/อำเภอ ..... จังหวัด .....

โทรศัพท์ ..... โทรศัพท์มือถือ ..... โทรสาร .....

สถานที่ทำงาน ..... โทรศัพท์ .....

e-mail .....

ขอให้ถ้อยคำประกอบคำร้องขอคุ้มครอง เลขที่ ..... วันที่ ..... ในฐานะเป็น

☐ พยาน/ ผู้ให้ข้อมูล/ ผู้ชี้เบาะแส

☐ ผู้มีอำนาจทำการแทน

☐ ผู้รับมอบอำนาจนำคำร้องขอมายื่นแทน

ลงชื่อ ..... ผู้ให้ถ้อยคำ ลงชื่อ ..... พนักงาน/ เจ้าหน้าที่

(.....) (.....)

ลับ

โดยรู้เห็นพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยหรืออันตรายที่เกิดขึ้น และเกรงว่าอาจไม่ได้รับความปลอดภัย ดังนี้ (รายละเอียดของเรื่องกล่าวหา การเข้าเป็นพยาน ให้ข้อมูล หรือชี้เบาะแสในเรื่องกล่าวหาดังกล่าว และพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยหรืออันตรายที่เกิดขึ้น พร้อมระบุเอกสารที่เกี่ยวข้องและส่งเอกสารดังกล่าวประกอบการให้ถ้อยคำ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ทำหรือจัดทำให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง ขู่เข็ญ หรือให้สัญญาเพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำใดๆ และข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความดังกล่าวข้างต้นแล้ว ขอรับรองว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อพนักงาน/ เจ้าหน้าที่

ลงชื่อ ..... ผู้ให้ถ้อยคำ

(.....)

ลงชื่อ ..... พนักงาน/ เจ้าหน้าที่

(.....)

ตำแหน่ง .....

ลับ

แบบ คพ. ๓

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

บันทึกความยินยอม และการรับทราบสิทธิและเงื่อนไขการคุ้มครอง (ประกอบคำร้องขอคุ้มครอง)

ตามที่ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....

เลขประจำตัวประชาชน ..... ได้ยื่นคำร้องขอคุ้มครอง ณ สนง.กกต./ สนง.กกต.กทม./ สนง.กกต.จว. ..... ตามคำร้องเลขที่ ..... เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... นั้น

ข้าพเจ้าในฐานะเป็น

☐ พยาน/ ผู้ให้ข้อมูล/ ผู้ชี้เบาะแส ในคดี .....

.....

☐ ผู้มีอำนาจทำการแทน (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....

เลขประจำตัวประชาชน ..... ซึ่งเป็นพยาน/ ผู้ให้ข้อมูล/ ผู้ชี้เบาะแส ในคดี .....

.....

ตกลงยินยอมรับการคุ้มครองตามมาตรการคุ้มครองที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรจัดให้การคุ้มครอง โดยข้าพเจ้ารับทราบสิทธิที่พึงจะได้รับเมื่อเข้ารับการคุ้มครองตามกฎหมาย และยินยอมปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

๑) ข้าพเจ้าได้รับทราบสิทธิที่พึงจะได้รับตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามและให้ความร่วมมือ รวมทั้งเชื่อฟังคำแนะนำของพนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย และเรื่องอื่นๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ตัวของข้าพเจ้าและผู้เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

๓) ข้าพเจ้ายินยอมจะงดใช้โทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด และยินยอมจะมอบโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารให้กับพนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้า

๔) ข้าพเจ้าจะไม่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงปลอดภัยของตนเองและพนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้า

๕) ในกรณีที่มีความจำเป็น ข้าพเจ้ายินยอมให้พนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้าจัดให้ข้าพเจ้าอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัยหรือมีการปกปิดมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้าพเจ้า ตามความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของข้าพเจ้าและลักษณะของคดี

๖) ระหว่างอยู่ในการคุ้มครอง หากข้าพเจ้าก่ออาชญากรรมใดๆ ข้าพเจ้าจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีและถูกยกเลิกการคุ้มครองทันที

๗) ข้าพเจ้ายอมรับว่าหากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดข้างต้น ข้าพเจ้ายินยอมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีสิทธิจะยกเลิกการคุ้มครองข้าพเจ้าทันที

๘) หากการให้การคุ้มครองสิ้นสุดลงเพราะเหตุตามข้อ ๒๗ (๓) (๕) และ (๖) ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกให้คืนหรือชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปจริงในการคุ้มครอง

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความดังกล่าวข้างต้นแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ..... ผู้ให้ความยินยอม
(.....)

ลงชื่อ ..... ผู้บันทึก
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลับ

ลับ

แบบ คพ. ๔

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

บันทึกความยินยอม และการรับทราบสิทธิและเงื่อนไขการคุ้มครอง (ประกอบการรายงานเหตุเพื่อพิจารณาให้การคุ้มครอง)

ตามที่ ☐ ปธ.กกต./ กกต. ☐ สนง.กกต. ☐ สนง.กกต.กทม. ☐ สนง.กกต.จว. ..... ได้รายงานเหตุต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาให้การคุ้มครอง นั้น

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....

เลขประจำตัวประชาชน ..... ในฐานะเป็น

☐ พยาน ในคดี .....

.....

☐ ผู้มีอำนาจทำการแทน (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....

เลขประจำตัวประชาชน ..... ซึ่งเป็นพยาน ในคดี .....

.....

ตกลงยินยอมรับการคุ้มครองตามมาตรการคุ้มครองที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรจัดให้การคุ้มครอง โดยข้าพเจ้ารับทราบสิทธิที่พึงจะได้รับเมื่อเข้ารับการคุ้มครองตามกฎหมาย และยินยอมปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

๑) ข้าพเจ้าได้รับทราบสิทธิที่พึงจะได้รับตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามและให้ความร่วมมือ รวมทั้งเชื่อฟังคำแนะนำของพนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย และเรื่องอื่นๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ตัวของข้าพเจ้าและผู้เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

๓) ข้าพเจ้ายินยอมจะงดใช้โทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด และยินยอมจะมอบโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารให้กับพนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้า

๔) ข้าพเจ้าจะไม่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงปลอดภัยของตนเองและพนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้า

๕) ในกรณีที่มีความจำเป็น ข้าพเจ้ายินยอมให้พนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้าจัดให้ข้าพเจ้าอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัยหรือมีการปกปิดมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้าพเจ้า ตามความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของข้าพเจ้าและลักษณะของคดี

๖) ระหว่างอยู่ในการคุ้มครอง หากข้าพเจ้าก่ออาชญากรรมใดๆ ข้าพเจ้าจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีและถูกยกเลิกการคุ้มครองทันที

๗) ข้าพเจ้ายอมรับว่าหากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดข้างต้น ข้าพเจ้ายินยอมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีสิทธิจะยกเลิกการคุ้มครองข้าพเจ้าทันที

๘) หากการให้การคุ้มครองสิ้นสุดลงเพราะเหตุตามข้อ ๒๗ (๓) (๕) และ (๖) ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกให้คืนหรือชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปจริงในการคุ้มครอง

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความดังกล่าวข้างต้นแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ..... ผู้ให้ความยินยอม
(.....)

ลงชื่อ ..... ผู้บันทึก
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลับ

ลับ

แบบ คพ. ๕

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

หนังสือยินยอมรับการคุ้มครอง

ตามที่ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....
เลขประจำตัวประชาชน ..... ในฐานะเป็น

☐ พยาน/ ผู้ให้ข้อมูล/ ผู้ชี้เบาะแส ในคดี .....
.....

☐ ผู้มีอำนาจทำการแทน (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....
เลขประจำตัวประชาชน ..... ซึ่งเป็นพยาน/ ผู้ให้ข้อมูล/ ผู้ชี้เบาะแส ในคดี .....
.....

ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ได้รับการคุ้มครอง เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... จากการที่ข้าพเจ้า

☐ ยื่นคำร้องขอคุ้มครอง ณ สนง.กกต./ สนง.กกต.กทม./ สนง.กกต.จว. ..... ตามคำร้องเลขที่ .....
เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

☐ ยินยอมให้ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง/ กรรมการการเลือกตั้ง/ สนง.กกต./ สนง.กกต.กทม./ สนง.กกต.จว. .....
รายงานเหตุต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาให้การคุ้มครอง

ข้าพเจ้าตกลงยินยอมรับการคุ้มครองตามมาตรการคุ้มครองที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรจัดให้การคุ้มครอง โดยข้าพเจ้ารับทราบสิทธิที่พึงจะได้รับเมื่อเข้ารับการคุ้มครองตามกฎหมาย และยินยอมปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

๑) ข้าพเจ้าได้รับทราบสิทธิที่พึงจะได้รับตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๖๓

๒) ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามและให้ความร่วมมือ รวมทั้งเชื่อฟังคำแนะนำของพนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย และเรื่องอื่นๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ตัวของข้าพเจ้าและผู้เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

๓) ข้าพเจ้ายินยอมจะงดใช้โทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารอื่นใด และยินยอมจะมอบโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารให้กับพนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้า

๔) ข้าพเจ้าจะไม่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงปลอดภัยของตนเองและพนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้า

๕) ในกรณีที่มีความจำเป็น ข้าพเจ้ายินยอมให้พนักงานและเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการคุ้มครองข้าพเจ้าจัดให้ข้าพเจ้าอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัยหรือมีการปกปิดมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้าพเจ้า ตามความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของข้าพเจ้าและลักษณะของคดี

๖) ระหว่างอยู่ในการคุ้มครอง หากข้าพเจ้าก่ออาชญากรรมใดๆ ข้าพเจ้าจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีและถูกยกเลิกการคุ้มครองทันที

๗) ข้าพเจ้ายอมรับว่าหากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดข้างต้น ข้าพเจ้ายินยอมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีสิทธิจะยกเลิกการคุ้มครองข้าพเจ้าทันที

๘) หากการให้การคุ้มครองสิ้นสุดลงเพราะเหตุตามข้อ ๒๗ (๓) (๕) และ (๖) ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการคุ้มครองพยาน พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียกให้คืนหรือชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปจริงในการคุ้มครอง

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความดังกล่าวข้างต้นแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ ..... ผู้ให้ความยินยอม
(.....)

ลงชื่อ ..... ผู้บันทึก
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลับ

ลับ

แบบ คพ. ๖

คำขอรับความช่วยเหลือ (กรณีผู้รับการคุ้มครองถูกดำเนินคดี)

● **โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ พร้อมทั้งกรอกข้อความ**

๑. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ..... นามสกุล .....

เลขประจำตัวประชาชน ..... ได้มาเป็นพยาน/ ผู้ให้ข้อมูล/ ผู้ชี้เบาะแส ในสำนวนการกล่าวหาการเลือกตั้ง/ การเลือก/ การออกเสียงประชามติ .....

ระหว่าง ผู้ร้อง (ถ้ามี) (นาย/นาง/นางสาว) .....

ผู้ถูกร้อง (นาย/นาง/นางสาว) ..... นั้น

๒. ข้าพเจ้าถูกกล่าวหา/ ฟ้อง เป็นคดี ☐ แพ่ง ☐ อาญา ในข้อหาหรือฐานความผิด .....

.....

.....

๓. ใจความของข้อกล่าวหาหรือคำฟ้องโดยสรุปว่า (ระบุรายละเอียดเพิ่มเติมในใบต่อ พร้อมแนบหลักฐานการถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้องและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง) .....

.....

.....

.....

.....

๔. ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยเหลือ ดังนี้

☐ ให้ความช่วยเหลือในการถูกดำเนินคดี

☐ ออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว วงเงิน ..... บาท

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า การกระทำที่ถูกดำเนินคดีเป็นการกระทำไปโดยชอบด้วยกฎหมายและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่คดีที่ข้าพเจ้าเป็นพยาน และคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้เป็นผู้กล่าวหาหรือฟ้องคดี หากปรากฏว่าการมิได้เป็นไปตามที่กล่าว ข้าพเจ้ายินยอมคืนค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีที่ได้รับไปให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นอกจากนี้ เมื่อคดีถึงที่สุด หากข้าพเจ้ามีสิทธิได้รับชดใช้เงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีที่เสียไปคืน ข้าพเจ้าจะนำเงินดังกล่าวมาชำระคืนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจนครบจำนวนค่าใช้จ่ายที่ข้าพเจ้าได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ไม่เกินจำนวนที่ข้าพเจ้าได้รับชดใช้

ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งออกหนังสือรับรองการปล่อยตัว ข้าพเจ้าขอรับรองว่า หากข้าพเจ้าผิดสัญญาประกันอันเป็นเหตุให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องถูกบังคับหรือชดใช้เงินตามสัญญาประกันแล้ว ข้าพเจ้าตกลงรับผิดต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และจะชำระเงินจำนวนที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเสียไปคืนให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการนี้ หากมีเงินที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหักเงินดังกล่าวชำระหนี้ได้

ลงชื่อ ..... ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ลับ

ลับ

หน้า .....
แบบ คพ. ๖

(ใบต่อ) ข้อ ๓

ลงชื่อ ..... ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

ลับ

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี

พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖ และมาตรา ๑๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกันบุคคลไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติด้วย

“พยาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งคณะกรรมการได้มีมติกันไว้เป็นพยาน

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลที่คณะกรรมการแต่งตั้งให้มีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน ไต่สวน หรือดำเนินคดี ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๕ บุคคลที่อาจถูกกันไว้เป็นพยานต้องมีลักษณะ ดังนี้

(๑) มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

(๒) สมัครใจให้ถ้อยคำ แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดคนอื่นที่เป็นตัวการสำคัญ และถ้อยคำ เบาะแสหรือข้อมูลดังกล่าวสามารถที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้น

(๓) ยืนยันว่าจะไปเบิกความเป็นพยานในชั้นศาลตามที่ได้ให้ถ้อยคำ แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลไว้

ข้อ ๖ ในระหว่างกระบวนการการสืบสวน การสอบสวน การไต่สวน การพิจารณาของเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะอนุกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้ง และการวินิจฉัยของคณะกรรมการ หากคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน บุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการแต่งตั้งหรือมอบหมาย ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะอนุกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้ง หรือกรรมการการเลือกตั้ง เห็นว่าควรกันบุคคลตามข้อ ๕ ไว้เป็นพยาน ให้เสนอความเห็นพร้อมเหตุผลให้คณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๗ เมื่อคณะกรรมการได้รับความเห็นพร้อมเหตุผลตามข้อ ๖ แล้ว หากเห็นว่ามีเหตุสมควร ก็ให้มีมติกันบุคคลดังกล่าวไว้เป็นพยาน แล้วให้นำมติพร้อมเหตุผลรวมไว้ในสำนวนการสืบสวน การสอบสวน หรือการไต่สวนด้วย หากเห็นว่าไม่มีเหตุสมควร ก็ให้มีมติไม่กันบุคคลดังกล่าวไว้เป็นพยาน

ภายใต้บังคับข้อ ๑๐ เมื่อคณะกรรมการมีมติตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป

ข้อ ๘ ผู้ถูกกันไว้เป็นพยานอาจร้องขอให้คณะกรรมการจัดให้มีการคุ้มครองตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการคุ้มครองพยานได้

การพิจารณากันบุคคลเป็นพยานและการสอบปากคำผู้ที่จะถูกกันไว้เป็นพยานต้องมิได้เกิดจากการขู่เข็ญ หลอกลวง หรือการกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่นใด เพื่อชักจูงหรือจูงใจให้บุคคลดังกล่าวให้ถ้อยคำหรือข้อมูลในเรื่องที่กล่าวหานั้น

ข้อ ๙ เมื่อคณะกรรมการมีมติตามข้อ ๗ ให้คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนหรือเจ้าพนักงานแจ้งให้บุคคลนั้นทราบ และสอบปากคำไว้ในฐานะพยาน ไม่ว่าบุคคลดังกล่าวจะถูกแจ้งข้อกล่าวหาแล้วหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๑๐ หากปรากฏในภายหลังว่าพยานได้ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือไม่ไปเบิกความ หรือไปเบิกความแต่เบิกความไม่เป็นไปตามที่ได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลไว้ ให้ผู้รับมอบอำนาจไปดำเนินคดีแทนรายงานต่อคณะกรรมการโดยเร็ว เพื่อให้มีมติเพิกถอนการกันบุคคลนั้นไว้เป็นพยานและให้การกันบุคคลนั้นไว้เป็นพยานสิ้นสุดลง ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจดำเนินการตามกฎหมายกับบุคคลนั้นต่อไปได้

ข้อ ๑๑ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

กรณีใดที่มิได้กำหนดไว้หรือมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนด ยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๒ การใดที่อยู่ระหว่างดำเนินการตามระเบียบที่ระบุไว้ในข้อ ๓ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามระเบียบ มติและหนังสือสั่งการดังกล่าวต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
อิทธิพร บุญประคอง
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยการช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกดำเนินคดีเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรให้มีการปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานซึ่งถูกฟ้องหรือถูกดำเนินคดีเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๔ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะของอดีตคณะกรรมการการเลือกตั้ง อดีตคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด อดีตกรรมการหรืออนุกรรมการ อดีตพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และบุคคลผู้สนับสนุนการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้สอดคล้องกับหลักการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๒ (๒) มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกดำเนินคดีเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานซึ่งถูกฟ้องหรือถูกดำเนินคดีเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๔

(๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะของอดีตคณะกรรมการการเลือกตั้ง อดีตคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด อดีตกรรมการหรืออนุกรรมการ อดีตพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและบุคคลผู้สนับสนุนการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการการเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และให้หมายความรวมถึง ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครด้วย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความรวมถึง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

“กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติด้วย

“ช่วยเหลือ” หมายความว่า การมีสิทธิให้ได้รับผู้ประสานงานคดี หนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

“ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี” หมายความว่า ค่าฤชาธรรมเนียม ค่าทนายความ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินคดี และให้หมายความรวมถึง การจัดให้มีประกันและหลักประกันตัวหรือค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีประกันหรือหลักประกันนั้นด้วย

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

กรณีใดที่มิได้กำหนดไว้หรือมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนด ยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๖ บุคคลซึ่งถูกดำเนินคดีในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาลหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพราะเหตุที่ได้มีมติ คำสั่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ อาจมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ คือ

(๑) คณะกรรมการและกรรมการ

(๒) เลขาธิการ

(๓) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๔) พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการบริหารงานบุคคล

(๕) คณะบุคคลหรือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองหรือระเบียบ ประกาศ คำสั่งของคณะกรรมการหรือเลขาธิการ

(๖) คณะบุคคลหรือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หรือเป็นผู้ช่วยเหลือปฏิบัติหน้าที่จากคณะบุคคลหรือบุคคลตาม (๕) ตามระเบียบ ประกาศ คำสั่งของคณะกรรมการหรือเลขาธิการ

บุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงบุคคลดังกล่าวที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วด้วย

ข้อ ๗ ภายใต้บังคับตามข้อ ๘ วรรคท้าย ให้บุคคลตามข้อ ๖ ได้รับความช่วยเหลือในคดีแพ่ง คดีอาญาหรือคดีปกครอง จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

หมวด ๒
การขอรับความช่วยเหลือ

ข้อ ๘ ให้บุคคลตามข้อ ๖ ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือตามแบบ ชค. ๑ ต่อบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) เลขาธิการ ในกรณีผู้ถูกดำเนินคดีปฏิบัติงานที่สำนักงาน

(๒) ผู้อำนวยการ ในกรณีผู้ถูกดำเนินคดีปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๓) เลขาธิการ ในกรณีมีความจำเป็นที่ไม่อาจยื่นที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้มีข้อเท็จจริงพร้อมหลักฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากบุคคลดังกล่าวอยู่ระหว่างถูกควบคุมตัวหรือถูกคุมขังหรือมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจยื่นคำขอด้วยตนเองได้ อาจมอบหมายให้บุคคลอื่นยื่นคำขอรับความช่วยเหลือแทนก็ได้

เมื่อเลขาธิการหรือผู้อำนวยการพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำที่ถูกดำเนินคดีนั้นเป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อกำหนด คำสั่ง มติ หรือการมอบหมายของคณะกรรมการหรือเลขาธิการ โดยไม่ปรากฏหลักฐานโดยชัดแจ้งว่าบุคคลดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และคณะกรรมการหรือสำนักงานมิได้เป็นผู้กล่าวหาหรือฟ้องคดีนั้นเอง ก็ให้พิจารณาอนุมัติให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดีและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแก่บุคคลดังกล่าว

ในกรณีที่เลขาธิการหรือผู้อำนวยการพิจารณาแล้วไม่อนุมัติให้ความช่วยเหลือ ผู้ขอรับความช่วยเหลือสามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับทราบผลการพิจารณา

ในกรณีที่คณะกรรมการ กรรมการหรือเลขาธิการ ถูกดำเนินคดี ให้สำนักกฎหมายและคดีทำความเห็นเสนอบุคคลดังกล่าว โดยไม่ต้องยื่นแบบ ชค. ๑ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การช่วยเหลือให้ยุติลงเมื่อพนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องบุคคลดังกล่าวต่อศาล

ข้อ ๙ เมื่อเลขาธิการหรือผู้อำนวยการอนุมัติตามข้อ ๘ แล้ว ให้จัดให้มีผู้ประสานงานคดีเพื่อดำเนินการประสานงานกับผู้ถูกดำเนินคดี บุคคลหรือส่วนงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ข้อต่อสู้ ตลอดจนพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและอำนวยความสะดวกในการต่อสู้คดีต่อไป

ข้อ ๑๐ ในคดีอาญา เมื่อผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือแสดงความจำนงต่อเลขาธิการหรือผู้อำนวยการเพื่อขอให้ออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราวตามแบบ ชค. ๒ และเลขาธิการหรือผู้อำนวยการพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำที่ถูกดำเนินคดีนั้นเป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ตามข้อ ๘ ก็ให้ออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราวตามแบบ ชค. ๒ และหนังสือนำส่งหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราวตามแบบ ชค. ๓ ตามแบบท้ายระเบียบนี้ เพื่อนำไปมอบให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี ในการทำสัญญาประกัน

ถ้าผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือเป็นผู้ที่สามารถใช้ตำแหน่งของตนเองเป็นหลักประกันได้ ให้ใช้สิทธินั้นก่อน และหากใช้ตำแหน่งของตนเองเป็นหลักประกันแล้วยังไม่เพียงพอกับวงเงินประกัน ก็ให้ขอรับความช่วยเหลือเพิ่มเติมตามระเบียบนี้ได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอื่น ให้เป็นดุลยพินิจของเลขาธิการหรือผู้อำนวยการ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ ผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือผู้ใดวางหลักประกันไปก่อนที่เลขาธิการหรือผู้อำนวยการได้ออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว อาจขอให้เลขาธิการหรือผู้อำนวยการออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว เพื่อนำไปมอบให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี แทนหลักประกันเดิมหรือเป็นหลักประกันเพิ่มเติมจากหลักประกันเดิมที่วางไว้ได้

ข้อ ๑๒ ให้บุคคลดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีอำนาจออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว

(๑) เลขาธิการหรือผู้ที่เลขาธิการมอบหมายออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่จำกัดวงเงินประกัน

(๒) ผู้อำนวยการออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราวในเขตจังหวัดนั้นได้ภายในวงเงินประกันรายละไม่เกินสองแสนบาท ในกรณีที่วงเงินประกันเกินสองแสนบาท ให้ผู้อำนวยการขออนุมัติจากเลขาธิการก่อน

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ผู้ได้รับความช่วยเหลือหลบหนีหรือผิดสัญญาประกันเมื่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล เรียกให้ชดใช้เงินตามสัญญาประกัน ให้สำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเบิกจ่ายเงินงบประมาณของสำนักงานนำส่งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล โดยจ่ายเป็นเช็คขีดคร่อมหรือแคชเชียร์เช็ค สั่งจ่ายสถานีตำรวจ สำนักงานอัยการ หรือศาล ที่ทำสัญญาประกันไว้ แล้วแต่กรณี

ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณเงินบริหารองค์กรของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไปพลางก่อน แล้วรายงานสำนักงานเพื่อขอรับโอนจัดสรรเงินงบประมาณต่อไป

ถ้าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องถูกบังคับหรือชดใช้เงินตามสัญญาประกัน ผู้ได้รับความช่วยเหลือต้องรับผิดชอบชำระเงินคืนแก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามจำนวนที่ได้เสียไปพร้อมดอกเบี้ย ทั้งนี้ กรณีที่ผู้ได้รับความช่วยเหลือมีเงินพึงได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีสิทธิหักเงินดังกล่าวชำระหนี้นั้นได้

กรณีหากได้ตัวผู้ได้รับความช่วยเหลือที่หลบหนีกลับมาดำเนินคดี ให้สำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดร้องขอต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี เพื่อขอคืนเงินตามสัญญาประกัน

หมวด ๓
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

ข้อ ๑๔ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ให้จ่ายจากเงินงบประมาณของสำนักงานเท่าที่จ่ายจริง

ข้อ ๑๕ ให้บุคคลตามข้อ ๖ (๑) (๒) (๓) (๔) มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก และค่าพาหนะได้ ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางของประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้งหรือระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้งหรือระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงาน แล้วแต่กรณี

ในการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะของบุคคลตามข้อ ๖ (๕) (๖) และรวมถึงบุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง นั้น ให้มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะได้ในอัตราเท่ากับพนักงานตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงาน

กรณีบุคคลตามวรรคสอง ซึ่งดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการประจำประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้ง ให้มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก และค่าพาหนะได้ ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ เลขานุการประจำประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้ง

กรณีบุคคลตามวรรคสอง ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน ให้มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะได้ในอัตราเท่ากับที่บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งอยู่ หรือตำแหน่งสุดท้ายก่อนพ้นตำแหน่ง ทั้งนี้ ไม่เกินอัตราตามที่ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานบริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๑๖ ในการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะของบุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งตามข้อ ๖ (๑) (๒) (๓) (๔) ให้เบิกในอัตราเท่ากับที่เคยดำรงตำแหน่งสุดท้ายในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางของประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้งหรือระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้งหรือระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงาน แล้วแต่กรณี

ในการเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะของบุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง ตามข้อ ๑๕ วรรคสาม ให้เบิกในอัตราเท่ากับที่เคยดำรงตำแหน่งสุดท้ายในการปฏิบัติหน้าที่ ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ เลขานุการประจำประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๑๗ ให้บุคคลตามข้อ ๖ (๕) (๖) และบุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง ตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะได้ เมื่อได้เดินทางไปให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อมูลต่อคณะกรรมการหรือต่อหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจสั่งการให้ไปให้ข้อมูลในกรณีที่บุคคลอื่นกล่าวหาหรือฟ้องคดีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

ข้อ ๑๘ การยื่นคำขอเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะ ตามข้อ ๑๗ ให้ดำเนินการยื่นต่อสำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ ตามแบบ ชค. ๔ โดยมีข้อเท็จจริงพร้อมหลักฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เมื่อเลขาธิการหรือผู้อำนวยการพิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลตามข้อ ๑๗ มีสิทธิเบิกเงินได้ตามวรรคหนึ่ง ก็ให้พิจารณาอนุมัติให้เบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะได้

ข้อ ๑๙ ถ้าสำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ได้จัดอาหาร ที่พัก ยานพาหนะหรือมีการเบิกจ่ายจากหน่วยงานอื่น ให้งดเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่สำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จัดให้หรือมีการเบิกจ่ายจากหน่วยงานอื่นแล้ว

ข้อ ๒๐ เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว และผู้ถูกดำเนินคดีมีสิทธิได้รับชดใช้เงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีที่จ่ายไปคืนจากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ให้ผู้ถูกดำเนินคดีเรียกร้องเงินดังกล่าวและนำส่งคืนสำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ตามที่ได้รับความช่วยเหลือ แต่ไม่เกินจำนวนที่ได้รับชดใช้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับชดใช้ ทั้งนี้ ผู้ถูกดำเนินคดีจะมอบให้สำนักงานหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เป็นผู้รับแทนก็ได้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๑ ในกรณีอดีตประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและกรุงเทพมหานคร อดีตกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ให้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบนี้และให้มีสิทธิเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะได้ในอัตราเท่ากับพนักงานตำแหน่งประเภทบริหาร ระดับต้น ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงาน

ข้อ ๒๒ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ และมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
อิทธิพร บุญประคอง
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

แบบคำขอรับความช่วยเหลือ
ในการถูกดำเนินคดี

เรื่อง .....
เรียน .....(๑).....

ข้าพเจ้า.....
ที่อยู่.....โทรศัพท์.....
ดำรงตำแหน่ง/เคยดำรงตำแหน่ง.....(๒).....สังกัด(ถ้ามี).....(๓)..... .....
ถูกกล่าวหา/ฟ้อง เป็นคดี.....โดย.....
ในข้อหาหรือฐานความผิด .....(๔)..... .....
....
ใจความโดยสรุปว่า .....(๕)..... .....
.....
.....
.....
เหตุแห่งการถูกกล่าวหา/ฟ้อง.....(๖)..... .....
....
....
....

ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยเหลือ ดังนี้

☐ ให้ความช่วยเหลือในการถูกดำเนินคดี

☐ ออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว วงเงิน.....บาท

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า การกระทำที่ถูกดำเนินคดี เป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อกำหนด คำสั่ง มติ การมอบหมายของคณะกรรมการ เลขาธิการ และคณะกรรมการหรือสำนักงานมิได้เป็นผู้กล่าวหาหรือฟ้องคดี หากปรากฏว่าการมิได้เป็นไปตามที่กล่าว ข้าพเจ้ายินยอมคืนค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีที่ได้รับไปให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นอกจากนี้ เมื่อคดีถึงที่สุด หากข้าพเจ้ามีสิทธิได้รับชดใช้เงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีที่เสียไปคืน ข้าพเจ้าจะนำเงินดังกล่าวมาชำระคืนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จนครบจำนวนค่าใช้จ่ายที่ข้าพเจ้าได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ไม่เกินจำนวนที่ข้าพเจ้าได้รับชดใช้

ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งออกหนังสือรับรองการประกันตัว ข้าพเจ้าขอรับรองว่า หากข้าพเจ้าผิดสัญญาประกันอันเป็นเหตุให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องถูกบังคับหรือชดใช้เงินตามสัญญาประกันแล้ว ข้าพเจ้าตกลงรับผิดต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และจะชำระเงินตามจำนวนที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเสียไปคืนให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการนี้ หากมีเงินที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หักเงินดังกล่าวชำระหนี้ได้

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำขอ
(.....)
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

คำอธิบาย

(๑) ให้ระบุตำแหน่ง “เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง” หรือ “ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หรือ “ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร” แล้วแต่กรณี

(๒) ให้ระบุประเภทคดีที่ถูกกล่าวหาหรือฟ้อง (คดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง)

(๓) ให้ระบุชื่อผู้กล่าวหาหรือโจทก์หรือผู้ฟ้องคดี

(๔) ให้ระบุข้อหาหรือฐานความผิดที่ถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้อง

(๕) ให้ระบุข้อกล่าวหาหรือคำฟ้อง และแนบสำเนาหลักฐานการถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้อง (โดยระบุรายละเอียดเพิ่มเติมในใบต่อ พร้อมพยานเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง)

(๖) ให้ระบุงานในหน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานที่เป็นเหตุแห่งการถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้องคดี (โดยระบุรายละเอียดเพิ่มเติมในใบต่อพร้อมแนบพยานเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง)

แบบหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว

ที่ ลต .....(๑).....

.....(๒).....
.....
.....

.....(๓).....

เรื่อง รับรองการขอปล่อยชั่วคราว
เรียน .....(๔).....

ตามที่.....ได้ถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้องคดีอาญา
โดย.....(๖).....ต่อ.....(๗)..... .....
ในคดีหมายเลขดำที่.....หมายเลขแดงที่..... .....
ข้อหาหรือฐานความผิด.....(๘)..... .....
และ.....(๕).....ได้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว นั้น

สำนักงาน.....(๙).....โดย.....(๑๐).....
ตำแหน่ง..... อาศัยอำนาจตามความในข้อ .... ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกดำเนินคดีเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ พ.ศ. ... ขอรับรองว่า.....(๕).....ตำแหน่ง.....(๑๑).....สังกัด.....(๑๑)..... สำนักงาน.....(๙)..... เป็นผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกดำเนินคดีเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ พ.ศ. .... ภายในวงเงินไม่เกิน.....(๑๒).....บาท (.....) จึงขอให้ปล่อยชั่วคราว หากมีการผิดสัญญาประกันที่ทำไว้กับ.....(๗).....และ.....(๕)..... ต้องถูกบังคับหรือชดใช้เงินตามสัญญาประกันแล้ว สำนักงาน.....(๙).....ยินยอมชำระเงินจำนวนดังกล่าวแทนโดยไม่ต้องเรียกร้องให้ผู้ต้องรับผิดตามสัญญาประกันชำระก่อน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
(๑๐)
ลงชื่อ.....
(.....)
ตำแหน่ง.....

โทร. .....
โทรสาร. .....

หมายเหตุ หนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราวตามแบบเป็นเพียงตัวอย่างโดยสังเขป ผู้ยื่นคำขอไม่จำเป็นต้องใช้ถ้อยคำตามแบบนี้ทุกตัวอักษร เพียงให้มีสาระสำคัญครบถ้วนตรงกันก็ใช้ได้

คำอธิบาย

(๑) ให้ลงเลขที่ของหนังสือรับรองโดยเฉพาะ เริ่มตั้งแต่เลข ๑ เรียงเป็นลำดับจนถึงสิ้นปีปฏิทินทับเลขปีพุทธศักราชที่ออกหนังสือรับรอง

(๒) ให้ระบุที่ตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกรณีเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ออกหนังสือรับรอง หรือระบุที่ตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้ออกหนังสือรับรอง

(๓) ให้ระบุวันที่ออกหนังสือรับรอง

(๔) ให้ระบุตำแหน่ง “หัวหน้าพนักงานสอบสวน” หรือ “หัวหน้าพนักงานอัยการ” หรือ “หัวหน้าศาล” แล้วแต่กรณี

(๕) ให้ระบุชื่อบุคคลที่ถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้องคดีอาญา

(๖) ให้ระบุชื่อผู้กล่าวหาหรือโจทก์

(๗) ให้ระบุ “พนักงานสอบสวน” หรือ “พนักงานอัยการ” หรือ “ศาล” แล้วแต่กรณี

(๘) ให้ระบุฐานความผิดที่ถูกกล่าวหาหรือถูกฟ้องคดีอาญา

(๙) ให้ระบุ “สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง” หรือ “สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” แล้วแต่กรณี

(๑๐) ให้ระบุชื่อเลขาธิการหรือผู้ที่เลขาธิการมอบหมาย หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดซึ่งมีอำนาจลงนามในหนังสือรับรอง

(๑๑) ให้ระบุชื่อตำแหน่งและส่วนงานที่สังกัด หรือกรณีเป็นบุคคลอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ หรือผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ระบุชื่อตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมาย เลขที่คำสั่ง และวันที่ออกคำสั่งแต่งตั้ง (ถ้ามี)

(๑๒) ให้ระบุจำนวนวงเงินประกัน

แบบหนังสือนำส่งหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว

ที่ ลต .....(๑).....

.....(๒).....
.....
.....

.....(๓).....

เรื่อง การขอปล่อยชั่วคราว

เรียน .....(๔).....

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว .....(๕).....

ด้วย.....(๖).....ได้ออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว ให้แก่.....(๗).....ตำแหน่ง.....(๘).....เพื่อเป็นหลักฐานในการทำสัญญาประกันกับ.....(๙)..... รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
ลงชื่อ.....(๑๐).....
(.....)
ตำแหน่ง.....

.....
โทร. .....
โทรสาร. .....

หมายเหตุ หนังสือนำส่งหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราวตามแบบเป็นเพียงตัวอย่างโดยสังเขป ผู้ยื่นคำขอไม่จำเป็นต้องใช้ถ้อยคำตามแบบนี้ทุกตัวอักษร เพียงให้มีสาระสำคัญครบถ้วนตรงกันก็ใช้ได้

คำอธิบาย

(๑) ให้ลงเลขที่ของหนังสือนำส่งหนังสือรับรองโดยเฉพาะ เริ่มตั้งแต่เลข ๑ เรียงเป็นลำดับจนถึงสิ้นปี ปฏิทินทับเลขปีพุทธศักราชที่ออกหนังสือนำส่งหนังสือรับรอง

(๒) ให้ระบุที่ตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกรณีเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ออกหนังสือนำส่งหนังสือรับรอง หรือระบุที่ตั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้ออกหนังสือนำส่งหนังสือรับรอง

(๓) ให้ระบุวันที่ออกหนังสือนำส่งหนังสือรับรอง

(๔) ให้ระบุตำแหน่ง “หัวหน้าพนักงานสอบสวน” หรือ “หัวหน้าพนักงานอัยการ” หรือ “หัวหน้าศาล” แล้วแต่กรณี

(๕) ให้ระบุเลขที่และวันที่ออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว

(๖) ให้ระบุ “สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง” หรือ “สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” แล้วแต่กรณี

(๗) ให้ระบุชื่อผู้ขอให้ออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว

(๘) ให้ระบุตำแหน่งของผู้ขอให้ออกหนังสือรับรองการขอปล่อยชั่วคราว

(๙) ให้ระบุ “พนักงานสอบสวน” หรือ “พนักงานอัยการ” หรือ “ศาล” แล้วแต่กรณี

(๑๐) ให้ระบุชื่อเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

แบบคำขอเบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักและค่าพาหนะ

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง/ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้าพเจ้า ..... อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ .....
ถนน ..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... ดำรงตำแหน่ง/เคยดำรงตำแหน่ง.....
ได้เดินทางเพื่อ.....
.....
.....
ตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ..... เวลา .....นาฬิกา
ถึงวันที่..... เดือน ..... พ.ศ. ..... เวลา .....นาฬิกา

มีความประสงค์ขอเบิกค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าเบี้ยเลี้ยง จำนวน..... วัน เป็นเงิน..... บาท
๒. ค่าที่พัก จำนวน..... วัน เป็นเงิน..... บาท
๓. ค่าพาหนะ (ตามใบสำคัญที่แนบ)
( ) ค่าโดยสารเครื่องบิน เป็นเงิน..... บาท
( ) ค่ารถรับจ้าง เป็นเงิน..... บาท
( ) ค่าโดยสารรถยนต์ปรับอากาศประจำทาง เป็นเงิน..... บาท
( ) ค่าโดยสารรถไฟ เป็นเงิน..... บาท
( ) ค่าชดเชยน้ำมันเชื้อเพลิงระยะทาง ..... กิโลเมตร ๆ ละ..... บาท
( ) ค่าน้ำมันรถยนต์ เป็นเงิน..... บาท
( ) ค่าผ่านทางพิเศษ เป็นเงิน..... บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น..... บาท

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....(ผู้ยื่นคำขอ)
(.....)

ความเห็นของเจ้าหน้าที่	**คำสั่ง**
ควรอนุมัติเป็นเงิน..... บาท (.....)	อนุมัติให้เบิกได้เป็นเงิน..... บาท (.....)
ลงชื่อ..... เจ้าหน้าที่ตรวจ (.....)	ลงชื่อ..... ผู้อนุมัติ (.....)

ใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน

วัน เดือน ปี	รายละเอียดการจ่าย	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	ค่าโดยสารเครื่องบิน			
	จาก			
	ถึง			
	เป็นเงิน			
	ค่ารถรับจ้าง			
	จาก			
	ถึง			
	เป็นเงิน			
	ค่าโดยสารรถยนต์ปรับอากาศประจำทาง			
	จาก			
	ถึง			
	เป็นเงิน			
	ค่าโดยสารรถไฟ			
	จาก			
	ถึง			
	เป็นเงิน			
	ค่าชดเชยน้ำมันเชื้อเพลิง			
	เดินทางจาก			
	ถึง			
	ไป-กลับ รวม ..... กิโลเมตร			
	เป็นเงิน			
	ค่าน้ำมันรถยนต์ส่วนตัว			
	เดินทางจาก			
	ถึง			
	เป็นเงิน			
	ค่าผ่านทางพิเศษ			
	จาก			
	ถึง			
	เป็นเงิน			
	รวมทั้งสิ้น			

รวมทั้งสิ้น (ตัวอักษร) .....

ข้าพเจ้า..... ขอรับรองว่า รายจ่ายข้างต้นนี้ไม่อาจเรียกใบเสร็จรับเงินจากผู้รับเงินได้ และข้าพเจ้าได้จ่ายไปเพื่องานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยแท้

ลงชื่อ .....

(.....)

วันที่ ...../...../.....

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง วิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ มาตรา ๑๕ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๖ มาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง วิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง วิธีการหรือลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย

“การเลือกตั้ง” หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“พรรคการเมือง” หมายความว่า พรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“การหาเสียงเลือกตั้ง” หมายความว่า การแสวงหาคะแนนนิยมจากประชาชนหรือสมาชิกจากชุมชน เพื่อให้ลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น แล้วแต่กรณี

“เอกสาร” หมายความว่า กระดาษ สติ๊กเกอร์ หรือวัสดุอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง

“วีดิทัศน์” หมายความว่า วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพ เพื่อใช้ในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร

“ผู้ช่วยหาเสียง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับการว่าจ้างจากผู้สมัครให้เข้าร่วมกิจกรรมในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง ตลอดระยะเวลาหรือช่วงระยะเวลาหนึ่ง และเป็นบุคคลที่ได้แจ้งรายละเอียด หน้าที่และค่าตอบแทนต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ยกเว้นบุคคลในครอบครัว ได้แก่ สามี ภริยาหรือบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย

“เครื่องดื่ม” หมายความว่า น้ำหรือของเหลวทั้งหลายที่บุคคลสามารถดื่มเข้าสู่ร่างกายได้ แต่ไม่หมายความรวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“การหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การหาเสียงเลือกตั้งที่กระทำขึ้นโดยผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อหาเสียงเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่แก่ประชาชนโดยทั่วไป

“ผู้ให้บริการ” หมายความว่า ผู้ที่ให้บริการในการเก็บรักษาข้อมูลเพื่อประโยชน์ของผู้สมัครหรือผู้ใด และให้หมายความรวมถึงผู้ให้บริการตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

“ประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง” หมายความว่า ประกาศของผู้สมัครที่มีลักษณะเป็นกระดาษหรือวัสดุอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันที่มีข้อความหรือรูปที่ผู้สมัครได้จัดทำเพื่อใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง

“แผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง” หมายความว่า แผ่นป้ายของผู้สมัครที่มีลักษณะเป็นกระดาษ กระดาน หรือวัสดุอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและมีความแข็งแรงที่มีข้อความหรือรูปที่ผู้สมัครได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง

“คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“หัวหน้าหน่วยงาน” หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขต ผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่น

“หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดกรุงเทพมหานคร ปลัดเมืองพัทยา และหัวหน้าพนักงานหรือหัวหน้าข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” ให้หมายความรวมถึง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครด้วย

“สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” ให้หมายความรวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

กรณีใดที่มิได้กำหนดไว้หรือมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนด ยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๖ กรณีที่ผู้สมัครผู้ใดดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งในระหว่างระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการครบวาระ ให้ดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งตั้งแต่หนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันที่ครบวาระจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๒) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งตั้งแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง

ผู้สมัครที่หาเสียงเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ต้องนำค่าใช้จ่ายในการหาเสียงดังกล่าวมาคิดรวมเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครด้วย

ข้อ ๗ พรรคการเมืองสามารถช่วยผู้สมัครในการหาเสียงเลือกตั้งได้ โดยพรรคการเมืองนั้นต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้ถือเป็นการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้นับรวมค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครนั้นด้วย

หมวด ๒
การหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ส่วนที่ ๑
วิธีการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๘ ในการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใด แล้วแต่กรณี สามารถใช้วิธีการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยตนเอง หรือมอบหรือว่าจ้างบุคคลหรือนิติบุคคลดำเนินการแทนได้ ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) เว็บไซต์
(๒) โซเชียลมีเดีย
(๓) ยูทูป
(๔) แอปพลิเคชัน
(๕) อีเมล์
(๖) เอสเอ็มเอส
(๗) สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นทุกประเภท

ข้อ ๙ การหาเสียงเลือกตั้งตามข้อ ๘ ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใด แล้วแต่กรณี สามารถระบุชื่อ รูปถ่าย หมายเลขประจำของตัวผู้สมัคร ชื่อของพรรคการเมือง สัญลักษณ์ของพรรคการเมือง สัญลักษณ์ นโยบายของผู้สมัคร คติพจน์ คำขวัญ ข้อมูลประวัติเฉพาะที่เกี่ยวกับตัวผู้สมัคร พร้อมระบุชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ของผู้ว่าจ้าง ผู้ผลิต จำนวน และวันเดือนปีที่ผลิตไว้บริเวณที่เห็นได้ชัดเจนด้วย

ในกรณีการนำข้อมูลเกี่ยวกับพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หรือการนำภาพบุคคลเพื่อใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง จะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลหรือพรรคการเมืองนั้น และไม่ขัดต่อมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และอาจนำภาพผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันมาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งด้วยก็ได้

ส่วนที่ ๒
การแจ้งวิธีการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๑๐ ในการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้สมัคร พรรคการเมือง แล้วแต่กรณี แจ้งวิธีการ รายละเอียด ช่องทาง ระยะเวลาในการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบก่อนดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

เพื่อประโยชน์ในการแจ้งวิธีการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามส่วนนี้ คณะกรรมการอาจกำหนดวิธีการแจ้งทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๓
การหาเสียงเลือกตั้งโดยบุคคลที่มิได้เป็นผู้สมัครหรือพรรคการเมือง

ข้อ ๑๑ ในการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้บุคคลที่มิได้เป็นผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ประสงค์จะหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้สมัครผู้ใด แสดงชื่อและ

ชื่อสกุล หรือชื่อนิติบุคคล หรืออาจแสดงชื่อย่อ สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายใดที่สามารถระบุเจาะจงตัวบุคคลที่ดำเนินการได้

สื่อที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ต้องระบุชื่อและชื่อสกุลหรือชื่อนิติบุคคลของผู้จัดทำ

การแสดงตนและระบุข้อมูลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง อาจกระทำในรูปแบบตัวอักษร ภาพหรือเสียงก็ได้

ข้อ ๑๒ บุคคลที่มิได้เป็นผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีรายการค่าใช้จ่ายอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ รวมแล้วเกินกว่าห้าพันบาท ให้ผู้นั้นแจ้งค่าใช้จ่ายดังกล่าวต่อผู้สมัครทราบ ทั้งนี้ ให้ผู้สมัครแจ้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบ เพื่อรวมเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

(๑) ค่าจ้างจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

(๒) ค่าตอบแทนในการดำเนินการ ไม่ว่าด้วยวิธีการใดเพื่อให้ผู้ใช้บริการเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย อีเมล์ โปรแกรมค้นหา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น รับรู้ถึงการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งรายละเอียดตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบ

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดยินยอมหรือไม่คัดค้านการใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลที่มิได้เป็นผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ให้นับรวมรายการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายของผู้สมัครนั้นด้วย

ส่วนที่ ๔
การดำเนินการเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ถูกต้อง

ข้อ ๑๔ เมื่อมีความปรากฏต่อคณะกรรมการว่า ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใด แล้วแต่กรณี มีการกระทำที่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นการต้องห้าม ตามข้อ ๒๒ หรือข้อ ๒๓ (๔) ให้คณะกรรมการสั่งให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูล และให้เลขาธิการแจ้งคำสั่งให้ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใด แล้วแต่กรณี ที่กระทำการไม่เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยเร็ว

กรณีการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการคนใดคนหนึ่งดำเนินการแทนก็ได้ เมื่อกรรมการที่ได้รับมอบหมายออกคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เลขาธิการรายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบโดยเร็ว

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับรายงานหรือพบเหตุการณ์หาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ถูกต้อง ให้รายงานต่อเลขาธิการภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

กรณีผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใด แล้วแต่กรณี ไม่แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลภายในเวลาที่กำหนด ให้เลขาธิการแจ้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และผู้ให้บริการเพื่อพิจารณาดำเนินการ หากมีค่าใช้จ่าย ให้ผู้สมัครนั้นเป็นผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใดไม่ดำเนินการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลตามวรรคสี่ คณะกรรมการอาจนำมาเป็นเหตุดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวนและการวินิจฉัยชี้ขาดได้

หมวด ๓
ผู้ช่วยหาเสียง

ข้อ ๑๕ ผู้สมัครที่ประสงค์จะมีผู้ช่วยหาเสียงเพื่อช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ช่วยหาเสียง หน้าที่และค่าตอบแทนผู้ช่วยหาเสียง รวมทั้งหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบก่อนวันดำเนินการ ทั้งนี้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเก็บรวบรวมเอกสารที่ผู้สมัครแจ้งมานั้นไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

การหาเสียงเลือกตั้งของผู้ช่วยหาเสียงตามวรรคหนึ่ง ผู้สมัครสามารถจัดหาเสื้อผ้า สิ่งของเลี้ยงอาหารหรือเครื่องดื่ม สำหรับผู้ช่วยหาเสียง และให้ผู้สมัครต้องจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้ช่วยหาเสียงที่ได้ช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้งตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ

ในกรณีผู้สมัครไม่แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ช่วยหาเสียง หน้าที่และค่าตอบแทนผู้ช่วยหาเสียง จะดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งด้วยวิธีการนี้มิได้

กรณีการแจ้งเปลี่ยนตัวผู้ช่วยหาเสียงในการเลือกตั้งในการเลือกตั้งนั้น ให้ผู้สมัครดำเนินการแจ้งไม่เกินสามครั้ง ครั้งละไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนผู้ช่วยหาเสียงในการเลือกตั้งนั้น

ข้อ ๑๖ ในกรณีบุคคลใดซึ่งมิใช่ผู้ช่วยหาเสียงของผู้สมัครตามหมวดนี้ เข้าช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครแจ้งเหตุการณ์นั้นให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบโดยเร็ว

หมวด ๔
การปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งและติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง

ข้อ ๑๗ ให้ผู้สมัครที่ประสงค์จัดทำและปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งหรือจัดทำและติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดทำและปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง มีขนาดความกว้างไม่เกิน ๓๐ เซนติเมตร และมีขนาดความยาวไม่เกิน ๔๒ เซนติเมตร

(๒) จัดทำและติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง มีขนาดความกว้างไม่เกิน ๑๓๐ เซนติเมตร และมีขนาดความยาวไม่เกิน ๒๔๕ เซนติเมตร

ข้อ ๑๘ ประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง และแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งตามข้อ ๑๗ ผู้สมัครสามารถระบุชื่อ รูปถ่าย หมายเลขประจำตัวของผู้สมัคร ชื่อของพรรคการเมือง สัญลักษณ์ของพรรคการเมือง สัญลักษณ์ นโยบายของผู้สมัคร คติพจน์ คำขวัญ ข้อมูลประวัติเฉพาะที่เกี่ยวกับตัวผู้สมัคร พร้อมระบุชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ของผู้ว่าจ้าง ผู้ผลิต จำนวน และวันเดือนปีที่ผลิตไว้บริเวณที่เห็นได้ชัดเจนของประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งและแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง

ในกรณีการนำข้อมูลเกี่ยวกับพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง หรือการนำภาพบุคคลเพื่อใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง จะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลหรือพรรคการเมืองนั้น และไม่ขัดต่อมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และอาจนำภาพผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันมาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งด้วยก็ได้

ข้อ ๑๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการประกาศกำหนดเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนของประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง และแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งที่ผู้สมัครจัดทำได้

(๒) หลักเกณฑ์ วิธีการปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง และติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง

(๓) สถานที่ปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง และติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง

จำนวนของประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งที่ผู้สมัครจัดทำได้ไม่เกินห้าเท่าของจำนวนหน่วยเลือกตั้ง และจำนวนแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งที่ผู้สมัครจัดทำได้ไม่เกินสามเท่าของจำนวนหน่วยเลือกตั้งของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีการเลือกตั้งเทศบาลนคร กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา จำนวนของประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งที่ผู้สมัครจัดทำได้ไม่เกินสิบเท่าของจำนวนหน่วยเลือกตั้ง และจำนวนแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งที่ผู้สมัครจัดทำได้ไม่เกินห้าเท่าของจำนวนหน่วยเลือกตั้งของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งจะต้องไม่เกินจำนวนที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนด

ก่อนประกาศกำหนดสถานที่ปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งและติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสานหรือหารือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อออกประกาศดังกล่าวแล้วให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน โดยสถานที่ปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง และสถานที่ติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งต้องคำนึงถึงความเหมาะสม

ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด ความปลอดภัย ความมั่นคงแข็งแรง มีทัศนียภาพและทัศนวิสัยที่ดีไม่เกิดอันตรายแก่ประชาชนหรือต่อยานพาหนะ รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของทางราชการ หรือประชาชน และจะต้องไม่เป็นการกีดขวางทางสัญจรและการจราจร

ในกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งไว้แล้ว ให้ใช้ประกาศดังกล่าวจนกว่าจะครบอายุของสภาท้องถิ่นนั้น

ข้อ ๒๐ การปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครสามารถกระทำได้เฉพาะสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนด

ข้อ ๒๑ กรณีที่ผู้สมัครปิดประกาศเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งไม่ถูกต้องตามหมวดนี้ ให้หัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจสั่งผู้สมัครให้แก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด และหากไม่ดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ผู้มีอำนาจข้างต้นมีอำนาจรื้อถอน ทำลาย ปลดออก ปกปิด หรือลบข้อความ ภาพ หรือรูปรอยดังกล่าว หรือสั่งให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ โดยให้คิดค่าใช้จ่ายกับผู้สมัครนั้น และคณะกรรมการอาจนำมาเป็นเหตุในการสืบสวนหรือไต่สวนตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวน และการวินิจฉัยชี้ขาดได้

หมวด ๕
ลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้ง

ข้อ ๒๒ ห้ามผู้สมัครดำเนินการ หรือยินยอมให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดดำเนินการนำสถาบันพระมหากษัตริย์มาเกี่ยวข้องกับการหาเสียงเลือกตั้ง

ข้อ ๒๓ ห้ามผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้ง หรือยินยอมให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดหาเสียงเลือกตั้งในลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) แจกจ่ายเอกสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการวาง หรือโปรยในที่สาธารณะ

(๒) แจกเอกสารหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งที่มิได้มีการระบุชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ของผู้ว่าจ้าง ผู้ผลิต จำนวน และวันเดือนปีที่ผลิตไว้อย่างชัดเจน

(๓) ใช้พาหนะต่าง ๆ ในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือจัดสถานที่หรือเวทีเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งที่มิได้แจ้งรายละเอียดให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบ

(๔) หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้ถ้อยคำที่รุนแรง หรือปลุกระดมก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในพื้นที่

(๕) ช่วยเหลือเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ให้แก่ผู้ใดตามปกติประเพณีต่าง ๆ

(๖) หาเสียงเลือกตั้งโดยนำชื่อของพรรคการเมือง สัญลักษณ์ของพรรคการเมือง คติพจน์ คำขวัญ หรือภาพบุคคล โดยมิได้มีหนังสือให้ความยินยอมจากบุคคลหรือพรรคการเมืองนั้น

(๗) จงใจไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนี้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๔ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ให้การหาเสียงเลือกตั้งปฏิบัติตามระเบียบนี้นับแต่วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ๆ

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
อิทธิพร บุญประคอง
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรื่อง ขอแจ้งการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ..... แผ่น

ข้าพเจ้า ชื่อ ..... นามสกุล ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

☐ ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น.....(สมาชิกสภาท้องถิ่น).....จังหวัด ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... หมายเลข .....

☐ ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น...(ผู้บริหารท้องถิ่น)..... จังหวัด ..... หมายเลข .....

☐ ...(พรรคการเมืองที่ช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้งแก่ผู้สมัคร)..... จังหวัด .....

มีความประสงค์ขอแจ้งการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

☐ ขอใช้การหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ..... ช่องทาง

☐ เปลี่ยนแปลงการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ..... ช่องทาง

☐ เพิ่มเติมการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ..... ช่องทาง

☐ ยกเลิกการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ..... ช่องทาง

ตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

ข้าพเจ้าฯ ขอรับรองว่า เอกสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ยื่นมาพร้อมนี้ได้ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ เช่น ข้อ ๑๐ เป็นต้น ที่กำหนดไว้ และขอรับรองว่าเป็นความจริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ

(.....)

โทรศัพท์ ที่ทำการ..... โทรศัพท์มือถือ.....
อีเมล์ .....

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรื่อง ขอแจ้งค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ..... แผ่น

ข้าพเจ้า ชื่อ ..... นามสกุล ..... เลขประจำตัวประชาชน ..... ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น.....(สมาชิกสภาท้องถิ่น)..... จังหวัด ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... หมายเลข ...../ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น...(ผู้บริหารท้องถิ่น)..... จังหวัด ..... หมายเลข ..... มีความประสงค์ขอแจ้งค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากได้มีบุคคลใดที่มิได้เป็นผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง ตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

ข้าพเจ้าฯ ขอแจ้งเอกสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๒ ที่กำหนดไว้ และขอรับรองว่าเป็นความจริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ

(.....)

โทรศัพท์ ที่ทำการ..... โทรศัพท์มือถือ.....
อีเมล์ .....

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรื่อง ขอแจ้งรายชื่อและจำนวนผู้ช่วยหาเสียง

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีรายชื่อผู้ช่วยหาเสียง จำนวน..... แผ่น

ข้าพเจ้า ชื่อ ..... นามสกุล .....
เลขประจำตัวประชาชน ..... ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น.....(สมาชิกสภาท้องถิ่น).....
จังหวัด ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... หมายเลข ...../ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น...(ผู้บริหารท้องถิ่น).....
จังหวัด ..... หมายเลข ..... มีความประสงค์แจ้งรายชื่อผู้ช่วยหาเสียง ดังนี้

☐ จ้างผู้ช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง จำนวน ..... คน

☐ เปลี่ยนตัวผู้ช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง จำนวน ..... คน

☐ เพิ่มเติมผู้ช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง จำนวน ..... คน

☐ ยกเลิกผู้ช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง จำนวน ..... คน

ตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ โดยให้ได้รับค่าตอบแทนคนละ ..... บาทต่อวัน และให้ผู้ช่วยหาเสียงมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. .....

๒. .....

ข้าพเจ้าฯ ขอรับรองว่า ผู้ช่วยหาเสียงตามบัญชีรายชื่อที่ยื่นมาพร้อมนี้ ได้ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ เช่น ข้อ ๑๕ เป็นต้น ที่กำหนดไว้ และขอรับรองว่าเป็นความจริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ

(.....)

โทรศัพท์ ที่ทำการ..... โทรศัพท์มือถือ.....
อีเมล์ .....

บัญชีรายชื่อผู้ช่วยหาเสียง

ข้าพเจ้า ชื่อ ..... นามสกุล ....
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง.....(สมาชิกสภาท้องถิ่น/ผู้บริหารท้องถิ่น)....จังหวัด..... หมายเลข.....
เขตเลือกตั้งที่ .....

☐ จ้างผู้ช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง จำนวน ..... คน

☐ เปลี่ยนตัวผู้ช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง จำนวน ..... คน

☐ เพิ่มเติมผู้ช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง จำนวน ..... คน

☐ยกเลิกผู้ช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง จำนวน ..... คน

ขอแจ้งรายชื่อและจำนวนผู้ช่วยหาเสียง ตามรายชื่อ ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	เลขประจำตัวประชาชน	หมายเหตุ
๑.			
๒.			
๓.			
๔.			
๕.			
๖.			
๗.			
๘.			
๙.			
๑๐.			
๑๑.			
๑๒.			
๑๓.			
๑๔.			
๑๕.			
๑๖.			
๑๗.			
๑๘.			
๑๙.			
๒๐.			

ลงชื่อ

(.....)

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรื่อง ขอแจ้งพาหนะในการหาเสียงเลือกตั้ง

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับพาหนะในการหาเสียงเลือกตั้ง จำนวน ..... แผ่น

ข้าพเจ้า ชื่อ ..... นามสกุล ..... เลขประจำตัวประชาชน

☐ ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น.....(สมาชิกสภาท้องถิ่น).....จังหวัด ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... หมายเลข .....

☐ ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น...(ผู้บริหารท้องถิ่น)..... จังหวัด ..... หมายเลข .....

☐ ...(พรรคการเมืองที่ช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้งแก่ผู้สมัคร)..... จังหวัด .....

มีความประสงค์แจ้งพาหนะที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง ตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

ข้าพเจ้าฯ ขอรับรองว่า ได้ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๓ (๓) ที่กำหนดไว้ และขอรับรองว่าเป็นความจริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ

(.....)

โทรศัพท์ ที่ทำการ..... โทรศัพท์มือถือ.....

อีเมล์ .....

เขียนที่ .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เรื่อง ขอแจ้งสถานที่หรือเวทีเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่หรือเวทีเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง จำนวน ..... แผ่น

ข้าพเจ้า ชื่อ ..... นามสกุล ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

☐ ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น.....(สมาชิกสภาท้องถิ่น).....จังหวัด ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... หมายเลข .....

☐ ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็น...(ผู้บริหารท้องถิ่น)..... จังหวัด ..... หมายเลข .....

☐ ...(พรรคการเมืองที่ช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้งแก่ผู้สมัคร)..... จังหวัด .....

มีความประสงค์แจ้งวัน เวลา สถานที่หรือเวทีเพื่อโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง ตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

ข้าพเจ้าฯ ขอรับรองว่า ได้ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๓ (๓) ที่กำหนดไว้ และขอรับรองว่าเป็นความจริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ

(.....)

โทรศัพท์ ที่ทำการ..... โทรศัพท์มือถือ.....

อีเมล์ .....

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่มาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ในคดีเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ซึ่งต้องใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้การพิจารณาและวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค หรือผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค หรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้ร้อง” หมายความว่า บุคคลผู้ซึ่งยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

“ผู้คัดค้าน” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาตามคำร้องในคดี หรือผู้ซึ่งต้องปฏิบัติตามคำร้องที่ยื่นต่อศาล

“การพิจารณา” หมายความว่า การดำเนินกระบวนพิจารณาใด ๆ รวมถึงการไต่สวน และการประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย

“การไต่สวน” หมายความว่า การตรวจพยานหลักฐาน การนั่งพิจารณา การสืบพยาน หรือกระบวนพิจารณาใด ๆ ของศาลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

ข้อ ๔ ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๕ วิธีพิจารณาให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว ตามที่กำหนดในระเบียบนี้

วิธีพิจารณาใดซึ่งระเบียบนี้มิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

ข้อ ๖ ระยะเวลาตามที่กำหนดในระเบียบนี้หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลมีอำนาจย่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๗ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

ข้อ ๘ การติดต่อระหว่างศาลกับศาลอื่น หรือระหว่างศาลกับคู่ความหรือผู้เกี่ยวข้องในคดีอาจกระทำโดยทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นก็ได้

ข้อ ๙ การไต่สวนพยานหลักฐานซึ่งเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือการพิจารณาคดีในกรณีที่ศาลอนุญาตให้พยานเบิกความที่ศาลอื่น หรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพ เมื่อมีผู้ร้องขอหรือศาลเห็นสมควรให้นำข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยแนวทางการนำสืบพยานหลักฐานและการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ ศาลอาจมอบหมายหรือมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้พิพากษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในศาลเป็นเลขานุการองค์คณะ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดี โดยให้รวมถึง

(๑) ตรวจคำคู่ความ คำร้อง คำแถลง และสำนวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) ตรวจพยานหลักฐาน

(๓) ช่วยเหลือศาลในการไต่สวนพยาน

(๔) ช่วยเหลือศาลในการทำคำสั่งหรือคำพิพากษา

(๕) ดำเนินการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการองค์คณะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับคู่ความ

ข้อ ๑๑ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพและมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ภูมิลำเนาของผู้ร้อง สถานที่ที่สามารถติดต่อได้โดยสะดวก หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร และที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (ถ้ามี)

(๒) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง และมาตราของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง

(๓) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างใด

(๔) ลายมือชื่อผู้ร้อง ในกรณีที่เป็นการทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่นต้องแนบใบมอบฉันทะให้กระทำการดังกล่าวมาด้วย

คำร้องที่มิได้ปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ถ้ามิได้ปฏิบัติก็ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องนั้น

ข้อ ๑๒ ให้นำความในข้อ ๑๑ มาใช้บังคับแก่คำคัดค้านโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ ในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หากมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะผู้พิพากษา หรือประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ หรือประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ภาค จะเสนอประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์ภาค เพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ของศาลนั้นก็ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะผู้พิพากษาวินิจฉัยหรือมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่

ข้อ ๑๔ ศาลอาจมอบหมายให้ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้างในศาลเป็นเจ้าหน้าที่ประจำองค์คณะผู้พิพากษา เพื่อปฏิบัติงานธุรการทางคดี ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดประชุมใหญ่ในศาลหรือประชุมองค์คณะผู้พิพากษา

(๒) การจัดทำสำนวนคดี

(๓) การตรวจและจัดลำดับคำพยาน เอกสาร และพยานหลักฐานในคดี

(๔) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่องค์คณะผู้พิพากษาหรือเลขานุการองค์คณะผู้พิพากษามอบหมาย

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ศาลกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจรับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลวินิจฉัย หรือให้ศาลชั้นต้นไต่สวนพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาล ให้ศาลชั้นต้นมีหน้าที่และอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับศาล และการดำเนินกระบวนพิจารณาของศาลชั้นต้นให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบนี้

ในการกำหนดให้ศาลชั้นต้นดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี มีอำนาจกำหนดให้ผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นนั้นสองคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อดำเนินการตามคำสั่งศาล และมีอำนาจกำหนดให้ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้างในศาลชั้นต้นนั้น ปฏิบัติงานธุรการทางคดีตามข้อ ๑๔ ตามคำสั่งขององค์คณะผู้พิพากษาดังกล่าว

หมวด ๒
การพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
กรณีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้ถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

ส่วนที่ ๑
คำร้องและคำคัดค้าน

ข้อ ๑๖ ผู้สมัครซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยให้ถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครเพราะเหตุไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หากประสงค์จะยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลหรือศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานครที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจและมิได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดก็ได้

ข้อ ๑๗ กรณีที่ผู้สมัครประสงค์จะยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาล ให้ยื่นคำร้องอุทธรณ์ เอกสารประกอบคำร้องอุทธรณ์ และบัญชีระบุพยาน พร้อมสำเนาสำหรับคู่ความฝ่ายอื่นและอีกห้าชุดสำหรับศาลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งว่าถูกถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

เมื่อศาลได้รับคำร้องอุทธรณ์ของผู้สมัคร ให้ศาลพิจารณาว่าสมควรรับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณาหรือไม่

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา ให้แจ้งคำสั่งศาลให้ผู้ร้องทราบโดยเร็ว

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา ให้ศาลมีคำสั่งให้นัดพร้อมที่ศาลภายในสองวันนับแต่วันรับคำร้องอุทธรณ์ และส่งหมายนัด พร้อมสำเนาคำร้องอุทธรณ์ เอกสารประกอบคำร้องอุทธรณ์ และบัญชีระบุพยานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว โดยกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมาศาล ยื่นคำคัดค้าน เอกสารประกอบคำคัดค้าน บัญชีระบุพยาน และพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลในวันนัดพร้อมด้วย

การส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องอุทธรณ์ตามวรรคสี่ ไม่ว่าจะเป็นการส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ให้ส่งไปยังสำนักทำการงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ในกรณีการส่งโดยเจ้าพนักงานศาล ถ้าไม่มีผู้รับหรือไม่สามารถจะทำได้ ให้ปิดหมายนัดไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ สำนักทำการงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ข้อ ๑๘ เมื่อศาลได้ส่งสำเนาคำร้องอุทธรณ์ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นพร้อมเอกสารประกอบคำคัดค้าน บัญชีระบุพยาน และ

พยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งพร้อมสำเนาสำหรับคู่ความฝ่ายอื่นและอีกห้าชุดสำหรับศาลได้ก่อนหรือในวันนัดพร้อม

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแสดงเหตุผลในคำคัดค้านว่า คำร้องอุทธรณ์ไม่ชอบหรือไม่ถูกต้องอย่างไร

หากคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ยื่นคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่ติดใจคัดค้าน

ข้อ ๑๙ กรณีที่ผู้สมัครประสงค์จะยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานครที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจและมิได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัด ให้ยื่นคำร้องอุทธรณ์ เอกสารประกอบคำร้องอุทธรณ์ และบัญชีระบุพยาน พร้อมด้วยสำเนาหนึ่งชุดต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจ หรือศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานครที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจและมิได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัด ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งว่าถูกถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

ในกรณีที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัด หรือศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานครตั้งแต่สองศาลขึ้นไป ผู้สมัครจะยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดใดหรือศาลแพ่งใดที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจก็ได้

ให้ศาลที่รับคำร้องนัดพร้อมที่ศาลที่รับคำร้องนั้นภายในสองวันนับแต่วันรับคำร้องอุทธรณ์ และส่งหมายนัด พร้อมสำเนาคำร้องอุทธรณ์ เอกสารประกอบคำร้องอุทธรณ์ และบัญชีระบุพยานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว โดยกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมาศาลที่รับคำร้องยื่นคำคัดค้าน เอกสารประกอบคำคัดค้าน บัญชีระบุพยาน และพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลที่รับคำร้องในวันนัดพร้อมด้วย

ในการส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องอุทธรณ์ตามวรรคสาม ให้นำความในข้อ ๑๗ วรรคห้าและวรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๐ ให้ศาลที่รับคำร้องตามข้อ ๑๙ ส่งสำเนาคำร้องอุทธรณ์ เอกสารประกอบคำร้องอุทธรณ์ และบัญชีระบุพยานไปยังศาลโดยทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นภายในวันรับคำร้องอุทธรณ์หรืออย่างช้าภายในวันรุ่งขึ้น แม้วันรุ่งขึ้นเป็นวันหยุดราชการ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งรับหรือไม่รับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา ให้ศาลมีคำสั่งงดการดำเนินกระบวนพิจารณาในวันนัดพร้อมของศาลที่รับคำร้อง

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องอุทธรณ์ไว้พิจารณา ให้ศาลมีคำสั่งมอบหมายให้ศาลที่รับคำร้องดำเนินกระบวนพิจารณาในวันนัดพร้อมแทนศาล

ให้ศาลแจ้งคำสั่งศาลตามวรรคสองและวรรคสามไปยังศาลที่รับคำร้องโดยเร็ว

ข้อ ๒๑ เมื่อศาลที่รับคำร้องได้ส่งสำเนาคำร้องอุทธรณ์ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นพร้อมเอกสารประกอบคำคัดค้าน บัญชีระบุพยาน และพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาหนึ่งชุดต่อศาลที่รับคำร้องได้ก่อนหรือในวันนัดพร้อม

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแสดงเหตุผลในคำคัดค้านว่า คำร้องอุทธรณ์ไม่ชอบหรือไม่ถูกต้องอย่างไร

หากคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ยื่นคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่ติดใจคัดค้าน

ส่วนที่ ๒
การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ ๒๒ ในวันนัดพร้อมที่ศาลหรือศาลที่รับคำร้อง ให้ผู้สมัครนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่สนับสนุนข้ออ้างตามคำร้องอุทธรณ์ของตนยื่นต่อศาลหรือศาลที่รับคำร้อง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร รวมทั้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นต่อศาลหรือศาลที่รับคำร้อง เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีโอกาสตรวจสอบพยานหลักฐานดังกล่าว แล้วให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องหมายพยานหลักฐานนั้น พร้อมทั้งจดบันทึกข้อที่รับและที่โต้แย้งกันไว้ เสร็จแล้วให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องนัดไต่สวนหรือนัดฟังคำสั่งที่ศาลหรือศาลที่รับคำร้องภายในสองวันนับแต่วันนัดพร้อม

ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลหรือศาลที่รับคำร้องในวันนัดพร้อม ให้ถือว่าฝ่ายนั้นไม่ติดใจนำพยานเข้าไต่สวน

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ผู้สมัครยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลที่รับคำร้องตามข้อ ๑๙ ให้ศาลที่รับคำร้องส่งคำคัดค้าน และพยานหลักฐานทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นไปถึงศาลภายในวันนัดพร้อมหรืออย่างช้าภายในวันรุ่งขึ้น แม้วันรุ่งขึ้นเป็นวันหยุดราชการ

ข้อ ๒๔ ให้ศาลพิจารณาว่า จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานหรือไม่ หากจำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานใด ศาลอาจไต่สวนพยานหลักฐานนั้นเองที่ศาล หรือโดยวิธีการสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพ หรือมอบหมายให้ศาลที่รับคำร้องไต่สวนพยานหลักฐานนั้นแทน หากศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐาน ให้พิจารณาและมีคำวินิจฉัยต่อไป

ข้อ ๒๕ ในวันนัดไต่สวน ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องเริ่มไต่สวนพยานหลักฐานนั้นทันที เว้นแต่ในกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงเสียได้ ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องสั่งเลื่อนคดีไปได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกินสามวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนได้เองตามที่เห็นสมควร

ให้ไต่สวนพยานหลักฐานของผู้คัดค้านก่อน เสร็จแล้วจึงไต่สวนพยานหลักฐานของผู้ร้องต่อไป

ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะเป็นพยานที่ผู้ร้องหรือผู้คัดค้านอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวนพยาน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาลหรือศาลที่รับคำร้อง ศาลหรือศาลที่รับคำร้องอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีผู้ร้องหรือผู้คัดค้านยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานตามวรรคสี่ จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคสี่แล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลหรือศาลที่รับคำร้อง

ถ้าผู้ร้องไม่มาในวันนัดไต่สวน ให้ถือว่าไม่ประสงค์ให้ศาลมีคำสั่งตามคำร้อง ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี

ถ้าผู้คัดค้านไม่มาในวันนัดไต่สวน ให้ถือว่าไม่ติดใจนำพยานเข้าไต่สวน แต่ศาลมีอำนาจนำเอกสารประกอบหรือพยานหลักฐานที่ผู้คัดค้านได้ยื่นไว้ต่อศาลหรือศาลที่รับคำร้องตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง และข้อ ๒๒ วรรคหนึ่ง มารับฟังประกอบการวินิจฉัยได้

ข้อ ๒๖ ให้ศาลหรือศาลที่รับคำร้องไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องกันไปทุกวันทำการและวันหยุดราชการตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๗ ถ้าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านประสงค์จะแถลงการณ์ปิดคดี ให้ทำคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือยื่นต่อศาลหรือศาลที่รับคำร้องในวันเสร็จการไต่สวน มิฉะนั้น ถือว่าไม่ติดใจแถลงการณ์ปิดคดี

เมื่อศาลที่รับคำร้องไต่สวนพยานเสร็จแล้ว ให้รวบรวมถ้อยคำสำนวนส่งไปยังศาลทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นภายในวันนั้น และส่งต้นฉบับถ้อยคำสำนวนไปยังศาลโดยเร็ว

ข้อ ๒๘ ให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้ง

หมวด ๓
การพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับ การขอให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
คำร้องและคำคัดค้าน

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประสงค์ขอให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ใด ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก

สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๑๐๘ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ พร้อมสำเนาสำหรับคู่ความฝ่ายอื่นและอีกห้าชุดสำหรับศาล และให้ส่งสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งพร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลพร้อมคำร้องด้วย

ให้ศาลตรวจและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องดังกล่าวว่าจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ ภายในสามวันนับแต่วันยื่นคำร้อง

ข้อ ๓๐ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้นัดตรวจพยานหลักฐานภายในสามสิบวันนับแต่วันยื่นคำร้อง แจ้งวันนัดตรวจพยานหลักฐาน และส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้คัดค้านหรือมีคำสั่งแจ้งให้ผู้คัดค้านมารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

เมื่อผู้คัดค้านได้รับสำเนาคำร้องและยื่นคำคัดค้านแล้ว หรือผู้คัดค้านไม่ยื่นคำคัดค้านภายในเจ็ดวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ดำเนินกระบวนพิจารณาต่อไป

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าผู้คัดค้านเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้ศาลแจ้งการรับคำร้องให้สภาท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทราบแล้วแต่กรณี

การส่งสำเนาคำร้องหรือคำสั่งแจ้งผู้คัดค้านตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น ให้ส่งไปยังภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรหรือที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่แจ้งต่อศาลของผู้คัดค้าน และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ในกรณีการส่งโดยเจ้าพนักงานศาล ถ้าไม่มีผู้รับหรือไม่สามารถจะทำได้ให้ปิดหมายนัดไว้และการส่งนั้นให้มีผลใช้ได้ทันที

ส่วนที่ ๒
การพิจารณาและวินิจฉัย

ข้อ ๓๑ การพิจารณาของศาลให้กระทำโดยเปิดเผย และให้ปิดประกาศวันเวลานัดพิจารณาทุกครั้งไว้ที่หน้าศาลและลงโฆษณาวันเวลานัดพิจารณาทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

ข้อ ๓๒ ในการพิจารณาคดีของศาล ให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ข้อ ๓๓ คู่ความทั้งสองฝ่ายอาจอ้างตนเอง บุคคล หรือพยานหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่ความอีกฝ่ายได้

ให้คู่ความยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาสำหรับคู่ความฝ่ายอื่นและอีกห้าชุดสำหรับศาลก่อนวันตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองหรือการยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อมีเหตุสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่ผู้คัดค้านในการต่อสู้คดี

ข้อ ๓๔ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้น ให้คู่ความแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล และให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง

ในกรณีที่มิได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือมีการโต้แย้งโดยชัดแจ้ง ศาลจะมีคำสั่งให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ แต่หากมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือเมื่อศาลเห็นเอง ให้ศาลดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานนั้น

เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง แม้ผู้คัดค้านจะมิได้ยื่นบัญชีระบุพยานหรือมิได้ส่งพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นต่อศาลตามวรรคหนึ่ง เพราะเหตุที่ผู้คัดค้านไม่มาศาลและไม่มีทนายความ หรือแม้คู่ความจะมิได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานไว้ หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลังวันตรวจพยานหลักฐาน ศาลจะไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการตรวจพยานหลักฐาน หากพยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานหลักฐานดังกล่าวมาจากผู้ที่ครอบครอง โดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน เพื่อให้ได้พยานหลักฐานนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด

ข้อ ๓๖ ในการตรวจพยานหลักฐาน หากศาลเห็นว่าคดีมีข้อยุ่งยากซับซ้อนจะกำหนดวันนัดตรวจพยานหลักฐานหลายนัดก็ได้ตามที่เห็นสมควร และจะมอบหมายให้เลขานุการองค์คณะช่วยเหลือ จัดทำสรุปประเด็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งพยานหลักฐานที่คู่ความยอมรับหรือโต้แย้ง และเสนอแนวทางการพิจารณาคดีก็ได้

ศาลมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดว่าสมควรจะไต่สวนข้อเท็จจริงในประเด็นและพยานหลักฐานใดหรือไม่

ข้อ ๓๗ ในวันนัดตรวจพยานหลักฐาน ให้ศาลกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาคดีให้แล้วเสร็จโดยรวดเร็ว

ในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้บันทึกพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ในสำนวน

ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวนให้ศาลกำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ข้อ ๓๘ ให้ศาลพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ ให้ศาลสั่งเลื่อนคดีไปได้ภายในกำหนดเวลาไม่เกินเจ็ดวัน

ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนได้เองตามที่เห็นสมควร

ให้ไต่สวนพยานหลักฐานของผู้ร้องก่อน เสร็จแล้วจึงไต่สวนพยานหลักฐานของผู้คัดค้านต่อไป

ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะเป็นพยานที่ผู้ร้องหรือผู้คัดค้านอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวนพยาน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีผู้ร้องหรือผู้คัดค้านยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานตามวรรคสี่ จะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคสี่แล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

ถ้าผู้ร้องไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันนัดไต่สวน ให้ถือว่าไม่ประสงค์ให้ศาลมีคำสั่งตามคำร้อง ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดี ถ้าผู้คัดค้านไม่มาศาลในวันตรวจพยานหลักฐาน หรือวันนัดไต่สวน ให้พิจารณาคดีไปฝ่ายเดียว

ข้อ ๓๙ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานนั้นร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลคนใดที่ต้องมาเบิกความเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนด หรือที่คู่ความฝ่ายที่ร้องขอกำหนดและศาลอนุญาต โดยให้ส่งต้นฉบับบันทึกถ้อยคำพร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลและสำเนาแก่คู่ความฝ่ายอื่นทราบล่วงหน้าอย่างน้อยสามวัน ก่อนวันไต่สวนพยานบุคคลนั้น

บันทึกถ้อยคำตามวรรคหนึ่ง ให้มีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อศาลและเลขคดี

(๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำบันทึกถ้อยคำ

(๓) ชื่อและชื่อสกุลของคู่ความ

(๔) ชื่อ ชื่อสกุล อายุ ที่อยู่ อาชีพ และความเกี่ยวพันกับคู่ความของผู้ให้ถ้อยคำ

(๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงและความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ

(๖) ลายมือชื่อผู้ให้ถ้อยคำ

ในวันนัดไต่สวนพยานบุคคลนั้น ให้พยานผู้ให้ถ้อยคำเบิกความตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของคู่ความ และในกรณีพยานผู้ให้ถ้อยคำไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของคู่ความ ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบ

และศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้

บันทึกถ้อยคำที่ทำไว้ล่วงหน้าตามวรรคหนึ่ง เมื่อพยานเบิกความรับรองแล้วให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความของพยานและถือว่าได้อ่านคำเบิกความดังกล่าวให้พยานฟังแล้ว เมื่อมีการยื่นบันทึกถ้อยคำต่อศาล คู่ความไม่อาจขอถอนบันทึกถ้อยคำนั้น และให้ถือว่าบันทึกถ้อยคำดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในคดี

ข้อ ๔๐ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือในกรณีที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานนั้นร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลคนใดเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดแทนการมาเบิกความโดยพยานไม่ต้องมาศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบคำสั่งศาลก็ได้

ให้ศาลส่งสำเนาบันทึกถ้อยคำตามวรรคหนึ่งให้คู่ความทราบหรือมีคำสั่งแจ้งให้คู่ความมารับสำเนาบันทึกถ้อยคำภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และหากคู่ความติดใจคัดค้านข้อเท็จจริงในบันทึกถ้อยคำ ก็ให้ทำคำคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาบันทึกถ้อยคำดังกล่าว

ศาลอาจนัดให้พยานผู้ให้ถ้อยคำมาศาลเพื่อตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของคู่ความ ในกรณีเช่นนี้ถ้าผู้ให้ถ้อยคำไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของคู่ความให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำของผู้นั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นก็ได้

บันทึกถ้อยคำตามวรรคหนึ่งให้มีรายการเช่นเดียวกับข้อ ๓๙ วรรคสอง

ข้อ ๔๑ ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งบุคคลผู้เกี่ยวข้องในคดี เกรงว่าพยานหลักฐานที่อาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาไต่สวนในภายหลังอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีคำสั่งไต่สวนพยานหลักฐานนั้นไว้ในทันทีก็ได้

ข้อ ๔๒ ระหว่างการนั่งพิจารณาของศาล ให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงหรือเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง นอกจากนี้ ให้ศาลบันทึกรายงานกระบวนพิจารณารวมไว้ในสำนวนด้วย

เมื่อคู่ความร้องขอและมีเหตุจำเป็น ศาลอาจอนุญาตให้คู่ความหรือผู้รับมอบอำนาจจากคู่ความมาตรวจดูบันทึกการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ตามเงื่อนไขและวิธีการที่ศาลเห็นสมควร

เมื่อคู่ความร้องขอและมีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้คัดคำเบิกความพยานและรายงานกระบวนพิจารณาของศาลได้ ตามเงื่อนไขและวิธีการที่ศาลเห็นสมควร

ข้อ ๔๓ ในกรณีที่ศาลเห็นว่า คดีใดมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ศาลจะงดการไต่สวนก็ได้

ข้อ ๔๔ ถ้าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านประสงค์จะแถลงการณ์ปิดคดี ให้ทำคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่เสร็จสิ้นการพิจารณา มิฉะนั้น ถือว่าไม่ติดใจแถลงการณ์ปิดคดี

ข้อ ๔๕ ให้ศาลไต่สวนและมีคำวินิจฉัยคดีในส่วนคำขอให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อน หากศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งแล้ว จึงไต่สวนและมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในส่วนความรับผิดในค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ เว้นแต่ศาลเห็นว่าการไต่สวนและมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในส่วนความรับผิดในค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปในคราวเดียวกันจะไม่เป็นเหตุให้คดีล่าช้า

ข้อ ๔๖ คดีตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

หมวด ๔
คำสั่งและคำพิพากษา

ข้อ ๔๗ คำสั่งและคำพิพากษาของศาลให้ทำเป็นหนังสือและอย่างน้อยต้องกล่าวหรือแสดง

(๑) ชื่อคู่ความ

(๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา

(๓) ข้อกล่าวหาและคำคัดค้าน

(๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

(๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

(๗) คำชี้ขาดและผลของคำชี้ขาด

(๘) ลายมือชื่อองค์คณะผู้พิพากษาที่ทำคำสั่งหรือคำพิพากษา

ข้อ ๔๘ ให้ศาลปิดประกาศคำสั่งหรือคำพิพากษาไว้หน้าศาล และลงโฆษณาทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน และให้ถือว่าคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว หากคู่ความมาศาล ให้อ่านคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นให้คู่ความฟังด้วยก็ได้

คดีที่ผู้ร้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้ถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครต่อศาลที่รับคำร้อง ให้ศาลแจ้งคำสั่งหรือคำพิพากษาไปยังศาลที่รับคำร้องและให้ศาลที่รับคำร้องปิดประกาศหน้าศาลให้ทราบทั่วกันโดยเร็วอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อ ๔๙ เมื่อศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๕๐ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ยกคำร้อง หรือมีคำสั่งจำหน่ายคดี ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังสภาท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทราบโดยเร็ว แล้วแต่กรณี

หมวด ๕
การพิจารณาและวินิจฉัยค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้ง

ข้อ ๕๑ หากศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด และเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ไม่ว่าจะมีคำร้องขอหรือไม่ ให้ศาลไต่สวนพยานหลักฐานในส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเช่นว่านั้นต่อไป

ข้อ ๕๒ การพิจารณาและวินิจฉัยตามข้อ ๕๑ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ส่วนที่ ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ศาลพิจารณาจากพยานหลักฐานการใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อศาลเป็นหลัก

ข้อ ๕๓ คำสั่งหรือคำพิพากษาในส่วนความรับผิดในค่าใช้จ่ายนี้ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖
ค่าฤชาธรรมเนียม

ข้อ ๕๔ การดำเนินการทางศาลตามระเบียบนี้ ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

หมวด ๗
คณะกรรมการประสานงานคดีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ ๕๕ ประธานศาลฎีกาอาจแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานคดีเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขึ้นคณะหนึ่ง มีประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาเป็นประธาน และประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ถึงภาค ๙ เป็นกรรมการ โดยให้ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่เลขานุการแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาเป็นเลขานุการ รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมมอบหมายเป็นผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ เพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบนี้เป็นไปโดยเรียบร้อยและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
ไสลเกษ วัฒนพันธุ์
ประธานศาลฎีกา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION

กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎกระทรวงว่าด้วยการสอบสวน ผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง

พระราชบัญญัติ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐
เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก
(๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘
(๒) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๙
(๓) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙
(๔) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๖
(๕) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๙
(๖) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๐
(๗) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๑๑
(๘) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๑
(๙) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๓ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕
(๑๐) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๑
(๑๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๓

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔/ตอนที่ ๖๒ ก/หน้า ๑/๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๐

มาตรา ๔ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการส่วนจังหวัด ข้าราชการส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสภาจังหวัด ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งใดได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น ให้ถือว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เช่นว่านั้นเท่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“จังหวัด” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

“อำเภอ” หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และให้หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

“ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด” หมายความว่า ข้าราชการที่ปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและได้รับเงินเดือนโดยมีอัตราเงินเดือนและตำแหน่งในงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดขึ้น

“ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ข้อบัญญัติ” หมายความว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ประกาศและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๗ ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๘ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่เขตจังหวัด

หมวด ๒
สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๙[๒] สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น[๓]

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง จังหวัดใดมีราษฎรไม่เกินห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ยี่สิบสี่คน จังหวัดใดมีราษฎรเกินห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบหกคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านห้าแสนคนแต่ไม่เกินสองล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบสองคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินสองล้านคนขึ้นไป ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบแปดคน

ในอำเภอหนึ่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้หนึ่งคน เมื่อรวมจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากแต่ละอำเภอแล้ว จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ตามวรรคสาม ให้ดำเนินการดังนี้ เอาจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะพึงมีได้ไปหารจำนวนราษฎรทั้งจังหวัด ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้ถือเป็นเกณฑ์สำหรับคำนวณสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้น โดยอำเภอใดมีจำนวนราษฎรมากที่สุดให้อำเภอนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน แล้วให้เอาผลลัพธ์ดังกล่าวหักออกจากจำนวนราษฎรของอำเภอนั้น เหลือเท่าใดให้ถือเป็นจำนวนราษฎรของอำเภอนั้นในการพิจารณาเพิ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ยังขาดจำนวนอยู่ และให้กระทำดังนี้ต่อ ๆ ไปจนได้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดครบจำนวน

ความในวรรคสามมิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีที่ได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่มีผู้ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ถ้าในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้นยังได้ไม่ครบจำนวนอีก ให้ถือว่าสภาองค์การ

---

[๒] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓] มาตรา ๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

บริหารส่วนจังหวัดนั้นประกอบด้วยจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เว้นแต่จะมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงสองในสามของจำนวนตามวรรคสาม[๔]

มาตรา ๑๐ อายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑[๕] สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๕) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำ

(๖)[๖] ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ วรรคสอง หรือกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔/๓ วรรคสาม

(๗) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติ

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าสมาชิกภาพของ

---

[๔] มาตรา ๙ วรรคห้า เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖] มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนกรณีตาม (๕) หรือ (๖) ให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๗]

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นสิ้นสุดตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) (๕) หรือ (๖) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๘]

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ้นสุดตาม (๘) พร้อมกันทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด[๙]

มาตรา ๑๒ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่า “จะรักษาไว้และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชน”

มาตรา ๑๓ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ

มาตรา ๑๔[๑๐] เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่างลงเพราะถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

---

[๗] มาตรา ๑๑ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘] มาตรา ๑๑ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๙] มาตรา ๑๑ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๑๕ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น[๑๑]

ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งได้รับเลือกตั้งแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๑๖ เมื่อมีการยุบและรวมเขตการปกครองของจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ให้บรรดาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของอำเภอที่ถูกยุบหรือถูกรวมเข้าไว้ในการปกครองของจังหวัดใดเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของจังหวัดนั้นจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๗ ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่ง และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสองคน

มาตรา ๑๘[๑๒] ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๓) รัฐมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๙

(๔) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณา และมติดังกล่าวต้อง

---

[๑๐] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๑] มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๒] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติ

ในกรณีตามวรรคสอง ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ได้รับเลือกใหม่อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

ผู้ซึ่งรัฐมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตาม (๓) จะดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกไม่ได้ตลอดอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

มาตรา ๑๙ เมื่อตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แล้วแต่กรณี แทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง

มาตรา ๒๐ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ช่วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติการตามหน้าที่และกระทำกิจการตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย

ในกรณีที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนที่หนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน และในกรณีที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนที่หนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนที่สองปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา ๒๑ เมื่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งสองคนไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกกันขึ้นเองเป็นประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมคราวนั้น

มาตรา ๒๒ ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสองสมัย

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มาประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดครั้งแรกภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด[๑๓]

วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปี ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

---

[๑๓] มาตรา ๒๒ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

สมัยประชุมสามัญให้มีกำหนดสี่สิบห้าวัน แต่ถ้ามีกรณีจำเป็น ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสั่งขยายสมัยประชุมสามัญออกไปอีกได้ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาสี่สิบห้าวันจะกระทำมิได้

กรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อาจจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ตามกำหนดเวลาในวรรคสอง หรือมีการประชุมแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเสนอรัฐมนตรีให้มีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด[๑๔]

มาตรา ๒๓[๑๕] การประชุมตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง ให้ที่ประชุมเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๒๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๒ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามสมัยประชุมและเป็นผู้เปิดและปิดการประชุม

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดและปิดการประชุม

มาตรา ๒๕ เมื่อเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นสมัยวิสามัญก็ได้ หรือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอให้เปิดการประชุมสมัยวิสามัญได้

วรรคสอง[๑๖] (ยกเลิก)

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำคำร้องขอให้เปิดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญให้มีกำหนดเจ็ดวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ และให้ขยายออกไปได้อีกไม่เกินเจ็ดวัน

---

[๑๔] มาตรา ๒๒ วรรคหก เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๕] มาตรา ๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๖] มาตรา ๒๕ วรรคสอง ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๒๖ ข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๒๗ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคราว ต้องมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๒๘ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษานั้นให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๙ การปรึกษาหารือในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องเป็นกิจการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นโดยเฉพาะ ห้ามปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่

มาตรา ๓๐ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่จะได้กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่การประชุมลับย่อมมีได้เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้องขอ หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดรวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมาประชุมร้องขอ

มาตรา ๓๑[๑๗] ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเรื่องใดอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๓๒ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจเสนอข้อสอบถามต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ อันเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาคและให้หัวหน้าหน่วยงานราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าหน่วยงานราชการดังกล่าวชี้แจงด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในเวลาอันสมควรก็ได้

---

[๑๗] มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าหน่วยงานราชการย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามเมื่อเห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติหรือเกี่ยวกับนโยบายของการบริหารราชการส่วนกลางที่ยังไม่สมควรเปิดเผย

มาตรา ๓๓ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมเป็นคณะกรรมการวิสามัญเพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนเรื่องใด ๆ อันอยู่ในวงงานของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วรายงานต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่ทั้งนี้กิจการหรือการสอบสวนดังกล่าวต้องมิใช่เป็นเรื่องที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอข้อสอบถามต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๓๒

ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุดหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการออกข้อบัญญัติชั่วคราวตามมาตรา ๕๗

มาตรา ๓๔ การประชุมของคณะกรรมการสามัญ คณะกรรมการวิสามัญ และคณะกรรมการสามัญประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๓๓ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ระเบียบการประชุมคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยอนุโลม

หมวด ๓
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๓๕[๑๘] ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๓๕/๑[๑๙] บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

---

[๑๘] มาตรา ๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๙] มาตรา ๓๕/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๓๕/๒[๒๐] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๓๕/๓[๒๑] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายได้ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสี่สิบแปดคน ให้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสี่คน

(๒) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามสิบหกคนหรือสี่สิบสองคน ให้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสามคน

(๓) ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยี่สิบสี่คนหรือสามสิบคน ให้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสองคน

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๕/๑ เว้นแต่การนับอายุและการนับระยะเวลาของคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอย่างอื่นให้นับถึงวันแต่งตั้ง[๒๒]

มาตรา ๓๕/๔[๒๓] ก่อนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้ารับหน้าที่ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกยุบตามมาตรา ๒๒ วรรคหก หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้เมื่อได้มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

---

[๒๐] มาตรา ๓๕/๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๑] มาตรา ๓๕/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๒] มาตรา ๓๕/๓ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๓] มาตรา ๓๕/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแถลงนโยบายโดยไม่มีการลงมติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การประชุมเพื่อแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้กระทำโดยเปิดเผย โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรแจกให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคนที่มาประชุมด้วย

หากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำนโยบายแจ้งเป็นหนังสือส่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคนภายในเจ็ดวัน โดยให้นำวิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว

ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นประจำทุกปี

คำแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย ให้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

มาตรา ๓๕/๕[๒๔] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๓๖[๒๕] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๕/๑

(๕)[๒๖] กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔/๓

(๖)[๒๗] รัฐมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๕๕ วรรคห้า หรือมาตรา ๗๙

---

[๒๔] มาตรา ๓๕/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๕] มาตรา ๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๖] มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) หรือ (๕) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๒๘]

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) หรือ (๕) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๒๙]

ในระหว่างที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด[๓๐]

มาตรา ๓๗[๓๑] รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

---

[๒๗] มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๘] มาตรา ๓๖ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๙] มาตรา ๓๖ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๐] มาตรา ๓๖ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

(๒) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ตาย

(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๕/๑

(๖) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔/๓

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) รัฐมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๙

ให้นำความในมาตรา ๓๖ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยโดยอนุโลม[๓๒]

มาตรา ๓๗/๑[๓๓] เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

(๒) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ตาย

(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๕) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๔/๓

(๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ให้นำความในมาตรา ๓๖ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยโดยอนุโลม[๓๔]

มาตรา ๓๘[๓๕] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๙[๓๖] ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรับผิดชอบ

---

[๓๑] มาตรา ๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๒] มาตรา ๓๗ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๓] มาตรา ๓๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๔] มาตรา ๓๗/๑ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๕] มาตรา ๓๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๖] มาตรา ๓๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

ควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย

การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๓๙/๑[๓๗] อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด แต่งตั้งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติหรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติหรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

การปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามวรรคสี่ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลและกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดไว้

มาตรา ๔๐ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติได้

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๔๑[๓๘] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๒[๓๙] (ยกเลิก)

---

[๓๗] มาตรา ๓๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๘] มาตรา ๔๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๓ เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจขอยืมตัวข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นมาช่วยปฏิบัติราชการชั่วคราวโดยมีกำหนดเวลาได้ โดยเสนอเรื่องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดของผู้นั้นก่อน และเมื่อหมดความจำเป็นแล้วให้รีบส่งตัวผู้นั้นคืนต้นสังกัด

ให้ถือว่าผู้ซึ่งมาช่วยราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เสมือนเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ขาดจากสถานภาพเดิมและคงได้รับเงินเดือนทางต้นสังกัดเดิม

มาตรา ๔๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๔๔/๑[๔๐] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๔๔/๒[๔๑] สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยไม่มีการลงมติ

ญัตติตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดวันสำหรับการอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าห้าวันและไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ แล้วแจ้งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดทราบ

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ จะทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง

มาตรา ๔๔/๓[๔๒] นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

---

[๓๙] มาตรา ๔๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๐] มาตรา ๔๔/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๑] มาตรา ๔๔/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๒] มาตรา ๔๔/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๑)[๔๓] ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล

(๒) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(๓)[๔๔] เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใด เนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

ให้นำความใน (๓) มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยโดยอนุโลม[๔๕]

หมวด ๔
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๔๕ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

(๒) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๓) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

(๔) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

(๕) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

---

[๔๓] มาตรา ๔๔/๓ วรรคหนึ่ง (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๔] มาตรา ๔๔/๓ วรรคหนึ่ง (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๕] มาตรา ๔๔/๓ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๖) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ เฉพาะภายในเขตสภาตำบล

(๖/๑)[๔๖] ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนในการดูแลการจราจรและการรักษาความสงบเรียบร้อย

(๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๗ ทวิ)[๔๗] บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๗ ตรี)[๔๘] จัดการ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก

(๘) จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๙) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๕/๑[๔๙] การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๔๖ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๗ กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้

---

[๔๖] มาตรา ๔๕ (๖/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๗] มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๗ ทวิ) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๔๘] มาตรา ๔๕ (๗ ตรี) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๙] มาตรา ๔๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

ในกรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่าง ๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม

มาตรา ๔๘ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ

มาตรา ๔๙ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้กระทำกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

สิทธิในการกระทำกิจการตามวรรคหนึ่ง เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนไปไม่ได้

มาตรา ๕๐ การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีลักษณะเป็นการพาณิชย์อาจทำได้โดยการตราเป็นข้อบัญญัติ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๕๑ ข้อบัญญัติจะตราขึ้นได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดตราข้อบัญญัติ หรือให้มีอำนาจตราข้อบัญญัติ

(๓) การดำเนินการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๕๐

ในข้อบัญญัติจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือน และหรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๒[๕๐] ร่างข้อบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าชื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

การเสนอร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะต้องมีคำรับรองของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๕๓[๕๑] ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติใด ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา

---

[๕๐] มาตรา ๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้เสร็จและส่งคืนประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัตินั้น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติต่อไป แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลไปยังสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อพิจารณาใหม่ ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติและแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบต่อไป แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ยืนยันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติหรือยืนยันร่างข้อบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสาม ให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป

มาตรา ๕๔ เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้พิจารณาและเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติใด ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัตินั้นไปยังนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อลงนามแล้วส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ความเห็นชอบ

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว ให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัย ชี้ขาด ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนามภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคืนมา ถ้านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ลงนามภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามและประกาศใช้บังคับต่อไป

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ส่งร่างข้อบัญญัติคืนไปยังสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติคืนมา ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังยืนยันให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ ให้ดำเนินการประกาศร่างข้อบัญญัตินั้นใช้บังคับต่อไป

มาตรา ๕๕[๕๒] ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการจำนวนสิบห้าคนเพื่อพิจารณาหาข้อยุติความ

---

[๕๑] มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๒] มาตรา ๕๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

ขัดแย้ง โดยแก้ไข ปรับปรุง หรือยืนยันสาระสำคัญในร่างข้อบัญญัตินั้น ทั้งนี้ ให้ยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอจำนวนเจ็ดคน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอจำนวนเจ็ดคน โดยให้ตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติไม่รับหลักการ และให้กรรมการทั้งสิบสี่คนร่วมกันปรึกษาและเสนอบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการครบจำนวนสิบสี่คน

ในกรณีที่ไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการดังกล่าวให้ครบตามจำนวน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณาร่างข้อบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้ตั้งประธานกรรมการในคราวแรก แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งร่างข้อบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการหรือประธานกรรมการในวรรคสี่ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเร็ว แล้วให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอร่างข้อบัญญัติดังกล่าวต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๕๒ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด หากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เสนอร่างข้อบัญญัตินั้นต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๕๕/๑[๕๓] ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๕๕ วรรคห้า ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดหรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราข้อบัญญัตินั้น ให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป และให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีที่แล้วไปพลางก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรัฐมนตรีมีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การเสนอ การแปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

---

[๕๓] มาตรา ๕๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๕๖ ข้อบัญญัติให้ใช้บังคับได้ในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัติท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัดนั้น

ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปิดประกาศข้อบัญญัติที่ประกาศใช้บังคับแล้วไว้ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้[๕๔]

มาตรา ๕๗ ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ทันท่วงทีมิได้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติชั่วคราวที่มิใช่ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสามัญประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วให้ใช้บังคับได้[๕๕]

ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคราวต่อไป ให้นำข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่ออนุมัติ และเมื่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอนุมัติแล้ว ให้ใช้ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นเป็นข้อบัญญัติต่อไป แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่อนุมัติให้ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้น

หมวด ๕
การงบประมาณและการคลัง

มาตรา ๕๘ งบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ทำเป็นข้อบัญญัติ ถ้าข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่แล้วนั้นไปพลางก่อน

งบประมาณรายจ่ายจะมีได้เฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖

(๒) กิจการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๙ ถ้าในปีใดจำนวนเงินที่ได้อนุมัติไว้ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปี ให้ทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

มาตรา ๖๐ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ให้

---

[๕๔] มาตรา ๕๖ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๕] มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรให้สภาตำบลตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๖๑ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนที่จัดเก็บได้ในจังหวัดใด ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๖๒ ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร จัดเก็บได้ในจังหวัดใด ให้ส่งมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละห้าของภาษีที่จัดเก็บได้

มาตรา ๖๓ ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ที่ได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดใด ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๔[๕๖] องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้าในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) น้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน หรือก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ โดยจัดเก็บเพิ่มขึ้นได้ไม่เกินลิตรละสิบสตางค์สำหรับน้ำมันและกิโลกรัมละไม่เกินสิบสตางค์สำหรับก๊าซปิโตรเลียม

(๒) ยาสูบ โดยจัดเก็บเพิ่มขึ้นได้ไม่เกินมวนละสิบสตางค์

ราคาจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นตามวรรคหนึ่ง ไม่ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด

มาตรา ๖๕ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเรียกเก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้พักในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสิบของภาษีอากรและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภทสำหรับในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร

(๒) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

ในการเสียภาษีอากรตามมาตรานี้ เศษของหนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง

ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

---

[๕๖] มาตรา ๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๗ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากรสำหรับในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเก็บในอัตราร้อยละศูนย์

(๒) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราอื่น ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๖๘ กิจการใดที่กฎหมายบัญญัติให้เทศบาลเป็นผู้ดำเนินการ ถ้ากิจการนั้นอยู่ในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายนั้น และบรรดาค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับเนื่องในกิจการเช่นว่านั้นให้ถือเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๖๙ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมใด ๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้นได้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๗๐ ในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการตามกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการนั้นจะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ในการบังคับเรียกเก็บภาษีอากรค้างชำระ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรได้โดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือมีคำสั่ง ทั้งนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว

วิธีการยึดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวในวรรคสอง ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาด เมื่อหักค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการยึดและขายทอดตลาดและเงินภาษีอากรค้างชำระแล้ว ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

มาตรา ๗๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมอบให้ส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าตอบแทนหรือรายได้อื่นใดเพื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ได้ ทั้งนี้ โดยให้คิดค่าใช้จ่ายได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นจะมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าตอบแทนหรือรายได้อื่นใดเพื่อราชการส่วนท้องถิ่นอื่นก็ได้ ทั้งนี้ โดยให้คิดค่าใช้จ่ายได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะมอบหมายให้เอกชนดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ยกเว้นการเรียกเก็บภาษีอากรก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๒ ทุกปีงบประมาณ ให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเงินอุดหนุน

มาตรา ๗๓ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีอากรตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้

(๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้

(๓) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๔) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๕) รายได้จากการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๖) พันธบัตรหรือเงินกู้ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้

(๗) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

(๘) เงินอุดหนุนหรือรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(๙) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๑๐) รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา ๗๔ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินตอบแทนอื่น ๆ

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ

(๖) ค่าครุภัณฑ์

(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ

(๘) เงินอุดหนุน

(๙)[๕๗] รายจ่ายอื่นใดที่จำเป็นต้องจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่หรือตามข้อผูกพัน หรือรายจ่ายตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามวรรคหนึ่ง หรือการนำเงินของกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าของหรือเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในกิจการนั้น ไปใช้จ่ายเพื่อการ

---

[๕๗] มาตรา ๗๔ (๙) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

ฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศหรือการฝึกอบรมซึ่งจัดโดยหน่วยงานของรัฐที่กำหนดให้มีการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด[๕๘]

มาตรา ๗๕[๕๙] เงินเดือนและค่าตอบแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรรมการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๗๖ การคลัง การงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การดำเนินกิจการการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและการจัดหาพัสดุและการจัดจ้าง และการให้ได้รับสวัสดิการของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ในการออกระเบียบตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงความเป็นอิสระ ความคล่องตัวและความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย

หมวด ๖
การกำกับดูแล

มาตรา ๗๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ เพื่อการนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้

เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเสียหายแก่ราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการชี้แจง แนะนำหรือตักเตือนผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าว หรือในกรณีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนการกระทำหรือให้ระงับการปฏิบัติของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้ก็ได้ และในกรณีที่สั่งเพิกถอนหรือระงับ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่

---

[๕๘] มาตรา ๗๔ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๙] มาตรา ๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

ได้รับคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อรัฐมนตรีวินิจฉัยเป็นประการใดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด[๖๐]

เมื่อความปรากฏโดยมีหลักฐานตามสมควรต่อผู้ว่าราชการจังหวัดว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใด จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่สั่งการตามวรรคสอง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลัน และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๖๑]

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน[๖๒]

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนก็ได้ หากเห็นว่าการคงอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้นต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวน หรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏขึ้นโดยชัดแจ้ง ทั้งนี้ หากผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีความผิด และผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใดในช่วงที่หยุดปฏิบัติหน้าที่โดยถือเสมือนว่าผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนปรากฏผลการสอบสวนดังกล่าว การจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง[๖๓]

การอุทธรณ์คำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคห้า ให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว ซึ่งรัฐมนตรีต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อรัฐมนตรีวินิจฉัยเป็นประการใด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด[๖๔]

---

[๖๐] มาตรา ๗๗ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๑] มาตรา ๗๗ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๒] มาตรา ๗๗ วรรคสี่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๓] มาตรา ๗๗ วรรคห้า เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๔] มาตรา ๗๗ วรรคหก เพิ่มโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๗๘ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งเพิกถอนมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่ข้อบัญญัติได้ในกรณีที่ปรากฏว่ามตินั้นฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับของทางราชการ หรือเป็นมติที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

คำสั่งเพิกถอนมติของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่งต้องแสดงเหตุผลของการเพิกถอนมตินั้น และต้องกระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติ

ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังยืนยันมติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานการยืนยันมติดังกล่าวและเหตุผลของการเพิกถอนมติของผู้ว่าราชการจังหวัดต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติยืนยันมติเดิม

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยสั่งการในเรื่องดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๗๙[๖๕] เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๗๗ วรรคสาม ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้น ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งคำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจากรายงานตามวรรคหนึ่ง จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม และรัฐมนตรีต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

มาตรา ๘๐[๖๖] เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ผู้ว่าราชการจังหวัดจะรายงานเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ได้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีมีอำนาจยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้และให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

วรรคสาม[๖๗] (ยกเลิก)

---

[๖๕] มาตรา ๗๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๖] มาตรา ๘๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๖๗] มาตรา ๘๐ วรรคสาม ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๑ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๒ ให้สภาจังหวัดที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้

ให้สมาชิกสภาจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะครบสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘[๖๘]

ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามวรรคหนึ่งดำเนินการเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในระหว่างที่ยังไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามวรรคสาม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปพลางก่อน

มาตรา ๘๓ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาไปเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๔ ให้บรรดาข้าราชการส่วนจังหวัดและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๘๕ ให้บรรดาข้อบัญญัติจังหวัด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ คำสั่ง และประกาศที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด หรือกฎหมายอื่นที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการออกข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ คำสั่ง และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๖ ให้ ก.จ. อ.ก.จ.วิสามัญ และ อ.ก.จ.จังหวัด ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๔๒ ใช้บังคับ ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

---

[๖๘] มาตรา ๘๒ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๘๗ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จังหวัดใดยังมีสภาตำบลอยู่ ให้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และทรัพย์สินส่วนจังหวัดและการคลังยังคงใช้บังคับได้ต่อไปในเขตสภาตำบลสำหรับจังหวัดนั้นเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๘ ในระหว่างที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมิได้มอบให้ส่วนราชการที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ให้ส่วนราชการดังกล่าวเรียกเก็บภาษีอากรค่าธรรมเนียมเพื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้นอีกเท่ากับอัตราตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗

การเรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมของส่วนราชการตามมาตรานี้ ให้ถือว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มอบให้ส่วนราชการดังกล่าวเรียกเก็บเพื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗

มาตรา ๘๙ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ทั้งจังหวัดที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาลและเทศบาล เมื่อได้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ออกใช้บังคับเพื่อกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ในการนี้สมควรปรับปรุงบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกันและปรับปรุงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒[๖๙]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดหลักการในการจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นใหม่ เพื่อให้เป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัดในส่วนของการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและการพ้นจากตำแหน่งของประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด การยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖[๗๐]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓๒ บรรดาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือมีการยุบสภา

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๘ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๕/๑ มาตรา ๓๕/๒ มาตรา ๓๕/๓ มาตรา ๓๕/๔ มาตรา ๓๕/๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๔/๑ มาตรา ๔๔/๒ มาตรา ๔๔/๓ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๕/๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับจนกว่าจะครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นหลังจาก

---

[๖๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๕ ก/หน้า ๘/๑๐ มีนาคม ๒๕๔๒

[๗๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๑๐๙ ก/หน้า ๕/๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้นำบทบัญญัติเดิมก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทนในระหว่างเวลาดังกล่าว

มาตรา ๓๓ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ที่กำหนดการจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรรมการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมให้แก่กรรมการที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งขึ้น ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการออกระเบียบตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากเป็นการสมควรกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ประกอบกับบทบัญญัติบางมาตราตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ยังไม่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และไม่เหมาะสมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒[๗๑]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบัน เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน ทั้งสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้งและสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมควรเปิดกว้างให้เป็นสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒[๗๒]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

---

[๗๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๘๕ ก/หน้า ๑๐/๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

[๗๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๑๓๐/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

มาตรา ๒๕ บรรดาข้อกล่าวหาหรือการดำเนินการใด ๆ ตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง มาตรา ๓๖ วรรคสอง มาตรา ๓๗ วรรคสอง มาตรา ๓๗/๑ วรรคสอง หรือมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้วแต่กรณี ที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือสอบสวนเสร็จแล้วแต่ยังมิได้มีคำสั่งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๒๖ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น โดยให้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง หรือจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดใด ให้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามวรรคหนึ่งเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๒๗ บทบัญญัติมาตรา ๓๕/๒ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๘ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้มีตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัด เฉพาะบรรดาที่ถูกระงับการปฏิบัติราชการหรือหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินการต่อไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้นแก่บุคคลดังกล่าว

มาตรา ๒๙ ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๗๔ (๙) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

จะกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบในเรื่องนั้นใช้บังคับก็ได้ แต่ให้คุ้มครองได้เฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยที่ออกก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๗๔ (๙) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและมีการกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทย ให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งการกระทำอันเป็นการต้องห้ามของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตลอดจนอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
เทศบาล
พ.ศ. ๒๔๙๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๖
เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเทศบาลให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๖ และบรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔[๒] เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นใดเป็นเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครแล้ว ห้ามมิให้ใช้กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่บัญญัติถึงการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนันในท้องถิ่นนั้น และให้บรรดาบุคคลที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนันพ้นจากตำแหน่งและหน้าที่เฉพาะในเขตท้องถิ่นนั้น

ในเขตเทศบาลตำบลใด ถ้าหมดความจำเป็นที่จะต้องมีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือสารวัตรกำนัน ให้รัฐมนตรีประกาศยกเลิกตำแหน่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๐/ตอนที่ ๑๔/หน้า ๒๒๒/๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๖

[๒] มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๕ ให้เทศบาลที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ คงมีฐานะเป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ตามที่เป็นอยู่ แล้วแต่กรณี มีอำนาจหน้าที่และอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ บรรดาเทศบัญญัติที่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๑ และพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๖ หรือโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น ให้คงใช้บังคับได้

ในกรณีที่ผู้กระทำผิดเทศบัญญัติดังกล่าวในวรรคก่อนไม่ชำระค่าปรับ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๐ วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ

ส่วนที่ ๑
การจัดตั้งเทศบาล

มาตรา ๗ เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๘[๓] เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาล

ในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่จัดตั้งเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ปลัดเทศบาล และให้ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราว จนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

มาตรา ๙[๔] เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๐[๕] เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

---

[๓] มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕] มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๑[๖] เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๒[๗] ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ การเปลี่ยนชื่อเทศบาลหรือการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล ให้กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย

ในกรณีที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนคร ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน ในท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงเขตเป็นเทศบาลตามความในวรรคหนึ่งสิ้นสุดอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตที่ได้เปลี่ยนแปลงนั้นเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลใช้บังคับเป็นต้นไป

มาตรา ๑๓[๘] ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ท้องถิ่นซึ่งได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้วอาจถูกเปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิกได้โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย

ท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงฐานะตามความในวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งเทศบาลเดิมนับแต่วันที่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นต้นไป บรรดาทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และสิทธิเรียกร้องของเทศบาลเดิมให้โอนไปเป็นของเทศบาลใหม่ในขณะเดียวกันนั้น และบรรดาเทศบัญญัติที่ได้ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้วคงให้ใช้บังคับต่อไป

ในการยุบเลิกเทศบาล ให้ระบุถึงวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นด้วย

ส่วนที่ ๒
องค์การเทศบาล

มาตรา ๑๔[๙] องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี

บทที่ ๑
สภาเทศบาล

[๖] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๗] มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๘] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖
[๙] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๕[๑๐] สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวน ดังต่อไปนี้

(๑) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน

(๒) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน

(๓) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น[๑๑]

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังมิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีที่ได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่มีผู้ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ถ้าในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้นยังได้ไม่ครบจำนวนอีก ให้ถือว่าสภาเทศบาลนั้นประกอบด้วยจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะครบอายุของสภาเทศบาล เว้นแต่จะมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงสองในสามของจำนวนตามวรรคหนึ่ง[๑๒]

มาตรา ๑๖[๑๓] สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระหรือมีการยุบสภาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

สมาชิกสภาเทศบาลผู้เข้ามาแทนให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๗ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาลต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาเทศบาลว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งจะซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

มาตรา ๑๘ สมาชิกสภาเทศบาลย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ

มาตรา ๑๘ ทวิ[๑๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๙[๑๕] สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อ

---

[๑๐] มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๑] มาตรา ๑๕ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒] มาตรา ๑๕ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๓] มาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๔] มาตรา ๑๘ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือมีการยุบสภาเทศบาล

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง

(๕) ขาดประชุมสภาเทศบาลสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๖)[๑๖] กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคสาม

(๗) สภาเทศบาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เทศบาลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาเทศบาล โดยมีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาเทศบาลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติ

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่าสมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใดเว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนกรณีตาม (๔) หรือ (๖) ให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๑๗]

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) (๕) หรือ (๖) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วยและในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิ

---

[๑๕] มาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๖] มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๗] มาตรา ๑๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

เลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๑๘]

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตาม (๘) พร้อมกันทั้งหมดให้ถือว่าเป็นการยุบสภาเทศบาล[๑๙]

มาตรา ๒๐ สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล

ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาเทศบาล[๒๐]

มาตรา ๒๐ ทวิ[๒๑] นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓

(๔) สภาเทศบาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติการหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ โดยมีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาเทศบาลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติ

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลตาม (๓) หรือ (๔) จะดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลอีกไม่ได้ตลอดอายุของสภาเทศบาลนั้น

ให้ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลที่ได้รับเลือกใหม่อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๐ ตรี[๒๒] ในกรณีที่ตำแหน่งประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา ๒๐ ทวิ ให้สภาเทศบาลเลือกสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

มาตรา ๒๑ ประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล

---

[๑๘] มาตรา ๑๙ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๙] มาตรา ๑๙ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๐] มาตรา ๒๐ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๑] มาตรา ๒๐ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๒] มาตรา ๒๐ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

รองประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่กระทำกิจการแทนประธานสภาเทศบาลในเมื่อประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๒๒ ในเมื่อประธานและรองประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาเทศบาลเลือกตั้งกันเองเป็นประธานเฉพาะในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๒๓ ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลไว้

มาตรา ๒๔[๒๓] ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสี่สมัย สมัยประชุมสามัญครั้งแรกและวันเริ่มประชุมสมัยสามัญประจำปีให้สภาเทศบาลกำหนด

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องกำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลได้มาประชุมสภาเทศบาลครั้งแรกภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และให้ที่ประชุมเลือกประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาล[๒๔]

กรณีที่สภาเทศบาลไม่อาจจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ตามกำหนดเวลาในวรรคสอง หรือมีการประชุมสภาเทศบาลแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาเทศบาลได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้มีคำสั่งยุบสภาเทศบาล

สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกินสามสิบวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๒๕ โดยปกติให้ประธานสภาเทศบาลเป็นผู้เรียกประชุมสภาเทศบาลตามสมัยประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

ในกรณีที่ยังไม่มีประธานสภาเทศบาล หรือประธานสภาเทศบาลไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

มาตรา ๒๖ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งเทศบาล ประธานสภาเทศบาลก็ดี หรือนายกเทศมนตรีก็ดี หรือสมาชิกสภาเทศบาลมีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่งก็ดี อาจทำคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดขอให้เปิดประชุมวิสามัญให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา ถ้าเห็นสมควรก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมวิสามัญได้

สมัยประชุมวิสามัญให้มีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๒๗[๒๕] การประชุมสภาเทศบาล ต้องมีสมาชิกสภาเทศบาลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

---

[๒๓] มาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๔] มาตรา ๒๔ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๕] มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๒๘ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษานั้น ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่จะมีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภาเทศบาลคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีจำนวนลงเสียงลงคะแนนเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้สภาเทศบาลประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือเรื่องที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเรื่องการเมืองแห่งรัฐ

มาตรา ๓๐ การประชุมของสภาเทศบาลย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่จะได้กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล

เมื่อนายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาลรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุมร้องขอให้ทำการประชุมลับ ก็ให้ประธานสภาเทศบาลดำเนินการประชุมลับได้ โดยไม่ต้องขอมติที่ประชุม[๒๖]

มาตรา ๓๑[๒๗] ในที่ประชุมสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานในหน้าที่ได้ แต่นายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าข้อความนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของเทศบาล

มาตรา ๓๒[๒๘] สภาเทศบาลมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภาเทศบาล และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาล เพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล แล้วรายงานต่อสภาเทศบาล

ในการตั้งคณะกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่ง นายกเทศมนตรีมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิก เพื่อให้สภาเทศบาลแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญได้ไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

คณะกรรมการที่สภาเทศบาลตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

มาตรา ๓๒ ทวิ[๒๙] ในกรณีกิจการอื่นใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของเทศบาลหรือประชาชนในท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ หรือนายกเทศมนตรีอาจเสนอต่อประธานสภาเทศบาลเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติในท้องถิ่นได้ และประกาศให้ประชาชนทราบ

---

[๒๖] มาตรา ๓๐ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๗] มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๘] มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๒๙] มาตรา ๓๒ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

การออกเสียงประชามติต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการขอปรึกษาความเห็นของประชาชนว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกิจการสำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามวรรคหนึ่ง ซึ่งมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย การออกเสียงประชามติที่เกี่ยวกับตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือคณะบุคคลใดคณะบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะจะกระทำมิได้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ

การออกเสียงประชามติตามมาตรานี้ให้มีผลเป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่สภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรีในเรื่องนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

มาตรา ๓๓ การประชุมคณะกรรมการตามมาตรา ๓๒ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ระเบียบการประชุมของคณะกรรมการให้ใช้ระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลโดยอนุโลม

มาตรา ๓๔[๓๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๕[๓๑] (ยกเลิก)

บทที่ ๒
คณะเทศมนตรี[๓๒]

มาตรา ๓๖[๓๓] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๗[๓๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๘[๓๕] (ยกเลิก)

มาตรา ๓๙[๓๖] (ยกเลิก)

---

[๓๐] มาตรา ๓๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๑] มาตรา ๓๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๒] บทที่ ๒ คณะเทศมนตรี มาตรา ๓๖ ถึง มาตรา ๔๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๓] มาตรา ๓๖ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๔] มาตรา ๓๗ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๕] มาตรา ๓๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๖] มาตรา ๓๙ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๐[๓๗] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๑[๓๘] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๒[๓๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๓[๔๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๔[๔๑] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๕[๔๒] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๖[๔๓] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๗[๔๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๘[๔๕] (ยกเลิก)

บทที่ ๒ ทวิ
นายกเทศมนตรี[๔๖]

มาตรา ๔๘ ทวิ[๔๗] ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๔๘ ตรี[๔๘] (ยกเลิก)

---

[๓๗] มาตรา ๔๐ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๘] มาตรา ๔๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๙] มาตรา ๔๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๐] มาตรา ๔๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๑] มาตรา ๔๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๒] มาตรา ๔๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๓] มาตรา ๔๖ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๔] มาตรา ๔๗ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๕] มาตรา ๔๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๖] บทที่ ๒ ทวิ นายกเทศมนตรี มาตรา ๔๘ ทวิ ถึง มาตรา ๔๘ ปัญจวีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๔๗] มาตรา ๔๘ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๘ จัตวา[๔๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๘ เบญจ[๕๐] บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

มาตรา ๔๘ ฉ[๕๑] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๘ สัตต[๕๒] นายกเทศมนตรีมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๔๘ อัฏฐ[๕๓] นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสองคน

(๒) เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสามคน

(๓) เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกินสี่คน

นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้ โดยในกรณีเทศบาลตำบลให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสองคน ในกรณีเทศบาลเมืองให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินสามคน และในกรณีเทศบาลนครให้แต่งตั้งได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

มาตรา ๔๘ นว[๕๔] รองนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ เบญจ เว้นแต่การนับอายุและการนับระยะเวลาของคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอย่างอื่นให้นับถึงวันแต่งตั้ง

---

[๔๘] มาตรา ๔๘ ตรี ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๙] มาตรา ๔๘ จัตวา ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๐] มาตรา ๔๘ เบญจ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๑] มาตรา ๔๘ ฉ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๒] มาตรา ๔๘ สัตต แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๓] มาตรา ๔๘ อัฏฐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๘ ทศ[๕๕] ก่อนนายกเทศมนตรีเข้ารับหน้าที่ ให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล โดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลหรือสภาเทศบาลถูกยุบตามมาตรา ๒๔ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกเทศมนตรีจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ เมื่อได้มีการเลือกประธานสภาเทศบาลแล้วให้ประธานสภาเทศบาลเรียกประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงนโยบายโดยไม่มีการลงมติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเลือกประธานสภาเทศบาล

การประชุมเพื่อแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีให้กระทำโดยเปิดเผย โดยนายกเทศมนตรีต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรแจกให้สมาชิกสภาเทศบาลทุกคนที่มาประชุมด้วย

หากนายกเทศมนตรีไม่สามารถแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้นายกเทศมนตรีจัดทำนโยบายแจ้งเป็นหนังสือส่งให้สมาชิกสภาเทศบาลทุกคนภายในเจ็ดวัน โดยให้นำวิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่านายกเทศมนตรีได้แถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลแล้ว

ให้นายกเทศมนตรีจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาเทศบาลเป็นประจำทุกปี

คำแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีและรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานให้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลด้วย

มาตรา ๔๘ เอกาทศ[๕๖] นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี หรือผู้ซึ่งนายกเทศมนตรีมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาเทศบาลและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๔๘ ทวาทศ[๕๗] สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาเทศบาลเพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการเทศบาลโดยไม่มีการลงมติ

ญัตติตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อประธานสภาเทศบาล และให้ประธานสภาเทศบาลกำหนดวันสำหรับการอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าห้าวันและไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ แล้วแจ้งให้นายกเทศมนตรีทราบ

มาตรา ๔๘ เตรส[๕๘] นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

---

[๕๔] มาตรา ๔๘ นว แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๕] มาตรา ๔๘ ทศ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๖] มาตรา ๔๘ เอกาทศ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๕๗] มาตรา ๔๘ ทวาทศ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๕๘] มาตรา ๔๘ เตรส เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๑)[๕๙] กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี

(๔) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๔๘ จตุทศ[๖๐] นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑)[๖๑] ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล

(๒) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(๓)[๖๒] เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่เทศบาลนั้นหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม[๖๓]

บทบัญญัติตามมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งได้รับเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญหรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใดเนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภาหรือวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาเทศบาลหรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

ให้นำความใน (๓) มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภาเทศบาลด้วยโดยอนุโลม[๖๔]

มาตรา ๔๘ ปัญจทศ[๖๕] นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

---

[๕๙] มาตรา ๔๘ เตรส (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖๐] มาตรา ๔๘ จตุทศ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๖๑] มาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคหนึ่ง (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๒] มาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคหนึ่ง (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๓] มาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖๔] มาตรา ๔๘ จตุทศ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๕] มาตรา ๔๘ ปัญจทศ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ เบญจ

(๕) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ จตุทศ

(๖) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๒ ตรีวรรคห้า หรือมาตรา ๗๓

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่านายกเทศมนตรีไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกเทศมนตรีผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) หรือ (๕) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าความเป็นนายกเทศมนตรีผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่านายกเทศมนตรีผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๖๖]

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่านายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้นายกเทศมนตรีผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) หรือ (๕) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๖๗]

ในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ของนายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี[๖๘]

---

[๖๖] มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๗] มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๘] มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๔๘ โสฬส[๖๙] รองนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

(๒) นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ตาย

(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกเทศมนตรี

(๕)[๗๐] ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ นว

(๖) กระทำการฝ่าฝืนตามมาตรา ๔๘ จตุทศ

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสอบสวนและสั่งให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓

ให้นำความใน (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีด้วยโดยอนุโลม[๗๑]

ให้นำความในมาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรีด้วยโดยอนุโลม[๗๒]

มาตรา ๔๘ สัตตรส[๗๓] ให้นายกเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล

มาตรา ๔๘ อัฏฐารส[๗๔] เทศบาลแบ่งส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักปลัดเทศบาล

(๒) ส่วนราชการอื่นตามที่นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักปลัดเทศบาลและส่วนราชการอื่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๔๘ เอกูนวีสติ[๗๕] ให้มีปลัดเทศบาลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลรองจากนายกเทศมนตรี และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

การบริหารงานบุคคลของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

---

[๖๙] มาตรา ๔๘ โสฬส เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๐] มาตรา ๔๘ โสฬส (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๗๑] มาตรา ๔๘ โสฬส วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๗๒] มาตรา ๔๘ โสฬส วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๗๓] มาตรา ๔๘ สัตตรส เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๔] มาตรา ๔๘ อัฏฐารส เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๕] มาตรา ๔๘ เอกูนวีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๔๘ วีสติ[๗๖] อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่นายกเทศมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกเทศมนตรี ตามลำดับที่นายกเทศมนตรีจัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกเทศมนตรีหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดเทศบาลเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกเทศมนตรีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกเทศมนตรีอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรีก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดเทศบาลหรือรองปลัดเทศบาลปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

การปฏิบัติราชการแทนนายกเทศมนตรีตามวรรคสาม ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลและกรอบนโยบายที่นายกเทศมนตรีกำหนดไว้

มาตรา ๔๘ เอกวีสติ[๗๗] ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี และพนักงานเทศบาลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๔๘ ทวาวีสติ[๗๘] ถ้าในเขตเทศบาลใด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควรให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หรือหัวหน้าส่วนราชการในเขตเทศบาลนั้นมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการเปรียบเทียบคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อได้เปรียบเทียบคดีใดแล้ว ให้รีบส่งบันทึกการเปรียบเทียบพร้อมด้วยสำนวนไปยังพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแห่งเขตท้องที่ซึ่งเทศบาลนั้นตั้งอยู่เพื่อดำเนินการต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๔๘ เตวีสติ[๗๙] เมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นใดเป็นเทศบาลแล้ว ให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน บรรดาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือกฎหมายอื่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

---

[๗๖] มาตรา ๔๘ วีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๗] มาตรา ๔๘ เอกวีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๘] มาตรา ๔๘ ทวาวีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๗๙] มาตรา ๔๘ เตวีสติ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

ในกรณีที่เทศบาลตำบลใดมีทั้งนายกเทศมนตรี และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน ให้บุคคลดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่หรือกฎหมายอื่นในเขตเทศบาลตำบลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๘ จตุวีสติ[๘๐] เงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๔๘ ปัญจวีสติ[๘๑] ในกรณีที่บทบัญญัติมาตราใดในพระราชบัญญัตินี้กล่าวถึงคณะเทศมนตรี ให้หมายถึงนายกเทศมนตรี บทบัญญัติมาตราใดกล่าวถึงเทศมนตรี ให้หมายถึงรองนายกเทศมนตรี เว้นแต่บทบัญญัติมาตราใดมีข้อความเป็นอย่างเดียวกันหรือขัดแย้งกันกับบทบัญญัติในบทนี้ ให้ใช้บทบัญญัติในบทนี้แทน

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรีให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น อ้างถึงนายกเทศมนตรีตามบทนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งบทนี้

ส่วนที่ ๓
หน้าที่ของเทศบาล

บทที่ ๑
เทศบาลตำบล

มาตรา ๔๙[๘๒] (ยกเลิก)

มาตรา ๕๐[๘๓] ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

(๒/๑)[๘๔] รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

---

[๘๐] มาตรา ๔๘ จตุวีสติ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๘๑] มาตรา ๔๘ ปัญจวีสติ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๘๒] มาตรา ๔๙ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๘๓] มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[๘๔] มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๒/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

(๕) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

(๖)[๘๕] จัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก

(๗)[๘๖] ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(๘)[๘๗] บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๙)[๘๘] หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด[๘๙]

มาตรา ๕๑[๙๐] ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

(๒) ให้มีโรงฆ่าสัตว์

(๓) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

(๔) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

(๕) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

(๖) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้

(๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(๘) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

(๙) เทศพาณิชย์

บทที่ ๒
เทศบาลเมือง

มาตรา ๕๒[๙๑] (ยกเลิก)

---

[๘๕] มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘๖] มาตรา ๕๐ (๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๘๗] มาตรา ๕๐ (๘) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๘๘] มาตรา ๕๐ (๙) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๘๙] มาตรา ๕๐ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๙๐] มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑

มาตรา ๕๓[๙๒] ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐

(๒) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

(๓) ให้มีโรงฆ่าสัตว์

(๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้

(๕) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

(๖) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ

(๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(๘) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

(๙)[๙๓] จัดระเบียบการจราจร หรือร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

มาตรา ๕๔[๙๔] ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

(๒) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

(๓) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

(๔) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

(๕) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล

(๖) ให้มีการสาธารณูปการ

(๗) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

(๘) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

(๙) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา

(๑๐) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(๑๑) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น

(๑๒) เทศพาณิชย์

บทที่ ๓
เทศบาลนคร

มาตรา ๕๕[๙๕] (ยกเลิก)

---

[๙๑] มาตรา ๕๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๙๒] มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๑๗

[๙๓] มาตรา ๕๓ (๙) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๙๔] มาตรา ๕๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑

มาตรา ๕๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

(๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓

(๒) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

(๓) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

(๔)[๙๖] การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น

(๕)[๙๗] จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

(๖)[๙๘] จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

(๗)[๙๙] การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง

(๘)[๑๐๐] การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว

มาตรา ๕๗ เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่น ๆ ตามมาตรา ๕๔ ได้

บทที่ ๓ ทวิ
การทำการนอกเขตเทศบาล
และการทำการร่วมกับบุคคลอื่น[๑๐๑]

มาตรา ๕๗ ทวิ[๑๐๒] เทศบาลอาจทำกิจการนอกเขต เมื่อ

(๑) การนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่อยู่ภายในเขตของตน

(๒) ได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัด หรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และ

(๓) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕๗ ตรี[๑๐๓] เทศบาลอาจทำการร่วมกับบุคคลอื่นโดยก่อตั้งบริษัทจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด เมื่อ

---

[๙๕] มาตรา ๕๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๙๖] มาตรา ๕๖ (๔) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๙๗] มาตรา ๕๖ (๕) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๙๘] มาตรา ๕๖ (๖) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๙๙] มาตรา ๕๖ (๗) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๐๐] มาตรา ๕๖ (๘) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๐๑] บทที่ ๓ ทวิ การทำการนอกเขตเทศบาลและการทำการร่วมกับบุคคลอื่น มาตรา ๕๗ ทวิ ถึงมาตรา ๕๗ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑

[๑๐๒] มาตรา ๕๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑

[๑๐๓] มาตรา ๕๗ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑

(๑) บริษัทจำกัดนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค

(๒) เทศบาลต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนที่บริษัทนั้นจดทะเบียนไว้ ในกรณีที่มีหลายเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลหรือสุขาภิบาล ถือหุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกันให้นับหุ้นที่ถือนั้นรวมกัน และ

(๓) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่เทศบาลถืออยู่ในบริษัทจำกัดต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ความใน (๑) และ (๒) ของวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับในกรณีที่บริษัทจำกัดที่เทศบาลร่วมก่อตั้งหรือถือหุ้นนั้น ไม่มีเอกชนถือหุ้นอยู่ด้วย

บทที่ ๔
สหการ

มาตรา ๕๘ ถ้ามีกิจการใดอันอยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปที่จะร่วมกันทำเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ก็ให้จัดตั้งเป็นองค์การขึ้นเรียกว่าสหการ มีสภาพเป็นทบวงการเมือง และมีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้แทนของเทศบาลที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย

การจัดตั้งสหการจะทำได้ก็แต่โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งจะได้กำหนดชื่อ อำนาจหน้าที่ และระเบียบการดำเนินงานไว้

การยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยกำหนดวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ด้วย

มาตรา ๕๙ สหการอาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และอาจกู้เงินได้ภายใต้บังคับมาตรา ๖๖ (๕) หรือ (๖)

ส่วนที่ ๔
เทศบัญญัติ

มาตรา ๖๐[๑๐๔] เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อบทกฎหมายในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติหรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติ

ในเทศบัญญัตินั้น จะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเกินกว่าหนึ่งพันบาท

[๑๐๔] มาตรา ๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๖๑[๑๐๕] เทศพาณิชย์ของเทศบาล ให้ตราเป็นเทศบัญญัติ กิจการใดที่เทศบาลมีรายได้หรือผลพลอยได้อันเกิดจากการกระทำตามอำนาจหน้าที่ จะไม่ตราเป็นเทศบัญญัติก็ได้

มาตรา ๖๑ ทวิ[๑๐๖] ร่างเทศบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) นายกเทศมนตรี

(๒) สมาชิกสภาเทศบาล หรือ

(๓) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

ในกรณีที่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้เสนอร่างเทศบัญญัติต้องมีสมาชิกสภาเทศบาลลงนามรับรองไม่น้อยกว่าสองคน

ร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิกสภาเทศบาลจะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกเทศมนตรี

มาตรา ๖๑ ตรี[๑๐๗] ร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความถึงร่างเทศพาณิชย์หรือร่างเทศบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดเก็บ ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบ การบังคับอันเกี่ยวกับภาษีอากร

(๒) การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน หรือการโอนงบประมาณของเทศบาล

(๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้

(๔) การคลัง การงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้าง และการพัสดุ

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างเทศบัญญัติใดเป็นร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีคำรับรองของนายกเทศมนตรี ให้ประธานสภาเทศบาลเป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา ๖๒[๑๐๘] ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาเทศบาลได้มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างเทศบัญญัติใด ในกรณีเทศบาลตำบล ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัติไปยังนายอำเภอเพื่อส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา ในกรณีเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร ให้ประธานสภาเทศบาลส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาร่างเทศบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้เสร็จและส่งคืนประธานสภาเทศบาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัตินั้น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างเทศบัญญัติดังกล่าว

---

[๑๐๕] มาตรา ๖๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

[๑๐๖] มาตรา ๖๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๑๐๗] มาตรา ๖๑ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

[๑๐๘] มาตรา ๖๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างเทศบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งนายกเทศมนตรีลงนามใช้บังคับเป็นเทศบัญญัติต่อไป แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วย ให้ส่งร่างเทศบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลคืนไปยังสภาเทศบาล และให้สภาเทศบาลพิจารณาใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติคืนมา ถ้าสภาเทศบาลมีมติยืนยันตามร่างเทศบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นให้นายกเทศมนตรีลงนามใช้บังคับเป็นเทศบัญญัติ และแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบต่อไป แต่ถ้าสภาเทศบาลไม่ยืนยันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติคืนจากผู้ว่าราชการจังหวัด หรือยืนยันตามร่างเทศบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่ ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป[๑๐๙]

มาตรา ๖๒ ทวิ[๑๑๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๒ ตรี[๑๑๑] ในกรณีที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการจำนวนสิบห้าคน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งโดยแก้ไข ปรับปรุง หรือยืนยันสาระสำคัญในร่างเทศบัญญัตินั้น ทั้งนี้ ให้ยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งสภาเทศบาลเสนอจำนวนเจ็ดคน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งนายกเทศมนตรีเสนอจำนวนเจ็ดคน โดยให้แต่งตั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติไม่รับหลักการ และให้กรรมการทั้งสิบสี่คนร่วมกันปรึกษาและเสนอบุคคล ซึ่งมิได้เป็นนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลคนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการครบจำนวนสิบสี่คน

ในกรณีที่ไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการดังกล่าวให้ครบตามจำนวน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณาร่างเทศบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้แต่งตั้งประธานกรรมการในคราวแรก แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว แล้วรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งร่างเทศบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการหรือประธานกรรมการในวรรคสี่ให้นายกเทศมนตรีโดยเร็ว แล้วให้นายกเทศมนตรีเสนอร่างเทศบัญญัติดังกล่าวต่อสภาเทศบาลตามมาตรา ๖๑ ทวิ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติจากผู้ว่า

---

[๑๐๙] มาตรา ๖๒ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๑๐] มาตรา ๖๒ ทวิ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๑๑] มาตรา ๖๒ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

ราชการจังหวัด หากนายกเทศมนตรีไม่เสนอร่างเทศบัญญัตินั้นต่อสภาเทศบาลภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๖๒ จัตวา[๑๑๒] ให้สภาเทศบาลพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๖๒ ตรี วรรคห้า ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติจากนายกเทศมนตรี หากสภาเทศบาลพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดหรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราเทศบัญญัตินั้น ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป และให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีที่แล้วไปพลางก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้มีคำสั่งยุบสภาเทศบาล

ในการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของสภาเทศบาล การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

มาตรา ๖๓ นอกจากที่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เทศบัญญัตินั้นให้ใช้บังคับได้ เมื่อประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้วเจ็ดวัน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน ถ้ามีความระบุไว้ในเทศบัญญัตินั้นว่าให้ใช้บังคับทันที ก็ให้ใช้บังคับในวันที่ได้ประกาศนั้น

มาตรา ๖๔ ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาเทศบาลให้ทันท่วงทีมิได้ คณะเทศมนตรีอาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้วก็ให้ใช้บังคับได้

ในการประชุมสภาเทศบาลคราวต่อไป ให้นำเทศบัญญัติชั่วคราวนั้นเสนอต่อสภาเทศบาลเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาเทศบาลอนุมัติแล้ว เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นเทศบัญญัติต่อไป ถ้าสภาเทศบาลไม่อนุมัติ เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้เทศบัญญัติชั่วคราวนั้น

คำอนุมัติและไม่อนุมัติของสภาเทศบาลที่กล่าวนี้ ให้ทำเป็นเทศบัญญัติ

ส่วนที่ ๕
การคลังและทรัพย์สินของเทศบาล

มาตรา ๖๕ งบประมาณประจำปีของเทศบาลต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ ถ้าเทศบัญญัติงบประมาณออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง

ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งได้อนุญาตไว้ตามงบประมาณปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ดี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับหรือรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ดี ให้ตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

[๑๑๒] มาตรา ๖๒ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๖[๑๑๓] เทศบาลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

(๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

(๓) รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล

(๔) รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์

(๕) พันธบัตร หรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

(๖) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ

(๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๘) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๙) รายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

การกู้เงินตาม (๖) เทศบาลจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาล และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว

มาตรา ๖๗[๑๑๔] เทศบาลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินตอบแทนอื่น ๆ

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ

(๖) ค่าครุภัณฑ์

(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ

(๘) เงินอุดหนุน

(๙)[๑๑๕] รายจ่ายอื่นใดที่จำเป็นต้องจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่หรือตามข้อผูกพัน หรือรายจ่ายตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การจ่ายเงินของเทศบาลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำเงินของกิจการที่เทศบาลเป็นเจ้าของหรือเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในกิจการนั้น ไปใช้จ่ายเพื่อการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล หรือสมาชิกสภาเทศบาล จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศหรือการฝึกอบรมซึ่งจัดโดยหน่วยงานของรัฐที่กำหนดให้มีการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด[๑๑๖]

---

[๑๑๓] มาตรา ๖๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๘

[๑๑๔] มาตรา ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๑๕] มาตรา ๖๗ (๙) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๑๖] มาตรา ๖๗ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๖๗ ทวิ[๑๑๗] การจ่ายเงินตามมาตรา ๖๗ (๘) และการจ่ายเงินเพื่อการลงทุนเทศบาลจะกระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลและผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติแล้ว

มาตรา ๖๗ ตรี[๑๑๘] การจ่ายเงินตามมาตรา ๖๗ (๙) ถ้าเป็นการชำระเงินกู้เมื่อถึงกำหนดชำระ เทศบาลจะต้องชำระเงินกู้นั้นจากทรัพย์สินของเทศบาลไม่ว่าจะตั้งงบประมาณรายจ่ายประเภทนี้ไว้หรือไม่

มาตรา ๖๘[๑๑๙] การจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมให้แก่กรรมการที่สภาเทศบาลแต่งตั้งขึ้นให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๖๙ ให้กระทรวงมหาดไทยตราระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการคลังรวมตลอดถึงวิธีการงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุและการจ้างเหมาขึ้นไว้

มาตรา ๗๐ โดยปกติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจัดให้มีการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ ของเทศบาลปีละครั้ง

ส่วนที่ ๖
การกำกับดูแล[๑๒๐]

มาตรา ๗๑[๑๒๑] ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเทศบาลในจังหวัดนั้นให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ในการนี้ ให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนเทศบาล และตรวจสอบกิจการ เรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่ง และตามมาตรา ๑๙ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสองและวรรคสาม สำหรับเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทนสำหรับเทศบาลที่อยู่ในอำเภอนั้นโดยจะกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจหน้าที่ไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

---

[๑๑๗] มาตรา ๖๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๑๘] มาตรา ๖๗ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๑๙] มาตรา ๖๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๒๐] ชื่อของส่วนที่ ๖ การกำกับดูแล แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒๑] มาตรา ๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๗๒[๑๒๒] เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตามมาตรา ๗๑ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง เห็นว่า การปฏิบัติการของเทศบาลเป็นไปในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เทศบาล หรือเสียหายแก่ราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าว หรือในกรณีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนการกระทำหรือให้ระงับการปฏิบัติของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้ก็ได้ และในกรณีที่สั่งเพิกถอนหรือระงับ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว โดยในกรณีนายอำเภอมีคำสั่งให้อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และกรณีผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่ง ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี วินิจฉัยเป็นประการใดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๓[๑๒๓] เมื่อความปรากฏโดยมีหลักฐานตามสมควรต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง ว่า นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลผู้ใด จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอที่สั่งการตามมาตรา ๗๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลันและให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

เมื่อนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลผู้ใดถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนก็ได้ หากเห็นว่าการคงอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้นต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่เทศบาลหรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏขึ้นโดยชัดแจ้ง ทั้งนี้ หากผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีความผิด และผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใดในช่วงที่หยุดปฏิบัติหน้าที่โดยถือเสมือนว่าผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนปรากฏผลการสอบสวนดังกล่าว การจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง

---

[๑๒๒] มาตรา ๗๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒๓] มาตรา ๗๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

การอุทธรณ์คำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสาม ให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว โดยในกรณีนายอำเภอมีคำสั่ง ให้อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและกรณีผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่ง ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี วินิจฉัยเป็นประการใดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๓/๑[๑๒๔] เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๗๓ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของนายอำเภอ ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ถ้าเป็นการดำเนินการสอบสวนของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้นถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจากรายงานตามวรรคหนึ่ง จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๔[๑๒๕] เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ผู้ว่าราชการจังหวัดจะรายงานเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อยุบสภาเทศบาลก็ได้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจยุบสภาเทศบาลและให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

---

[๑๒๔] มาตรา ๗๓/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒๕] มาตรา ๗๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

เมื่อมีการยุบสภาเทศบาลหรือถือว่ามีการยุบสภาเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลภายในสี่สิบห้าวัน

มาตรา ๗๕[๑๒๖] (ยกเลิก)

ส่วนที่ ๗
คณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล[๑๒๗]

มาตรา ๗๕ ทวิ[๑๒๘] ให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลคณะหนึ่ง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น* อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง* อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมสามัญศึกษา อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมอนามัย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้อำนวยการส่วนการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น* เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งอีกไม่เกินห้าคน

ให้ผู้อำนวยการส่วนการปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น* เป็นเลขานุการคณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล

ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอข้อแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับกิจการเทศบาลโดยทั่วไป

มาตรา ๗๕ ตรี[๑๒๙] กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๗๕ จัตวา[๑๓๐] นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๗๕ ตรี กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

---

[๑๒๖] มาตรา ๗๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒๗] ส่วนที่ ๗ คณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล มาตรา ๗๕ ทวิ ถึง มาตรา ๗๕ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๒๘] มาตรา ๗๕ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๒๙] มาตรา ๗๕ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๓๐] มาตรา ๗๕ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่คดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

เมื่อกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจแต่งตั้งผู้อื่นแทนได้

กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลผู้ได้รับแต่งตั้งตามความในวรรคก่อน อยู่ในตำแหน่งตามวาระเท่าผู้ที่ตนแทน

มาตรา ๗๕ เบญจ[๑๓๑] ในการประชุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล ถ้าประธานกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลที่มาประชุมเลือกกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๗๕ ฉ[๑๓๒] การประชุมทุกคราวต้องมีกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการที่ปรึกษาการเทศบาลคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๖ ให้สมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีแห่งเทศบาลที่ได้จัดตั้งอยู่แล้วในวันใช้พระราชบัญญัตินี้ พ้นจากตำแหน่ง และให้ดำเนินการเลือกตั้งและแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลใหม่ภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ แต่ให้คณะเทศมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งดำเนินกิจการในหน้าที่ของคณะเทศมนตรีต่อไปจนกว่าคณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ เว้นแต่เทศบาลใดรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สั่งแต่งตั้งเจ้าพนักงานเท่าจำนวนคณะเทศมนตรีแห่งเทศบาลนั้นเข้าดำเนินกิจการแทน ก็ให้คณะเทศมนตรีนั้นพ้นจากหน้าที่

การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๗๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงหรือระเบียบข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

---

[๑๓๑] มาตรา ๗๕ เบญจ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

[๑๓๒] มาตรา ๗๕ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๘[๑๓๓]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในเวลานี้บางมาตรายังไม่เหมาะสม เช่น ให้เทศบาลกู้เงินได้เฉพาะจากกระทรวง ทบวง กรมหรือองค์การต่าง ๆ เท่านั้น และบางกรณีก็มิได้กำหนดความรับผิดชอบผูกพันการชำระเงินกู้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกันไว้ให้แน่นอน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙[๑๓๔]

มาตรา ๑๐ สมาชิกสภาเทศบาลประเภทที่สองแห่งเทศบาลที่ดำรงตำแหน่งอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงอยู่ในตำแหน่งได้ต่อไปจนถึงคราวออกตามวาระ และถ้าตำแหน่งว่างลงเพราะเหตุอื่นก่อนถึงคราวออกตามวาระจะแต่งตั้งสมาชิกขึ้นแทนต่อไป ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากสมควรที่จะยกเลิกสมาชิกสภาเทศบาลประเภทที่สอง เพื่อให้มีแต่สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งราษฎรเป็นผู้เลือกตั้งแต่ประเภทเดียว กับแก้ไขเพิ่มเติมไม่ต้องให้มีการแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติ และวิทยฐานะเป็นสมาชิกสภาเทศบาลในฐานะเป็นผู้เริ่มการสำหรับท้องถิ่นที่เป็นสุขาภิบาลอยู่ก่อนแล้วจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล เพราะท้องถิ่นที่เป็นสุขาภิบาลอยู่ก่อนแล้วนั้นได้มีการปฏิบัติหน้าที่ของท้องถิ่นต่อเนื่องกันมาโดยมีกรรมการเลือกตั้งจากราษฎรเข้าสมทบเป็นกรรมการสุขาภิบาลอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องให้มีสมาชิกสภาเทศบาลในฐานะเป็นผู้เริ่มการอีก นอกจากนี้ การเปลี่ยนชื่อเทศบาลยังไม่มีบทบัญญัติระบุไว้ชัดแจ้งว่าจะกระทำได้โดยวิธีใดเพื่อไม่ให้มีปัญหาจึงสมควรจะได้มีบทบัญญัติไว้เสียให้ชัดว่า การเปลี่ยนชื่อเทศบาลให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ บางมาตรา

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕[๑๓๕]

มาตรา ๖ ในกรณีที่เห็นสมควรกระทรวงมหาดไทยอาจแต่งตั้งข้าราชการไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการของเทศบาลใดเป็นการชั่วคราวได้ โดยไม่ขาดจากความเป็นข้าราชการและคงได้รับเงินเดือนทางสังกัดเดิม ถ้าแต่งตั้งข้าราชการสังกัดกระทรวงอื่น ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับกระทรวงเจ้าสังกัดก่อนแต่งตั้ง

ให้ข้าราชการผู้ได้รับแต่งตั้งมีฐานะอย่างเดียวกับพนักงานเทศบาลทุกประการ

มาตรา ๗ การจัดทำกิจการตามมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ของเทศบาลใดให้เป็นไปตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย

---

[๑๓๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒/ตอนที่ ๙๘/หน้า ๑๖๒๕/๒๗ ธันวาคม ๒๔๙๘

[๑๓๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔/ตอนที่ ๑๑/หน้า ๓๔๕/๒๙ มกราคม ๒๕๐๐

[๑๓๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๙/ตอนที่ ๑๘/หน้า ๒๐๐/๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕

ความในวรรคก่อนไม่กระทบกระทั่งกิจการใด ๆ ที่เทศบาลจัดทำอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ประกาศของกระทรวงมหาดไทยตามมาตรานี้ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล และเพื่อกำหนดรายจ่ายของเทศบาลให้สอดคล้องกับหลักการงบประมาณ

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๐[๑๓๖]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ยังมีข้อขัดข้องเกี่ยวกับการมอบหมายอำนาจของคณะเทศมนตรีและนายกเทศมนตรีในการปฏิบัติงานประจำทั้งการเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติและอัตราค่าปรับคดีละเมิดเทศบัญญัติก็ยังไม่อยู่ในระดับที่สมควร จึงเห็นสมควรแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ดังนี้

๑. ให้คณะเทศมนตรีมอบอำนาจให้นายกเทศมนตรี เทศมนตรี หรือพนักงานเทศบาล หรือนายกเทศมนตรีจะมอบอำนาจให้เทศมนตรีหรือพนักงานเทศบาลทำกิจการใด ๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นงานประจำตามปกติ ซึ่งกฎหมายระบุว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีได้

๒. แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติของนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี เพื่อให้มีอำนาจสั่งเรียกพยานมาเพื่อบันทึกถ้อยคำประกอบการพิจารณาเปรียบเทียบคดีได้ ถ้าไม่มาให้ถือว่าเป็นการขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๓. แก้ไขอัตราค่าปรับคดีละเมิดเทศบัญญัติให้สูงขึ้นจากหนึ่งร้อยบาท เป็นหนึ่งพันบาท

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๑[๑๓๗]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเทศบาลยังไม่อาจจัดทำกิจการในหน้าที่บางอย่างนอกเขตเทศบาล หรือลงทุนร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นหรือกับบุคคลอื่นได้ ฉะนั้น เพื่อให้เทศบาลดำเนินกิจการดังกล่าวให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นยิ่งขึ้น จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยเทศบาลบางมาตราเสียใหม่

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕[๑๓๘]

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า เทศบาลเป็นหน่วยบริหารราชการของท้องถิ่นควรจะได้ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งขจัดปัญหาความเดือดร้อนบำบัด

---

[๑๓๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๔/ตอนที่ ๒๖/หน้า ๑๔๘/๒๑ มีนาคม ๒๕๑๐

[๑๓๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๕/ตอนที่ ๔๖/หน้า ๒๖๖/๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๑

[๑๓๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙/ตอนที่ ๑๙๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๐๒/๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

ทุกข์บำรุงสุขของประชาชนอย่างแท้จริง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยเทศบาลบางมาตราให้รัดกุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๑๗[๑๓๙]

มาตรา ๔ ให้เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ซึ่งยังไม่มีโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น จัดตั้งโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่นขึ้นภายในกำหนดสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่ถ้ามีเหตุอันสมควรรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจอนุญาตให้ขยายเวลาต่อไปได้อีกไม่เกินสองปี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้กำหนดหน้าที่ต่าง ๆ ให้เทศบาลต้องจัดทำภายในเขตเทศบาล แต่กิจการบางอย่างที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนผู้ยากจน คือกิจการโรงรับจำนำและกิจการสถานสินเชื่อเทศบาลยังมิได้มีหน้าที่ที่จำต้องจัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ และโดยที่พิจารณาเห็นว่ากิจการโรงรับจำนำและกิจการสถานสินเชื่อธนาภิบาลเป็นแหล่งที่อำนวยช่วยเหลือประชาชนผู้ยากจนในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับการเงินเพื่อยังชีพของครอบครัว สมควรกำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่ต้องจัดให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือกิจการสถานสินเชื่อธนาภิบาลภายในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลนครทุกแห่งเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ยากจนต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๙[๑๔๐]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ บางมาตรายังไม่เหมาะสม โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณ ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องส่งร่างเทศบัญญัติที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการและผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการ เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณา ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าและไม่คล่องตัวในการบริหารงานท้องถิ่น สมควรแก้ไขให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๒๓[๑๔๑]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ กิจการงานของเทศบาลเมืองได้เพิ่มภาระและความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น เนื่องจากการคมนาคม การเศรษฐกิจ การศึกษา การผังเมืองการสาธารณูปโภค และการบริการแก่สาธารณะ แต่จำนวนเทศมนตรีของเทศบาล ยังมีจำนวน ๒ คน เท่ากับเทศบาลตำบลที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙ ความรับผิดชอบในภาระต่าง ๆ ปัจจุบันเท่ากับเทศบาลนครซึ่งมีเทศมนตรีถึง ๔ คน ด้วยเหตุดังกล่าว จึงสมควร

---

[๑๓๙] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑/ตอนที่ ๒๐๒/ฉบับพิเศษ หน้า ๗/๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

[๑๔๐] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓/ตอนที่ ๑๕๖/ฉบับพิเศษ หน้า ๓๗/๒๔ ธันวาคม ๒๕๑๙

[๑๔๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๗/ตอนที่ ๑๓๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๕/๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๓

แก้ไขเพิ่มจำนวนเทศมนตรีตามสัดส่วนของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลและความรับผิดชอบในภาระต่าง ๆ ที่นับวันยิ่งสลับซับซ้อนขึ้น

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒[๑๔๒]

มาตรา ๑๔ บรรดากิจการทั้งหลายที่สมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กระทำไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือจนถึงวันที่มีการยุบสภาเทศบาลให้เป็นอันใช้บังคับได้และมีผลผูกพันเทศบาล

มาตรา ๑๕ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลที่ได้กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งและวันเลือกตั้งไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปตามระยะเวลาที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดหลักการในการจัดระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นใหม่เพื่อให้เป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยเทศบาลในส่วนของวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล ข้อห้ามและการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล การพ้นจากตำแหน่งเทศมนตรีและคณะเทศมนตรี การยุบสภาเทศบาล รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของเทศบาลให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓[๑๔๓]

มาตรา ๒๐ บรรดาสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๒๑ ให้นำมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับเทศบาลทุกแห่งนับแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป เว้นแต่กรณีที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครหรือสมาชิกสภาเทศบาลเมืองแห่งใด โดยเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเหตุมีการยุบสภาหรือถึงคราวออกตามวาระ และเป็นการเลือกตั้งของเทศบาลแห่งนั้นในครั้งแรกนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามบทที่ ๒ ทวิ นายกเทศมนตรีในคราวเดียวกัน โดยมิให้นำมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ แต่เมื่อสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งในครั้งดังกล่าวเข้ารับ

---

[๑๔๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๕ ก/หน้า ๑/๑๐ มีนาคม ๒๕๔๒

[๑๔๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๔๑ ก/หน้า ๑๒/๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๓

ตำแหน่งแล้ว ให้นำมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับเทศบาลแห่งนั้น

(๒) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงฐานะเทศบาลตำบลแห่งใดเป็นเทศบาลเมืองก่อนถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ ให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีของเทศบาลเมืองนั้นด้วยโดยอนุโลม

การบริหารเทศบาลตำบลให้ดำเนินการบริหารในรูปแบบคณะเทศมนตรี ตามบทที่ ๒ คณะเทศมนตรี ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลขึ้นใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หลังจากวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ ในกรณีเช่นว่านี้ให้นำมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่จะจัดให้มีขึ้นนั้น

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่เทศบาลใดได้กำหนดวันเลือกตั้งไว้แล้วก่อนวันจัดทำประชามติตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการเลือกตั้งในรูปแบบคณะเทศมนตรีต่อไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๓ ในระหว่างที่ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรีเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ให้เทศบาลเรียกเก็บค่าสมัครเป็นเงินจำนวนห้าพันบาท

ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ให้ถือเขตเทศบาลเป็นเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีในคราวเดียวกันให้ใช้หน่วยเลือกตั้งที่เลือกตั้ง เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง คณะกรรมการตรวจคะแนน เจ้าหน้าที่คะแนน และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันก็ได้

ใบสมัครและบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยเรียบร้อย กระทรวงมหาดไทยอาจออกระเบียบกำหนดวิธีปฏิบัติในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือนายกเทศมนตรีเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลได้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น และการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมควรปรับปรุงรูปแบบการบริหารเทศบาลจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่ให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกกันเองของสมาชิกสภาเทศบาล เป็นให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในเขตเทศบาล เพื่อให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของราษฎรในท้องถิ่นโดยตรง

นอกจากนี้ สมควรปรับปรุงการปฏิบัติงานของสภาเทศบาลให้เหมาะสมและสอดคล้องกันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕[๑๔๔]

มาตรา ๖๓ ในพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๙๖ ให้แก้ไขคำว่า “กรมมหาดไทย” เป็น “กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น” และคำว่า “อธิบดีกรมโยธาเทศบาล” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้วซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖[๑๔๕]

มาตรา ๔๖ บรรดาสมาชิกสภาเทศบาล คณะเทศมนตรี นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระหรือมีการยุบสภาเทศบาล ในกรณีเช่นว่านี้ ให้บทบัญญัติในส่วนที่ ๒ บทที่ ๑ สภาเทศบาล และบทที่ ๒ คณะเทศมนตรี ในส่วนที่ ๔ เทศบัญญัติ และในส่วนที่ ๖ การควบคุมเทศบาลแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

[๑๔๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

[๑๔๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๑๒๔ ก/หน้า ๑/๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๖

มาตรา ๔๗ ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๔๘ เบญจ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

มาตรา ๔๘ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่กำหนดการจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกเทศมนตรี เทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี การจ่ายเงินค่าป่วยการแก่ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมให้แก่กรรมการที่สภาเทศบาลแต่งตั้งขึ้น ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการออกระเบียบตามมาตรา ๔๘ จตุวีสติ และมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ กำหนดรูปแบบการบริหารเทศบาลเป็นสองรูปแบบ คือ รูปแบบคณะเทศมนตรีและรูปแบบนายกเทศมนตรี เพื่อให้การบริหารเทศบาลเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน โดยให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบกับมีบทบัญญัติบางมาตรายังไม่เหมาะสมกับการบริหารงานของเทศบาล เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒[๑๔๖]

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติเทศบาลมีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบันเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน ทั้งสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้งและสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมควรเปิดกว้างให้เป็นดุลพินิจของประชาชนโดยเสรี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒[๑๔๗]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๘ บรรดาข้อกล่าวหาหรือการดำเนินการใด ๆ ตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสาม มาตรา ๔๘ โสฬส วรรคสาม หรือมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้วแต่กรณี ที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือสอบสวนเสร็จแล้วแต่ยังมิได้มีคำสั่ง ก่อนวันที่

[๑๔๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๘๕ ก/หน้า ๗/๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

[๑๔๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๑๖๔/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๒๙ ให้นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล และสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลนั้น โดยให้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง หรือจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลใด ให้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับเทศบาลนั้นเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๓๐ บทบัญญัติมาตรา ๔๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับนายกเทศมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ ให้นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล หรือผู้มีตำแหน่งในเทศบาลเฉพาะบรรดาที่ถูกระงับการปฏิบัติราชการหรือหน้าที่ในเทศบาลโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลนั้น แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินการต่อไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้นกับบุคคลดังกล่าว

มาตรา ๓๒ ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๖๗ (๙) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จะกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่เทศบาลได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบในเรื่องนั้นใช้บังคับก็ได้ แต่ให้คุ้มครองได้เฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยที่ออกก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๖๗ (๙) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีการกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่เทศบาลได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๓๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี และจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล การพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี รวมทั้งการกระทำอันเป็นการต้องห้ามของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของเทศบาลและการกำกับดูแลเทศบาล เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
พ.ศ. ๒๕๓๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๗
เป็นปีที่ ๔๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารของตำบล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ตำบลใดมีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๑/ตอนที่ ๕๓ ก/หน้า ๑๑/๒ ธันวาคม ๒๕๓๗

“คณะผู้บริหาร”[๒] (ยกเลิก)

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่มีผลเป็นการทั่วไปเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
สภาตำบล

มาตรา ๖ ในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ส่วนที่ ๑
สมาชิกสภาตำบล

มาตรา ๗ สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน

มาตรา ๘[๓] ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๙[๔] ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

---

[๒] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “คณะผู้บริหาร” ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓] มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔] มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๒) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับสภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

(๓) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามประการอื่นเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๑๐ ให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๑๑ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

ในกรณีที่สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่ยังมิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งขึ้นใหม่ ให้สมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไป

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๓) มีการยุบสภาตำบล

(๔)[๕] เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับสภาตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลนั้น

(๕) สภาตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียประโยชน์ของตำบล มติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๖) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๙ หรือมิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันเกินหกเดือน หรือขาดการประชุมสภาตำบลติดต่อกันสามครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วปรากฏว่าบกพร่องในทางความประพฤติ

วรรคสอง[๖] (ยกเลิก)

---

[๕] มาตรา ๑๒ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๖] มาตรา ๑๒ วรรคสอง ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๓[๗] เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งว่างลงเพราะครบวาระการดำรงตำแหน่ง ให้มีการเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ครบวาระ

มาตรา ๑๔[๘] เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ ให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันให้สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

สมาชิกสภาตำบลผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการยุบและรวมเขตหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมที่ถูกยุบหรือถูกรวมยังคงเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไปจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๒

เมื่อมีการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านใดขึ้นเป็นหมู่บ้านใหม่ ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมยังคงเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไป โดยให้สมาชิกสภาตำบลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านใด เป็นสมาชิกสภาตำบลของหมู่บ้านนั้นจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๒ และให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งให้ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดทั้งหมู่บ้านเดิมและหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อเป็นสมาชิกสภาตำบลที่หมู่บ้านนั้นตั้งอยู่ในเขต ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศตั้งหมู่บ้านใหม่ และให้ผู้ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกอื่นในตำบลนั้น เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันให้สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่[๙]

วรรคสาม[๑๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๖ สภาตำบลมีกำนันเป็นประธานสภาตำบล และมีรองประธานสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภาตำบลตามมติของสภาตำบล

รองประธานสภาตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

รองประธานสภาตำบลพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามวรรคสองเมื่อ

---

[๗] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๘] มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๙] มาตรา ๑๕ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๐] มาตรา ๑๕ วรรคสาม ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๑) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๒) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลตามมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๗ ประธานสภาตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาตำบล และมีหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

รองประธานสภาตำบลมีหน้าที่กระทำกิจการแทนประธานสภาตำบลเมื่อประธานสภาตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือตามที่ประธานสภาตำบลมอบหมาย

เมื่อประธานสภาตำบลและรองประธานสภาตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกสภาตำบลที่มาประชุมเลือกกันเองเป็นประธานในการประชุมคราวนั้น

มาตรา ๑๘ ให้มีการประชุมสภาตำบลไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง การประชุมต้องมีสมาชิกสภาตำบลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภาตำบลคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๙ สภาตำบลมีเลขานุการสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบลนั้นหรือจากบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

ให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนเลขานุการสภาตำบลตามมติของสภาตำบล

มาตรา ๒๐ เลขานุการสภาตำบลมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและการจัดการประชุมและงานอื่นใดตามที่สภาตำบลมอบหมาย

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สมาชิกสภาตำบลและเลขานุการสภาตำบลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ส่วนที่ ๒
อำนาจหน้าที่ของสภาตำบล

มาตรา ๒๒ สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการและงบประมาณของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย สภาตำบลอาจดำเนินกิจการภายในตำบลดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(๒) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(๓) จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๔) คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

(๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

มาตรา ๒๔ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับสภาตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลนั้น[๑๑]

ในกรณีที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลกระทำการฝ่าฝืนตามที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล แล้วแต่กรณี โดยให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการใดที่กำหนดไว้แล้วในแผนพัฒนาตำบล ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล

มาตรา ๒๖ ในการจัดทำโครงการหรือแผนงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานใดในพื้นที่ตำบลใด ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นคำนึงถึงแผนพัฒนาตำบลนั้นด้วย

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการตามมติของสภาตำบล แต่สภาตำบลอาจมอบหมายให้สมาชิกสภาตำบลผู้อื่นดำเนินกิจการแทนเฉพาะกรณีได้

ในการทำนิติกรรมของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบล เลขานุการสภาตำบลและสมาชิกสภาตำบลอีกหนึ่งคนร่วมกันมีอำนาจกระทำการแทนสภาตำบล ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๒๘ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด สภาตำบลอาจทำกิจการนอกเขตสภาตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อทำกิจการร่วมกันได้เมื่อได้รับความยินยอม

---

[๑๑] มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

จากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

ส่วนที่ ๓
รายได้และรายจ่ายของสภาตำบล

มาตรา ๒๙ สภาตำบลมีรายได้ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ที่จัดเก็บได้ในตำบลนั้น

(๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ที่จัดเก็บได้ในตำบลนั้น

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันที่เก็บเพิ่มขึ้นตามข้อบัญญัติจังหวัดในเขตตำบลนั้น

(๔) ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ ที่องค์การบริการส่วนจังหวัดได้รับจัดสรร

(๕) ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิต ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับจัดสรร

(๖) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับจัดสรร

มาตรา ๓๐ ทุกปีงบประมาณให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้แก่สภาตำบลเป็นเงินอุดหนุน

มาตรา ๓๑ สภาตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รายได้จากทรัพย์สินของสภาตำบล

(๒) รายได้จากสาธารณูปโภคของสภาตำบล

(๓) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๔) เงินอุดหนุนและรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(๕) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นของสภาตำบล

มาตรา ๓๒ รายได้ของสภาตำบล ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร และไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๓๓ สภาตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ

(๖) ค่าครุภัณฑ์

(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ

(๘) ค่าสาธารณูปโภค

(๙) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น

(๑๐) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

มาตรา ๓๔ เงินค่าตอบแทนประธานสภาตำบล รองประธานสภาตำบล สมาชิกสภาตำบล และเลขานุการสภาตำบล ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๓๕ งบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของสภาตำบลให้จัดทำเป็นข้อบังคับตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ถ้าในระหว่างปีงบประมาณใด รายจ่ายซึ่งกำหนดไว้ในงบประมาณไม่พอใช้จ่ายประจำปีนั้น หรือมีความจำเป็นต้องตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ระหว่างปีงบประมาณให้จัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

เมื่อสภาตำบลจัดทำร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเสร็จแล้ว ให้เสนอนายอำเภอเพื่ออนุมัติ

ถ้าข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

มาตรา ๓๖ ให้กระทรวงมหาดไทยออกระเบียบว่าด้วยการคลัง การงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุและการจ้างเหมา

กระทรวงมหาดไทยจะออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานอื่น ๆ ของสภาตำบลให้สภาตำบลต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

ในการออกระเบียบตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คำนึงถึงลักษณะของพื้นที่ จำนวนประชากร รายได้ ความคล่องตัว และความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของสภาตำบลด้วย

มาตรา ๓๗ ให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ ของสภาตำบล

ส่วนที่ ๔
การกำกับดูแลสภาตำบล

มาตรา ๓๘ นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ในกรณีที่ปรากฏว่าการดำเนินการของสภาตำบลเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ หรือไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ นายอำเภอมีอำนาจยับยั้งการดำเนินการดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวได้และรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อวินิจฉัย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการดำเนินการของสภาตำบลไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ หรือไม่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการให้สภาตำบลระงับการดำเนินการดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการดำเนินการของสภาตำบลเป็นไปโดยชอบแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเพิกถอนการยับยั้งของนายอำเภอ แต่ถ้านายอำเภอไม่รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ยับยั้ง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไม่วินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ให้การยับยั้งของนายอำเภอและอำนาจสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นอันสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา ๓๙ หากปรากฏว่าสภาตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งยุบสภาตำบลได้ตามคำเสนอแนะของนายอำเภอ และเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุบสภาตำบลแล้วให้สภาตำบลยังคงประกอบด้วยสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งทั้งหมดจนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่

ในกรณีที่การยุบสภาตำบลตามวรรคหนึ่งเป็นผลจากการกระทำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล ซึ่งเป็นสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่ง หรือบุคคลดังกล่าวได้ร่วมกระทำการด้วย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล แล้วแต่กรณี โดยให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะบกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และถ้าสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งทั้งหมด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งบุคคลตามจำนวนที่เห็นสมควรเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่กับสมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งที่เหลืออยู่จนกว่าจะมีการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลและสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่

หมวด ๒
องค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๐ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๑ สภาตำบลที่ได้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๐ ให้พ้นจากสภาพแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่ได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นต้นไป

บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้โอนไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๑ ทวิ[๑๒] สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยให้นำมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ ตรี[๑๓] สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย[๑๔]

ให้นำมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการรวมตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ จัตวา[๑๕] ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการประกาศยุบสภาตำบลทั้งหมด และองค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มีจำนวนประชากรไม่ถึงสองพันคน โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว

การรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

การสำรวจเจตนารมณ์ของประชาชนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรไม่ถึงสองพันคนแต่มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะหรือโดยสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จะไปรวมได้โดยสะดวก กระทรวงมหาดไทยจะไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นก็ได้

ให้นำมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการยุบและรวมตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

---

[๑๒] มาตรา ๔๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๓] มาตรา ๔๑ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๑๔] มาตรา ๔๑ ตรี วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๕] มาตรา ๔๑ จัตวา แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๑ เบญจ[๑๖] สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแยกพื้นที่บางส่วนไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือรับพื้นที่บางส่วนของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นมารวมด้วยได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย

การสำรวจเจตนารมณ์เกี่ยวกับการรวม ยุบรวม รับรวม และแยกพื้นที่ในเขตสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การโอนงบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิเรียกร้อง หนี้ เจ้าหน้าที่ของสภาตำบล หรือพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้สภาตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นผู้โอนและผู้รับโอนตกลงกัน ในกรณีที่ตกลงกันไม่ได้ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

มาตรา ๔๑ ฉ[๑๗] ในกรณีที่มีการดำเนินการตามมาตรา ๔๑ ทวิ มาตรา ๔๑ ตรี มาตรา ๔๑ จัตวา หรือมาตรา ๔๑ เบญจ และเป็นเหตุให้ต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการเลือกตั้งเพื่อให้มีสมาชิกครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด และให้ผู้ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกอื่นในหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันให้สมาชิกของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้นประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๔๒[๑๘] ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาลตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาลเป็นต้นไป

บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้โอนไปเป็นของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นนั้น

บรรดาข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ใช้บังคับในเรื่องใดอยู่ก่อนแล้วให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะได้มีการตราเทศบัญญัติในเรื่องนั้นขึ้นใหม่

---

[๑๖] มาตรา ๔๑ เบญจ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๗] มาตรา ๔๑ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๑๘] มาตรา ๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๓ องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๔[๑๙] องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ ๑
สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๕[๒๐] ภายใต้บังคับมาตรา ๔๕/๑ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่หมู่บ้านใดมีราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรไม่ถึงยี่สิบห้าคน ให้รวมหมู่บ้านนั้นกับหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดต่อกันและเมื่อรวมกันแล้วจะมีราษฎรถึงยี่สิบห้าคนเป็นเขตเลือกตั้งเดียวกัน การนับจำนวนราษฎรดังกล่าวให้นับ ณ วันที่ ๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง

การรวมหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้งตามวรรคสองให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการและประกาศให้ประชาชนทราบภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการเลือกตั้งภายในเดือนมกราคม ให้ถือเขตเลือกตั้งที่ได้ประกาศไว้ในการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย

หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๔๕/๑[๒๑] องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเขตเลือกตั้งไม่ถึงหกเขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหกคน ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีหนึ่งเขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหกคน

(๒) ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีสองเขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขตเลือกตั้งละสามคน

---

[๑๙] มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๐] มาตรา ๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๑] มาตรา ๔๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีสามเขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขตเลือกตั้งละสองคน

(๔) ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีสี่เขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน เว้นแต่เขตเลือกตั้งใดมีจำนวนราษฎรมากที่สุดสองเขตเลือกตั้งแรก ให้เขตเลือกตั้งนั้นมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน

(๕) ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีห้าเขตเลือกตั้ง ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน เว้นแต่เขตเลือกตั้งใดมีจำนวนราษฎรมากที่สุด ให้เขตเลือกตั้งนั้นมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน

มาตรา ๔๕/๒[๒๒] มิให้นำมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๕/๑ มาใช้บังคับแก่กรณีที่ได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีผู้ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ถ้าในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้นยังได้ไม่ครบจำนวนอีก ให้ถือว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เว้นแต่จะมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงหกคน

มาตรา ๔๖[๒๓] สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(๓) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

มาตรา ๔๗[๒๔] ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยอนุโลม

---

[๒๒] มาตรา ๔๕/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๓] มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๔] มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๗ ทวิ[๒๕] ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น”

มาตรา ๔๗ ตรี[๒๖] สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

(๔) ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๕)[๒๗] มิได้อยู่ประจำในเขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินหกเดือน

(๖) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ

(๗)[๒๘] ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ทวิ หรือกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๔/๒ วรรคสาม

(๘) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ถ้าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นมิได้อุทธรณ์หรือโต้แย้งมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งให้สมาชิกสภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ครบระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งดังกล่าว

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๘) ผู้นั้นอาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไปยังนายอำเภอได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับทราบมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยระบุข้ออุทธรณ์หรือข้อโต้แย้ง

---

[๒๕] มาตรา ๔๗ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๖] มาตรา ๔๗ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๒๗] มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๘] มาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

และข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายประกอบด้วย และให้นายอำเภอสอบสวนและวินิจฉัยให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์หรือโต้แย้ง คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้เป็นที่สุด

(๙) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๗) ให้นายอำเภอสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนกรณีตาม (๖) หรือ (๗) ให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว นายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๒๙]

ในกรณีที่นายอำเภอวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ให้นายอำเภอประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของนายอำเภอตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๓๐]

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงตาม (๙) พร้อมกันทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล[๓๑]

---

[๒๙] มาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๐] มาตรา ๔๗ ตรี วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๑] มาตรา ๔๗ ตรี วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๔๘ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๔๙[๓๒] ประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๕๐[๓๓] นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๙ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

(๒) สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๒

ผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตาม (๓) จะดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอีกไม่ได้ตลอดอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มาตรา ๕๑ เมื่อตำแหน่งประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ ให้มีการเลือกประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลงและให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๕๒[๓๔] ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดำเนินการประชุมและดำเนินกิจการอื่นให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ช่วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติการตามหน้าที่ และกระทำกิจการตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่แทน

ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใด ถ้าไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาประชุมเลือกกันเองเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมในครั้งนั้น

---

[๓๒] มาตรา ๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๓] มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๔] มาตรา ๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใด ถ้าผู้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระการประชุม แต่มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในที่ประชุมครบองค์ประชุม และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่มีอยู่ในที่ประชุมเสนอให้เปิดประชุม ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมนั้นต่อไปจนกว่าจะหมดระเบียบวาระการประชุมหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้มีมติให้ปิดประชุม และให้นำความในวรรคสามและวรรคสี่มาใช้บังคับกับกรณีดังกล่าว[๓๕]

มาตรา ๕๓[๓๖] ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสองสมัยหรือหลายสมัยแล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกินสี่สมัย วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด

นายอำเภอต้องกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรกภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และให้ที่ประชุมเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

กรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ตามกำหนดเวลาในวรรคสอง หรือมีการประชุมแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ นายอำเภออาจเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

มาตรา ๕๔ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามสมัยประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

ในกรณีที่ยังไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้นายอำเภอเป็นผู้เรียกประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

มาตรา ๕๕ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอขอเปิดประชุมวิสามัญ ถ้าเห็นสมควรให้นายอำเภอเรียกประชุมวิสามัญได้[๓๗]

---

[๓๕] มาตรา ๕๒ วรรคห้า แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๖] มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๗] มาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

สมัยประชุมวิสามัญให้กำหนดไม่เกินสิบห้าวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

มาตรา ๕๖ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๑๘ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับกับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๖/๑[๓๘] ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องใดอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

มาตรา ๕๗[๓๙] ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและจัดการประชุมและงานอื่นใดตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความรู้ความสามารถอันจะเป็นประโยชน์ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

ส่วนที่ ๒
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล[๔๐]

มาตรา ๕๘[๔๑] ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

---

[๓๘] มาตรา ๕๖/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๓๙] มาตรา ๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๐] ชื่อ ส่วนที่ ๒ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๑] มาตรา ๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๕๘/๑[๔๒] บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

มาตรา ๕๘/๒[๔๓] นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๕๘/๓[๔๔] นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกินสองคน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

มาตรา ๕๘/๔[๔๕] รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑ เว้นแต่การนับอายุและการนับระยะเวลาของคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามอย่างอื่นให้นับถึงวันแต่งตั้ง

มาตรา ๕๘/๕[๔๖] ก่อนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ารับหน้าที่ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีการลงมติ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถูกยุบตามมาตรา ๕๓ หาก

---

[๔๒] มาตรา ๕๘/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๓] มาตรา ๕๘/๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๔] มาตรา ๕๘/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๕] มาตรา ๕๘/๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔๖] มาตรา ๕๘/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ เมื่อได้มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงนโยบายโดยไม่มีการลงมติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การประชุมเพื่อแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้กระทำโดยเปิดเผย โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรแจกให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนที่มาประชุมด้วย

หากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ให้นายอำเภอแจ้งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำนโยบายแจ้งเป็นหนังสือส่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนภายในเจ็ดวัน โดยให้นำวิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว

ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี

คำแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย ให้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

มาตรา ๕๘/๖[๔๗] นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๕๘/๗[๔๘] สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติ

ญัตติตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดวันสำหรับการอภิปรายทั่วไปซึ่งต้องไม่เร็วกว่าห้าวันและไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ แล้วแจ้งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้ จะทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง

---

[๔๗] มาตรา ๕๘/๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๔๘] มาตรา ๕๘/๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๕๙[๔๙] นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๖๐[๕๐] ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด แต่งตั้งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

การปฏิบัติราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคห้า ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลและกรอบนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดไว้

---

[๔๙] มาตรา ๕๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๐] มาตรา ๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๐/๑[๕๑] ให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

มาตรา ๖๑[๕๒] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๒[๕๓] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๓[๕๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๖๔[๕๕] นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑

(๕) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๔/๒

(๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๘๗/๑ วรรคห้า หรือมาตรา ๙๒

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) หรือ (๕) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้นายอำเภอสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และดำเนินการวินิจฉัย

---

[๕๑] มาตรา ๖๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๕๒] มาตรา ๖๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๕๓] มาตรา ๖๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๕๔] มาตรา ๖๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๕๕] มาตรา ๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอสอบสวนแล้วเสร็จหรือวันที่ได้รับผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน แม้ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ในกรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว นายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน ทั้งนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๕๖]

ในกรณีที่นายอำเภอวินิจฉัยว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ให้นายอำเภอประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) หรือ (๕) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของนายอำเภอตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๕๗]

ในระหว่างที่ไม่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล[๕๘]

มาตรา ๖๔/๑[๕๙] รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง

(๒) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ตาย

(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๔

(๖) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๔/๒

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๒

---

[๕๖] มาตรา ๖๔ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๗] มาตรา ๖๔ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๘] มาตรา ๖๔ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕๙] มาตรา ๖๔/๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

ให้นำความใน (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรา ๖๔ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม[๖๐]

มาตรา ๖๔/๒[๖๑] นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑)[๖๒] ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล

(๒) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจนอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(๓)[๖๓] เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ หรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกันและมิให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใดเนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

ให้นำความใน (๓) มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม[๖๔]

มาตรา ๖๕[๖๕] ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

---

[๖๐] มาตรา ๖๔/๑ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๑] มาตรา ๖๔/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖๒] มาตรา ๖๔/๒ วรรคหนึ่ง (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๓] มาตรา ๖๔/๒ วรรคหนึ่ง (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๔] มาตรา ๖๔/๒ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบลซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้ง มีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้ตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เมื่อได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ส่วนที่ ๓
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(๑/๑)[๖๖] รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

(๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๕)[๖๗] จัดการ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กตามแนวทางที่เสนอแนะจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

(๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๘)[๖๘] บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

---

[๖๕] มาตรา ๖๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๖๖] มาตรา ๖๗ (๑/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๗] มาตรา ๖๗ (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖๘] มาตรา ๖๗ (๘) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

(๙)[๖๙] ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

(๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

(๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

(๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

(๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

(๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

(๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

(๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

(๑๒)[๗๐] การท่องเที่ยว

(๑๓)[๗๑] การผังเมือง

มาตรา ๖๙ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

มาตรา ๖๙/๑[๗๒] การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้

---

[๖๙] มาตรา ๖๗ (๙) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๗๐] มาตรา ๖๘ (๑๒) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๗๑] มาตรา ๖๘ (๑๓) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๗๒] มาตรา ๖๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๗๐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา ๗๑[๗๓] องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้ส่งคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวเพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นใหม่ หากนายอำเภอไม่ส่งร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว ให้ถือว่านายอำเภอเห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคสี่แล้ว มีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยืนยันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนจากนายอำเภอหรือยืนยันด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นอันตกไป

---

[๗๓] มาตรา ๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๗๒[๗๔] การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น และในกรณีที่เป็นข้าราชการซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง

มาตรา ๗๓ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

ส่วนที่ ๔
รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๗๔[๗๕] ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ทั้งนี้ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดเมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่และภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่และกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมอบอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวให้หน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการแทนก็ได้ และให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดในมาตรา ๘๑[๗๖]

---

[๗๔] มาตรา ๗๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๗๕] มาตรา ๗๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๗๖] มาตรา ๗๔ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๗๕ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนที่จัดเก็บได้ในจังหวัดใด ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๗๖[๗๗] องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสิบของภาษีอากรและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลกฎหมายรัษฎากรซึ่งสถานประกอบการตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุราซึ่งร้านขายสุราตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันซึ่งสถานที่เล่นการพนันอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

การเสียภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ เศษของหนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง

ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๗๗[๗๘] รายได้จากค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ค่าภาคหลวง และค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินที่เก็บในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มาตรา ๗๘ ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ทั้งนี้ ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดเมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้ว ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๙ เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้แบ่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

---

[๗๗] มาตรา ๗๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๗๘] มาตรา ๗๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๘๐[๗๙] องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บในอัตราร้อยละศูนย์

(๒) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราอื่น ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๘๑ องค์การบริหารส่วนตำบลจะมอบให้กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ ในกรณีเช่นนี้เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ให้กระทรวง ทบวง กรมนั้นส่งมอบให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๘๒ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

(๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๖) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๘) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๘๓ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การกู้เงินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๘๔ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๘๕ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ

---

[๗๙] มาตรา ๘๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ

(๖) ค่าครุภัณฑ์

(๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ

(๘) ค่าสาธารณูปโภค

(๙) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น

(๑๐)[๘๐] รายจ่ายอื่นใดที่จำเป็นต้องจ่ายในการปฏิบัติหน้าที่หรือตามข้อผูกพันหรือรายจ่ายตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำเงินของกิจการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าของหรือเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในกิจการนั้น ไปใช้จ่ายเพื่อการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศหรือการฝึกอบรมซึ่งจัดโดยหน่วยงานของรัฐที่กำหนดให้มีการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด[๘๑]

มาตรา ๘๖[๘๒] เงินค่าตอบแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๘๗[๘๓] งบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้จัดทำเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลและจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ถ้าในระหว่างปีงบประมาณใดรายจ่ายซึ่งกำหนดไว้ในงบประมาณไม่พอใช้จ่ายประจำปีนั้นหรือมีความจำเป็นต้องตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ระหว่างปีงบประมาณ ให้จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

---

[๘๐] มาตรา ๘๕ (๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘๑] มาตรา ๘๕ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘๒] มาตรา ๘๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๘๓] มาตรา ๘๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้ว ให้เสนอนายอำเภอเพื่อขออนุมัติและให้นายอำเภอพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติดังกล่าว

ถ้านายอำเภอไม่อนุมัติต้องแจ้งเหตุผลและส่งคืนให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัตินั้นใหม่ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วนายอำเภอพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่านายอำเภออนุมัติร่างข้อบัญญัติดังกล่าว

ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้นายอำเภอส่งร่างข้อบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งมติยืนยันเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาภายในสิบห้าวัน ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งไปยังนายอำเภอเพื่อลงชื่ออนุมัติ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้นให้ร่างข้อบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัตินั้น เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอและให้ดำเนินการตามวรรคสามต่อไป

ถ้าข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในปีงบประมาณที่แล้วไปพลางก่อน

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติได้ในทางลดหรือตัดทอนรายจ่าย ซึ่งมิได้เป็นรายจ่ายที่เป็นเงินส่งใช้ต้นเงินกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ หรือเงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย และในการพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายจะกระทำมิได้

มาตรา ๘๗/๑[๘๔] ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้นายอำเภอตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งโดยแก้ไข ปรับปรุง หรือยืนยันสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างข้อบัญญัตินั้น ทั้งนี้ ให้ยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอจำนวนสามคน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอจำนวนสามคน โดยให้ตั้งภายในเจ็ด

---

[๘๔] มาตรา ๘๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

วันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่รับหลักการ และให้กรรมการทั้งหกคนร่วมกันปรึกษาและเสนอบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการครบจำนวนหกคน

ในกรณีที่ไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นกรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้นายอำเภอตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการดังกล่าวให้ครบตามจำนวน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณาร่างข้อบัญญัติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้แต่งตั้งประธานกรรมการในคราวแรกแล้วรายงานต่อนายอำเภอ ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็วแล้วรายงานต่อนายอำเภอ

ให้นายอำเภอส่งร่างข้อบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการหรือประธานกรรมการในวรรคสี่ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเร็ว แล้วให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอร่างข้อบัญญัติดังกล่าวต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๘๗ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายอำเภอ หากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เสนอร่างข้อบัญญัตินั้นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในเวลาที่กำหนด ให้นายอำเภอรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๘๗/๒[๘๕] ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๘๗/๑ วรรคห้า ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด หรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราข้อบัญญัตินั้น ให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป และให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีที่แล้วไปพลางก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๘๘ ระเบียบว่าด้วยการคลัง การงบประมาณ การโอนการจัดการทรัพย์สิน การซื้อ การจ้าง ค่าตอบแทน และค่าจ้าง ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยจะออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

ในการออกระเบียบตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระ ความคล่องตัวและความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

มาตรา ๘๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๗ มาใช้บังคับกับการตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยอนุโลม

---

[๘๕] มาตรา ๘๗/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

ส่วนที่ ๕
การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๙๐[๘๖] ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่นายอำเภอเห็นว่าการปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเสียหายแก่ราชการ ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ในการชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าว หรือในกรณีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนการกระทำหรือให้ระงับการปฏิบัติของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้ก็ได้ และในกรณีที่สั่งเพิกถอนหรือระงับ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งของนายอำเภอ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยเป็นประการใดให้นายอำเภอและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด[๘๗]

การกระทำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ตามวรรคสาม ไม่มีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๙๐/๑[๘๘] เมื่อความปรากฏโดยมีหลักฐานตามสมควรต่อนายอำเภอว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใด จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอที่สั่งการตามมาตรา ๙๐ วรรคสาม ให้นายอำเภอดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลัน และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

---

[๘๖] มาตรา ๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

[๘๗] มาตรา ๙๐ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๘๘] มาตรา ๙๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง นายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดถูกตั้งกรรมการสอบสวนแล้ว นายอำเภอจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนก็ได้ หากเห็นว่าการคงอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้นต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏขึ้นโดยชัดแจ้ง ทั้งนี้ หากผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีความผิดและผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ให้นายอำเภอสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใดในช่วงที่หยุดปฏิบัติหน้าที่โดยถือเสมือนว่าผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนปรากฏผลการสอบสวนดังกล่าว การจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง

การอุทธรณ์คำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสาม ให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยเป็นประการใด ให้นายอำเภอและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

มาตรา ๙๑[๘๙] เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

เมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือถือว่ามีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายในสี่สิบห้าวัน

มาตรา ๙๒[๙๐] เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๙๐/๑ ปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ให้นายอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้น

---

[๘๙] มาตรา ๙๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๙๐] มาตรา ๙๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒

ถ้าในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจากรายงานตามวรรคหนึ่ง จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมและผู้ว่าราชการจังหวัดต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๓ ให้ถือว่าบรรดากรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เฉพาะที่อยู่ในเขตตำบลตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๔ บรรดาบทกฎหมายใดที่อ้างถึงกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิให้หมายถึงสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๕ สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ใด มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศรายชื่อสภาตำบลที่จะจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างดำเนินการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งมิให้นำมาตรา ๖ มาใช้บังคับแก่ตำบลดังกล่าว และให้สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวจนถึงวันที่มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรก

เมื่อจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้โอนบรรดาสิทธิในงบประมาณหรือเงินอุดหนุน ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นนั้น

ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมิให้นำความในมาตรา ๕๘ วรรคสอง มาใช้บังคับกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่งหรือตามพระราชบัญญัตินี้ และให้กำนันเป็นประธานกรรมการบริหารโดยตำแหน่ง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
บัญญัติ บรรทัดฐาน
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่สภาตำบลซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน สมควรปรับปรุงฐานะของสภาตำบลและการบริหารงานของสภาตำบลเสียใหม่ให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้มีการยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๘[๙๑]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติในเรื่องอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบล และของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒[๙๒]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๒ ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาสี่ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) เฉพาะลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และถ้าผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙ (๖) ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ก็ให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙ (๖) นับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๒๓ บรรดาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

---

[๙๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๒/ตอนที่ ๔๘ ก/หน้า ๑/๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๘

[๙๒] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๔๐ ก/หน้า ๑/๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๒

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่งว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม ไม่ต้องดำเนินการเลือกตั้งขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างและให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งว่างลงตามวรรคสอง และเป็นประธานกรรมการบริหารหรือกรรมการบริหารด้วย ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่เป็นประธานกรรมการบริหารหรือกรรมการบริหาร แล้วแต่กรณีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง

ให้ประธานกรรมการบริหารหรือกรรมการบริหารซึ่งได้รับการเลือกขึ้นแทนนั้นดำรงตำแหน่งได้เท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นสมาชิกโดยตำแหน่งพ้นจากสมาชิกภาพไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ และบรรดากิจการที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวได้กระทำไปในอำนาจหน้าที่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๒๕ ในระหว่างที่ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ และยกเว้นไม่ต้องเรียกเก็บเงินประกันการสมัคร

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๕ ให้ถือเขตหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเขตเลือกตั้ง

ใบสมัครและบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๒๖ องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเหตุจะต้องยุบและรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๔๑ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำเนินการตามมาตรา ๔๑ จัตวา ดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้วางหลักการจัดองค์กรปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการปกครองตนเองยิ่งขึ้นและให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น สมควรจัดระเบียบบริหารราชการท้องถิ่น ระบบองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖[๙๓]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓๑ ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๓๒ ให้ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังอยู่ในตำแหน่งต่อไป และให้ถือว่าประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้

บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่ได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หรือกรรมการบริหาร ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงคณะผู้บริหาร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๓ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงข้อบังคับตำบล ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มีเนื้อหาสาระที่ไม่สอดคล้องและไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการจัดระเบียบบริหารราชการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยแม้ว่าสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานที่มีลักษณะเฉพาะอันเป็นการแตกต่างจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นก็ตาม แต่บทบัญญัติบางประการก็ควรจะมีลักษณะที่เหมือนกัน เช่น

[๙๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๕๕ ก/หน้า ๗/๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๖

คุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ระยะเวลาการเลือกตั้ง การขาดคุณสมบัติ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การบริหาร และการกำกับดูแล เป็นต้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖[๙๔]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓๗ บรรดาสมาชิกสภาตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบอายุของสภาตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีการยุบสภา

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๗ ทวิ มาตรา ๔๗ ตรี ชื่อของส่วนที่ ๒ ในหมวด ๒ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๘/๑ มาตรา ๕๘/๒ มาตรา ๕๘/๓ มาตรา ๕๘/๔ มาตรา ๕๘/๕ มาตรา ๕๘/๖ มาตรา ๕๘/๗ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๔/๑ มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๔ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๗/๑ มาตรา ๘๗/๒ และมาตรา ๙๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับจนกว่าจะครบอายุของสภาตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีการยุบสภา และมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น หลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้นำบทบัญญัติเดิมก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทนในระหว่างเวลาดังกล่าว

มาตรา ๓๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากเป็นการสมควรกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ประกอบกับบทบัญญัติบางมาตราในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ยังไม่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และไม่เหมาะสมกับการบริหารงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การบริหารงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒[๙๕]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

---

[๙๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๑๒๔ ก/หน้า ๑๖/๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๖

[๙๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๘๔ ก/หน้า ๘/๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบัน เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน ทั้งสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้งและสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมควรเปิดกว้างให้เป็นสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒[๙๖]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๖ บรรดาข้อกล่าวหาหรือการดำเนินการใด ๆ ตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง มาตรา ๖๔ วรรคสอง มาตรา ๖๔/๑ หรือมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้วแต่กรณี ที่อยู่ระหว่างการสอบสวน หรือสอบสวนเสร็จแล้วแต่ยังมิได้มีคำสั่งก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๒๗ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น โดยให้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง หรือจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามวรรคหนึ่งเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๒๘ บทบัญญัติมาตรา ๕๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับนายกองค์การ

[๙๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๑๕๑/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

บริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๙ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้มีตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล เฉพาะบรรดาที่ถูกระงับการปฏิบัติราชการหรือหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินการต่อไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้นกับบุคคลดังกล่าว

มาตรา ๓๐ ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๘๕ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จะกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบในเรื่องนั้นใช้บังคับก็ได้ แต่ให้คุ้มครองได้เฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยที่ออกก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ระเบียบของกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา ๘๕ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีการกำหนดให้ความคุ้มครองการจ่ายเงินที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จ่ายไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะที่ได้จ่ายไปโดยสุจริตและเป็นไปตามหนังสือสั่งการหรือหนังสือกำหนดแนวทางปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทย ให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา ๓๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งการกระทำอันเป็นการต้องห้ามของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๒๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๘
เป็นปีที่ ๔๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๘

(๓) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๙

(๔) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐

(๕) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๒

(๖) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งอื่นใดอ้างถึงกรุงเทพมหานคร เขต แขวง จังหวัด อำเภอ ตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งนั้น อ้างถึงกรุงเทพมหานคร

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๒/ตอนที่ ๑๑๕/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๓๑ สิงหาคม ๒๕๒๘

เขตหรือแขวง ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
การจัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๖ ให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีระเบียบการบริหารตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอาณาเขตท้องที่ตามที่กรุงเทพมหานครมีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาณาเขตท้องที่กรุงเทพมหานครให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

มาตรา ๗ ให้แบ่งพื้นที่การบริหารกรุงเทพมหานครเป็นเขตและแขวงตามพื้นที่เขตและแขวงที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การตั้ง ยุบ หรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตให้กระทำโดยประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในเขตหนึ่งถ้าเห็นสมควรอาจแบ่งพื้นที่การบริหารออกเป็นแขวงก็ได้ การตั้ง ยุบ หรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่แขวงให้ทำเป็นประกาศของกรุงเทพมหานคร และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงเขตท้องที่จังหวัดให้หมายถึงกรุงเทพมหานคร อ้างถึงเขตท้องที่อำเภอให้หมายถึงเขต อ้างถึงเขตท้องที่ตำบลให้หมายถึงแขวง อ้างถึงหัวหน้าเขตให้หมายถึงผู้อำนวยการเขตตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒
การบริหารกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๙ การบริหารกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

(๑) สภากรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ ๑
สภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๐[๒] สภากรุงเทพมหานครประกอบด้วยสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจำนวนเขตละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขต แต่เขตใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคนให้มีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นทุกหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานครหนึ่งคน เศษของหนึ่งแสนห้าหมื่นคนถ้าเกินเจ็ดหมื่นห้าพันคนให้มีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เขตใดมีผู้ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ถ้าในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ยังไม่มีผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวนอีก ให้ถือว่าสภากรุงเทพมหานครประกอบด้วยจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะครบอายุของสภากรุงเทพมหานคร เว้นแต่จะมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงสองในสามของจำนวนตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑[๓] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๒[๔] ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๑๓[๕] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๔[๖] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๕[๗] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๖[๘] (ยกเลิก)

---

[๒] มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓] มาตรา ๑๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔] มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕] มาตรา ๑๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖] มาตรา ๑๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๗] มาตรา ๑๕ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๒

[๘] มาตรา ๑๖ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๗ อายุของสภากรุงเทพมหานครมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

วรรคสอง[๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่การดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสภากรุงเทพมหานคร ขัดแย้งกันจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรุงเทพมหานคร หรือแก่ราชการโดยส่วนรวม ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอาจยื่นข้อเสนอพร้อมด้วยเหตุผลต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ยุบสภากรุงเทพมหานครเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครใหม่ได้

ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่ประกาศยุบสภากรุงเทพมหานครภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับข้อเสนอให้ยุบสภากรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอาจยื่นข้อเสนอทบทวนให้พิจารณาใหม่ได้อีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับข้อเสนอตามวรรคหนึ่ง ในการนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จะเห็นควรให้ยุบสภากรุงเทพมหานครตามข้อเสนอทบทวนหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อเสนอทบทวนดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้สั่งยุบสภากรุงเทพมหานครในเหตุการณ์เดียวกันอีก ให้กระทำได้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดสามสิบวันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับข้อเสนอทบทวนตามวรรคสอง

มาตรา ๑๙ ถ้าปรากฏว่าการดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสภากรุงเทพมหานครขัดแย้งกันหรือการดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสภากรุงเทพมหานครเป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้อง จนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรุงเทพมหานคร หรือแก่ราชการโดยส่วนรวม และการแก้ไขสภาพเช่นนั้นไม่อาจกระทำได้โดยเหมาะสมด้วยวิธีการอื่นนอกจากการยุบสภากรุงเทพมหานคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีอาจให้ยุบสภากรุงเทพมหานครเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครใหม่ได้

มาตรา ๒๐ การยุบสภากรุงเทพมหานครตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ และการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่เห็นชอบด้วยกับข้อเสนอทบทวนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยพร้อมกับแสดงเหตุผลโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑[๑๐] สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้งและอยู่ในตำแหน่งตามอายุของสภากรุงเทพมหานคร

---

[๙] มาตรา ๑๗ วรรคสอง ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๐] มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครว่างลงและมีการเลือกสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเข้ามาแทน ให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครซึ่งเข้ามาแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภากรุงเทพมหานครที่เหลืออยู่

มาตรา ๒๒ สมาชิกสภากรุงเทพมหานครต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร หรือบริษัท ซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๓ สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภากรุงเทพมหานครหรือมีการยุบสภากรุงเทพมหานคร

(๒) ตาย

(๓) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภากรุงเทพมหานครและให้มีผลนับแต่วันถัดจากวันยื่นหนังสือลาออก

(๔)[๑๑] ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒

(๕)[๑๒] กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๕๑ วรรคสาม

(๖)[๑๓] (ยกเลิก)

(๗) ขาดการประชุมสภากรุงเทพมหานครตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภากรุงเทพมหานคร

(๘) สภากรุงเทพมหานครวินิจฉัยให้ออกเพราะเห็นว่า ได้กระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง มติของสภากรุงเทพมหานครในข้อนี้ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภากรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครลงมติ

(๙)[๑๔] ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

และถ้าสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมดเพราะเหตุดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการยุบสภากรุงเทพมหานคร

ในกรณีตาม (๘) ให้กระทำเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเข้าชื่อเสนอเป็นญัตติให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณา

---

[๑๑] มาตรา ๒๓ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๒] มาตรา ๒๓ (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๓] มาตรา ๒๓ (๖) ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๔] มาตรา ๒๓ (๙) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๒๔[๑๕] เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้ใดสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๔) (๕) หรือ (๗) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้ใดสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๔) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสอบสวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี แม้ว่าสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้นั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๔) (๕) หรือ (๗) นั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้นั้นสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่มีเหตุตามมาตรา ๒๓ (๔) (๕) หรือ (๗) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๕ ให้สภากรุงเทพมหานครเลือกสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเป็นประธานสภากรุงเทพมหานครคนหนึ่งและรองประธานสภากรุงเทพมหานครไม่เกินสองคน โดยให้ดำรงตำแหน่งทันทีที่ได้รับเลือก

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศชื่อประธานสภาและรองประธานสภากรุงเทพมหานครผู้ได้รับเลือกในราชกิจจานุเบกษา

ประธานสภาและรองประธานสภากรุงเทพมหานครดำรงตำแหน่งตามวาระคราวละสองปี

มาตรา ๒๖ ประธานสภาหรือรองประธานสภากรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

(๒) ลาออกจากตำแหน่งโดยยื่นหนังสือลาออกต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและให้มีผลนับแต่วันถัดจากวันที่ยื่นหนังสือลาออก

(๓) เมื่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเข้าชื่อเสนอญัตติให้สภากรุงเทพมหานครมีการเลือกตั้งประธานสภาหรือรองประธานสภา

---

[๑๕] มาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

กรุงเทพมหานครใหม่ และสภากรุงเทพมหานครมีมติตามนั้นด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดโดยให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อได้มีการเลือกตั้งประธานสภาหรือรองประธานสภากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้สภากรุงเทพมหานครเลือกประธานสภาหรือรองประธานสภากรุงเทพมหานครคนใหม่ขึ้นแทน แล้วแต่กรณี และให้ผู้ได้รับเลือกนั้นอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๗ ประธานสภากรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของสภากรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภากรุงเทพมหานคร

รองประธานสภากรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่กระทำกิจการแทนประธานสภากรุงเทพมหานครเมื่อประธานสภากรุงเทพมหานครไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือตามที่ประธานสภากรุงเทพมหานครมอบหมาย

เมื่อประธานสภาและรองประธานสภากรุงเทพมหานครไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครเลือกสมาชิกสภากรุงเทพมหานครคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานเฉพาะในการประชุมคราวนั้น

มาตรา ๒๘ ให้มีเลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานครหนึ่งคน และเลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานครไม่เกินจำนวนรองประธานสภากรุงเทพมหานคร โดยประธานสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้แต่งตั้ง

มาตรา ๒๙ สภากรุงเทพมหานครมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภากรุงเทพมหานคร รองประธานสภากรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญของสภากรุงเทพมหานคร วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างข้อบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบ และความเรียบร้อย และกิจการอื่นอันเป็นหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๓๐ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเรียกประชุมสภากรุงเทพมหานครเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของสภากรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่าสองสมัย แต่ต้องไม่เกินสี่สมัย จำนวนสมัยประชุมสามัญและวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีแต่ละสมัยให้สภากรุงเทพมหานครกำหนด

สมัยประชุมสามัญของสภากรุงเทพมหานครสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดเวลาสามสิบวัน แต่ถ้ามีกรณีจำเป็นให้ประธานสภากรุงเทพมหานครสั่งขยายสมัยประชุมสามัญออกไปอีกได้ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาสามสิบวันจะกระทำได้แต่โดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานคร

ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้เรียกประชุมสภากรุงเทพมหานครตามสมัยประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดการประชุม

มาตรา ๓๑ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อมีกรณีเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานครมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด อาจทำคำร้องยื่นต่อประธานสภากรุงเทพมหานคร ขอให้เรียกประชุมสภากรุงเทพมหานครเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้ ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครเรียกประชุม โดยกำหนดวันประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้อง

สมัยประชุมวิสามัญให้มีกำหนดเวลาสามสิบวัน แต่ถ้ามีกรณีจำเป็นให้ประธานสภากรุงเทพมหานครสั่งขยายสมัยประชุมวิสามัญออกไปอีกได้ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน

การปิดสมัยประชุมวิสามัญก่อนครบกำหนดเวลาสามสิบวันจะกระทำได้แต่โดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๓๒ การประชุมสภากรุงเทพมหานครทุกคราวต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภากรุงเทพมหานคร และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ต่อที่ประชุมแต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๓๓ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้ หรือในข้อบังคับการประชุมสภากรุงเทพมหานคร

สมาชิกสภากรุงเทพมหานครคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้สภากรุงเทพมหานครประชุมปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่

มาตรา ๓๕ การประชุมของสภากรุงเทพมหานครย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมสภากรุงเทพมหานคร แต่ถ้าหากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดร้องขอให้ประชุมลับก็ให้ประชุมลับ

มาตรา ๓๖ ในที่ประชุมสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกย่อมมีสิทธิตั้งกระทู้ถามผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร แต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๓๗ สมาชิกสภากรุงเทพมหานครจำนวนไม่น้อยกว่าสองในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

ญัตติดังกล่าวในวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อประธานสภากรุงเทพมหานคร และให้ประธานสภากรุงเทพมหานครแจ้งไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพื่อกำหนดวันเวลาสำหรับการเปิดอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้รับแจ้ง

การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรานี้สภากรุงเทพมหานครจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา ๓๘ สภากรุงเทพมหานครมีอำนาจเลือกสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภากรุงเทพมหานคร และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครหรือมิได้เป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภากรุงเทพมหานคร เพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร แล้วรายงานต่อสภากรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานครหรือบุคคลผู้มิได้เป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้สภากรุงเทพมหานครตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญได้จำนวนกรรมการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีสิทธิเสนอนั้นให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของสภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๓๙ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ให้มีกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภากรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลผู้ที่เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครให้สภากรุงเทพมหานครตั้งเป็นกรรมการได้ไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งคณะ

มาตรา ๔๐ การประชุมคณะกรรมการตามมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม และให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภากรุงเทพมหานครโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ คณะกรรมการของสภากรุงเทพมหานครมีอำนาจเรียกเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้ ทั้งนี้ จะกระทำนอกสมัยประชุมของสภากรุงเทพมหานครก็ได้ และถ้ามีความจำเป็นคณะกรรมการแต่ละคณะ อาจตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นพิจารณารายละเอียดในเรื่องที่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการแล้วเสนอรายงานต่อคณะกรรมการก็ได้

มาตรา ๔๒ คณะกรรมการสามัญของสภากรุงเทพมหานคร ให้มีวาระการปฏิบัติหน้าที่คราวละสองปี

คณะกรรมการวิสามัญตามมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ ให้สิ้นสภาพไปหลังจากที่ได้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและเสนอรายงานต่อสภากรุงเทพมหานครเรียบร้อยแล้ว

มาตรา ๔๓ ให้ประธานสภากรุงเทพมหานคร รองประธานสภากรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร รวมทั้งคณะกรรมการที่สภากรุงเทพมหานครตั้งขึ้น หรือคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการตั้งขึ้น ได้รับเงินประจำตำแหน่ง เงินค่าเบี้ยประชุม และเงินตอบแทนอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาจากงบประมาณของกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ ๒
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๔๔[๑๖] ให้กรุงเทพมหานครมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนหนึ่งซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๔๕[๑๗] ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๔๖[๑๘] ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วย

มาตรา ๔๗[๑๙] ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งแต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๔๘ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้ง

---

[๑๖] มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๗] มาตรา ๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๘] มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๙] มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

ให้มีการมอบหมายงานในหน้าที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๔๙ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและบริหารราชการของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๒) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และแต่งตั้งและถอดถอนผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ

(๔) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

(๕) วางระเบียบเพื่อให้งานของกรุงเทพมหานครเป็นไปโดยเรียบร้อย

(๖) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

(๗) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๕๐ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรี แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม ทั้งนี้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๑ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานครหรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล

(๒) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานครหรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้นนอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์หรือบริษัทปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(๓) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่กรุงเทพมหานคร หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เป็นคู่สัญญากับ

กรุงเทพมหานครอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่ในส่วนที่เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทมหาชนจำกัดอยู่ก่อนได้รับการเลือกตั้ง[๒๐]

บทบัญญัติตามมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญหรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรับเงินตอบแทน เงินค่าเบี้ยประชุม หรือเงินอื่นใด เนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภาหรือวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร หรือสภากรุงเทพมหานครหรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

ให้นำความใน (๒) และ (๓) มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครด้วยโดยอนุโลม[๒๑]

มาตรา ๕๒ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และให้มีผลนับแต่วันถัดจากวันที่ยื่นหนังสือลาออก

(๔)[๒๒] ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๖

(๕) กระทำการอันต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๑

(๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) มีการยุบสภากรุงเทพมหานคร

(๘) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยมติคณะรัฐมนตรีสั่งให้ออกจากตำแหน่งเมื่อมีกรณีแสดงให้เห็นว่า ได้กระทำการอันเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหรือปฏิบัติการหรือละเลยไม่ปฏิบัติการอันควรปฏิบัติในลักษณะที่เห็นได้ว่าจะเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่กรุงเทพมหานครหรือแก่ราชการโดยส่วนรวมหรือแก่การรักษาความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน

(๙)[๒๓] ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

---

[๒๐] มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๑] มาตรา ๕๑ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๒] มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๓] มาตรา ๕๒ (๙) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๒

ในกรณีมีพฤติการณ์ดังที่ระบุไว้ตาม (๘) สภากรุงเทพมหานครจะมีมติขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก็ได้ มติของสภากรุงเทพมหานครในข้อนี้ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภากรุงเทพมหานคร ในการนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งมติของสภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๕๓[๒๔] เมื่อมีข้อสงสัยว่าความเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครผู้ใดสิ้นสุดลงตามมาตรา ๕๒ (๔) หรือ (๕) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าความเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครผู้ใดสิ้นสุดลงตามมาตรา ๕๒ (๔) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสอบสวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี แม้ว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๕๒ (๔) หรือ (๕) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่มีเหตุตามมาตรา ๕๒ (๔) หรือ (๕) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๕๔ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๕๒ (๑) คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ในกรณีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นใดนอกจากการออกตามวาระ ให้ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ถ้าไม่มีปลัดกรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งรองปลัดกรุงเทพมหานครหรือข้าราชการกรุงเทพมหานครผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๕๕ ให้มีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจำนวนไม่เกินสี่คนตามลำดับที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจัดไว้ ช่วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการบริหารราชการของกรุงเทพมหานครตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีคำสั่งมอบหมาย

คำสั่งแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

---

[๒๔] มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๕๖ ให้มีเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหนึ่งคน และผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เกินจำนวนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๕๗ ในกรณีมีการแต่งตั้งประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา และคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามมาตรา ๔๙ (๓) ตำแหน่งดังกล่าวจะมีจำนวนรวมกันทั้งหมดเกินเก้าคนไม่ได้

มาตรา ๕๘ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษา และที่ปรึกษา เป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือประธานสภากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี มีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการการเมืองตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา จากบุคคลซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือประธานสภากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี พิจารณาเห็นสมควร และจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับแก่บุคคลดังกล่าวด้วย

เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือประธานสภากรุงเทพมหานคร ผู้แต่งตั้งข้าราชการการเมือง แล้วแต่กรณี พ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมืองตามวรรคสองพ้นจากตำแหน่งด้วย นอกจากการพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว บุคคลดังกล่าวต้องพ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง หรือเมื่อกระทำการต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๑ หรือถูกสั่งให้ออกตามคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือประธานสภากรุงเทพมหานคร ไม่ว่าจะเป็นไปโดยมีความผิดหรือไม่มีความผิดก็ตาม

มาตรา ๕๙ ให้ข้าราชการการเมืองตามมาตรา ๕๘ และคณะกรรมการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง ได้รับเงินเดือน เงินเพิ่ม เงินค่าเบี้ยประชุม และเงินตอบแทนอื่นสำหรับตำแหน่งตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจากงบประมาณของกรุงเทพมหานคร

หมวด ๓
การจัดระเบียบราชการของกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ ๑
ส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๖๐ ให้จัดระเบียบราชการกรุงเทพมหานคร ดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร

(๒) สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(๓) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร

(๔) สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

(๕) สำนักหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นสำนัก

(๖) สำนักงานเขต

การตั้ง ยุบ หรือเปลี่ยนแปลงสำนัก หรือการแบ่งส่วนราชการภายในหน่วยงานตามวรรคหนึ่ง จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร โดยทำเป็นประกาศของกรุงเทพมหานคร และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๑ สำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำของสภากรุงเทพมหานคร มีเลขานุการสภากรุงเทพมหานครซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานครขึ้นต่อปลัดกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานครขึ้นต่อประธานสภากรุงเทพมหานคร และมีผู้ช่วยเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ เป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๖๒ สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการและงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานครรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครขึ้นต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และมีผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการการเมือง เป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และมีหัวหน้าสำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญเป็นผู้ช่วยของเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และของผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และในการบังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานครขึ้นต่อเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ

มาตรา ๖๓ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำของคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร มีหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานครขึ้นต่อปลัดกรุงเทพมหานครและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ขึ้นต่อ

ประธานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร และจะให้มีผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครก็ได้

มาตรา ๖๔ สำนักปลัดกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกรุงเทพมหานคร และราชการที่มิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ มีปลัดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร และจะให้มีรองปลัดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนปลัดกรุงเทพมหานครก็ได้

มาตรา ๖๕ นอกจากอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๔ ให้ปลัดกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ตามที่มีกฎหมายกำหนดและตามคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร กำกับ เร่งรัด ติดตามผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานครรองจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๖๖ สำนักตามมาตรา ๖๐ (๕) มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการตามที่กำหนดไว้ในประกาศกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้อำนวยการสำนักซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานครรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนัก และจะให้มีรองผู้อำนวยการสำนักซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักก็ได้

มาตรา ๖๗ นอกจากอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๖ ให้ผู้อำนวยการสำนักมีอำนาจหน้าที่ตามที่มีกฎหมายกำหนด และตามคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและปลัดกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของสำนักที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร กำกับ เร่งรัด ติดตามผลการปฏิบัติราชการของสำนักที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ ๒
เขตและสภาเขต

มาตรา ๖๘ สำนักงานเขตมีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบการปฏิบัติราชการภายในเขต และจะให้มีผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการเขตก็ได้

มาตรา ๖๙ ให้ผู้อำนวยการเขตมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

(๒) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการเขต

(๓) อำนาจหน้าที่ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมาย

มาตรา ๗๐ ในกรณีที่เป็นการสมควร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอาจสั่งให้สำนักงานเขตใดปฏิบัติหน้าที่ใดแทนสำนักงานเขตอื่นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ และจะให้ผู้อำนวยการเขตใดเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่นั้นก็ได้ แต่ต้องประกาศการสั่งการดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗๑ ในเขตหนึ่ง ๆ ให้มีสภาเขต ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งมีจำนวนอย่างน้อยเขตละเจ็ดคน ถ้าเขตใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตในเขตนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนคน เศษของหนึ่งแสนถ้าถึงห้าหมื่นหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งแสน

จำนวนสมาชิกสภาเขตที่แต่ละเขตจะพึงมี ให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละเขตตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่กระทรวงมหาดไทยประกาศครั้งสุดท้ายก่อนวันประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศจำนวนสมาชิกสภาเขตที่จะทำการเลือกตั้งในแต่ละเขต

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเขต ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต ให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

การประกาศตามวรรคสองและผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตให้กระทำเป็นประกาศกรุงเทพมหานคร และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗๒ อายุของสภาเขตมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต

เมื่ออายุของสภาเขตสิ้นสุดลง ให้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตขึ้นใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่อายุของสภาเขตสิ้นสุดลง

มาตรา ๗๓ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเขตเริ่มแต่วันเลือกตั้ง และอยู่ในตำแหน่งตามอายุของสภาเขต

เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาเขตในเขตใดว่างลงถึงกึ่งจำนวนของสมาชิกสภาเขตที่เขตนั้นจะมีได้ตามประกาศในมาตรา ๗๑ วรรคห้า สมาชิกภาพของสภาเขตแห่งนั้นเป็นอันสิ้นสุดลง และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตขึ้นใหม่ ภายในเก้าสิบวันนับแต่มีกรณีดังกล่าว

มาตรา ๗๔ ให้สภาเขตเลือกสมาชิกสภาเขตเป็นประธานสภาเขตคนหนึ่ง และรองประธานสภาเขตคนหนึ่ง โดยให้ดำรงตำแหน่งทันทีที่ได้รับเลือก

ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครประกาศชื่อประธานสภาเขต และรองประธานสภาเขตผู้ได้รับเลือก

ประธานสภาเขต และรองประธานสภาเขตดำรงตำแหน่งตามวาระคราวละหนึ่งปี

มาตรา ๗๕ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต ให้ผู้อำนวยการเขตนัดประชุมสมาชิกสภาเขตเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ให้สภาเขตกำหนดให้มีการประชุมสภาเขตอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และจะประชุมในวันใด เวลาใด ให้เป็นไปตามมติของสภาเขต

มาตรา ๗๖ ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต และหรือผู้ที่ผู้อำนวยการเขตมอบหมายมีหน้าที่เข้าประชุมสภาเขต และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ต่อที่ประชุมสภาเขต แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๗๗ ให้ประธานสภาเขต และสมาชิกสภาเขตได้รับเงินประจำตำแหน่ง เงินค่าเบี้ยประชุม และเงินตอบแทนอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาจากงบประมาณของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๗๘ ให้ผู้อำนวยการเขตอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการประชุมและกิจการอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาเขต

มาตรา ๗๙ ให้สภาเขตมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ให้ข้อคิดเห็นและข้อสังเกตเกี่ยวกับแผนพัฒนาเขตต่อผู้อำนวยการเขต และสภากรุงเทพมหานคร

(๒) จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเขต ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรืองบประมาณรายจ่าย

(๓) สอดส่องและติดตามดูแลการดำเนินการของสำนักงานเขต เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎร

(๔) ให้คำแนะนำหรือข้อสังเกตต่อผู้อำนวยการเขต เกี่ยวกับการปรับปรุงหรือแก้ไขการบริการประชาชนภายในเขต หากผู้อำนวยการเขตไม่ดำเนินการใด ๆ โดยไม่แจ้งเหตุผลให้ทราบให้สภาเขตแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๕) ให้คำปรึกษาตามที่ผู้อำนวยการเขตร้องขอ

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานของสภาเขต ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยการนั้น

(๗) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎหมายหรือที่สภากรุงเทพมหานครมอบหมาย

ให้กรุงเทพมหานครจัดให้มีงบประมาณเพื่อการพัฒนาเขตตามความเหมาะสม ซึ่งการใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าวจะต้องได้รับการพิจารณาจัดสรรจากสภาเขตตาม (๒)

มาตรา ๘๐ ให้นำความในมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๒) โดยขอลาออกต่อสภาเขต มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ มาใช้บังคับแก่สภาเขต สมาชิกสภาเขต รองประธานสภาเขต และประธานสภาเขต โดยอนุโลม

หมวด ๔
การรักษาราชการแทน และปฏิบัติราชการแทน

มาตรา ๘๑ อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามลำดับที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจัดไว้ตามมาตรา ๕๕ เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีปลัดกรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนัก หัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นสำนัก หรือผู้อำนวยการเขตปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่ง และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่มีรองปลัดกรุงเทพมหานคร การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองปลัดกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามที่ปลัดกรุงเทพมหานครมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองปลัดกรุงเทพมหานครหลายคน ให้รองปลัดกรุงเทพมหานครผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นสำนักคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ปลัดกรุงเทพมหานครจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้บัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ปลัด

กรุงเทพมหานครจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนปลัดกรุงเทพมหานครก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้ผู้อำนวยการสำนักหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นสำนัก ผู้อำนวยการเขต ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าปฏิบัติราชการแทนในนามปลัดกรุงเทพมหานคร ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่มีรองผู้อำนวยการสำนัก การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองผู้อำนวยการสำนักให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการสำนักมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองผู้อำนวยการสำนักหลายคน ให้รองผู้อำนวยการสำนักผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองผู้อำนวยการสำนักหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกรุงเทพมหานครแต่งตั้งผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าของสำนักนั้นคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ผู้อำนวยการสำนักจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ผู้อำนวยการสำนักจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้ผู้อำนวยการเขต ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าของสำนักนั้น ปฏิบัติราชการแทนในนามผู้อำนวยการสำนัก ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘๔ ในกรณีที่มีผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการเขตมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการเขตหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตหลายคน ให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกรุงเทพมหานครแต่งตั้งผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ผู้อำนวยการเขตจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ผู้อำนวยการเขตจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตหรือหัวหน้าส่วนราชการของสำนักงานเขตปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการเขตก็ได้

มาตรา ๘๕ การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของผู้ช่วยเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามที่เลขานุการสภากรุงเทพมหานครมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภากรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ช่วยเลขานุการสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ช่วยเลขานุการสภากรุงเทพมหานครหลายคน ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครมีคำสั่งมอบหมายให้ผู้ช่วยเลขานุการสภากรุงเทพมหานครคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยเลขานุการสภากรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานครผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๘๖ การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามที่เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหลายคน ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีคำสั่งมอบหมายให้ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๘๗ ในกรณีที่มีผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามที่หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครมีคำสั่งมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครหลายคน ให้ประธานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ประธานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๘๘ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดหรือผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ

ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในระหว่างที่รักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

หมวด ๕
อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๘๙ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

(๒) การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๔) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(๕) การผังเมือง

(๖) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

(๗)[๒๕] การจัดการจราจรและการวิศวกรรมจราจร

(๗/๑)[๒๖] การส่งเสริมและสนับสนุนสถานีตำรวจ และหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) และ (๗)

(๘) การขนส่ง

(๙) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ

(๑๐) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

(๑๑) การควบคุมอาคาร

(๑๒) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

(๑๓) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

(๑๔) การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

(๑๔ ทวิ)[๒๗] บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๑๕) การสาธารณูปโภค

(๑๖) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

(๑๗) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

---

[๒๕] มาตรา ๘๙ (๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๖] มาตรา ๘๙ (๗/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๗] มาตรา ๘๙ (๑๔ ทวิ) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๒

(๑๘) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

(๑๙) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

(๒๐) การควบคุมความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ

(๒๑)[๒๘] การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

(๒๒) การสาธารณูปการ

(๒๓) การสังคมสงเคราะห์

(๒๔) การส่งเสริมการกีฬา

(๒๕) การส่งเสริมการประกอบอาชีพ

(๒๖) การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร

(๒๗) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจะมอบให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติก็ได้ โดยให้ทำเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศแล้วแต่กรณี ในกรณีที่ทำเป็นข้อบังคับหรือประกาศต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๙๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๙ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าส่วนราชการที่เป็นสำนักหรือเทียบเท่าสำนัก ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต และข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่สำหรับปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว และให้มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งมีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือบริเวณที่ตั้งอาคารที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติดังกล่าว ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือสั่งให้แสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องจากบุคคลที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น และให้มีอำนาจยึดหรืออายัดเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ หรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมทั้งให้มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดได้ด้วย

ในกรณีที่มีการจับกุมผู้กระทำความผิดตามวรรคสอง ถ้าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีฐานะเป็นสำนัก ผู้อำนวยการเขต แล้วแต่กรณี เห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษจำคุกให้มีอำนาจเปรียบเทียบกำหนดค่าปรับได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามจำนวนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวกำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกัน

---

[๒๘] มาตรา ๘๙ (๒๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยอมตามที่ปรับ หรือเมื่อยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ข้าราชการกรุงเทพมหานครที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งมีอำนาจในการสอบสวนและมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เงินค่าปรับตามมาตรานี้ให้เป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๙๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา และข้าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๙๒ กรุงเทพมหานครอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นโดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๙๓ กรุงเทพมหานครอาจดำเนินกิจการนอกเขตกรุงเทพมหานครได้ เมื่อ

(๑) การนั้นจำเป็นต้องกระทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในกรุงเทพมหานคร และ

(๒) ได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร และ

(๓) ได้รับความยินยอมจากผู้ว่าราชการจังหวัด ราชการส่วนท้องถิ่นหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๙๔ กรุงเทพมหานครอาจทำกิจการร่วมกับบุคคลอื่นโดยก่อตั้งบริษัทหรือถือหุ้นในบริษัทได้ เมื่อ

(๑) บริษัทนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะกิจการเป็นสาธารณูปโภค แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงกิจการที่กรุงเทพมหานครได้กระทำอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และ

(๒) กรุงเทพมหานครต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าเกินร้อยละห้าสิบของทุนที่บริษัทนั้นจดทะเบียนไว้ ในกรณีที่มีกรุงเทพมหานคร ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นถือหุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกัน ให้นับหุ้นที่ถือนั้นรวมกัน และ

(๓) สภากรุงเทพมหานครมีมติให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งหมด และ

(๔) ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่กรุงเทพมหานครถืออยู่ต้องได้รับอนุมัติจากสภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๙๕ ถ้ากิจการใดอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครอาจดำเนินการนั้นร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นได้โดยจัดตั้งเป็นองค์การเรียกว่า สหการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการ

บริหารประกอบด้วยผู้แทนของกรุงเทพมหานคร ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

การจัดตั้งสหการจะกระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้กำหนดชื่อ อำนาจหน้าที่ และวิธีดำเนินงาน เมื่อจะยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้ระบุวิธีจัดการทรัพย์สินไว้ด้วย

มาตรา ๙๖ ในกรณีจำเป็น กรุงเทพมหานครอาจมอบให้เอกชนกระทำกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนกรุงเทพมหานครได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสียก่อน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้กระทำกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สิทธิในการกระทำกิจการตามวรรคหนึ่ง เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนไปมิได้

หมวด ๖
ข้อบัญญัติ

มาตรา ๙๗ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะตราขึ้นได้โดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานคร ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

(๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

(๓) การดำเนินการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร

(๔) การคลัง การงบประมาณ การเงิน การทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้าง และการพัสดุ

ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะกำหนดโทษผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือน และหรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๙๘ ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะเสนอได้ก็แต่โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ในกรณีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครลงนามรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งหมด[๒๙]

[๒๙] มาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๒

ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวด้วยการเงิน สมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๙๙ ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวด้วยการเงิน หมายความถึงร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยข้อความต่อไปนี้ทั้งหมดหรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง

(๑) การตั้งขึ้นหรือยกเลิก หรือลด หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือผ่อนหรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีอากร

(๒) การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินของกรุงเทพมหานคร หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของกรุงเทพมหานคร

(๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้

(๔) การคลัง การงบประมาณ การเงิน การทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้างและการพัสดุ

(๕) การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร

(๖) การออกพันธบัตรของกรุงเทพมหานคร

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างข้อบัญญัติใดเป็นร่างข้อบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินที่จะต้องมีคำรับรองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือไม่ ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา ๑๐๐ เมื่อสภากรุงเทพมหานครได้พิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและลงมติเห็นชอบแล้วให้ประธานสภากรุงเทพมหานครส่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครมีมติเห็นชอบ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ผ่านความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๐๑ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยกับสภากรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งร่างข้อบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่เห็นชอบด้วยให้สภากรุงเทพมหานครภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานครเพื่อให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณาใหม่ ถ้าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ส่งให้สภากรุงเทพมหานครภายในเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นชอบด้วย และให้ประธานสภากรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัตินั้นแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยและส่งให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณาใหม่ สภากรุงเทพมหานครจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาได้ล่วงพ้นไปสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งกลับให้สภากรุงเทพมหานคร นอกจากร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวด้วยการเงิน สภากรุงเทพมหานครอาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

ในกรณีที่สภากรุงเทพมหานครมีมติยืนยันร่างเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งหมด ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครส่งร่างข้อบัญญัติดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องดำเนินการ

ต่อไปตามมาตรา ๑๐๐ ถ้าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ดำเนินการตามกำหนด ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัตินั้นแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมาย

มาตรา ๑๐๒ ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่สภากรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยให้เป็นอันตกไป ยกเว้นร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ร่างข้อบัญญัติที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะเสนอใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น

มาตรา ๑๐๓ งบประมาณรายจ่ายของกรุงเทพมหานครให้ทำเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้เสนอ ถ้าข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่แล้วนั้นไปพลางก่อน

ถ้าปีใดจำนวนเงินซึ่งได้กำหนดไว้ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ดี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ดี ให้ทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

มาตรา ๑๐๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๖ ในกรณีที่สภากรุงเทพมหานครเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ให้สภากรุงเทพมหานครเลือกคณะกรรมการวิสามัญตามมาตรา ๓๙ เพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้นตามข้อบังคับของสภากรุงเทพมหานคร และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับ

มาตรา ๑๐๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๖ ในกรณีที่สภากรุงเทพมหานครไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ให้สภากรุงเทพมหานครตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจำนวนแปดคน และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจำนวนเจ็ดคน ประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมเพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งในสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย แล้วรายงานผลการพิจารณาต่อสภากรุงเทพมหานครภายในสิบวันนับแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครตั้งคณะกรรมการร่วม

ถ้าสภากรุงเทพมหานครยังไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมด้วยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งหมด ให้ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเป็นอันตกไป และให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีที่แล้วนั้นไปพลางก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งยุบสภากรุงเทพมหานครถ้ามีข้อเสนอของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๐๖ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สภากรุงเทพมหานครจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครได้พิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้นเป็นครั้งแรก

ถ้าสภากรุงเทพมหานครพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้นไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนดดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภากรุงเทพมหานครได้ให้ความเห็นชอบในร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้น และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับ

มาตรา ๑๐๗ ในกรณีที่สภากรุงเทพมหานครสิ้นอายุหรือมีการยุบสภากรุงเทพมหานคร บรรดาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่สภากรุงเทพมหานครยังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่สภากรุงเทพมหานครให้ความเห็นชอบแล้ว แต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครยังมิได้ลงนามและประกาศใช้เป็นกฎหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันรับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานครให้เป็นอันตกไป

มาตรา ๑๐๘ ในระหว่างที่ไม่มีสภากรุงเทพมหานคร หรือในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะและจะเรียกประชุมสภากรุงเทพมหานครให้ทันท่วงทีมิได้ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะออกข้อกำหนดกรุงเทพมหานครให้ใช้บังคับดังเช่นข้อบัญญัติ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ในการประชุมสภากรุงเทพมหานครคราวต่อไป ให้นำข้อกำหนดกรุงเทพมหานครนั้นเสนอต่อสภากรุงเทพมหานครเพื่ออนุมัติ ถ้าสภากรุงเทพมหานครอนุมัติแล้ว ให้ข้อกำหนดกรุงเทพมหานครนั้นใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครต่อไป ถ้าสภากรุงเทพมหานครไม่อนุมัติให้ข้อกำหนดกรุงเทพมหานครนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงกิจการที่ได้กระทำไประหว่างที่ใช้ข้อกำหนดกรุงเทพมหานครนั้น

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติข้อกำหนดกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๗
การคลังและทรัพย์สินของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๐๙ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน และที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเนื่องในการฆ่าสัตว์ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้กรุงเทพมหานครจัดเก็บเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๑๐ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถหรือรถยนต์ หรือล้อเลื่อนที่จัดเก็บได้ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นรายได้ของกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๑๑ ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจออกข้อบัญญัติเก็บภาษีบำรุงกรุงเทพมหานคร สำหรับน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน และก๊าซปิโตรเลียม ซึ่งสถานการค้าปลีกในเขตกรุงเทพมหานครเป็นผู้จำหน่ายได้ไม่เกินลิตรละห้าสตางค์

ราคาขายปลีกที่สูงเพิ่มขึ้นไม่เกินจำนวนภาษีที่เรียกเก็บตามมาตรานี้ไม่ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด

มาตรา ๑๑๒[๓๐] กรุงเทพมหานครมีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นได้ไม่เกินร้อยละสิบของภาษีและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร

(๒) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

ในการเสียภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ เศษของหนึ่งบาทให้ตัดทิ้ง

ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๑๒ ทวิ[๓๑] กรุงเทพมหานครมีอำนาจออกข้อบัญญัติเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มโดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม เพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ให้กรุงเทพมหานครเก็บในอัตราร้อยละศูนย์

(๒) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราอื่น ให้กรุงเทพมหานครเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

ภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๑๓ กิจการใดที่กฎหมายมอบหน้าที่ให้เทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการถ้ากิจการนั้นอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครให้กรุงเทพมหานครเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายนั้น และบรรดาค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับเนื่องในกิจการเช่นว่านั้นให้เป็นรายได้ของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๑๔ กรุงเทพมหานครอาจออกข้อบัญญัติเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใด ๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้ประโยชน์จากบริการสาธารณะที่กรุงเทพมหานคร จัดให้มีขึ้นได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๑๑๕ ในการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนัก หัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นสำนัก ผู้อำนวยการเขต ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าที่ผู้ว่าราชการ

---

[๓๐] มาตรา ๑๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

[๓๑] มาตรา ๑๑๒ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

กรุงเทพมหานครแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ปฏิบัติการตามกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการนั้นจะได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น

ในการบังคับเรียกเก็บภาษีอากรค้างชำระ ให้ปลัดกรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการเขต โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจสั่งยึด และสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรได้ โดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง

วิธียึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวในวรรคสอง ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลม

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาด เมื่อหักค่าธรรมเนียมกับค่าใช้จ่ายในการยึด และขาย และเงินภาษีอากรค้างชำระออกแล้ว ถ้ามีเงินเหลือ ให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

มาตรา ๑๑๖ กรุงเทพมหานครจะมอบให้กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพื่อกรุงเทพมหานครก็ได้ ในกรณีเช่นนี้เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแล้ว ให้กระทรวง ทบวง กรม นั้นส่งมอบให้แก่กรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๑๗ กรุงเทพมหานครอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รายได้จากทรัพย์สินของกรุงเทพมหานคร

(๒) รายได้จากการสาธารณูปโภคของกรุงเทพมหานคร

(๓) รายได้จากการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร การทำกิจการร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ

(๔) ภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามที่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นของเทศบาล หรือมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นของกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะ

(๕) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้

(๖) ค่าบริการตามมาตรา ๙๒

(๗) รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

(๘) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร

(๙) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ส่วนราชการ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นและเงินสมทบจากรัฐบาล

(๑๐) เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(๑๑) เงินกู้จากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร

(๑๒) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๑๓) เงินช่วยเหลือหรือเงินค่าตอบแทน

(๑๔) รายได้จากทรัพย์สินของแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการเพื่อมุ่งแสวงหากำไรในกรุงเทพมหานครตามที่จะมีกฎหมายกำหนด

(๑๕) รายได้จากการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินหรือค่าธรรมเนียมพิเศษตามที่จะมีกฎหมายกำหนด

(๑๖) รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๑๘ กรุงเทพมหานครอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้างประจำ

(๓) ค่าจ้างชั่วคราว

(๔) ค่าตอบแทน

(๕) ค่าใช้สอย

(๖) ค่าสาธารณูปโภค

(๗) ค่าวัสดุ

(๘) ค่าครุภัณฑ์

(๙) ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

(๑๐) เงินอุดหนุน

(๑๑) รายจ่ายอื่นตามที่กฎหมายหรือระเบียบของกรุงเทพมหานครกำหนดไว้

(๑๒) รายจ่ายตามข้อผูกพัน

มาตรา ๑๑๙ การจ่ายเงินของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามที่ได้อนุญาตไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม การจ่ายเงินซึ่งมิได้อนุญาตไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติว่าด้วยการนั้น

การจ่ายเงินของกรุงเทพมหานครตามวรรคหนึ่ง หรือการนำเงินของกิจการที่กรุงเทพมหานครเป็นเจ้าของหรือเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในกิจการนั้น ไปใช้จ่ายเพื่อการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศของข้าราชการการเมืองของกรุงเทพมหานคร ประธานสภากรุงเทพมหานคร รองประธานสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร หรือสมาชิกสภาเขต จะกระทำมิได้[๓๒]

มาตรา ๑๒๐ ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบการรับเงิน การจ่ายเงิน การบัญชี การเงิน และทรัพย์สินอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร

เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครประกาศรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดลงนั้นในราชกิจจานุเบกษา โดยมิชักช้า

รายงานการรับจ่ายเงินประจำปีตามวรรคสอง เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบแล้ว ให้ทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อเสนอสภากรุงเทพมหานคร

---

[๓๒] มาตรา ๑๑๙ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒

หมวด ๘
ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๒๑ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการอื่นนอกเหนือจากที่พระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ถ้ากระทรวง ทบวง กรมใดเห็นสมควรส่งข้าราชการมาประจำกรุงเทพมหานครเพื่อปฏิบัติราชการในหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมนั้น ๆ ก็ย่อมกระทำได้ โดยทำความตกลงกับกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๒๒ การตั้งงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนในกรุงเทพมหานคร ให้รัฐบาลตั้งให้กรุงเทพมหานครโดยตรง

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดให้แก่กรุงเทพมหานครนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะออกระเบียบกำหนดการใช้จ่ายเงินดังกล่าวก็ได้

มาตรา ๑๒๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร เพื่อการนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริง หรือสั่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าการปฏิบัติใด ๆ ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครขัดต่อกฎหมาย มติของคณะรัฐมนตรีหรือเป็นไปในทางที่อาจทำให้เสียประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะยับยั้งหรือสั่งการตามที่เห็นสมควรก็ได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๒๔ ในระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษามาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๕ ให้ดำเนินการให้มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๖ ให้กรุงเทพมหานครจัดให้มีส่วนราชการตามมาตรา ๖๐ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๗ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามกฎหมายนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกรุงเทพมหานคร

ในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเขตแต่ละเขตเป็นเขตเลือกตั้ง และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่จะทำการเลือกตั้งในแต่ละเขตนั้น

จำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่แต่ละเขตจะพึงมี ให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละเขตตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่กระทรวงมหาดไทยประกาศครั้งสุดท้ายก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครในราชกิจจานุเบกษา โดยถือเกณฑ์หนึ่งแสนคนต่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานครหนึ่งคน เขตใดมีราษฎรไม่ถึงหนึ่งแสนคนให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครในเขตนั้นได้หนึ่งคน ถ้าเขตใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนคนก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครในเขตนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนคน เศษของหนึ่งแสนถ้าถึงห้าหมื่นหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งแสน

การประกาศตามวรรคสอง และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๒๙ ในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๕๙ ให้นำบัญชีอัตราเงินเดือนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐ มาใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๐ นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตามมาตรา ๑๒๗ ให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงมีวาระอยู่ในตำแหน่งต่อไป ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวเมื่อมีเหตุอันสมควร ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งคณะหรือแต่ละบุคคลพ้นจากตำแหน่งและจะแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรดำรงตำแหน่งแทนก็ได้

ในกรณีที่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครว่างลงในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรดำรงตำแหน่งแทนก็ได้

มาตรา ๑๓๑ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งได้รับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๒๗ จะเข้ารับหน้าที่ ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวเมื่อมีเหตุอันสมควรให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยความเห็นชอบของ

คณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่งและจะแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรดำรงตำแหน่งแทนก็ได้

มาตรา ๑๓๒ ให้ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนันในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีอยู่ต่อไป ถ้าในเขตหรือแขวงใดหมดความจำเป็นต้องมีตำแหน่งดังกล่าว ให้กรุงเทพมหานครประกาศยกเลิกตำแหน่งนั้น ในราชกิจจานุเบกษา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ป. ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้วรวม ๕ ครั้ง ก็ยังมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับกาลสมัย ดังนั้น เพื่อให้การบริหารราชการกรุงเทพมหานครมีความเหมาะสมและคล่องตัวสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้โดยสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เป็นไปตามหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔[๓๓]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๕ ในระหว่างที่กรุงเทพมหานครยังมิได้มอบให้กรมสรรพากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๑๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ให้กรมสรรพากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อกรุงเทพมหานคร เพิ่มขึ้นอีกเท่ากับอัตราภาษีตามมาตรา ๑๑๒ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

การเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของกรมสรรพากรตามมาตรานี้ ให้ถือว่ากรุงเทพมหานครได้มอบให้กรมสรรพากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๑๑๖

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้ยกเลิกภาษีการค้าและได้นำภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะมาใช้แทน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครในส่วนที่เกี่ยวกับรายได้เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้ภาษีดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๙[๓๔]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับคุณสมบัติและ

[๓๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๒๐๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๐๘/๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๔

[๓๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓/ตอนที่ ๙ ก/หน้า ๑/๙ เมษายน ๒๕๓๙

ลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่ยังไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ ประกอบกับมีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่เหมาะสม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ และให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๒[๓๕]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ในส่วนของการกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการมีสัญชาติไทยและการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งยังไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังได้เพิ่มสิทธิของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๐[๓๖]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกาย แต่บทบัญญัติมาตรา ๑๖ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นบทบัญญัติที่ถือปฏิบัติต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกาย สมควรแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าวให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒[๓๗]

---

[๓๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๐๔ ก/หน้า ๒๒/๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๒

[๓๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๓๘ ก/หน้า ๑๖/๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๒ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ประธานสภากรุงเทพมหานคร รองประธานสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๖/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๙ เรื่อง การให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่งและการแต่งตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนถึงวันก่อนวันเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เว้นแต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือข้าราชการการเมืองอื่นของกรุงเทพมหานครหรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้ใด ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ผู้นั้นต้องลาออกจากตำแหน่งภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกตั้ง ผู้ซึ่งมิได้ลาออกภายในกำหนดเวลาดังกล่าวไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๒๓ บทบัญญัติมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๔ ให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศให้แล้วเสร็จโดยเร็วในระหว่างที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งยังไม่มีผลใช้บังคับ มิให้นำมาตรา ๗๑ มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ และ มาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

---

[๓๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๑๔๒/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร การพ้นจากตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และการกระทำอันเป็นการต้องห้ามของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริตสามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา
พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒
เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑

(๒) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑ พ.ศ. ๒๕๒๓

(๓) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๔ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่ได้กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกเมืองพัทยาหรือปลัดเมืองพัทยาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๒๑/๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

ข้อบัญญัติ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น อ้างถึงประธานสภาเมืองพัทยาหรือนายกเมืองพัทยาตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาเมืองพัทยา

“ข้อบัญญัติ” หมายความว่า ข้อบัญญัติเมืองพัทยา

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การจัดตั้งเมืองพัทยา

มาตรา ๗ ให้จัดตั้งเมืองพัทยาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอาณาเขตตามเขตเมืองพัทยาที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้เมืองพัทยามีฐานะเป็นนิติบุคคล

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตเมืองพัทยาให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

หมวด ๒
การบริหารเมืองพัทยา

มาตรา ๘ การบริหารเมืองพัทยาประกอบด้วย

(๑) สภาเมืองพัทยา

(๒) นายกเมืองพัทยา

ส่วนที่ ๑
สภาเมืองพัทยา

มาตรา ๙ สภาเมืองพัทยาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังมิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาเมืองพัทยาประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีที่ได้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่มีผู้ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวน ถ้าในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่นั้นยังได้ไม่ครบจำนวนอีก ให้ถือว่าสภาเมืองพัทยานั้นประกอบด้วยจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะครบอายุของสภาเมืองพัทยา เว้นแต่จะมีจำนวนสมาชิกไม่ถึงสองในสามของจำนวนตามวรรคหนึ่ง[๒]

มาตรา ๑๐[๓] ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๑๑[๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๒[๕] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๓[๖] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๔[๗] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๕ อายุของสภาเมืองพัทยามีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง สมาชิกภาพของสมาชิกเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาเมืองพัทยาด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตามความเห็นของข้าพเจ้าโดยบริสุทธิ์ใจ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม”

---

[๒] มาตรา ๙ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓] มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔] มาตรา ๑๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๕] มาตรา ๑๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๖] มาตรา ๑๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๗] มาตรา ๑๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๗ สมาชิกเป็นผู้แทนของประชาชนในเขตเมืองพัทยา และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ

มาตรา ๑๘[๘] (ยกเลิก)

มาตรา ๑๙ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาเมืองพัทยาหรือมีการยุบสภาเมืองพัทยา

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาเมืองพัทยา

(๔)[๙] กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๔๙ วรรคสาม

(๕)[๑๐] ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

(๖) ขาดประชุมสภาเมืองพัทยาสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๗) สภาเมืองพัทยามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เมืองพัทยา หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาเมืองพัทยา โดยมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาเมืองพัทยาพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาเมืองพัทยามีมติ

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยาได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๕) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี แม้ว่าสมาชิกผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๑๑]

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้สมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๔) (๕) หรือ (๖) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัย

---

[๘] มาตรา ๑๘ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๙] มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๐] มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๑] มาตรา ๑๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๑๒]

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงตาม (๘) พร้อมกันทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาเมืองพัทยา[๑๓]

มาตรา ๒๐[๑๔] (ยกเลิก)

มาตรา ๒๑[๑๕] ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกว่างลงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานเสนอรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งยุบสภาเมืองพัทยาก็ได้

มาตรา ๒๒ ให้สภาเมืองพัทยาเลือกสมาชิกเป็นประธานสภาเมืองพัทยาคนหนึ่งและรองประธานสภาเมืองพัทยาจำนวนสองคน แล้วเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง

การเลือกประธานสภาเมืองพัทยาและรองประธานสภาเมืองพัทยาให้กระทำในการประชุมสภาเมืองพัทยาครั้งแรกภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไป

มาตรา ๒๓[๑๖] ประธานสภาเมืองพัทยาและรองประธานสภาเมืองพัทยา อยู่ในตำแหน่งจนครบอายุของสภาเมืองพัทยา หรือมีการยุบสภาเมืองพัทยา หรือถือว่ามีการยุบสภาเมืองพัทยาตามมาตรา ๑๙ วรรคสี่

มาตรา ๒๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๓ ประธานสภาเมืองพัทยาและรองประธานสภาเมืองพัทยาพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) พ้นจากสมาชิกภาพแห่งสภาเมืองพัทยา

(๒) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

---

[๑๒] มาตรา ๑๙ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๓] มาตรา ๑๙ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๔] มาตรา ๒๐ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๕] มาตรา ๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๖] มาตรา ๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ตำแหน่งประธานสภาเมืองพัทยาหรือรองประธานสภาเมืองพัทยาว่างลง เพราะเหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา ๒๔ ให้สภาเมืองพัทยาเลือกสมาชิกขึ้นเพื่อดำรงตำแหน่งที่ว่างแทนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

มาตรา ๒๖ ประธานสภาเมืองพัทยามีหน้าที่ดำเนินการประชุมและดำเนินกิจการอื่นให้เป็นไปตามข้อบังคับเมืองพัทยา

รองประธานสภาเมืองพัทยามีหน้าที่ช่วยประธานสภาเมืองพัทยาปฏิบัติการตามหน้าที่และกระทำกิจการตามที่ประธานสภาเมืองพัทยามอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาเมืองพัทยาหรือประธานสภาเมืองพัทยาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้รองประธานสภาเมืองพัทยาคนที่หนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน และในกรณีที่ไม่มีประธานสภาเมืองพัทยาและรองประธานสภาเมืองพัทยาคนที่หนึ่ง หรือประธานสภาเมืองพัทยาและรองประธานสภาเมืองพัทยาคนที่หนึ่งไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้รองประธานสภาเมืองพัทยาคนที่สองปฏิบัติหน้าที่แทน

ในการประชุมครั้งใดถ้าไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ให้สมาชิกเลือกกันเองเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมครั้งนั้น

ในการประชุมครั้งใด ถ้าผู้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระการประชุม แต่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกเท่าที่มีอยู่เสนอให้เปิดประชุม ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมนั้นต่อไป จนกว่าสมาชิกจะมีมติให้ปิดประชุม และให้นำความในวรรคสามและวรรคสี่มาใช้บังคับกับกรณีดังกล่าว

มาตรา ๒๗ ประธานสภาเมืองพัทยาอาจแต่งตั้งเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยาและผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยาไม่เกินจำนวนรองประธานสภาเมืองพัทยา เพื่อช่วยเหลือกิจการตามที่ได้รับมอบหมาย

บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยาหรือผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา ต้องมิใช่รองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษาหรือที่ปรึกษา

เลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา และผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยาพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ประธานสภาเมืองพัทยาพ้นจากตำแหน่ง

(๒) ประธานสภาเมืองพัทยามีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ตาย

(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาเมืองพัทยา

(๕) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

มาตรา ๒๘ ให้ปลัดเมืองพัทยาทำหน้าที่เลขานุการสภาเมืองพัทยา มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและการจัดประชุมและงานอื่นใดตามที่สภาเมืองพัทยามอบหมาย

มาตรา ๒๙ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมสภาเมืองพัทยาครั้งแรก

ในปีปฏิทินหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของสภาเมืองพัทยาไม่น้อยกว่าสองสมัย แต่ต้องไม่เกินสี่สมัย จำนวนสมัยประชุมสามัญและวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีแต่ละสมัยให้สภาเมืองพัทยากำหนด แต่สภาเมืองพัทยาจะกำหนดจำนวนสมัยประชุมและวันเริ่มสมัยประชุมสำหรับปีแรกเป็นการเฉพาะก็ได้

สมัยประชุมสามัญให้มีกำหนดสามสิบวัน แต่ถ้ามีกรณีจำเป็นสภาเมืองพัทยาจะมีมติขยายสมัยประชุมสามัญออกไปอีกก็ได้แต่ต้องไม่เกินสามสิบวัน

มาตรา ๓๐ เมื่อมีกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยาหรือสมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ อาจยื่นคำร้องต่อประธานสภาเมืองพัทยาขอให้เปิดประชุมสมัยวิสามัญได้ และให้ประธานสภาเมืองพัทยาเรียกประชุมสมัยวิสามัญโดยกำหนดวันประชุมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

สมัยประชุมวิสามัญให้มีกำหนดสิบห้าวัน

มาตรา ๓๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๙ ให้ประธานสภาเมืองพัทยาเรียกประชุมสภาเมืองพัทยาตามสมัยประชุม

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาเมืองพัทยาหรือประธานสภาเมืองพัทยาไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมและนัดให้สมาชิกมาประชุมในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ขอให้เรียกประชุมสภาเมืองพัทยาได้ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกประชุมสภาเมืองพัทยา ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

(๒) กรณีที่ไม่มีการประชุมภายในระยะเวลาเจ็ดวันนับแต่วันเริ่มกำหนดให้มีการประชุมตามมาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมสภาเมืองพัทยา ประธานสภาเมืองพัทยา และรองประธานสภาเมืองพัทยา จะทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมมิได้และให้สมาชิกเลือกกันเองเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมครั้งนั้น

มาตรา ๓๒ การประชุมสภาเมืองพัทยา ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา หรือผู้ซึ่งนายกเมืองพัทยามอบหมายมีสิทธิเข้าประชุมสภาเมืองพัทยา และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๓๓ การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่ที่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๔ สภาเมืองพัทยาจะกระทำการใดอันมิใช่เป็นอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาไม่ได้

มาตรา ๓๕ การประชุมสภาเมืองพัทยาต้องกระทำโดยเปิดเผยตามลักษณะที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภาเมืองพัทยา แต่ถ้านายกเมืองพัทยาหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

มาตรา ๓๖ ในที่ประชุมสภาเมืองพัทยา สมาชิกมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกเมืองพัทยาในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของนายกเมืองพัทยา

มาตรา ๓๗ สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาเมืองพัทยาเพื่อให้นายกเมืองพัทยาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการเมืองพัทยาโดยไม่มีการลงมติ

ญัตติตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อประธานสภาเมืองพัทยา และให้ประธานสภาเมืองพัทยากำหนดวันสำหรับการอภิปรายทั่วไป ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าห้าวันและไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตติ แล้วแจ้งให้นายกเมืองพัทยาทราบ

มาตรา ๓๘ สภาเมืองพัทยามีอำนาจเลือกสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภาเมืองพัทยา และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภาเมืองพัทยาเพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาเมืองพัทยาแล้วรายงานต่อสภาเมืองพัทยา

ในการตั้งคณะกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่ง นายกเมืองพัทยามีสิทธิเสนอชื่อบุคคลผู้เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิก เพื่อให้สภาเมืองพัทยาแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญได้ไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

คณะกรรมการที่สภาเมืองพัทยาตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

มาตรา ๓๙ สภาเมืองพัทยามีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของสมาชิก ข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภาเมืองพัทยา รองประธานสภาเมืองพัทยา คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสภาเมืองพัทยา วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างข้อบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การตั้งและตอบกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และกิจการอื่นอันเป็นหน้าที่ของสภาเมืองพัทยา

มาตรา ๔๐ เงินประจำตำแหน่ง เงินค่าเบี้ยประชุม และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานสภาเมืองพัทยา รองประธานสภาเมืองพัทยา สมาชิก เลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา

ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา กรรมการสามัญหรือกรรมการวิสามัญที่สภาเมืองพัทยาตั้งขึ้น หรืออนุกรรมการที่คณะกรรมการตั้งขึ้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๒
นายกเมืองพัทยา

มาตรา ๔๑ ให้เมืองพัทยามีนายกเมืองพัทยาคนหนึ่งซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา

การเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาให้กระทำโดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๔๒[๑๗] ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเมืองพัทยา ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเมืองพัทยา นอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งแล้ว ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

มาตรา ๔๓[๑๘] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๔[๑๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๕[๒๐] นายกเมืองพัทยามีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่นายกเมืองพัทยาดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลาสี่ปีก็ให้ถือว่าเป็นหนึ่งวาระ และเมื่อได้ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลาสี่ปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

---

[๑๗] มาตรา ๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๘] มาตรา ๔๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๙] มาตรา ๔๔ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๐] มาตรา ๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๔๖ ให้มีการมอบหมายงานในหน้าที่นายกเมืองพัทยาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้มีการประกาศผลการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา

นายกเมืองพัทยาอาจแต่งตั้งรองนายกเมืองพัทยาจำนวนไม่เกินสี่คนซึ่งมิใช่สมาชิกเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเมืองพัทยาตามที่นายกเมืองพัทยามอบหมาย

มาตรา ๔๗[๒๑] รองนายกเมืองพัทยาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๒ เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับอายุให้นับถึงวันแต่งตั้ง

มาตรา ๔๘ นายกเมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเมืองพัทยาให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบัญญัติ และนโยบาย

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเมืองพัทยา

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษา

(๔) วางระเบียบเพื่อให้งานของเมืองพัทยาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกเมืองพัทยาหรือนายกเทศมนตรีหรือคณะเทศมนตรี

มาตรา ๔๙[๒๒] นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา และที่ปรึกษา ต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของเมืองพัทยาหรือบริษัทซึ่งเมืองพัทยาถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล

(๒) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของเมืองพัทยาหรือบริษัทซึ่งเมืองพัทยาถือหุ้น นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์หรือบริษัท ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(๓) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่เมืองพัทยา หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เป็นคู่สัญญากับเมืองพัทยาอันมี

---

[๒๑] มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๒] มาตรา ๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่ในส่วนที่เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทมหาชนจำกัดอยู่ก่อนได้รับการเลือกตั้ง

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งรับเงินตอบแทนค่าเบี้ยประชุมหรือเงินอื่นใดเนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือสภาเมืองพัทยาหรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

ให้นำความใน (๒) และ (๓) มาใช้บังคับแก่สมาชิกด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๐ นายกเมืองพัทยาพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) เมื่อมีการยุบสภาเมืองพัทยาตามมาตรา ๗๖

(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๕)[๒๓] ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๒

(๖) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๙

(๗)[๒๔] รัฐมนตรีพิจารณาสอบสวนและสั่งให้ออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๖/๑

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยาได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นนายกเมืองพัทยาผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๕) หรือ (๖) หรือเมื่อได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าความเป็นนายกเมืองพัทยาผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๕) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี แม้ว่านายกเมืองพัทยาผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใด เว้นแต่เพราะเหตุตาย หรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง[๒๕]

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่านายกเมืองพัทยาพ้นจากตำแหน่งตาม (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศคำวินิจฉัยให้ทราบทั่วกัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยในคำวินิจฉัยนั้นให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย และให้นายกเมืองพัทยาผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่มีเหตุตาม (๕) หรือ (๖) แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีการประกาศคำวินิจฉัย ถ้าในขณะที่ประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรง

---

[๒๓] มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๔] มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๗) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๕] มาตรา ๕๐ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

อยู่ด้วย และในกรณีที่เป็นผลให้ถูกห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าวันที่ประกาศคำวินิจฉัยเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด[๒๖]

ในระหว่างที่ไม่มีนายกเมืองพัทยา ให้ปลัดเมืองพัทยาปฏิบัติหน้าที่ของนายกเมืองพัทยาเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนกว่านายกเมืองพัทยาซึ่งได้รับเลือกตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่[๒๗]

มาตรา ๕๑ รองนายกเมืองพัทยาพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) นายกเมืองพัทยาพ้นจากตำแหน่ง

(๒) นายกเมืองพัทยามีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ตาย

(๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกเมืองพัทยา

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗

(๖) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๙

ให้นำความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๕๐ มาใช้บังคับกับกรณีรองนายกเมืองพัทยาด้วยโดยอนุโลม[๒๘]

มาตรา ๕๒ นายกเมืองพัทยาอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกเมืองพัทยาและผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยาไม่เกินจำนวนรองนายกเมืองพัทยา และอาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษาและที่ปรึกษาได้จำนวนรวมกันแล้วไม่เกินห้าคน เพื่อช่วยเหลือในการบริหารราชการเมืองพัทยาตามที่นายกเมืองพัทยามอบหมาย

บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา และที่ปรึกษา ต้องมิใช่สมาชิก และให้นำความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๖) มาใช้บังคับแก่การพ้นจากตำแหน่งของบุคคลดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม[๒๙]

มาตรา ๕๓ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษาหรือที่ปรึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

หมวด ๓

---

[๒๖] มาตรา ๕๐ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๗] มาตรา ๕๐ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๘] มาตรา ๕๑ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๙] มาตรา ๕๒ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา

มาตรา ๕๔ ให้นายกเมืองพัทยาควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเมืองพัทยาและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเมืองพัทยาและลูกจ้างเมืองพัทยา

มาตรา ๕๕ เมืองพัทยาแบ่งส่วนราชการดังต่อไปนี้

(๑) สำนักปลัดเมืองพัทยา

(๒) ส่วนราชการอื่น ตามที่นายกเมืองพัทยาประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักปลัดเมืองพัทยา และส่วนราชการอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่นายกเมืองพัทยาประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๕๖ ให้มีปลัดเมืองพัทยาคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเมืองพัทยาและลูกจ้างเมืองพัทยารองจากนายกเมืองพัทยา และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเมืองพัทยาให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกเมืองพัทยามอบหมาย

การบริหารงานบุคคลของเมืองพัทยาให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการเมืองพัทยาที่จะต้องอาศัยข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นมาปฏิบัติงานชั่วคราว นายกเมืองพัทยาอาจขอยืมตัวผู้นั้นมาช่วยปฏิบัติราชการของเมืองพัทยาเป็นการชั่วคราวโดยมีกำหนดเวลาก็ให้กระทำได้ แต่ต้องทำความตกลงกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นนั้นก่อน และเมื่อหมดความจำเป็นเมื่อใดให้รีบส่งตัวผู้นั้นคืนสังกัดเดิม

ให้ถือว่าข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่เป็นพนักงานเมืองพัทยาตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ขาดจากสถานภาพเดิม และคงได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างแล้วแต่กรณี จากสังกัดเดิม

มาตรา ๕๘ อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกเมืองพัทยาให้เป็นไปตามที่นายกเมืองพัทยามอบหมาย

ในกรณีที่นายกเมืองพัทยาไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกเมืองพัทยาตามลำดับที่นายกเมืองพัทยาจัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกเมืองพัทยาหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดเมืองพัทยาเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกเมืองพัทยาจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของ

คณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกเมืองพัทยาอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกเมืองพัทยาเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกเมืองพัทยาก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดเมืองพัทยาหรือรองปลัดเมืองพัทยาปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

การปฏิบัติราชการแทนนายกเมืองพัทยาตามวรรคสาม ต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลและกรอบนโยบายที่นายกเมืองพัทยากำหนดไว้

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่มีรองปลัดเมืองพัทยา อำนาจในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองปลัดเมืองพัทยา ให้เป็นไปตามที่ปลัดเมืองพัทยามอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งปลัดเมืองพัทยาหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองปลัดเมืองพัทยาเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองปลัดเมืองพัทยาหลายคนให้รองปลัดเมืองพัทยาผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของราชการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองปลัดเมืองพัทยาหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นายกเมืองพัทยาแต่งตั้งหัวหน้าส่วนราชการของเมืองพัทยาหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่ปลัดเมืองพัทยาจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นไม่ได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ปลัดเมืองพัทยาอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดเมืองพัทยาปฏิบัติราชการแทนปลัดเมืองพัทยาก็ได้ แต่ถ้าจะมอบให้หัวหน้าส่วนราชการของเมืองพัทยาหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการของเมืองพัทยาหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดเมืองพัทยาแต่งตั้งพนักงานเมืองพัทยาคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนได้ ทั้งนี้ ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่หัวหน้าส่วนราชการของเมืองพัทยาหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าจะพึงปฏิบัติ หรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นไม่ได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หัวหน้าส่วนราชการของเมืองพัทยาหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้พนักงานเมืองพัทยาคนใดคนหนึ่งปฏิบัติราชการแทนได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา และพนักงานเมืองพัทยาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔
อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา

มาตรา ๖๒ ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมาย เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตเมืองพัทยาในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การรักษาความสงบเรียบร้อย

(๒) การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

(๓) การคุ้มครองและดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(๔) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง

(๕) การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

(๖) การจัดการจราจร

(๖/๑)[๓๐] การส่งเสริมและสนับสนุนสถานีตำรวจ และหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) และ (๖)

(๗) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

(๘) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการบำบัดน้ำเสีย

(๙) การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

(๑๐) การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดรถ

(๑๑) การควบคุมอนามัยและความปลอดภัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น

(๑๒) การควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว

(๑๓) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(๑๔) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา

มาตรา ๖๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาหรือข้อบัญญัติ ให้นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา ปลัดเมืองพัทยา รองปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าส่วนราชการของเมืองพัทยา หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า และพนักงานเมืองพัทยา ซึ่งนายกเมืองพัทยาแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่สำหรับปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว และให้มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในอาคารหรือบริเวณที่ตั้งอาคารที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือสั่งให้แสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติ

---

[๓๐] มาตรา ๖๒ (๖/๑) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ยึดหรืออายัดเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ หรือสิ่งใด ๆ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดี

(๔) จับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย หรือข้อบัญญัติเพื่อดำเนินคดี

หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่นายกเมืองพัทยากำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามกฎหมาย หรือข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่ง นายกเมืองพัทยา ปลัดเมืองพัทยา หรือหัวหน้าส่วนราชการของเมืองพัทยา หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า แล้วแต่กรณี เห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษจำคุก ให้มีอำนาจเปรียบเทียบ และเมื่อผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยอมเปรียบเทียบ หรือเมื่อยอมแล้วแต่ไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลา ให้พนักงานเมืองพัทยาซึ่งนายกเมืองพัทยาแต่งตั้งมีอำนาจในการสอบสวนและมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อทำการสอบสวนเสร็จให้ส่งรายงานการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ เพื่อดำเนินคดีในศาลต่อไป โดยให้ถือว่ารายงานการสอบสวนนั้นเป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เงินค่าปรับให้เป็นรายได้ของเมืองพัทยา

มาตรา ๖๔ เมืองพัทยาอาจให้บริการแก่บุคคล หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีค่าตอบแทนได้ เมื่อบริการนั้นโดยปกติเป็นบริการที่มีค่าตอบแทน

การประกอบการพาณิชย์ของเมืองพัทยาให้ตราเป็นข้อบัญญัติ

การประกอบกิจการใดที่เมืองพัทยามีรายได้หรือผลพลอยได้อันเกิดจากการกระทำตามอำนาจหน้าที่จะไม่ตราเป็นข้อบัญญัติก็ได้

มาตรา ๖๕ เมืองพัทยาอาจดำเนินกิจการนอกเขตเมืองพัทยา เมื่อการนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ภายในเขตเมืองพัทยา หรือเป็นประโยชน์แก่เมืองพัทยา

การดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเมืองพัทยา และได้รับความยินยอมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าไปดำเนินการ

ในกรณีที่ไม่ได้รับความยินยอมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสอง ให้นายกเมืองพัทยารายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการดำเนินกิจการนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนรวม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้นายกเมืองพัทยาและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมาประชุม เพื่อหาข้อยุติร่วมกัน

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดดำเนินกิจการใดที่อยู่นอกเขตเมืองพัทยาอันมีลักษณะที่จะมีผลกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อย หรือความปลอดภัยของประชาชนในเขตเมืองพัทยา ให้นายกเมืองพัทยาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าวร่วมกัน

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับข้อเสนอของนายกเมืองพัทยาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับข้อเสนอและถ้าคณะกรรมการได้พิจารณาและมีมติอย่างใดแล้ว ให้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแจ้งให้เมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมติของคณะกรรมการต่อไป ในกรณีที่หาข้อยุติไม่ได้ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้ชี้ขาด

คณะกรรมการตามวรรคสอง ให้ประกอบด้วยผู้แทนเมืองพัทยา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และบุคคลอื่นตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควร

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ดำเนินกิจการใดที่อยู่นอกเขตเมืองพัทยาอันมีลักษณะที่จะมีผลกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยของประชาชนในเขตเมืองพัทยา ให้นายกเมืองพัทยารายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อแจ้งให้หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาและหาข้อยุติร่วมกัน

มาตรา ๖๘ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและลดภาระทางการเงินของเมืองพัทยา เมืองพัทยาอาจมอบให้บุคคลอื่นหรือเข้าร่วมกับบุคคลอื่นกระทำกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาได้ ในกรณีเช่นนั้น ผู้กระทำกิจการมีสิทธิเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือค่าตอบแทน ที่เกี่ยวข้องกับกิจการนั้นแทนเมืองพัทยาตามอัตราที่ได้ทำความตกลงกับเมืองพัทยาได้

การกระทำกิจการตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเมืองพัทยา และรัฐมนตรีก่อน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกระทำกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติ ทั้งนี้ ข้อบัญญัติดังกล่าวต้องไม่มีลักษณะที่อาจเป็นผลให้ประชาชนผู้ใช้หรือรับบริการต้องเสียค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายอื่นสูงขึ้น

มาตรา ๖๙ เมืองพัทยาอาจร่วมกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น จัดตั้งองค์การขึ้นเรียกว่า สหการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อทำกิจการใดอันอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาได้

การจัดตั้งสหการจะทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยระบุชื่อ อำนาจหน้าที่และวิธีการบริการและการดำเนินงานไว้ และเมื่อจะยุบเลิกสหการ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยระบุวิธีจัดการทรัพย์สินไว้ด้วย

หมวด ๕
ข้อบัญญัติเมืองพัทยา

มาตรา ๗๐ เมืองพัทยามีอำนาจตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา

(๒) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เมืองพัทยามีอำนาจตราข้อบัญญัติได้

(๓) การให้บริการโดยมีค่าตอบแทนตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง

(๔) การพาณิชย์ตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง

(๕) การคลัง การงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้าง และการพัสดุ

ในข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดโทษจำคุกหรือโทษปรับหรือทั้งจำและปรับผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่จะกำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือนและโทษปรับเกินหนึ่งหมื่นบาทไม่ได้

ข้อบัญญัติตาม (๕) ต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานกลางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่งจะตราขึ้นได้ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเมืองพัทยา

มาตรา ๗๑ ร่างข้อบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกเมืองพัทยา สมาชิก หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยาตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

ในกรณีที่สมาชิกเป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัติ ต้องมีสมาชิกลงนามรับรองไม่น้อยกว่าสองคน

ร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิกจะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกเมืองพัทยา

มาตรา ๗๒ ร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความถึงร่างข้อบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดเก็บ ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบ การบังคับอันเกี่ยวกับภาษีอากร

(๒) การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน หรือการโอนงบประมาณของเมืองพัทยา

(๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้

(๔) การคลัง การงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้าง และการพัสดุ

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างข้อบัญญัติใดเป็นร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีคำรับรองของนายกเมืองพัทยา ให้ประธานสภาเมืองพัทยาเป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา ๗๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๗๖ ร่างข้อบัญญัติที่สภาเมืองพัทยาไม่เห็นชอบด้วยให้เป็นอันตกไป

ร่างข้อบัญญัติที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง จะเสนอใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป

มาตรา ๗๔ งบประมาณรายจ่ายประจำปีของเมืองพัทยาต้องตราเป็นข้อบัญญัติ ในกรณีที่ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีงบประมาณก่อนนั้นไปพลางก่อน

ในกรณีที่งบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ตั้งไว้ไม่พอสำหรับการใช้จ่าย หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ระหว่างปีงบประมาณ ให้ตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

มาตรา ๗๕ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สภาเมืองพัทยาจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภาเมืองพัทยาได้รับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้น

ถ้าสภาเมืองพัทยาพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาเมืองพัทยาได้ให้ความเห็นชอบในร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้น และให้นายกเมืองพัทยาลงนามใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายต่อไป

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของสภาเมืองพัทยา การเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

มาตรา ๗๖ ในกรณีที่สภาเมืองพัทยาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้สภาเมืองพัทยาตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการจำนวนสิบห้าคน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งในสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้น

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งสภาเมืองพัทยาแต่งตั้งจำนวนเจ็ดคนและบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกซึ่งนายกเมืองพัทยาเสนอจำนวนเจ็ดคน และให้กรรมการทั้งสิบสี่คนร่วมกันปรึกษาและเสนอบุคคลซึ่งมิได้เป็นกรรมการและมิได้เป็นสมาชิกคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการดังกล่าวภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรรมการครบจำนวนสิบสี่คน

ในกรณีที่ไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นประธานได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นกรรมการและมิได้เป็นสมาชิกขึ้นทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการดังกล่าว

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งพิจารณาและรายงานผลการพิจารณาต่อสภาเมืองพัทยาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่แต่งตั้งประธานคณะกรรมการ ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ประธานคณะกรรมการรวบรวมผลการพิจารณา แล้ววินิจฉัยชี้ขาดและรายงานต่อสภาเมืองพัทยาโดยเร็ว

ถ้าสภาเมืองพัทยายังไม่เห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการ หรือผลการวินิจฉัยของประธานคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี ให้ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนั้นเป็นอันตกไปและให้รัฐมนตรีสั่งยุบสภาเมืองพัทยา

มาตรา ๗๗ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สภาเมืองพัทยามีมติเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติใดให้ประธานสภาเมืองพัทยาส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้เสร็จและส่งคืนประธานสภาเมืองพัทยาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัตินั้น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่

พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งให้นายกเมืองพัทยาลงนามใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติต่อไป แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยให้ส่งร่างข้อบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่เห็นชอบด้วยคืนไปยังสภาเมืองพัทยาเพื่อพิจารณาใหม่ ถ้าสภาเมืองพัทยามีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานสภาเมืองพัทยาแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบและส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้นายกเมืองพัทยาลงนามใช้บังคับเป็นข้อบัญญัติต่อไป

มาตรา ๗๘ ข้อบัญญัตินั้นให้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลาว่าการเมืองพัทยาและให้มีผลใช้บังคับได้ ดังนี้

(๑) ถ้าเป็นข้อบัญญัติว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไปหรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัตินั้น

(๒) ถ้าเป็นข้อบัญญัติอื่น ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นเจ็ดวันนับแต่วันประกาศ เว้นแต่ข้อบัญญัตินั้นจะกำหนดไว้เป็นประการอื่น แต่ต้องไม่เร็วกว่าวันถัดจากวันประกาศ

ให้ปลัดเมืองพัทยาเป็นผู้รับผิดชอบในการประกาศข้อบัญญัติตามวรรคหนึ่ง และให้ระบุวันที่ที่ประกาศไว้ด้วย

มาตรา ๗๙ ให้เมืองพัทยาจัดให้มีสำเนาข้อบัญญัติไว้ ณ ศาลาว่าการเมืองพัทยาเพื่อให้ประชาชนตรวจดูได้ และหากประชาชนประสงค์จะได้สำเนาข้อบัญญัติใด ๆ ให้เมืองพัทยาจัดให้โดยคิดค่าตอบแทนได้ไม่เกินค่าใช้จ่ายตามที่จ่ายจริงในการดำเนินการดังกล่าว

หมวด ๖
รายได้และรายจ่าย

มาตรา ๘๐ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และอากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ในเขตเมืองพัทยา ให้เมืองพัทยาจัดเก็บเป็นรายได้ของเมืองพัทยาตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๘๑ กิจการใดที่มีกฎหมายมอบหน้าที่ให้เทศบาลหรือนายกเทศมนตรีเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการหรือกำหนดให้แบ่งรายได้ให้เทศบาล ถ้ากิจการนั้นอยู่ในเขตเมืองพัทยา ให้เมืองพัทยาหรือนายกเมืองพัทยาเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการหรือให้เมืองพัทยาได้รับส่วนแบ่งรายได้ตามกฎหมายนั้นและบรรดาค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับเนื่องในกิจการเช่นว่านั้น ให้เป็นรายได้ของเมืองพัทยา

มาตรา ๘๒ เมืองพัทยามีอำนาจออกข้อบัญญัติเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสิบของภาษีอากรและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภทดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร ซึ่งสถานประกอบการอยู่ในเขตเมืองพัทยา

(๒) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ซึ่งร้านขายสุราอยู่ในเขตเมืองพัทยา

(๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ซึ่งสถานที่เล่นการพนันอยู่ในเขตเมืองพัทยา

ในการเสียภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้เศษของหนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง

ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๘๓ เมืองพัทยามีอำนาจออกข้อบัญญัติเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มโดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ให้เมืองพัทยาเก็บอัตราร้อยละศูนย์

(๒) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราอื่น ให้เมืองพัทยาเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๘๔ เมื่อเมืองพัทยาออกข้อบัญญัติตามมาตรา ๘๒ (๑) หรือมาตรา ๘๓ แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรที่จะจัดเก็บภาษีดังกล่าวให้เมืองพัทยา

มาตรา ๘๕ เมืองพัทยาจะมอบให้กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าตอบแทน หรือรายได้อื่นใด เพื่อเมืองพัทยาก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายไม่เกินร้อยละหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ให้กระทรวง ทบวง กรม นั้นส่งมอบให้แก่เมืองพัทยา

มาตรา ๘๖ ในการปฏิบัติตามมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ หรือข้อบัญญัติที่ออกตามมาตรา ๘๒ (๒) หรือ (๓) ให้เมืองพัทยามีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการ และให้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับแต่งตั้งมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ในการบังคับเรียกเก็บภาษีค้างตามมาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ (๒) หรือ (๓) หรือมาตรา ๘๓ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากนายกเมืองพัทยา ให้ปลัดเมืองพัทยามีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากรโดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง แต่ถ้าจะขายทอดตลาดต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย

วิธีการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวรรคสอง ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น ให้หักค่าธรรมเนียมกับค่าใช้จ่ายในการยึดและขายและเงินภาษีอากรค้าง ถ้ามีเงินเหลือให้คืนให้แก่เจ้าของทรัพย์สิน

มาตรา ๘๗ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนที่จัดเก็บได้ในจังหวัดชลบุรีให้จัดสรรให้แก่เมืองพัทยาโดยให้ถือว่าเมืองพัทยาเป็นเทศบาล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๘๘ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้จัดสรรหรือแบ่งรายได้อันเกิดจากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต หรือค่าปรับใด ๆ ให้แก่เทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้เมืองพัทยาได้รับส่วนแบ่งรายได้ดังกล่าวด้วย เช่นเดียวกับเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และเพื่อประโยชน์ในการนี้ ให้ถือว่าเมืองพัทยาเป็นเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แล้วแต่กรณี

มาตรา ๘๙ เมืองพัทยาอาจมีรายได้อื่นดังต่อไปนี้

(๑) ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต หรือค่าปรับใด ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้

(๒) รายได้จากทรัพย์สินของเมืองพัทยา

(๓) รายได้จากสาธารณูปโภคของเมืองพัทยา

(๔) รายได้จากการพาณิชย์ของเมืองพัทยา

(๕) รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตรเมื่อได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลังร่วมกัน และตราเป็นข้อบัญญัติแล้ว

(๖) เงินกู้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทย และตราเป็นข้อบัญญัติแล้ว ถ้าเป็นเงินกู้จากต่างประเทศต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังด้วย

(๗) เงินอุดหนุนหรือรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(๘) เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ถ้าเป็นกรณีที่เงินช่วยเหลือดังกล่าวมีเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลังร่วมกันก่อน ถ้ากรณีไม่มีเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ ให้รายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

(๙) เงินช่วยเหลือและค่าตอบแทน

(๑๐) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๑๑) รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นของเมืองพัทยา

มาตรา ๙๐ การตั้งงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนเมืองพัทยา ให้รัฐบาลตั้งให้เมืองพัทยาโดยตรง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเหมาะสมของปริมาณงาน และรายได้ของรัฐที่ได้รับจากเมืองพัทยาด้วย

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดให้แก่เมืองพัทยา รัฐมนตรีจะออกระเบียบเพื่อกำหนดการใช้จ่ายเงินดังกล่าวก็ได้

มาตรา ๙๑ เมืองพัทยาอาจมีรายจ่ายดังต่อไปนี้

(๑) เงินเดือน

(๒) ค่าจ้าง

(๓) ค่าตอบแทน

(๔) ค่าใช้สอย

(๕) ค่าวัสดุ

(๖) ค่าครุภัณฑ์

(๗) ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

(๘) เงินอุดหนุน

(๙) รายจ่ายตามข้อผูกพัน

(๑๐) รายจ่ายอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือข้อบัญญัติกำหนด

มาตรา ๙๒ การจ่ายเงินของเมืองพัทยา ให้เป็นไปตามที่ได้อนุญาตไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

การจ่ายเงินที่มิได้อนุญาตไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อเป็นกรณีฉุกเฉินและจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาประโยชน์ของเมืองพัทยา หรือการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือการรักษาความสงบเรียบร้อย ในกรณีเช่นนั้น นายกเมืองพัทยาจะสั่งจ่ายเงินจากเงินสะสมไปก่อนก็ได้ แต่ต้องรายงานให้สภาเมืองพัทยาทราบในการประชุมครั้งแรกหลังจากการสั่งจ่ายเงินและให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินสะสมต่อไป ทั้งนี้ การจ่ายเงินสะสมและการตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินสะสมให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อการใด จะโอนไปเพื่อใช้จ่ายสำหรับการอื่นไม่ได้ เว้นแต่จะมีข้อบัญญัติให้โอนได้

การจ่ายเงินของเมืองพัทยาตามวรรคหนึ่ง หรือการนำเงินของกิจการที่เมืองพัทยาเป็นเจ้าของหรือเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในกิจการนั้น ไปใช้จ่ายเพื่อการฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศของนายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา ประธานสภาเมืองพัทยา รองประธานสภาเมืองพัทยา สมาชิก เลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา หรือผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา จะกระทำมิได้[๓๑]

มาตรา ๙๓ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้นายกเมืองพัทยาประกาศรายการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดลงพร้อมทั้งรายการผูกพันที่เบิกตัดปีงบประมาณไว้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสุดปีงบประมาณ

ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบการรับเงิน การจ่ายเงิน การบัญชีการเงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ของเมืองพัทยา และทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอนายกเมืองพัทยาเพื่อเสนอสภาเมืองพัทยาต่อไป

---

[๓๑] มาตรา ๙๒ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

หมวด ๗
การกำกับดูแล

มาตรา ๙๔ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติราชการของเมืองพัทยา เพื่อการนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้นายกเมืองพัทยาชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของเมืองพัทยาได้

มาตรา ๙๕ บรรดาเรื่องที่เมืองพัทยาต้องเสนอไปยังรัฐมนตรีหรือกระทรวง ทบวง กรม ให้นายกเมืองพัทยารายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบด้วย ในการนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะทำความเห็นเสนอรัฐมนตรี หรือกระทรวง ทบวง กรม แล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

มาตรา ๙๖[๓๒] เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตามมาตรา ๙๔ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า การปฏิบัติราชการของเมืองพัทยาเป็นไปในทางที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เมืองพัทยา หรือเสียหายแก่ราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการดังกล่าว หรือในกรณีเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนการกระทำหรือให้ระงับการปฏิบัติของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้ก็ได้ และในกรณีที่สั่งเพิกถอนหรือระงับ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อรัฐมนตรีวินิจฉัยเป็นประการใดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

เมื่อความปรากฏโดยมีหลักฐานตามสมควรต่อผู้ว่าราชการจังหวัดว่า นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา ประธานสภาเมืองพัทยา หรือรองประธานสภาเมืองพัทยาผู้ใด จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่อันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่สั่งการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยพลัน และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙๖/๑[๓๓] เมื่อผลการสอบสวนตามมาตรา ๙๖ วรรคสอง ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานให้รัฐมนตรีพิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตายหรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้วเกินสองปี โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ และให้มีผลตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีมีคำสั่ง แต่ไม่กระทบต่อการดำเนินงานและการรับค่าตอบแทนที่ได้กระทำไปก่อนวันที่มีคำสั่งนั้น ถ้าในขณะที่มีคำสั่ง

---

[๓๒] มาตรา ๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๓๓] มาตรา ๙๖/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ดังกล่าวผู้นั้นกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นผลจากการเลือกตั้งต่างวาระหรือต่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกัน ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งที่กำลังดำรงอยู่ด้วย และให้ถือว่าวันที่สั่งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาต้องห้ามการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๙๗ ในกรณีที่เมืองพัทยาดำเนินการนอกเขตเมืองพัทยาตามมาตรา ๖๕ และกิจการนั้นมีลักษณะที่อาจนำมาซึ่งความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนในเขตเมืองพัทยา หรืออาจกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อย หรือความปลอดภัยของประชาชนในเขตเมืองพัทยาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขหรือกระทำการใด ๆ ได้ตามสมควร ในกรณีที่เมืองพัทยาไม่ปฏิบัติตามและผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้ว่าราชการจังหวัดจะออกคำสั่งระงับการดำเนินกิจการดังกล่าวก็ได้

มาตรา ๙๘ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตเมืองพัทยาหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ผู้ว่าราชการจังหวัดจะรายงานเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งยุบสภาเมืองพัทยาก็ได้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีมีอำนาจยุบสภาเมืองพัทยา และให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

มาตรา ๙๙ บรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นสมควร จะทำหนังสือมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติแทนก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้เมืองพัทยาทราบและให้รายงานกระทรวงมหาดไทยทราบด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๐๐ ให้สมาชิกสภาเมืองพัทยาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่ง และให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐๑ ให้ปลัดเมืองพัทยาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ พ้นจากตำแหน่ง และให้มีการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ไม่มีนายกเมืองพัทยาตามวรรคหนึ่ง ให้ปลัดเมืองพัทยาซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายกเมืองพัทยาเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนกว่านายกเมืองพัทยาซึ่งได้รับเลือกตั้งจะเข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่ไม่มีปลัดเมืองพัทยาตามวรรคสอง ให้หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่

พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงอยู่ในตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายกเมืองพัทยาเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราว จนกว่านายกเมืองพัทยาที่ได้รับเลือกตั้งจะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๐๒ ในระหว่างที่ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาหรือนายกเมืองพัทยาเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้ยกเว้นไม่ต้องเรียกเก็บเงินประกันการสมัคร

ในการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา ให้ถือเขตเมืองพัทยาเป็นเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา และนายกเมืองพัทยาในคราวเดียวกัน ให้ใช้หน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง คณะกรรมการตรวจคะแนน เจ้าหน้าที่คะแนน และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันก็ได้

ใบสมัครและบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา หรือนายกเมืองพัทยาให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยเรียบร้อย กระทรวงมหาดไทยอาจออกระเบียบกำหนดวิธีปฏิบัติในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาหรือนายกเมืองพัทยาเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลได้

มาตรา ๑๐๓ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และเงินงบประมาณของเมืองพัทยาที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไปเป็นของเมืองพัทยาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐๔ ให้บรรดาพนักงานเมืองพัทยาและลูกจ้างเมืองพัทยาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นพนักงานเมืองพัทยาหรือลูกจ้างเมืองพัทยาตามพระราชบัญญัตินี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานเมืองพัทยาและลูกจ้างเมืองพัทยา ให้การบริหารงานบุคคลของพนักงานเมืองพัทยาและลูกจ้างเมืองพัทยาเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๑๐๕ ให้บรรดาข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศของเมืองพัทยาและมติของเมืองพัทยาซึ่งออกโดยสภาเมืองพัทยาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑ และใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และมติของเมืองพัทยาตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐๖ บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศในเรื่องใดที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑ หรือที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือที่ใช้บังคับกับเมืองพัทยาหรือกิจการของเมืองพัทยา และใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมี

พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศในเรื่องนั้น ตามพระราชบัญญัตินี้ขึ้นใช้บังคับแทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น แต่เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเมืองพัทยาในปัจจุบันซึ่งมีปลัดเมืองพัทยาทำหน้าที่บริหารกิจการเมืองพัทยาโดยสัญญาจ้างยังไม่สอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับสมควรจัดระเบียบการปกครองเมืองพัทยาใหม่ให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ และเพื่อให้เมืองพัทยามีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒[๓๔]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยามีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบัน เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน ทั้งสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และสิทธิของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมควรเปิดกว้างให้เป็นสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒[๓๕]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๘ ให้นายกเมืองพัทยา ประธานสภาเมืองพัทยา รองประธานสภาเมืองพัทยา และสมาชิกสภาเมืองพัทยา ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖/๒๕๖๐ เรื่อง การแต่งตั้งนายกเมืองพัทยา ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๐ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๕/๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการบริหารราชการเมืองพัทยา ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา หรือสมาชิกสภาเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี โดยให้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้ง หรือจนกว่าจะพ้นจาก

---

[๓๔] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖/ตอนที่ ๘๕ ก/หน้า ๑๓/๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

[๓๕] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๐ ก/หน้า ๑๒๐/๑๖ เมษายน ๒๕๖๒

ตำแหน่งด้วยเหตุอื่นตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาหรือสมาชิกสภาเมืองพัทยาแล้ว ให้ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับเมืองพัทยาเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๒๙ บทบัญญัติมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับกับนายกเมืองพัทยาซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาเมืองพัทยา คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา และผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา และผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเมืองพัทยาให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเมืองพัทยา การพ้นจากตำแหน่งนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา และที่ปรึกษา รวมทั้งการกระทำอันเป็นการต้องห้ามของนายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา และสมาชิกเมืองพัทยา ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาและการกำกับดูแลเมืองพัทยา เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา และผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเมืองพัทยาที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง

การสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และมาตรา ๑๑ วรรคสอง มาตรา ๓๖ วรรคสอง มาตรา ๓๗ วรรคสอง มาตรา ๓๗/๑ วรรคสอง และมาตรา ๗๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑ เมื่อมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง หรือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและพิจารณาวินิจฉัย โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนหรือไม่ก็ได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การสอบสวนในกรณีการพ้นจากตำแหน่งของรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๒ เมื่อมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๗๗ วรรคสาม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำการสอบสวน

ข้อ ๓ การสอบสวนให้มีระยะเวลา ดังนี้

(๑) กรณีตามข้อ ๑ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีตามข้อ ๑ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสอบสวนเหตุตามมาตรา ๑๑ (๔) (๕) หรือ (๖) หรือมาตรา ๓๖ (๔) หรือ (๕) ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนเหตุตามมาตรา ๑๑ (๕) หรือ (๖) หรือมาตรา ๓๖ (๔) หรือ (๕) ให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลา ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

(๓) กรณีตามข้อ ๒ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลา ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

ข้อ ๔ การเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวนตามข้อ ๓ ให้เริ่มนับ ดังต่อไปนี้

(๑) วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๑๑ (๔) (๕) หรือ (๖) หรือการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๓๖ (๔) หรือ (๕) ไม่ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะสงสัยเอง หรือได้รับแจ้งจากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดโดยมีหลักฐานตามสมควร

(๒) วันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ถือวันที่ลงรับหนังสือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ เป็นวันเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวน

(๓) การเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวนตามข้อ ๓ (๓) ให้เริ่มนับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนได้รับแต่งตั้ง

ข้อ ๕ ในกรณีที่กฎกระทรวงนี้ไม่ได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้แก่บุคคลใด จะแจ้งโดยวิธีปิดหนังสือหรือส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือที่ทำการหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานอื่นที่ให้ไว้แก่ทางราชการ หรือแจ้งทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าบุคคลนั้นได้รับทราบแล้ว

หมวด ๒
คณะกรรมการสอบสวน

ข้อ ๖ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

คณะกรรมการสอบสวนมีจำนวนอย่างน้อยสามคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการไม่น้อยกว่าสองคน ให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ทั้งนี้ การแต่งตั้งต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้ง และตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาประกอบด้วย

กรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือมีประสบการณ์ในด้านการสอบสวน หรือได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย

เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ข้อ ๗ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ทำเป็นคำสั่ง โดยระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา เรื่องที่กล่าวหา ชื่อของประธานกรรมการสอบสวนและกรรมการสอบสวน ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการ ให้ระบุชื่อของผู้ช่วยเลขานุการไว้ในคำสั่งนั้นด้วย แล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งและส่งเรื่องที่กล่าวหาไปยังประธานกรรมการสอบสวน กรรมการสอบสวน และผู้ช่วยเลขานุการโดยเร็ว

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว รวมทั้งแจ้งสิทธิที่จะคัดค้านกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย โดยมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง ให้ทำบันทึกและลงลายมือชื่อผู้แจ้งไว้ โดยให้ถือวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบ

การแจ้งคำสั่งตามวรรคสองโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ข้อ ๘ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ กรรมการสอบสวนอาจถอนตัวหรืออาจถูกคัดค้านได้

(๑) เป็นผู้กล่าวหา

(๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๓) เป็นญาติของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น

(๔) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรือเป็นนายจ้างหรือลูกจ้างของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๕) เป็นผู้มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา

(๖) เป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน

(๗) เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะกระทำความผิดตามเรื่องที่กล่าวหา

(๘) เป็นผู้ซึ่งมีเหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวนไม่เป็นกลาง

ข้อ ๙ ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดเห็นว่าตนมีกรณีตามข้อ ๘ และประสงค์จะถอนตัวจากการเป็นกรรมการสอบสวน ให้กรรมการสอบสวนผู้นั้นแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

ข้อ ๑๐ การคัดค้านกรรมการสอบสวนต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือวันที่รู้ถึงเหตุแห่งการคัดค้านตามข้อ ๘ โดยหนังสือคัดค้านต้องแสดงข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ และลงลายมือชื่อผู้คัดค้าน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการคัดค้านเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนาหนังสือคัดค้านไปให้ประธานกรรมการสอบสวนเพื่อทราบและเก็บรวบรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน รวมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกคัดค้านทราบ และต้องให้โอกาสผู้ถูกคัดค้านได้ชี้แจงเป็นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้ถูกคัดค้านได้ลงลายมือชื่อรับทราบการคัดค้าน ในการนี้ผู้ถูกคัดค้านต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่กรรมการสอบสวนตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งนั้น แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการคัดค้านไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้สั่งไม่รับคำคัดค้านนั้นและแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๑ เมื่อมีการดำเนินการตามข้อ ๑๐ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่เห็นว่ามีเหตุตามข้อ ๘ หรือคำคัดค้านรับฟังได้ ให้สั่งให้ผู้ถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน ในกรณีที่เห็นสมควร จะแต่งตั้งผู้อื่นให้เป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้านหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้ากรรมการสอบสวนที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่าสามคน ให้แต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้าน ทั้งนี้ ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

(๒) กรณีที่เห็นว่าไม่มีเหตุตามข้อ ๘ หรือคำคัดค้านไม่อาจรับฟังได้ ให้ยกคำคัดค้านและมีหนังสือแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องและประธานกรรมการสอบสวนทราบโดยเร็ว คำสั่งยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาและสั่งการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกคัดค้านแต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำคัดค้าน ถ้าไม่ได้สั่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้ถูกคัดค้านนั้นพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวนนับแต่วันพ้นระยะเวลาดังกล่าว และให้ดำเนินการตาม (๑) ต่อไป

ในระหว่างที่มีการดำเนินการตามข้อนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปได้ เว้นแต่มีกรรมการสอบสวนน้อยกว่าสามคนให้หยุดการสอบสวนไว้ก่อนจนกว่าจะมีการดำเนินการตาม (๑)

ข้อ ๑๒ เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นแล้ว หากมีเหตุจำเป็น ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้ แล้วแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๗ วรรคสอง และวรรคสาม ต่อไป การดำเนินการตามข้อนี้ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

หมวด ๓
กระบวนการสอบสวน

ข้อ ๑๓ เมื่อประธานกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้บันทึกวันที่ได้รับทราบคำสั่งนั้นและนำรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกภายในห้าวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการสอบสวนรับทราบคำสั่ง เพื่อกำหนดประเด็นและแนวทางการสอบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐาน ในกรณีที่ไม่อาจจัดประชุมได้ภายในกำหนด ให้รายงานเหตุแห่งความล่าช้าให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

การจัดประชุมคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

(๒) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

(๓) ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหา

(๔) พิจารณาทำความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๕) ทำรายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนโดยไม่รับฟังแต่เพียงข้ออ้างหรือพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกล่าวอ้างหรือมีข้อเท็จจริงใดพาดพิงถึงบุคคล เอกสาร หรือวัตถุใดที่จะเป็นประโยชน์แก่การสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ให้ครบถ้วน ถ้าไม่อาจเข้าถึงหรือได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว ให้บันทึกเหตุนั้นไว้ด้วย

ข้อ ๑๖ การสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ให้สอบปากคำคราวละหนึ่งคน

การสอบปากคำตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดจึงจะทำการสอบปากคำได้ แต่ในกรณีที่กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดมีมากกว่าสามคน จะให้กรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่าสามคนทำการสอบปากคำก็ได้

ข้อ ๑๗ การสอบปากคำตามข้อ ๑๖ ต้องมีการบันทึกถ้อยคำของผู้ให้ถ้อยคำและอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ แล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และกรรมการสอบสวนซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำนั้นไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่บันทึกถ้อยคำมีหลายหน้า ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนคนหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบันทึกถ้อยคำทุกหน้า ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุที่ไม่ลงลายมือชื่อนั้นไว้ในบันทึกถ้อยคำด้วย

การบันทึกถ้อยคำ ห้ามมิให้ขูด ลบ หรือบันทึกข้อความทับข้อความที่ได้บันทึกไว้ในบันทึกถ้อยคำ ถ้าจะต้องขีดฆ่า แก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความที่บันทึกไว้ ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนคนหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ตรงที่มีการขีดฆ่า แก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้นทุกแห่ง หากมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามวรรคนี้ มิให้รับฟังเนื้อความดังกล่าวเป็นพยานหลักฐาน

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือ ลงแกงได ใช้ตราประทับ หรือเครื่องหมายอื่นทำนองเช่นว่านั้นแทนการลงลายมือชื่อก็ได้

การสอบปากคำและบันทึกถ้อยคำ คณะกรรมการสอบสวนอาจบันทึกภาพหรือเสียงของผู้ให้ถ้อยคำด้วยก็ได้ ในกรณีผู้ให้ถ้อยคำไม่ยินยอมให้บันทึกภาพหรือเสียง ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุไว้แล้วดำเนินการต่อไปโดยงดการบันทึกภาพหรือเสียง

ข้อ ๑๘ การสอบปากคำ ห้ามมิให้บุคคลอื่นอยู่ในที่สอบปากคำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสอบสวน เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน หรือเป็นทนายความหรือที่ปรึกษาของผู้ถูกกล่าวหาตามจำนวนที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นสมควร

ข้อ ๑๙ ห้ามมิให้กรรมการสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง บังคับ หรือกระทำโดยมิชอบไม่ว่าด้วยประการใด เพื่อจูงใจให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานให้ถ้อยคำหรือไม่ให้ถ้อยคำ

ข้อ ๒๐ การนำเอกสารหรือวัตถุมาใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดให้มีการบันทึกไว้ด้วยว่าได้มาอย่างไร จากผู้ใด และเมื่อใด

เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนให้ใช้ต้นฉบับ แต่ถ้าไม่อาจนำต้นฉบับมาได้ จะใช้สำเนาที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองว่าเป็นสำเนาถูกต้องก็ได้

ในกรณีที่ไม่สามารถหาต้นฉบับเอกสารได้เพราะสูญหาย หรือถูกทำลาย หรือโดยเหตุประการอื่น คณะกรรมการสอบสวนจะใช้สำเนาเอกสารหรือพยานบุคคลแทนก็ได้

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเรียกบุคคลใดมาเป็นพยานเพื่อชี้แจงหรือให้ถ้อยคำตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดแล้ว แต่บุคคลนั้นไม่มาหรือมาแต่ไม่ชี้แจงหรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่อาจเรียกบุคคลใดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำภายในเวลาอันควร คณะกรรมการสอบสวนจะไม่สอบสวนบุคคลนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานผลการสอบสวนด้วย

ข้อ ๒๒ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดหรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิด หรือไม่มีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวน ให้รายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ถ้าเห็นว่า

ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวน ให้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดและต้องไม่น้อยกว่าสามคน

ข้อ ๒๓ การแจ้งข้อกล่าวหา ให้ทำเป็นบันทึกระบุข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการใด เป็นความผิดกรณีใด และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา รวมทั้งแจ้งให้ทราบสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ สิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานหรือขอให้เรียกพยานหลักฐานมาใช้ในการสอบสวน แล้วแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๒๔

บันทึกตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นสองฉบับมีข้อความตรงกัน ให้ประธานกรรมการสอบสวนและกรรมการสอบสวนอีกอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย โดยฉบับหนึ่งส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๒๔ และอีกฉบับหนึ่งคณะกรรมการสอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบตามข้อ ๒๖

ข้อ ๒๔ เมื่อได้จัดทำบันทึกตามข้อ ๒๓ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมส่งบันทึกดังกล่าวให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่ออธิบายข้อกล่าวหา ตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนด

การแจ้งตามวรรคหนึ่งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่อาจมาพบคณะกรรมการสอบสวนได้ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดตามข้อ ๒๔ โดยได้อ้างเหตุผลหรือความจำเป็น และคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าข้ออ้างนั้นฟังขึ้น หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นเองว่ามีเหตุผลหรือความจำเป็นอื่นจะกำหนดวัน เวลา และสถานที่เสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๖ เมื่อผู้ถูกกล่าวหามาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อพร้อมทั้งวัน เดือน ปี ในบันทึกตามข้อ ๒๓ วรรคสอง หากผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะได้รับสำเนาบันทึกข้อกล่าวหาที่ลงลายมือชื่อไว้แล้ว ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนมอบสำเนาให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึก ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ในบันทึกนั้น และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบการอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตั้งแต่วันที่มาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาพบคณะกรรมการสอบสวนในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยไม่ชี้แจงเหตุผลหรือความจำเป็นหรือชี้แจงแต่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าไม่มีเหตุผลหรือ

ความจำเป็นเพียงพอ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการไม่มาดังกล่าวไว้ในสำนวน และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบการอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว

ข้อ ๒๗ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาด้วยว่าได้กระทำตามข้อกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

ผู้ถูกกล่าวหาจะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยทำเป็นหนังสือหรือชี้แจงด้วยวาจาก็ได้ หรือจะทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการสอบสวนภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนดก็ได้ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงด้วยวาจา ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกไว้โดยละเอียด และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหารับสารภาพว่าได้กระทำความผิดหรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งตามข้อกล่าวหาใด ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการรับสารภาพตามข้อกล่าวหานั้น และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้ ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนเพิ่มเติมในข้อกล่าวหานั้นก็ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึกตามข้อนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ด้วย

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ หรือข้อ ๒๗ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เว้นแต่คณะกรรมการสอบสวนจะเห็นควรดำเนินการเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่ปรากฏพยานหลักฐานเพิ่มเติมหลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนได้อธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานในเรื่องที่สอบสวนแล้ว ถ้าคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานนั้นมีน้ำหนักสนับสนุนข้อกล่าวหา ให้แจ้งสรุปพยานหลักฐานเพิ่มเติมนั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งมีผลทำให้ข้อกล่าวหาในเรื่องที่สอบสวนนั้นเปลี่ยนแปลงไปหรือต้องเพิ่มข้อกล่าวหา ให้กำหนดข้อกล่าวหาที่เปลี่ยนแปลงไปเสียใหม่หรือกำหนดข้อกล่าวหาเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี และแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหานั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๓๐ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานหลักฐานใด ให้คณะกรรมการสอบสวนรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวด้วย

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนพยานบุคคลใดหรือการรวบรวมพยานเอกสารหรือวัตถุใดจะทำให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น และพยานหลักฐานนั้นมิใช่สาระสำคัญ

จะงดสอบสวนหรือไม่รวบรวมพยานหลักฐานนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานผลการสอบสวนด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานหลักฐานอื่นซึ่งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือเพื่อประวิงเวลาด้วย

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันตามข้อ ๓ (๑) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เกี่ยวข้องในจังหวัดดำเนินการแทนได้ และให้นำความในข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สอบสวนแล้วเสร็จตามวรรคหนึ่ง

หมวด ๔
การจัดทำรายงานผลการสอบสวนและการเสนอสำนวนการสอบสวน

ข้อ ๓๓ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐาน แจ้งข้อกล่าวหาและให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน โดยสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้ครบถ้วนทุกประเด็น พร้อมความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ มีพยานหลักฐานใดสนับสนุน

การประชุมคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นการนัดหมายในที่ประชุมหรือเป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน โดยให้นำความในข้อ ๒๒ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการสอบสวนด้วยโดยอนุโลม

การลงมติให้ความเห็นตามวรรคหนึ่งต้องได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดไม่ได้มาร่วมประชุม เมื่อทำรายงานผลการสอบสวนเสร็จแล้ว กรรมการสอบสวนผู้นั้นต้องลงลายมือชื่อในรายงานผลการสอบสวนด้วย แต่ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฝ่ายข้างมาก อาจทำความเห็นแย้งแนบไว้ในรายงานผลการสอบสวนตามข้อ ๓๔ ได้

ข้อ ๓๔ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการตามข้อ ๓๓ แล้ว ให้จัดทำรายงานผลการสอบสวนและลงลายมือชื่อกรรมการสอบสวนทุกคน โดยให้ประธานกรรมการสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ในรายงานผลการสอบสวนทุกหน้า ในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีเหตุจำเป็นไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้ประธานกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุจำเป็นดังกล่าวไว้ด้วย และในกรณีที่กรรมการ

สอบสวนคนใดมีความเห็นแย้ง จะทำความเห็นแย้งแนบไว้กับรายงานผลการสอบสวนก็ได้ แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเสนอรายงานดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมทั้งสำนวนการสอบสวน

กรณีปรากฏจากการสอบสวนว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องอื่นอีกหรือมีมูลพาดพิงผู้อื่นซึ่งไม่ได้เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมกระทำความผิด ก็ให้ระบุไว้ในรายงานผลการสอบสวนด้วย เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๓๕ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับรายงานผลการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนกรณีตามข้อ ๑ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุติเรื่อง

(๒) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหามีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง ให้ประกาศคำวินิจฉัยนั้น โดยให้ระบุเหตุที่ทำให้สิ้นสุดสมาชิกภาพหรือพ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย และให้การสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือการพ้นจากตำแหน่งมีผลตั้งแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว

(๓) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนวินิจฉัยก็ได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวนต้องสอบสวนเพิ่มเติมและผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรก

ข้อ ๓๖ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับรายงานผลการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนกรณีตามข้อ ๒ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการดังต่อไปนี้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน

(๑) กรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุติเรื่อง หากผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนและผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ก็ให้สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่

(๒) กรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานผลการสอบสวนและความเห็นให้รัฐมนตรีทราบ

เมื่อรัฐมนตรีได้รับรายงานผลการสอบสวนและความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดตาม (๒) แล้ว ให้พิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย และให้มีผลตั้งแต่วันที่มีคำสั่ง ถ้ารัฐมนตรีเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติม จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม และรัฐมนตรีต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๗ การสอบสวนและวินิจฉัยที่ได้เริ่มดำเนินการไปก่อนวันที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

ข้อ ๓๘ การสอบสวนและวินิจฉัยที่ได้เริ่มดำเนินการระหว่างวันที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ จนถึงวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ หากได้ดำเนินการไปโดยชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการตามกฎกระทรวงนี้ หากการสอบสวนและวินิจฉัยดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนใดก็ให้เริ่มนับระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ ในขั้นตอนนั้นตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ไม่ว่าเหตุซึ่งเป็นที่มาของการสอบสวนและวินิจฉัยนั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ

ข้อ ๓๙ ในกรณีมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง มาตรา ๓๖ วรรคสอง มาตรา ๓๗ วรรคสอง มาตรา ๓๗/๑ วรรคสอง หรือมาตรา ๗๗ วรรคสาม ไม่ว่าเหตุนั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยตามกฎกระทรวงนี้ โดยให้เริ่มนับระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ ตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๑ วรรคสอง มาตรา ๓๖ วรรคสอง มาตรา ๓๗ วรรคสอง มาตรา ๓๗/๑ วรรคสอง และมาตรา ๗๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัย กรณีการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งกรณีการพ้นจากตำแหน่งเพราะกระทำความผิดหรือเพราะเหตุอื่นของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

การสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเทศบาล

พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสอง มาตรา ๔๘ โสฬส วรรคสาม มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ และมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” ให้หมายความรวมถึง นายอำเภอซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้ปฏิบัติการแทนสำหรับเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลที่อยู่ในอำเภอนั้น ตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง ด้วย

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๒ เมื่อมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนสมาชิกสภาเทศบาลตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง หรือนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสอง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและพิจารณาวินิจฉัย โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนหรือไม่ก็ได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การสอบสวนในกรณีการพ้นจากตำแหน่งของรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรีด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๓ เมื่อมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำการสอบสวน

ข้อ ๔ การสอบสวนให้มีระยะเวลา ดังนี้

(๑) กรณีตามข้อ ๒ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีตามข้อ ๒ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสอบสวนเหตุตามมาตรา ๑๙ (๔) (๕) หรือ (๖) หรือมาตรา ๔๘ ปัญจทศ (๔) หรือ (๕) ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนเหตุตามมาตรา ๑๙ (๔) หรือ (๖) หรือมาตรา ๔๘ ปัญจทศ (๔) หรือ (๕) ให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลา ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

(๓) กรณีตามข้อ ๓ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลา ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

ข้อ ๕ การเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวนตามข้อ ๔ ให้เริ่มนับ ดังต่อไปนี้

(๑) วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตามมาตรา ๑๙ (๔) (๕) หรือ (๖) หรือการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔๘ ปัญจทศ (๔) หรือ (๕) ไม่ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะสงสัยเอง หรือได้รับแจ้งจากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดโดยมีหลักฐานตามสมควร

(๒) วันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ถือวันที่ลงรับหนังสือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ เป็นวันเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวน

(๓) การเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวนตามข้อ ๔ (๓) ให้เริ่มนับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนได้รับแต่งตั้ง

ข้อ ๖ ในกรณีที่กฎกระทรวงนี้ไม่ได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้แก่บุคคลใด จะแจ้งโดยวิธีปิดหนังสือหรือส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือที่ทำการหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานอื่นที่ให้ไว้แก่ทางราชการ หรือแจ้งทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าบุคคลนั้นได้รับทราบแล้ว

หมวด ๒

คณะกรรมการสอบสวน

ข้อ ๗ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

คณะกรรมการสอบสวนมีจำนวนอย่างน้อยสามคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการไม่น้อยกว่าสองคน ให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ทั้งนี้ การแต่งตั้งต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้ง และตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาประกอบด้วย

กรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือมีประสบการณ์ในด้านการสอบสวน หรือได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย

เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ข้อ ๘ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ทำเป็นคำสั่ง โดยระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา เรื่องที่กล่าวหา ชื่อของประธานกรรมการสอบสวนและกรรมการสอบสวน ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการ ให้ระบุชื่อของผู้ช่วยเลขานุการไว้ในคำสั่งนั้นด้วย แล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งและส่งเรื่องที่กล่าวหาไปยังประธานกรรมการสอบสวน กรรมการสอบสวน และผู้ช่วยเลขานุการโดยเร็ว

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว รวมทั้งแจ้งสิทธิที่จะคัดค้านกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย โดยมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง ให้ทำบันทึกและลงลายมือชื่อผู้แจ้งไว้ โดยให้ถือวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบ

การแจ้งคำสั่งตามวรรคสองโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ข้อ ๙ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ กรรมการสอบสวนอาจถอนตัวหรืออาจถูกคัดค้านได้

(๑) เป็นผู้กล่าวหา

(๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๓) เป็นญาติของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น

(๔) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรือเป็นนายจ้างหรือลูกจ้างของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๕) เป็นผู้มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา

(๖) เป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน

(๗) เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะกระทำความผิดตามเรื่องที่กล่าวหา

(๘) เป็นผู้ซึ่งมีเหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวนไม่เป็นกลาง

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดเห็นว่าตนมีกรณีตามข้อ ๙ และประสงค์จะถอนตัวจากการเป็นกรรมการสอบสวน ให้กรรมการสอบสวนผู้นั้นแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

ข้อ ๑๑ การคัดค้านกรรมการสอบสวนต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือวันที่รู้ถึงเหตุแห่งการคัดค้านตามข้อ ๙ โดยหนังสือคัดค้านต้องแสดงข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ และลงลายมือชื่อผู้คัดค้าน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการคัดค้านเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนาหนังสือคัดค้านไปให้ประธานกรรมการสอบสวนเพื่อทราบและเก็บรวบรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน รวมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกคัดค้านทราบ และต้องให้โอกาสผู้ถูกคัดค้านได้ชี้แจงเป็นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้ถูกคัดค้านได้ลงลายมือชื่อรับทราบการคัดค้าน ในการนี้ผู้ถูกคัดค้านต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่กรรมการสอบสวนตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งนั้น แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการคัดค้านไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้สั่งไม่รับคำคัดค้านนั้นและแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๒ เมื่อมีการดำเนินการตามข้อ ๑๑ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่เห็นว่ามีเหตุตามข้อ ๙ หรือคำคัดค้านรับฟังได้ ให้สั่งให้ผู้ถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน ในกรณีที่เห็นสมควร จะแต่งตั้งผู้อื่นให้เป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้านหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้ากรรมการสอบสวนที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่าสามคน ให้แต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้าน ทั้งนี้ ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

(๒) กรณีที่เห็นว่าไม่มีเหตุตามข้อ ๙ หรือคำคัดค้านไม่อาจรับฟังได้ ให้ยกคำคัดค้านและมีหนังสือแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องและประธานกรรมการสอบสวนทราบโดยเร็ว คำสั่งยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาและสั่งการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกคัดค้านแต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำคัดค้าน ถ้าไม่ได้สั่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้ถูกคัดค้านนั้นพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวนนับแต่วันพ้นระยะเวลาดังกล่าว และให้ดำเนินการตาม (๑) ต่อไป

ในระหว่างที่มีการดำเนินการตามข้อนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปได้ เว้นแต่มีกรรมการสอบสวนน้อยกว่าสามคนให้หยุดการสอบสวนไว้ก่อนจนกว่าจะมีการดำเนินการตาม (๑)

ข้อ ๑๓ เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นแล้ว หากมีเหตุจำเป็น ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้ แล้วแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๘ วรรคสอง และวรรคสาม ต่อไป การดำเนินการตามข้อนี้ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

หมวด ๓
กระบวนการสอบสวน

ข้อ ๑๔ เมื่อประธานกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้บันทึกวันที่ได้รับทราบคำสั่งนั้นและนำรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกภายในห้าวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการสอบสวนรับทราบคำสั่ง เพื่อกำหนดประเด็นและแนวทางการสอบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐาน ในกรณีที่ไม่อาจจัดประชุมได้ภายในกำหนด ให้รายงานเหตุแห่งความล่าช้าให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

การจัดประชุมคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

(๒) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

(๓) ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหา

(๔) พิจารณาทำความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๕) ทำรายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ ๑๖ ให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนโดยไม่รับฟังแต่เพียงข้ออ้างหรือพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกล่าวอ้างหรือมีข้อเท็จจริงใดพาดพิงถึงบุคคล เอกสาร หรือวัตถุใดที่จะเป็นประโยชน์แก่การสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ให้ครบถ้วน ถ้าไม่อาจเข้าถึงหรือได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว ให้บันทึกเหตุนั้นไว้ด้วย

ข้อ ๑๗ การสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ให้สอบปากคำคราวละหนึ่งคน

การสอบปากคำตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดจึงจะทำการสอบปากคำได้ แต่ในกรณีที่กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดมีมากกว่าสามคน จะให้กรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่าสามคนทำการสอบปากคำก็ได้

ข้อ ๑๘ การสอบปากคำตามข้อ ๑๗ ต้องมีการบันทึกถ้อยคำของผู้ให้ถ้อยคำและอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ แล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และกรรมการสอบสวนซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำนั้นไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่บันทึกถ้อยคำมีหลายหน้า ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนคนหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบันทึกถ้อยคำทุกหน้า ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุที่ไม่ลงลายมือชื่อนั้นไว้ในบันทึกถ้อยคำด้วย

การบันทึกถ้อยคำ ห้ามมิให้ขูด ลบ หรือบันทึกข้อความทับข้อความที่ได้บันทึกไว้ในบันทึกถ้อยคำ ถ้าจะต้องขีดฆ่า แก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความที่บันทึกไว้ ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนคนหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ตรงที่มีการขีดฆ่า แก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้นทุกแห่ง หากมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามวรรคนี้ มิให้รับฟังเนื้อความดังกล่าวเป็นพยานหลักฐาน

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือ ลงแกงไดใช้ตราประทับ หรือเครื่องหมายอื่นทำนองเช่นว่านั้นแทนการลงลายมือชื่อก็ได้

การสอบปากคำและบันทึกถ้อยคำ คณะกรรมการสอบสวนอาจบันทึกภาพหรือเสียงของผู้ให้ถ้อยคำด้วยก็ได้ ในกรณีผู้ให้ถ้อยคำไม่ยินยอมให้บันทึกภาพหรือเสียง ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุไว้แล้วดำเนินการต่อไปโดยงดการบันทึกภาพหรือเสียง

ข้อ ๑๙ การสอบปากคำ ห้ามมิให้บุคคลอื่นอยู่ในที่สอบปากคำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสอบสวน เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน หรือเป็นทนายความหรือที่ปรึกษาของผู้ถูกกล่าวหาตามจำนวนที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นสมควร

ข้อ ๒๐ ห้ามมิให้กรรมการสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง บังคับ หรือกระทำโดยมิชอบไม่ว่าด้วยประการใด เพื่อจูงใจให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานให้ถ้อยคำหรือไม่ให้ถ้อยคำ

ข้อ ๒๑ การนำเอกสารหรือวัตถุมาใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดให้มีการบันทึกไว้ด้วยว่าได้มาอย่างไร จากผู้ใด และเมื่อใด

เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนให้ใช้ต้นฉบับ แต่ถ้าไม่อาจนำต้นฉบับมาได้ จะใช้สำเนาที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองว่าเป็นสำเนาถูกต้องก็ได้

ในกรณีที่ไม่สามารถหาต้นฉบับเอกสารได้เพราะสูญหาย หรือถูกทำลาย หรือโดยเหตุประการอื่น คณะกรรมการสอบสวนจะใช้สำเนาเอกสารหรือพยานบุคคลแทนก็ได้

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเรียกบุคคลใดมาเป็นพยานเพื่อชี้แจงหรือให้ถ้อยคำตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดแล้ว แต่บุคคลนั้นไม่มาหรือมาแต่ไม่ชี้แจงหรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่อาจเรียกบุคคลใดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำภายในเวลาอันควร คณะกรรมการสอบสวนจะไม่สอบสวนบุคคลนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานผลการสอบสวนด้วย

ข้อ ๒๓ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิด หรือไม่มีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวน ให้รายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวน ให้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดและต้องไม่น้อยกว่าสามคน

ข้อ ๒๔ การแจ้งข้อกล่าวหา ให้ทำเป็นบันทึกระบุข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการใด เป็นความผิดกรณีใด และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา รวมทั้งแจ้งให้ทราบสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ สิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานหรือขอให้เรียกพยานหลักฐานมาใช้ในการสอบสวน แล้วแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๒๕

บันทึกตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นสองฉบับมีข้อความตรงกัน ให้ประธานกรรมการสอบสวนและกรรมการสอบสวนอีกอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย โดยฉบับหนึ่งส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๒๕ และอีกฉบับหนึ่งคณะกรรมการสอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบตามข้อ ๒๗

ข้อ ๒๕ เมื่อได้จัดทำบันทึกตามข้อ ๒๔ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมส่งบันทึกดังกล่าวให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่ออธิบายข้อกล่าวหา ตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนด

การแจ้งตามวรรคหนึ่งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่อาจมาพบคณะกรรมการสอบสวนได้ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดตามข้อ ๒๕ โดยได้อ้างเหตุผลหรือความจำเป็น และคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าข้ออ้างนั้นฟังขึ้น หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นเองว่ามีเหตุผลหรือความจำเป็นอื่นจะกำหนดวัน เวลา และสถานที่เสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๗ เมื่อผู้ถูกกล่าวหามาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อพร้อมทั้งวัน เดือน ปี ในบันทึกตามข้อ ๒๔ วรรคสอง หากผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะได้รับสำเนาบันทึกข้อกล่าวหาที่ลงลายมือชื่อไว้แล้ว ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนมอบสำเนาให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึก ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ในบันทึกนั้น และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบการอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตั้งแต่วันที่มาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาพบคณะกรรมการสอบสวนในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยไม่ชี้แจงเหตุผลหรือความจำเป็นหรือชี้แจงแต่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าไม่มีเหตุผลหรือความจำเป็นเพียงพอ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการไม่มาดังกล่าวไว้ในสำนวน และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบการอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว

ข้อ ๒๘ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาด้วยว่าได้กระทำตามข้อกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

ผู้ถูกกล่าวหาจะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยทำเป็นหนังสือหรือชี้แจงด้วยวาจาก็ได้ หรือจะทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการสอบสวนภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนดก็ได้ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงด้วยวาจา ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกไว้โดยละเอียด และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหารับสารภาพว่าได้กระทำความผิดหรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งตามข้อกล่าวหาใด ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการรับสารภาพตามข้อกล่าวหานั้น และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้ ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนเพิ่มเติมในข้อกล่าวหานั้นก็ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึกตามข้อนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ด้วย

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ หรือข้อ ๒๘ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เว้นแต่คณะกรรมการสอบสวนจะเห็นควรดำเนินการเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๓๐ ในกรณีที่ปรากฏพยานหลักฐานเพิ่มเติมหลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนได้อธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานในเรื่องที่สอบสวนแล้ว ถ้าคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานนั้นมีน้ำหนักสนับสนุนข้อกล่าวหา ให้แจ้งสรุปพยานหลักฐานเพิ่มเติมนั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งมีผลทำให้ข้อกล่าวหาในเรื่องที่สอบสวนนั้นเปลี่ยนแปลงไปหรือต้องเพิ่มข้อกล่าวหา ให้กำหนดข้อกล่าวหาที่เปลี่ยนแปลงไปเสียใหม่หรือกำหนดข้อกล่าวหาเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี และแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหานั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ และข้อ ๒๙ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานหลักฐานใด ให้คณะกรรมการสอบสวนรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวด้วย

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนพยานบุคคลใดหรือการรวบรวมพยานเอกสารหรือวัตถุใดจะทำให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น และพยานหลักฐานนั้นมิใช่สาระสำคัญจะงดสอบสวนหรือไม่รวบรวมพยานหลักฐานนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานผลการสอบสวนด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานหลักฐานอื่นซึ่งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือเพื่อประวิงเวลาด้วย

ข้อ ๓๓ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมิได้มอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทนตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง และไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันตามข้อ ๔ (๑) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่เกี่ยวข้องในจังหวัดดำเนินการแทนได้ และให้นำความในข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ข้อ ๑๘ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๐ ข้อ ๓๑ และข้อ ๓๒ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่นายอำเภอซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง ไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้นายอำเภอรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันตามข้อ ๔ (๑) และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง วินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สอบสวนแล้วเสร็จตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

หมวด ๔
การจัดทำรายงานผลการสอบสวนและการเสนอสำนวนการสอบสวน

ข้อ ๓๔ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐาน แจ้งข้อกล่าวหาและให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน โดยสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้ครบถ้วนทุกประเด็น พร้อมความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ มีพยานหลักฐานใดสนับสนุน

การประชุมคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นการนัดหมายในที่ประชุมหรือเป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน โดยให้นำความในข้อ ๒๓ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการสอบสวนด้วยโดยอนุโลม

การลงมติให้ความเห็นตามวรรคหนึ่งต้องได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดไม่ได้มาร่วมประชุม เมื่อทำรายงานผลการสอบสวน

เสร็จแล้ว กรรมการสอบสวนผู้นั้นต้องลงลายมือชื่อในรายงานผลการสอบสวนด้วย แต่ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฝ่ายข้างมาก อาจทำความเห็นแย้งแนบไว้ในรายงานผลการสอบสวนตามข้อ ๓๕ ได้

ข้อ ๓๕ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการตามข้อ ๓๔ แล้ว ให้จัดทำรายงานผลการสอบสวนและลงลายมือชื่อกรรมการสอบสวนทุกคน โดยให้ประธานกรรมการสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ในรายงานผลการสอบสวนทุกหน้า ในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีเหตุจำเป็นไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้ประธานกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุจำเป็นดังกล่าวไว้ด้วย และในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีความเห็นแย้ง จะทำความเห็นแย้งแนบไว้กับรายงานผลการสอบสวนก็ได้ แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเสนอรายงานดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัด พร้อมทั้งสำนวนการสอบสวน

กรณีปรากฏจากการสอบสวนว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องอื่นอีกหรือมีมูลพาดพิงผู้อื่นซึ่งไม่ได้เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมกระทำความผิด ก็ให้ระบุไว้ในรายงานผลการสอบสวนด้วย เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๓๖ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับรายงานผลการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนกรณีตามข้อ ๒ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุติเรื่อง

(๒) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหามีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง ให้ประกาศคำวินิจฉัยนั้น โดยให้ระบุเหตุที่ทำให้สิ้นสุดสมาชิกภาพหรือพ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย และให้การสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือการพ้นจากตำแหน่งมีผลตั้งแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว

(๓) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนวินิจฉัยก็ได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวนต้องสอบสวนเพิ่มเติมและผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรก

ข้อ ๓๗ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับรายงานผลการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนกรณีตามข้อ ๓ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการดังต่อไปนี้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

(๑) กรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุติเรื่อง หากผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนและผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ก็ให้สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่

(๒) กรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวนหากเป็นการดำเนินการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งในเทศบาลเมืองหรือเทศบาลตำบลซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการ ให้นายอำเภอรายงานผลการสอบสวนและความเห็นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ หากเป็นการดำเนินการสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งในเทศบาลทุกประเภทซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานผลการสอบสวนและความเห็นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบ

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรายงานผลการสอบสวนและความเห็นของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดตาม (๒) แล้ว ให้พิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย และให้มีผลตั้งแต่วันที่มีคำสั่ง ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติม จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๘ การสอบสวนและวินิจฉัยที่ได้เริ่มดำเนินการไปก่อนวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

ข้อ ๓๙ การสอบสวนและวินิจฉัยที่ได้เริ่มดำเนินการระหว่างวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ จนถึงวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ หากได้ดำเนินการไปโดยชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการตามกฎกระทรวงนี้ หากการสอบสวนและวินิจฉัยดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนใดก็ให้เริ่มนับระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ในขั้นตอนนั้นตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ไม่ว่าเหตุซึ่งเป็นที่มาของการสอบสวนและวินิจฉัยนั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ

ข้อ ๔๐ ในกรณีมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสอง มาตรา ๔๘ โสฬส วรรคสาม หรือมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง ไม่ว่าเหตุนั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยตามกฎกระทรวงนี้ โดยให้เริ่มนับระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๔๘ ปัญจทศ วรรคสอง มาตรา ๔๘ โสฬส วรรคสาม และมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัย กรณีการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล รวมทั้งกรณีการพ้นจากตำแหน่งเพราะกระทำความผิดหรือเพราะเหตุอื่นของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

การสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล

พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และมาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง มาตรา ๖๔ วรรคสอง มาตรา ๖๔/๑ วรรคสาม และมาตรา ๙๐/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑ เมื่อมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง ให้นายอำเภอดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและพิจารณาวินิจฉัย โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนหรือไม่ก็ได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การสอบสวนในกรณีการพ้นจากตำแหน่งของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๒ เมื่อมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๙๐/๑ วรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำการสอบสวน

ข้อ ๓ การสอบสวนให้มีระยะเวลา ดังนี้

(๑) กรณีตามข้อ ๑ ซึ่งนายอำเภอมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้นายอำเภอสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีตามข้อ ๑ ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสอบสวนเหตุตามมาตรา ๔๗ ตรี (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือมาตรา ๖๔ (๔) หรือ (๕) ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีข้อสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนเหตุตามมาตรา ๔๗ ตรี (๖) หรือ (๗) หรือมาตรา ๖๔ (๔) หรือ (๕) ให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลา นายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

(๓) กรณีตามข้อ ๒ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลา นายอำเภออาจขยายเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

ข้อ ๔ การเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวนตามข้อ ๓ ให้เริ่มนับ ดังต่อไปนี้

(๑) วันที่นายอำเภอมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๗ ตรี (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๔ (๔) หรือ (๕) ไม่ว่านายอำเภอจะสงสัยเอง หรือได้รับแจ้งจากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด โดยมีหลักฐานตามสมควร

(๒) วันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ถือวันที่ลงรับหนังสือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ เป็นวันเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวน

(๓) การเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวนตามข้อ ๓ (๓) ให้เริ่มนับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนได้รับแต่งตั้ง

ข้อ ๕ ในกรณีที่กฎกระทรวงนี้ไม่ได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้แก่บุคคลใด จะแจ้งโดยวิธีปิดหนังสือหรือส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือที่ทำการหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานอื่นที่ให้ไว้แก่ทางราชการ หรือแจ้งทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าบุคคลนั้นได้รับทราบแล้ว

หมวด ๒
คณะกรรมการสอบสวน

ข้อ ๖ ให้นายอำเภอมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

คณะกรรมการสอบสวนมีจำนวนอย่างน้อยสามคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการไม่น้อยกว่าสองคน ให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ทั้งนี้ การแต่งตั้งต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้ง และตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาประกอบด้วย

กรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือมีประสบการณ์ในด้านการสอบสวน หรือได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย

เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนนายอำเภอจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ข้อ ๗ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ทำเป็นคำสั่ง โดยระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา เรื่องที่กล่าวหา ชื่อของประธานกรรมการสอบสวนและกรรมการสอบสวน ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการ ให้ระบุชื่อของผู้ช่วยเลขานุการไว้ในคำสั่งนั้นด้วย แล้วให้นายอำเภอแจ้งคำสั่งและส่งเรื่องที่กล่าวหาไปยังประธานกรรมการสอบสวน กรรมการสอบสวน และผู้ช่วยเลขานุการโดยเร็ว

ให้นายอำเภอแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว รวมทั้งแจ้งสิทธิที่จะคัดค้านกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย โดยมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง ให้ทำบันทึกและลงลายมือชื่อผู้แจ้งไว้ โดยให้ถือวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบ

การแจ้งคำสั่งตามวรรคสองโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ข้อ ๘ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ กรรมการสอบสวนอาจถอนตัวหรืออาจถูกคัดค้านได้

(๑) เป็นผู้กล่าวหา

(๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๓) เป็นญาติของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น

(๔) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรือเป็นนายจ้างหรือลูกจ้างของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๕) เป็นผู้มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา

(๖) เป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน

(๗) เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะกระทำความผิดตามเรื่องที่กล่าวหา

(๘) เป็นผู้ซึ่งมีเหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวนไม่เป็นกลาง

ข้อ ๙ ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดเห็นว่าตนมีกรณีตามข้อ ๘ และประสงค์จะถอนตัวจากการเป็นกรรมการสอบสวน ให้กรรมการสอบสวนผู้นั้นแจ้งให้นายอำเภอทราบ เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

ข้อ ๑๐ การคัดค้านกรรมการสอบสวนต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายอำเภอภายในสามวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือวันที่รู้ถึงเหตุแห่งการคัดค้านตามข้อ ๘ โดยหนังสือคัดค้านต้องแสดงข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ และลงลายมือชื่อผู้คัดค้าน

ในกรณีที่นายอำเภอเห็นว่าการคัดค้านเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนาหนังสือคัดค้านไปให้ประธานกรรมการสอบสวนเพื่อทราบและเก็บรวบรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน รวมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกคัดค้านทราบ และต้องให้โอกาสผู้ถูกคัดค้านได้ชี้แจงเป็นหนังสือต่อนายอำเภอภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้ถูกคัดค้านได้ลงลายมือชื่อรับทราบการคัดค้าน ในการนี้ ผู้ถูกคัดค้านต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่กรรมการสอบสวนตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งนั้น แต่ถ้านายอำเภอเห็นว่าการคัดค้านไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้สั่งไม่รับคำคัดค้านนั้นและแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๑ เมื่อมีการดำเนินการตามข้อ ๑๐ แล้ว ให้นายอำเภอพิจารณาสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่เห็นว่ามีเหตุตามข้อ ๘ หรือคำคัดค้านรับฟังได้ ให้สั่งให้ผู้ถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน ในกรณีที่เห็นสมควร จะแต่งตั้งผู้อื่นให้เป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้านหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้ากรรมการสอบสวนที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่าสามคน ให้แต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้าน ทั้งนี้ ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

(๒) กรณีที่เห็นว่าไม่มีเหตุตามข้อ ๘ หรือคำคัดค้านไม่อาจรับฟังได้ ให้ยกคำคัดค้านและมีหนังสือแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องและประธานกรรมการสอบสวนทราบโดยเร็ว คำสั่งยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด

นายอำเภอต้องพิจารณาและสั่งการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกคัดค้านแต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำคัดค้าน ถ้าไม่ได้สั่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้ถูกคัดค้านนั้นพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวนนับแต่วันพ้นระยะเวลาดังกล่าวและให้ดำเนินการตาม (๑) ต่อไป

ในระหว่างที่มีการดำเนินการตามข้อนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปได้ เว้นแต่มีกรรมการสอบสวนน้อยกว่าสามคนให้หยุดการสอบสวนไว้ก่อนจนกว่าจะมีการดำเนินการตาม (๑)

ข้อ ๑๒ เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นแล้ว หากมีเหตุจำเป็น นายอำเภออาจแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้ แล้วแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๗ วรรคสองและวรรคสามต่อไป การดำเนินการตามข้อนี้ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

หมวด ๓
กระบวนการสอบสวน

ข้อ ๑๓ เมื่อประธานกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้บันทึกวันที่ได้รับทราบคำสั่งนั้นและนำรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วจัดให้มีการประชุม

คณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกภายในห้าวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการสอบสวนรับทราบคำสั่ง เพื่อกำหนดประเด็นและแนวทางการสอบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐาน ในกรณีที่ไม่อาจจัดประชุมได้ภายในกำหนด ให้รายงานเหตุแห่งความล่าช้าให้นายอำเภอทราบ

การจัดประชุมคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

(๒) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

(๓) ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหา

(๔) พิจารณาทำความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๕) ทำรายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อนายอำเภอ

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนโดยไม่รับฟังแต่เพียงข้ออ้างหรือพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกล่าวอ้างหรือมีข้อเท็จจริงใดพาดพิงถึงบุคคล เอกสาร หรือวัตถุใดที่จะเป็นประโยชน์แก่การสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ให้ครบถ้วน ถ้าไม่อาจเข้าถึงหรือได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว ให้บันทึกเหตุนั้นไว้ด้วย

ข้อ ๑๖ การสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ให้สอบปากคำคราวละหนึ่งคน

การสอบปากคำตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดจึงจะทำการสอบปากคำได้ แต่ในกรณีที่กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดมีมากกว่าสามคน จะให้กรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่าสามคนทำการสอบปากคำก็ได้

ข้อ ๑๗ การสอบปากคำตามข้อ ๑๖ ต้องมีการบันทึกถ้อยคำของผู้ให้ถ้อยคำและอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ แล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และกรรมการสอบสวนซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำนั้นไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่บันทึกถ้อยคำมีหลายหน้า ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนคนหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบันทึกถ้อยคำทุกหน้า ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุที่ไม่ลงลายมือชื่อนั้นไว้ในบันทึกถ้อยคำด้วย

การบันทึกถ้อยคำ ห้ามมิให้ขูด ลบ หรือบันทึกข้อความทับข้อความที่ได้บันทึกไว้ในบันทึกถ้อยคำ ถ้าจะต้องขีดฆ่า แก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความที่บันทึกไว้ ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนคนหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ตรงที่มีการขีดฆ่า แก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้นทุกแห่ง หากมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามวรรคนี้ มิให้รับฟังเนื้อความดังกล่าวเป็นพยานหลักฐาน

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือ ลงแกงได ใช้ตราประทับหรือเครื่องหมายอื่นทำนองเช่นว่านั้นแทนการลงลายมือชื่อก็ได้

การสอบปากคำและบันทึกถ้อยคำ คณะกรรมการสอบสวนอาจบันทึกภาพหรือเสียงของผู้ให้ถ้อยคำด้วยก็ได้ ในกรณีผู้ให้ถ้อยคำไม่ยินยอมให้บันทึกภาพหรือเสียง ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุไว้แล้วดำเนินการต่อไปโดยงดการบันทึกภาพหรือเสียง

ข้อ ๑๘ การสอบปากคำ ห้ามมิให้บุคคลอื่นอยู่ในที่สอบปากคำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสอบสวน เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน หรือเป็นทนายความหรือที่ปรึกษาของผู้ถูกกล่าวหาตามจำนวนที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นสมควร

ข้อ ๑๙ ห้ามมิให้กรรมการสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง บังคับ หรือกระทำโดยมิชอบไม่ว่าด้วยประการใด เพื่อจูงใจให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานให้ถ้อยคำหรือไม่ให้ถ้อยคำ

ข้อ ๒๐ การนำเอกสารหรือวัตถุมาใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดให้มีการบันทึกไว้ด้วยว่าได้มาอย่างไร จากผู้ใด และเมื่อใด

เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนให้ใช้ต้นฉบับ แต่ถ้าไม่อาจนำต้นฉบับมาได้จะใช้สำเนาที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองว่าเป็นสำเนาถูกต้องก็ได้

ในกรณีที่ไม่สามารถหาต้นฉบับเอกสารได้เพราะสูญหาย หรือถูกทำลาย หรือโดยเหตุประการอื่น คณะกรรมการสอบสวนจะใช้สำเนาเอกสารหรือพยานบุคคลแทนก็ได้

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเรียกบุคคลใดมาเป็นพยานเพื่อชี้แจงหรือให้ถ้อยคำตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดแล้ว แต่บุคคลนั้นไม่มาหรือมาแต่ไม่ชี้แจงหรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่อาจเรียกบุคคลใดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำภายในเวลาอันควร คณะกรรมการสอบสวนจะไม่สอบสวนบุคคลนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานผลการสอบสวนด้วย

ข้อ ๒๒ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิด หรือไม่มีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวน ให้รายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อนายอำเภอ แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวน ให้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดและต้องไม่น้อยกว่าสามคน

ข้อ ๒๓ การแจ้งข้อกล่าวหา ให้ทำเป็นบันทึกระบุข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการใด เป็นความผิดกรณีใด และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา รวมทั้งแจ้งให้ทราบสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ สิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานหรือขอให้เรียกพยานหลักฐานมาใช้ในการสอบสวน แล้วแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๒๔

บันทึกตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นสองฉบับมีข้อความตรงกัน ให้ประธานกรรมการสอบสวนและกรรมการสอบสวนอีกอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย โดยฉบับหนึ่งส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๒๔ และอีกฉบับหนึ่งคณะกรรมการสอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบตามข้อ ๒๖

ข้อ ๒๔ เมื่อได้จัดทำบันทึกตามข้อ ๒๓ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมส่งบันทึกดังกล่าวให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่ออธิบายข้อกล่าวหา ตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนด

การแจ้งตามวรรคหนึ่งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่อาจมาพบคณะกรรมการสอบสวนได้ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดตามข้อ ๒๔ โดยได้อ้างเหตุผลหรือความจำเป็น และคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าข้ออ้างนั้นฟังขึ้น หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นเองว่ามีเหตุผลหรือความจำเป็นอื่นจะกำหนดวัน เวลา และสถานที่เสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๖ เมื่อผู้ถูกกล่าวหามาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อพร้อมทั้งวัน เดือน ปี ในบันทึกตามข้อ ๒๓ วรรคสอง หากผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะได้รับสำเนาบันทึกข้อกล่าวหาที่ลงลายมือชื่อไว้แล้ว ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนมอบสำเนาให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึก ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ในบันทึกนั้น และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบการอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตั้งแต่วันที่มาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาพบคณะกรรมการสอบสวนในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดโดยไม่ชี้แจงเหตุผลหรือความจำเป็นหรือชี้แจงแต่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าไม่มีเหตุผลหรือความจำเป็นเพียงพอ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการไม่มาดังกล่าวไว้ในสำนวน และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบการอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว

ข้อ ๒๗ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาด้วยว่าได้กระทำตามข้อกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

ผู้ถูกกล่าวหาจะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยทำเป็นหนังสือหรือชี้แจงด้วยวาจาก็ได้ หรือจะทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการสอบสวนภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนดก็ได้ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงด้วยวาจา ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกไว้โดยละเอียด และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหารับสารภาพว่าได้กระทำความผิดหรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งตามข้อกล่าวหาใด ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการรับสารภาพตามข้อกล่าวหานั้นและให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้ ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนเพิ่มเติมในข้อกล่าวหานั้นก็ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึกตามข้อนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ด้วย

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ หรือข้อ ๒๗ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เว้นแต่คณะกรรมการสอบสวนจะเห็นควรดำเนินการเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่ปรากฏพยานหลักฐานเพิ่มเติมหลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนได้อธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานในเรื่องที่สอบสวนแล้ว ถ้าคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานนั้นมีน้ำหนักสนับสนุนข้อกล่าวหา ให้แจ้งสรุปพยานหลักฐานเพิ่มเติมนั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งมีผลทำให้ข้อกล่าวหาในเรื่องที่สอบสวนนั้นเปลี่ยนแปลงไปหรือต้องเพิ่มข้อกล่าวหา ให้กำหนดข้อกล่าวหาที่เปลี่ยนแปลงไปเสียใหม่หรือกำหนดข้อกล่าวหาเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี และแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหานั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๓๐ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานหลักฐานใด ให้คณะกรรมการสอบสวนรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวด้วย

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนพยานบุคคลใดหรือการรวบรวมพยานเอกสารหรือวัตถุใดจะทำให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น และพยานหลักฐานนั้นมิใช่สาระสำคัญจะงดสอบสวนหรือไม่รวบรวมพยานหลักฐานนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานผลการสอบสวนด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานหลักฐานอื่น ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือเพื่อประวิงเวลาด้วย

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่นายอำเภอไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้นายอำเภอรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันตามข้อ ๓ (๑) โดยนายอำเภออาจมอบอำนาจให้ปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอดำเนินการแทนได้ และให้นำความในข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ให้นายอำเภอวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สอบสวนแล้วเสร็จตามวรรคหนึ่ง

หมวด ๔
การจัดทำรายงานผลการสอบสวนและการเสนอสำนวนการสอบสวน

ข้อ ๓๓ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐาน แจ้งข้อกล่าวหา และให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน โดยสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้ครบถ้วนทุกประเด็น พร้อมความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ มีพยานหลักฐานใดสนับสนุน

การประชุมคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นการนัดหมายในที่ประชุมหรือเป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน โดยให้นำความในข้อ ๒๒ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการสอบสวนด้วยโดยอนุโลม

การลงมติให้ความเห็นตามวรรคหนึ่งต้องได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดไม่ได้มาร่วมประชุม เมื่อทำรายงานผลการสอบสวนเสร็จแล้ว กรรมการสอบสวนผู้นั้นต้องลงลายมือชื่อในรายงานผลการสอบสวนด้วย แต่ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฝ่ายข้างมาก อาจทำความเห็นแย้งแนบไว้ในรายงานผลการสอบสวนตามข้อ ๓๔ ได้

ข้อ ๓๔ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการตามข้อ ๓๓ แล้ว ให้จัดทำรายงานผลการสอบสวนและลงลายมือชื่อกรรมการสอบสวนทุกคน โดยให้ประธานกรรมการสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ในรายงานผลการสอบสวนทุกหน้า ในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีเหตุจำเป็นไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้ประธานกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุจำเป็นดังกล่าวไว้ด้วย และในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีความเห็นแย้ง จะทำความเห็นแย้งแนบไว้กับรายงานผลการสอบสวนก็ได้ แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเสนอรายงานดังกล่าวต่อนายอำเภอพร้อมทั้งสำนวนการสอบสวน

กรณีปรากฏจากการสอบสวนว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องอื่นอีกหรือมีมูลพาดพิงผู้อื่นซึ่งไม่ได้เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมกระทำความผิด ก็ให้ระบุไว้ในรายงานผลการสอบสวนด้วย เพื่อให้นายอำเภอพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๓๕ เมื่อนายอำเภอได้รับรายงานผลการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนกรณีตามข้อ ๑ แล้ว ให้นายอำเภอวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่นายอำเภอวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง ให้นายอำเภอสั่งยุติเรื่อง

(๒) กรณีที่นายอำเภอวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหามีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง ให้ประกาศคำวินิจฉัยนั้น โดยให้ระบุเหตุที่ทำให้สิ้นสุดสมาชิกภาพหรือพ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย และให้การสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือการพ้นจากตำแหน่งมีผลตั้งแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว

(๓) กรณีที่นายอำเภอเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนวินิจฉัยก็ได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวนต้องสอบสวนเพิ่มเติม และนายอำเภอต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรก

ข้อ ๓๖ เมื่อนายอำเภอได้รับรายงานผลการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนกรณีตามข้อ ๒ แล้ว ให้นายอำเภอดำเนินการดังต่อไปนี้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

(๑) กรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิด ให้นายอำเภอสั่งยุติเรื่อง หากนายอำเภอสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนและผู้นั้นยังมิได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ก็ให้สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่

(๒) กรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวน ให้นายอำเภอรายงานผลการสอบสวนและความเห็นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับรายงานผลการสอบสวนและความเห็นของนายอำเภอตาม (๒) แล้ว ให้พิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย และให้มีผลตั้งแต่วันที่มีคำสั่ง ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติม จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม และผู้ว่าราชการจังหวัดต้องสั่งการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๗ การสอบสวนและวินิจฉัยที่ได้เริ่มดำเนินการไปก่อนวันที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

ข้อ ๓๘ การสอบสวนและวินิจฉัยที่ได้เริ่มดำเนินการระหว่างวันที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ จนถึงวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ หากได้ดำเนินการไปโดยชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการตามกฎกระทรวงนี้ หากการสอบสวนและวินิจฉัยดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนใดก็ให้เริ่มนับระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ในขั้นตอนนั้นตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ไม่ว่าเหตุซึ่งเป็นที่มาของการสอบสวนและวินิจฉัยนั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ

ข้อ ๓๙ ในกรณีมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง มาตรา ๖๔ วรรคสอง มาตรา ๖๔/๑ วรรคสาม หรือมาตรา ๙๐/๑ วรรคหนึ่ง ไม่ว่าเหตุนั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยตามกฎกระทรวงนี้ โดยให้เริ่มนับระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง มาตรา ๖๔ วรรคสอง มาตรา ๖๔/๑ วรรคสาม และมาตรา ๙๐/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัย กรณีการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งกรณีการพ้นจากตำแหน่งเพราะกระทำความผิดหรือเพราะเหตุอื่นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

การสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๒ เมื่อมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและพิจารณาวินิจฉัย โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๓ การสอบสวนและวินิจฉัยตามข้อ ๒ ให้มีระยะเวลา ดังนี้

(๑) กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสอบสวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสอบสวนเหตุตามมาตรา ๒๓ (๔) (๕) หรือ (๗) หรือมาตรา ๕๒ (๔) หรือ (๕) ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ การเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวนตามข้อ ๓ ให้เริ่มนับ ดังต่อไปนี้

(๑) วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตามมาตรา ๒๓ (๔) (๕) หรือ (๗) หรือการพ้นจากตำแหน่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๕๒ (๔) หรือ (๕) ไม่ว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสงสัยเอง หรือได้รับแจ้งจากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด โดยมีหลักฐานตามสมควร

(๒) วันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ถือวันที่ลงรับหนังสือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ เป็นวันเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวน

ข้อ ๕ ในกรณีที่กฎกระทรวงนี้ไม่ได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้แก่บุคคลใด จะแจ้งโดยวิธีปิดหนังสือหรือส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือที่ทำการ หรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานอื่นที่ให้ไว้แก่ทางราชการ หรือแจ้งทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าบุคคลนั้นได้รับทราบแล้ว

หมวด ๒
คณะกรรมการสอบสวน

ข้อ ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

คณะกรรมการสอบสวนมีจำนวนอย่างน้อยสามคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการไม่น้อยกว่าสองคน ให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ทั้งนี้ การแต่งตั้งต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้ง และตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาประกอบด้วย

กรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือมีประสบการณ์ในด้านการสอบสวน หรือได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย

เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ข้อ ๗ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ทำเป็นคำสั่ง โดยระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา เรื่องที่กล่าวหา ชื่อของประธานกรรมการสอบสวนและกรรมการสอบสวน ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการ ให้ระบุชื่อของผู้ช่วยเลขานุการไว้ในคำสั่งนั้นด้วย แล้วให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแจ้งคำสั่งและส่งเรื่องที่กล่าวหาไปยังประธานกรรมการสอบสวน กรรมการสอบสวน และผู้ช่วยเลขานุการโดยเร็ว

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว รวมทั้งแจ้งสิทธิที่จะคัดค้านกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย โดยมอบสำเนา

คำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง ให้ทำบันทึกและลงลายมือชื่อผู้แจ้งไว้ โดยให้ถือวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบ

การแจ้งคำสั่งตามวรรคสองโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ข้อ ๘ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ กรรมการสอบสวนอาจถอนตัวหรืออาจถูกคัดค้านได้

(๑) เป็นผู้กล่าวหา

(๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๓) เป็นญาติของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น

(๔) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรือเป็นนายจ้างหรือลูกจ้างของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๕) เป็นผู้มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา

(๖) เป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน

(๗) เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะกระทำความผิดตามเรื่องที่กล่าวหา

(๘) เป็นผู้ซึ่งมีเหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวนไม่เป็นกลาง

ข้อ ๙ ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดเห็นว่าตนมีกรณีตามข้อ ๘ และประสงค์จะถอนตัวจากการเป็นกรรมการสอบสวน ให้กรรมการสอบสวนผู้นั้นแจ้งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

ข้อ ๑๐ การคัดค้านกรรมการสอบสวนต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในสามวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือวันที่รู้ถึงเหตุแห่งการคัดค้านตามข้อ ๘ โดยหนังสือคัดค้านต้องแสดงข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ และลงลายมือชื่อผู้คัดค้าน

ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าการคัดค้านเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนาหนังสือคัดค้านไปให้ประธานกรรมการสอบสวนเพื่อทราบและเก็บรวบรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน รวมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกคัดค้านทราบ และต้องให้โอกาสผู้ถูกคัดค้านได้ชี้แจงเป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้ถูกคัดค้านได้ลงลายมือชื่อรับทราบการคัดค้าน ในการนี้ ผู้ถูกคัดค้านต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่กรรมการสอบสวนตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งนั้น แต่ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าการคัดค้านไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้สั่งไม่รับคำคัดค้านนั้นและแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๑ เมื่อมีการดำเนินการตามข้อ ๑๐ แล้ว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่เห็นว่ามีเหตุตามข้อ ๘ หรือคำคัดค้านรับฟังได้ ให้สั่งให้ผู้ถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน ในกรณีที่เห็นสมควร จะแต่งตั้งผู้อื่นให้เป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้านหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้ากรรมการสอบสวนที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่าสามคน ให้แต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้าน ทั้งนี้ ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

(๒) กรณีที่เห็นว่าไม่มีเหตุตามข้อ ๘ หรือคำคัดค้านไม่อาจรับฟังได้ ให้ยกคำคัดค้าน และมีหนังสือแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องและประธานกรรมการสอบสวนทราบโดยเร็ว คำสั่งยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องพิจารณาและสั่งการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกคัดค้านแต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำคัดค้าน ถ้าไม่ได้สั่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้ถูกคัดค้านนั้นพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวนนับแต่วันพ้นระยะเวลาดังกล่าว และให้ดำเนินการตาม (๑) ต่อไป

ในระหว่างที่มีการดำเนินการตามข้อนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปได้ เว้นแต่มีกรรมการสอบสวนน้อยกว่าสามคนให้หยุดการสอบสวนไว้ก่อนจนกว่าจะมีการดำเนินการตาม (๑)

ข้อ ๑๒ เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นแล้ว หากมีเหตุจำเป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้ แล้วแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๗ วรรคสองและวรรคสาม ต่อไป การดำเนินการตามข้อนี้ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

หมวด ๓
กระบวนการสอบสวน

ข้อ ๑๓ เมื่อประธานกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้บันทึกวันที่ได้รับทราบคำสั่งนั้นและนำรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกภายในห้าวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการสอบสวนรับทราบคำสั่ง เพื่อกำหนดประเด็นและแนวทางการสอบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐาน ในกรณีที่ไม่อาจจัดประชุมได้ภายในกำหนด ให้รายงานเหตุแห่งความล่าช้าให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบ

การจัดประชุมคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

(๒) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

(๓) ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหา

(๔) พิจารณาทำความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๕) ทำรายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนโดยไม่รับฟังแต่เพียงข้ออ้างหรือพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกล่าวอ้างหรือมีข้อเท็จจริงใดพาดพิงถึงบุคคล เอกสาร หรือวัตถุใดที่จะเป็นประโยชน์แก่การสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ให้ครบถ้วน ถ้าไม่อาจเข้าถึงหรือได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว ให้บันทึกเหตุนั้นไว้ด้วย

ข้อ ๑๖ การสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ให้สอบปากคำคราวละหนึ่งคน

การสอบปากคำตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดจึงจะทำการสอบปากคำได้ แต่ในกรณีที่กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดมีมากกว่าสามคน จะให้กรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่าสามคนทำการสอบปากคำก็ได้

ข้อ ๑๗ การสอบปากคำตามข้อ ๑๖ ต้องมีการบันทึกถ้อยคำของผู้ให้ถ้อยคำและอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ แล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และกรรมการสอบสวนซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำนั้นไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่บันทึกถ้อยคำมีหลายหน้า ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนคนหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบันทึกถ้อยคำทุกหน้า ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุที่ไม่ลงลายมือชื่อนั้นไว้ในบันทึกถ้อยคำด้วย

การบันทึกถ้อยคำ ห้ามมิให้ขูด ลบ หรือบันทึกข้อความทับข้อความที่ได้บันทึกไว้ในบันทึกถ้อยคำ ถ้าจะต้องขีดฆ่า แก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความที่บันทึกไว้ ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนคนหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ตรงที่มีการขีดฆ่า แก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้นทุกแห่ง หากมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามวรรคนี้ มิให้รับฟังเนื้อความดังกล่าวเป็นพยานหลักฐาน

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือ ลงแกงได ใช้ตราประทับหรือเครื่องหมายอื่นทำนองเช่นว่านั้นแทนการลงลายมือชื่อก็ได้

การสอบปากคำและบันทึกถ้อยคำ คณะกรรมการสอบสวนอาจบันทึกภาพหรือเสียงของผู้ให้ถ้อยคำด้วยก็ได้ ในกรณีผู้ให้ถ้อยคำไม่ยินยอมให้บันทึกภาพหรือเสียง ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุไว้แล้วดำเนินการต่อไปโดยงดการบันทึกภาพหรือเสียง

ข้อ ๑๘ การสอบปากคำ ห้ามมิให้บุคคลอื่นอยู่ในที่สอบปากคำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสอบสวน เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน หรือเป็นทนายความหรือที่ปรึกษาของผู้ถูกกล่าวหาตามจำนวนที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นสมควร

ข้อ ๑๙ ห้ามมิให้กรรมการสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง บังคับ หรือกระทำโดยมิชอบไม่ว่าด้วยประการใด เพื่อจูงใจให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานให้ถ้อยคำหรือไม่ให้ถ้อยคำ

ข้อ ๒๐ การนำเอกสารหรือวัตถุมาใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดให้มีการบันทึกไว้ด้วยว่าได้มาอย่างไร จากผู้ใด และเมื่อใด

เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนให้ใช้ต้นฉบับ แต่ถ้าไม่อาจนำต้นฉบับมาได้จะใช้สำเนาที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองว่าเป็นสำเนาถูกต้องก็ได้

ในกรณีที่ไม่สามารถหาต้นฉบับเอกสารได้เพราะสูญหาย หรือถูกทำลาย หรือโดยเหตุประการอื่น คณะกรรมการสอบสวนจะใช้สำเนาเอกสารหรือพยานบุคคลแทนก็ได้

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเรียกบุคคลใดมาเป็นพยานเพื่อชี้แจงหรือให้ถ้อยคำตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดแล้ว แต่บุคคลนั้นไม่มาหรือมาแต่ไม่ชี้แจงหรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่อาจเรียกบุคคลใดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำภายในเวลาอันควร คณะกรรมการสอบสวนจะไม่สอบสวนบุคคลนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานผลการสอบสวนด้วย

ข้อ ๒๒ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหามีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวน ให้รายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหามีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวน ให้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดและต้องไม่น้อยกว่าสามคน

ข้อ ๒๓ การแจ้งข้อกล่าวหา ให้ทำเป็นบันทึกระบุข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการใด เป็นความผิดกรณีใด และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา รวมทั้งแจ้งให้ทราบสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ สิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานหรือขอให้เรียกพยานหลักฐานมาใช้ในการสอบสวน แล้วแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๒๔

บันทึกตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นสองฉบับมีข้อความตรงกัน ให้ประธานกรรมการสอบสวนและกรรมการสอบสวนอีกอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย โดยฉบับหนึ่งส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๒๔ และอีกฉบับหนึ่งคณะกรรมการสอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบตามข้อ ๒๖

ข้อ ๒๔ เมื่อได้จัดทำบันทึกตามข้อ ๒๓ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมส่งบันทึกดังกล่าวให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่ออธิบายข้อกล่าวหาตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนด

การแจ้งตามวรรคหนึ่งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่อาจมาพบคณะกรรมการสอบสวนได้ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดตามข้อ ๒๔ โดยได้อ้างเหตุผลหรือความจำเป็น และคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าข้ออ้างนั้นฟังขึ้น หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นเองว่ามีเหตุผลหรือความจำเป็นอื่นจะกำหนดวัน เวลา และสถานที่เสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๖ เมื่อผู้ถูกกล่าวหามาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อพร้อมทั้งวัน เดือน ปี ในบันทึกตามข้อ ๒๓ วรรคสอง หากผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะได้รับสำเนาบันทึกข้อกล่าวหาที่ลงลายมือชื่อไว้แล้ว ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนมอบสำเนาให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึก ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ในบันทึกนั้น และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบการอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตั้งแต่วันที่มาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาพบคณะกรรมการสอบสวนในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดโดยไม่ชี้แจงเหตุผลหรือความจำเป็นหรือชี้แจงแต่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าไม่มีเหตุผลหรือความจำเป็นเพียงพอ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการไม่มาดังกล่าวไว้ในสำนวน และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบการอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว

ข้อ ๒๗ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาด้วยว่าได้กระทำตามข้อกล่าวหาหรือไม่อย่างไร เพราะเหตุใด

ผู้ถูกกล่าวหาจะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยทำเป็นหนังสือหรือชี้แจงด้วยวาจาก็ได้ หรือจะทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการสอบสวนภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนดก็ได้ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงด้วยวาจา ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกไว้โดยละเอียด และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหารับสารภาพว่ามีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งตามข้อกล่าวหาใด ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการรับสารภาพตามข้อกล่าวหานั้น และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้ ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนเพิ่มเติมในข้อกล่าวหานั้นก็ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึกตามข้อนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ด้วย

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ หรือข้อ ๒๗ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เว้นแต่คณะกรรมการสอบสวนจะเห็นควรดำเนินการเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่ปรากฏพยานหลักฐานเพิ่มเติมหลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนได้อธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานในเรื่องที่สอบสวนแล้ว ถ้าคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานนั้นมีน้ำหนักสนับสนุนข้อกล่าวหา ให้แจ้งสรุปพยานหลักฐานเพิ่มเติมนั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งมีผลทำให้ข้อกล่าวหาในเรื่องที่สอบสวนนั้นเปลี่ยนแปลงไปหรือต้องเพิ่มข้อกล่าวหา ให้กำหนดข้อกล่าวหาที่เปลี่ยนแปลงไปเสียใหม่หรือกำหนดข้อกล่าวหาเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี และแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหานั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๓๐ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานหลักฐานใด ให้คณะกรรมการสอบสวนรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวด้วย

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนพยานบุคคลใดหรือการรวบรวมพยานเอกสารหรือวัตถุใดจะทำให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น และพยานหลักฐานนั้นมิใช่สาระสำคัญจะงดสอบสวนหรือไม่รวบรวมพยานหลักฐานนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานผลการสอบสวนด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานหลักฐานอื่นซึ่งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือเพื่อประวิงเวลาด้วย

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันตามข้อ ๓ (๑) และให้นำความในข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๔
การจัดทำรายงานผลการสอบสวนและการเสนอสำนวนการสอบสวน

ข้อ ๓๓ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐาน แจ้งข้อกล่าวหา และให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน โดยสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ให้ครบถ้วนทุกประเด็น พร้อมความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหามีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ มีพยานหลักฐานใดสนับสนุน

การประชุมคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นการนัดหมายในที่ประชุมหรือเป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน โดยให้นำความในข้อ ๒๒ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการสอบสวนด้วยโดยอนุโลม

การลงมติให้ความเห็นตามวรรคหนึ่งต้องได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดไม่ได้มาร่วมประชุม เมื่อทำรายงานผลการสอบสวนเสร็จแล้ว กรรมการสอบสวนผู้นั้นต้องลงลายมือชื่อในรายงานผลการสอบสวนด้วย แต่ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฝ่ายข้างมาก อาจทำความเห็นแย้งแนบไว้ในรายงานผลการสอบสวนตามข้อ ๓๔ ได้

ข้อ ๓๔ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการตามข้อ ๓๓ แล้ว ให้จัดทำรายงานผลการสอบสวนและลงลายมือชื่อกรรมการสอบสวนทุกคน โดยให้ประธานกรรมการสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ในรายงานผลการสอบสวนทุกหน้า ในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีเหตุจำเป็นไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้ประธานกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุจำเป็นดังกล่าวไว้ด้วย และในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีความเห็นแย้ง จะทำความเห็นแย้งแนบไว้กับรายงานผลการสอบสวนก็ได้ แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเสนอรายงานดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมทั้งสำนวนการสอบสวน

กรณีปรากฏจากการสอบสวนว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องอื่นอีกหรือมีมูลพาดพิงผู้อื่นซึ่งไม่ได้เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมกระทำความผิด ก็ให้ระบุไว้ในรายงานผลการสอบสวนด้วยเพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๓๕ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรายงานผลการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนกรณีตามข้อ ๒ แล้ว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณีโดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งยุติเรื่อง

(๒) กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหามีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง ให้ประกาศคำวินิจฉัยนั้น โดยให้ระบุเหตุที่ทำให้สิ้นสุดสมาชิกภาพหรือพ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย และให้การสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือการพ้นจากตำแหน่งมีผลตั้งแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว

(๓) กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนวินิจฉัยก็ได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวน

ต้องสอบสวนเพิ่มเติมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน ดังกล่าว

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๖ ในกรณีมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง ไม่ว่าเหตุนั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยตามกฎกระทรวงนี้ โดยให้เริ่มนับระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ ตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัย กรณีการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและการพ้นจากตำแหน่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

การสอบสวนผู้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งในเมืองพัทยา

พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๕๐ วรรคสอง มาตรา ๕๑ วรรคสอง มาตรา ๕๒ วรรคสอง และมาตรา ๙๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑ เมื่อมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนสมาชิกตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง หรือนายกเมืองพัทยาตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและพิจารณาวินิจฉัย โดยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนหรือไม่ก็ได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การสอบสวนในกรณีการพ้นจากตำแหน่งของรองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษาและที่ปรึกษาด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๒ เมื่อมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนนายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา ประธานสภาเมืองพัทยา หรือรองประธานสภาเมืองพัทยาตามมาตรา ๙๖ วรรคสอง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำการสอบสวน

ข้อ ๓ การสอบสวนและวินิจฉัยให้มีระยะเวลา ดังนี้

(๑) กรณีตามข้อ ๑ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(๒) กรณีตามข้อ ๑ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสอบสวนเหตุตามมาตรา ๑๙ (๔) (๕) หรือ (๖) หรือมาตรา ๕๐ (๕) หรือ (๖) ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(๓) กรณีตามข้อ ๒ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

ข้อ ๔ การเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวนตามข้อ ๓ ให้เริ่มนับ ดังต่อไปนี้

(๑) วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกตามมาตรา ๑๙ (๔) (๕) หรือ (๖) หรือการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๕๐ (๕) หรือ (๖) ไม่ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดจะสงสัยเอง หรือได้รับแจ้งจากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด โดยมีหลักฐานตามสมควร

(๒) วันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ถือวันที่ลงรับหนังสือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ เป็นวันเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวน

(๓) การเริ่มนับระยะเวลาการสอบสวนตามข้อ ๓ (๓) ให้เริ่มนับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนได้รับแต่งตั้ง

ข้อ ๕ ในกรณีที่กฎกระทรวงนี้ไม่ได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้แก่บุคคลใด จะแจ้งโดยวิธีปิดหนังสือหรือส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือที่ทำการหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานอื่นที่ให้ไว้แก่ทางราชการ หรือแจ้งทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และเมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าบุคคลนั้นได้รับทราบแล้ว

หมวด ๒
คณะกรรมการสอบสวน

ข้อ ๖ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

คณะกรรมการสอบสวนมีจำนวนอย่างน้อยสามคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการไม่น้อยกว่าสองคน ให้กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ทั้งนี้ การแต่งตั้งต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้ง และตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาประกอบด้วย

กรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคนต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือมีประสบการณ์ในด้านการสอบสวน หรือได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย

เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ข้อ ๗ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ทำเป็นคำสั่ง โดยระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา เรื่องที่กล่าวหา ชื่อของประธานกรรมการสอบสวนและกรรมการสอบสวน ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการ ให้ระบุชื่อของผู้ช่วยเลขานุการไว้ในคำสั่งนั้นด้วย แล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งและส่งเรื่องที่กล่าวหาไปยังประธานกรรมการสอบสวน กรรมการสอบสวน และผู้ช่วยเลขานุการโดยเร็ว

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว รวมทั้งแจ้งสิทธิที่จะคัดค้านกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย โดยมอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง ให้ทำบันทึกและลงลายมือชื่อผู้แจ้งไว้ โดยให้ถือวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบ

การแจ้งคำสั่งตามวรรคสองโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ข้อ ๘ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ กรรมการสอบสวนอาจถอนตัวหรืออาจถูกคัดค้านได้

(๑) เป็นผู้กล่าวหา

(๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๓) เป็นญาติของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น

(๔) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรือเป็นนายจ้างหรือลูกจ้างของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๕) เป็นผู้มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา

(๖) เป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน

(๗) เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะกระทำความผิดตามเรื่องที่กล่าวหา

(๘) เป็นผู้ซึ่งมีเหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวนไม่เป็นกลาง

ข้อ ๙ ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดเห็นว่าตนมีกรณีตามข้อ ๘ และประสงค์จะถอนตัวจากการเป็นกรรมการสอบสวน ให้กรรมการสอบสวนผู้นั้นแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

ข้อ ๑๐ การคัดค้านกรรมการสอบสวนต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือวันที่รู้ถึงเหตุแห่งการคัดค้านตามข้อ ๘ โดยหนังสือคัดค้านต้องแสดงข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ และลงลายมือชื่อผู้คัดค้าน

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการคัดค้านเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งสำเนาหนังสือคัดค้านไปให้ประธานกรรมการสอบสวนเพื่อทราบและเก็บรวบรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน รวมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกคัดค้านทราบ และต้องให้โอกาสผู้ถูกคัดค้านได้ชี้แจงเป็นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้ถูกคัดค้านได้ลงลายมือชื่อรับทราบการคัดค้าน ในการนี้

ผู้ถูกคัดค้านต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่กรรมการสอบสวนตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งนั้น แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการคัดค้านไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้สั่งไม่รับคำคัดค้านนั้นและแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๑ เมื่อมีการดำเนินการตามข้อ ๑๐ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่เห็นว่ามีเหตุตามข้อ ๘ หรือคำคัดค้านรับฟังได้ ให้สั่งให้ผู้ถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน ในกรณีที่เห็นสมควร จะแต่งตั้งผู้อื่นให้เป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้านหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้ากรรมการสอบสวนที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่าสามคน ให้แต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการสอบสวนแทนผู้ถูกคัดค้าน ทั้งนี้ ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

(๒) กรณีที่เห็นว่าไม่มีเหตุตามข้อ ๘ หรือคำคัดค้านไม่อาจรับฟังได้ ให้ยกคำคัดค้าน และมีหนังสือแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องและประธานกรรมการสอบสวนทราบโดยเร็ว คำสั่งยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาและสั่งการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกคัดค้านแต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำคัดค้าน ถ้าไม่ได้สั่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้ถูกคัดค้านนั้นพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวนนับแต่วันพ้นระยะเวลาดังกล่าว และให้ดำเนินการตาม (๑) ต่อไป

ในระหว่างที่มีการดำเนินการตามข้อนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปได้ เว้นแต่มีกรรมการสอบสวนน้อยกว่าสามคนให้หยุดการสอบสวนไว้ก่อนจนกว่าจะมีการดำเนินการตาม (๑)

ข้อ ๑๒ เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นแล้ว หากมีเหตุจำเป็น ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจแต่งตั้งกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้ แล้วแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๗ วรรคสอง และวรรคสาม ต่อไป การดำเนินการตามข้อนี้ไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปก่อนแล้ว

หมวด ๓
กระบวนการสอบสวน

ข้อ ๑๓ เมื่อประธานกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้บันทึกวันที่ได้รับทราบคำสั่งนั้นและนำรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสอบสวนครั้งแรกภายในห้าวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการสอบสวนรับทราบคำสั่ง เพื่อกำหนดประเด็นและแนวทางการสอบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐาน ในกรณีที่ไม่อาจจัดประชุมได้ภายในกำหนด ให้รายงานเหตุแห่งความล่าช้าให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

การจัดประชุมคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

(๒) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

(๓) ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหา

(๔) พิจารณาทำความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๕) ทำรายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนโดยไม่รับฟังแต่เพียงข้ออ้างหรือพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกล่าวอ้างหรือมีข้อเท็จจริงใดพาดพิงถึงบุคคล เอกสาร หรือวัตถุใดที่จะเป็นประโยชน์แก่การสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานนั้นไว้ให้ครบถ้วน ถ้าไม่อาจเข้าถึงหรือได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว ให้บันทึกเหตุนั้นไว้ด้วย

ข้อ ๑๖ การสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ให้สอบปากคำคราวละหนึ่งคน

การสอบปากคำตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดจึงจะทำการสอบปากคำได้ แต่ในกรณีที่กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดมีมากกว่าสามคน จะให้กรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่าสามคนทำการสอบปากคำก็ได้

ข้อ ๑๗ การสอบปากคำตามข้อ ๑๖ ต้องมีการบันทึกถ้อยคำของผู้ให้ถ้อยคำและอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟังหรือให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ แล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำ ผู้บันทึกถ้อยคำ และกรรมการสอบสวนซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำนั้นไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่บันทึกถ้อยคำมีหลายหน้า ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนคนหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบันทึกถ้อยคำทุกหน้า ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุที่ไม่ลงลายมือชื่อนั้นไว้ในบันทึกถ้อยคำด้วย

การบันทึกถ้อยคำ ห้ามมิให้ขูด ลบ หรือบันทึกข้อความทับข้อความที่ได้บันทึกไว้ในบันทึกถ้อยคำ ถ้าจะต้องขีดฆ่า แก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความที่บันทึกไว้ ให้ผู้ให้ถ้อยคำและกรรมการสอบสวนคนหนึ่งซึ่งอยู่ร่วมในการสอบปากคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ตรงที่มีการขีดฆ่า แก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้นทุกแห่ง หากมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามวรรคนี้ มิให้รับฟังเนื้อความดังกล่าวเป็นพยานหลักฐาน

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายพิมพ์นิ้วมือ ลงแกงได ใช้ตราประทับหรือเครื่องหมายอื่นทำนองเช่นว่านั้นแทนการลงลายมือชื่อก็ได้

การสอบปากคำและบันทึกถ้อยคำ คณะกรรมการสอบสวนอาจบันทึกภาพหรือเสียงของผู้ให้ถ้อยคำด้วยก็ได้ ในกรณีผู้ให้ถ้อยคำไม่ยินยอมให้บันทึกภาพหรือเสียง ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุไว้แล้วดำเนินการต่อไปโดยงดการบันทึกภาพหรือเสียง

ข้อ ๑๘ การสอบปากคำ ห้ามมิให้บุคคลอื่นอยู่ในที่สอบปากคำ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสอบสวน เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน หรือเป็นทนายความหรือที่ปรึกษาของผู้ถูกกล่าวหาตามจำนวนที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นสมควร

ข้อ ๑๙ ห้ามมิให้กรรมการสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง บังคับ หรือกระทำโดยมิชอบไม่ว่าด้วยประการใด เพื่อจูงใจให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานให้ถ้อยคำหรือไม่ให้ถ้อยคำ

ข้อ ๒๐ การนำเอกสารหรือวัตถุมาใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดให้มีการบันทึกไว้ด้วยว่าได้มาอย่างไร จากผู้ใด และเมื่อใด

เอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนให้ใช้ต้นฉบับ แต่ถ้าไม่อาจนำต้นฉบับมาได้จะใช้สำเนาที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรับรองว่าเป็นสำเนาถูกต้องก็ได้

ในกรณีที่ไม่สามารถหาต้นฉบับเอกสารได้เพราะสูญหาย หรือถูกทำลาย หรือโดยเหตุประการอื่น คณะกรรมการสอบสวนจะใช้สำเนาเอกสารหรือพยานบุคคลแทนก็ได้

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเรียกบุคคลใดมาเป็นพยานเพื่อชี้แจงหรือให้ถ้อยคำตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดแล้ว แต่บุคคลนั้นไม่มาหรือมาแต่ไม่ชี้แจงหรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่อาจเรียกบุคคลใดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำภายในเวลาอันควร คณะกรรมการสอบสวนจะไม่สอบสวนบุคคลนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานผลการสอบสวนด้วย

ข้อ ๒๒ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดหรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิด หรือไม่มีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวน ให้รายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งในเรื่องที่สอบสวน ให้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ต้องมีกรรมการสอบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดและต้องไม่น้อยกว่าสามคน

ข้อ ๒๓ การแจ้งข้อกล่าวหา ให้ทำเป็นบันทึกระบุข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการใด เป็นความผิดกรณีใด และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา รวมทั้งแจ้งให้ทราบสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ สิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานหรือขอให้เรียกพยานหลักฐานมาใช้ในการสอบสวน แล้วแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๒๔

บันทึกตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นสองฉบับมีข้อความตรงกัน ให้ประธานกรรมการสอบสวนและกรรมการสอบสวนอีกอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย โดยฉบับหนึ่งส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๒๔ และอีกฉบับหนึ่งคณะกรรมการสอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบตามข้อ ๒๖

ข้อ ๒๔ เมื่อได้จัดทำบันทึกตามข้อ ๒๓ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมส่งบันทึกดังกล่าวให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่ออธิบายข้อกล่าวหา ตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนด

การแจ้งตามวรรคหนึ่งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่อาจมาพบคณะกรรมการสอบสวนได้ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดตามข้อ ๒๔ โดยได้อ้างเหตุผลหรือความจำเป็น และคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าข้ออ้างนั้นฟังขึ้น หรือในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นเองว่ามีเหตุผลหรือความจำเป็นอื่นจะกำหนดวัน เวลา และสถานที่เสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๖ เมื่อผู้ถูกกล่าวหามาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อพร้อมทั้งวัน เดือน ปี ในบันทึกตามข้อ ๒๓ วรรคสอง หากผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะได้รับสำเนาบันทึกข้อกล่าวหาที่ลงลายมือชื่อไว้แล้ว ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนมอบสำเนาให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึก ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ในบันทึกนั้น และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบการอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตั้งแต่วันที่มาพบคณะกรรมการสอบสวนแล้ว

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาพบคณะกรรมการสอบสวนในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดโดยไม่ชี้แจงเหตุผลหรือความจำเป็นหรือชี้แจงแต่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าไม่มีเหตุผลหรือความจำเป็นเพียงพอ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการไม่มาดังกล่าวไว้ในสำนวน และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบการอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว

ข้อ ๒๗ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนอธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาด้วยว่าได้กระทำตามข้อกล่าวหาหรือไม่อย่างไร เพราะเหตุใด

ผู้ถูกกล่าวหาจะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยทำเป็นหนังสือหรือชี้แจงด้วยวาจาก็ได้ หรือจะทำเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการสอบสวนภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการสอบสวนกำหนดก็ได้ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงด้วยวาจา ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกไว้โดยละเอียด และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหารับสารภาพว่าได้กระทำความผิดหรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่งตามข้อกล่าวหาใด ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกการรับสารภาพตามข้อกล่าวหานั้นและให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อไว้ ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนเพิ่มเติมในข้อกล่าวหานั้นก็ได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึกตามข้อนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวไว้ด้วย

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ หรือข้อ ๒๗ ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เว้นแต่คณะกรรมการสอบสวนจะเห็นควรดำเนินการเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๙ ในกรณีที่ปรากฏพยานหลักฐานเพิ่มเติมหลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนได้อธิบายข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานในเรื่องที่สอบสวนแล้ว ถ้าคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานนั้นมีน้ำหนักสนับสนุนข้อกล่าวหา ให้แจ้งสรุปพยานหลักฐานเพิ่มเติมนั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งมีผลทำให้ข้อกล่าวหาในเรื่องที่สอบสวนนั้นเปลี่ยนแปลงไปหรือต้องเพิ่มข้อกล่าวหา ให้กำหนดข้อกล่าวหาที่เปลี่ยนแปลงไปเสียใหม่หรือกำหนดข้อกล่าวหาเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี และแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหานั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ และข้อ ๒๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๓๐ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานหลักฐานใด ให้คณะกรรมการสอบสวนรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวด้วย

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนพยานบุคคลใดหรือการรวบรวมพยานเอกสารหรือวัตถุใดจะทำให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น และพยานหลักฐานนั้นมิใช่สาระสำคัญจะงดสอบสวนหรือไม่รวบรวมพยานหลักฐานนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในบันทึกประจำวันที่มีการสอบสวนและในรายงานผลการสอบสวนด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การอ้างพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานหลักฐานอื่นซึ่งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือเพื่อประวิงเวลาด้วย

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันตามข้อ ๓ (๑) และให้นำความในข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง ข้อ ๑๗

ข้อ ๑๘ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ ข้อ ๒๘ ข้อ ๒๙ ข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๔
การจัดทำรายงานผลการสอบสวนและการเสนอสำนวนการสอบสวน

ข้อ ๓๓ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐาน แจ้งข้อกล่าวหา และให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนประชุมเพื่อพิจารณาทำความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน โดยสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้ครบถ้วนทุกประเด็น พร้อมความเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือมีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือต้องพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ มีพยานหลักฐานใดสนับสนุน

การประชุมคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นการนัดหมายในที่ประชุมหรือเป็นกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน โดยให้นำความในข้อ ๒๒ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการสอบสวนด้วยโดยอนุโลม

การลงมติให้ความเห็นตามวรรคหนึ่งต้องได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด ในกรณีที่กรรมการสอบสวนผู้ใดไม่ได้มาร่วมประชุม เมื่อทำรายงานผลการสอบสวนเสร็จแล้ว กรรมการสอบสวนผู้นั้นต้องลงลายมือชื่อในรายงานผลการสอบสวนด้วย แต่ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฝ่ายข้างมาก อาจทำความเห็นแย้งแนบไว้ในรายงานผลการสอบสวนตามข้อ ๓๔ ได้

ข้อ ๓๔ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการตามข้อ ๓๓ แล้ว ให้จัดทำรายงานผลการสอบสวนและลงลายมือชื่อกรรมการสอบสวนทุกคน โดยให้ประธานกรรมการสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ในรายงานผลการสอบสวนทุกหน้า ในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีเหตุจำเป็นไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้ประธานกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุจำเป็นดังกล่าวไว้ด้วย และในกรณีที่กรรมการสอบสวนคนใดมีความเห็นแย้ง จะทำความเห็นแย้งแนบไว้กับรายงานผลการสอบสวนก็ได้ แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเสนอรายงานดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมทั้งสำนวนการสอบสวน

กรณีปรากฏจากการสอบสวนว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องอื่นอีกหรือมีมูลพาดพิงผู้อื่นซึ่งไม่ได้เป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมกระทำความผิด ก็ให้ระบุไว้ในรายงานผลการสอบสวนด้วย เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๓๕ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับรายงานผลการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนกรณีตามข้อ ๑ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุติเรื่อง

(๒) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหามีเหตุให้ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง ให้ประกาศคำวินิจฉัยนั้น โดยให้ระบุเหตุที่ทำให้สิ้นสุดสมาชิกภาพหรือพ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย และให้การสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือการพ้นจากตำแหน่งมีผลตั้งแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว

(๓) กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนวินิจฉัยก็ได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวนต้องสอบสวนเพิ่มเติมและผู้ว่าราชการจังหวัดต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันดังกล่าว

ข้อ ๓๖ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับรายงานผลการสอบสวนและสำนวนการสอบสวนกรณีตามข้อ ๒ แล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการดังต่อไปนี้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

(๑) กรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยุติเรื่อง

(๒) กรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกสอบสวนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานผลการสอบสวนและความเห็นให้รัฐมนตรีทราบ

เมื่อรัฐมนตรีได้รับรายงานผลการสอบสวนและความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดตาม (๒) แล้ว ให้พิจารณาและสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุเหตุที่ทำให้พ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย และให้มีผลตั้งแต่วันที่มีคำสั่ง

ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นควรให้มีการสอบสวนเพิ่มเติม จะสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนสั่งการก็ได้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมและรัฐมนตรีต้องสั่งการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ว่าราชการจังหวัดตาม (๒)

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๗ ในกรณีมีเหตุที่ต้องดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๕๐ วรรคสอง มาตรา ๕๑ วรรคสอง มาตรา ๕๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๙๖ วรรคสอง ไม่ว่าเหตุนั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยตามกฎกระทรวงนี้ โดยให้เริ่มนับระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๙ วรรคสอง มาตรา ๕๐ วรรคสอง มาตรา ๕๑ วรรคสอง มาตรา ๕๒ วรรคสอง และมาตรา ๙๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัย กรณีการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเมืองพัทยา รวมทั้งกรณีการพ้นจากตำแหน่งเพราะกระทำความผิดหรือเพราะเหตุอื่นของนายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา ประธานสภาเมืองพัทยา รองประธานสภาเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา และที่ปรึกษา จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นายประยูร	รัตนเสนีย์	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒. นายสันติธร	ยิ้มละมัย	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๓. นายทวี	เสริมภักดีกุล	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๔. นายขจร	ศรีชวโนทัย	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คณะทำงาน

๑. นายวิษณุ	วาสานนท์	ผู้อำนวยการกองการเลือกตั้งท้องถิ่น
๒. นางจันทร์รัตน์	อาวุธปัญญากุล	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
๓. นางนวมลลิ์	เจริญเกียรติภักดี	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
๔. นางสาวธัญญพัทธ์	ปัญญาศิริพัฒน์	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
๕. นายบุญชนะ	เรืองชู	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๖. นายสุรัตน์	นุชอุทัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๗. นายปรเมศวร์	โตอดิเทพย์	นิติกรชำนาญการ
๘. นายพร้อมพงษ์	วงศ์ราษฎร์	นิติกรปฏิบัติการ
๙. นางสาวเสาวภา	พุทธา	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION

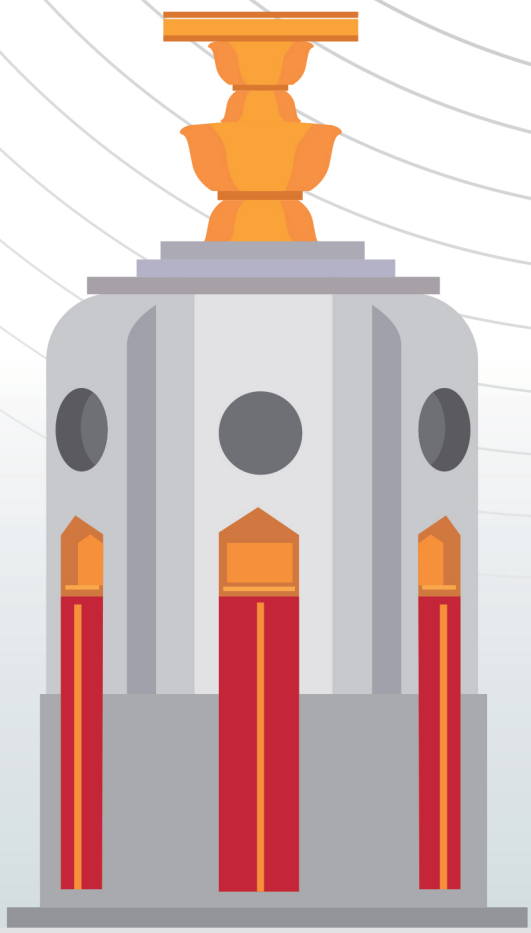

กองการเลือกตั้งท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น